BRITISH & FOREIGN BIBLE SOCIETY

ESK 134

$4.75-
TPL 4818

Die
Evangelien
Matthaei, Marci und
Lucae
in der Esquimaux Sprache
uebersetzt von den Missionarien
der Evangelischen
Brudergemeine in Labrador
und
gedruckt auf Kosten
der Britisch und Aus-
laendischen
Bibel Gesellschaft.

THE GOSPELS

ACCORDING TO

ST. MATTHEW, ST. MARK, ST. LUKE,

AND

ST. JOHN,

TRANSLATED INTO THE LANGUAGE

OF

THE ESQUIMAUX INDIANS,

ON THE COAST OF

LABRADOR;

BY THE

MISSIONARIES

OF THE

UNITAS FRATRUM; or, UNITED BRETHREN.

RESIDING

AT NAIN, OKKAK, AND HOPEDALE.

PRINTED

For the use of the Mission,

BY

The British and Foreign Bible Society.

London:

PRINTED BY W. M'DOWALL, PEMBERTON ROW, GOUGH SQUARE.

1813.

MATTHÆUSIB AGLANGIT,

OKAUTSINNIK TUSSARNERTUNNIK.

KAPITELEMIK I.

Kristusib Sivorlingit.

Aglait Jesusib Kristusib sivorlingınnik, tamna Davidib erngninga, tamna Abrahab erngninga.

2. Abrahab erngneriva Isaak. Isaab erngneriva Jako. Jakob erngneriva Juda kattangutingillo.

3. Judab erngneriva Farez, Zaralo Tamaremit. Farezib erngneriva Hezero. Hezerub erngneriva Ramme.

4. Ramib erngneriva Aminada. Aminadab erngneriva Nahase. Nahasub erngneriva Salmo.

5. Salmub erngneriva Boase Rahabemit.

Boasib erngneriva Obede, Rudemit. Obedib erngneriva Jesse.

6. Jessib erngneriva Attañek Davide. Attanniub Davidib erngneriva Salomo, Uriab nulliarilauktanginit.

7. Salomub erngneriva Roboa. Roboab erngneriva Abia. Abiab erngneriva Assa.

8. Assab erngneriva Josapha. Josaphab erngneriva Jora. Jorab erngneriva Osia.

9. Osiab erngneriva Jota. Jotab erngneriva Achase. Achasib erngneriva Ezechia.

10. Ezechiab erngneriva Manasse. Manassib erngneriva Amone. Amonib erngneriva Josia.

11. Josiab erngneriva Jechonia, kattangutingillo, taipsomane Babilonemut aulaurutsautillutik.

12. Babilonemit utteramik kingorngagut, Jechoniab erngneriva Sealtiel. Sealtielib erngneriva Zorobabel.

13. Zorobabelib erngneriva Abiude. Abiudib erngneriva Eliachi. Eliachib erngneriva Assor.

14. Assorib erngneriva Zadok. Zadob erngneriva Achi. Achib erngneriva Eliud.

15. Eliub erngneriva Eliasere. Eliaserib

erngneriva Matha. Mathab erngneriva Jako.
16. Jakob erngneriva Josefe, Mariab uiksanga. Tapsoma Mariab erngneriva Jesuse Kristusemik attelik.
17. Erngnerēt tamaita Abrahamit Davidomut tikkidlugit arkangemit sittamarput. Davidemillo Babilonemut aularutsautinatik. Erngnerēt arkangemit sittimarivut. Babilonemit utteramik Kristusemut, erngnerēt arkangemit sittamarivut.
18. Kristuse erngniangolermet imaipok. Arngna Maria, Josefemut angersimalerame, sulle kattitinagik: Mallungnarsivok, Singailerdlune Añernermut ojunginermut.
19. Josefe uiksanga idluartogame, kangusuktitsomangila (Iñungnut) okarane issumalerpok kam̃agijungnērlugo.
20. Taimagle issumalermet, Ahak, Nalekam Engelinget sakkerpa siñektomatillugo, okarlune: Josefe, Davidim Erngninga! sivõranæk, Maria nulliekset illingnut pilugo; singainga Anernermit ajunginermit pingmet.
21. Erngnermik erngniomãrpok, tamna Jesusemik atseraromavet, iñutitañe piulijomãrmagit ajorningiñit.

22. Tamedsa tamat taimailerpok, Nalekam okausingit nellautaijokut nellautsekovlugit, imak okartok:

23. Ahak! nigasuk singaijomãrpok, erngnermik erngniomãrlune, Imanuelemik atseraromãrpæt, attinget tukkinga imaipok Gudim illagivãtigut.

24. Josefe siñingminit tuppakame, taimailivok, Nalekam Engelinget okautimaga, nullieksane aivlugo;

25. Aktungilale, erngniliaminik erngnerkãrtinago; atserarlugolo piva Jesusemik.

KAPITELEMIK II.

Angutit illissimajut Kristuse tuksiarvigivæt.

Jesuse erngniangõngmet Bethleheme Judæametome, Herodese attañiotillugo, ahak, illisimajut unanget (nellojut nuñanginit) Jerusalemut pivut, okarlutik.

2. Erngniãngokamertok Judikut attanningit naneka? Uvlorianga uñane tækkogaptigo tuksiarvigisartorpavut.

3. Attangub Herodesib tamaña tussaramiuk, koaksarpok, Jerusalemiullo illunatik;

4. Ajokertuijorsuillo aglangniglo illissimajut iñungnetut tamaita kattikoleramigit; kiglissiniarpeit Kristusim innulerviksanganik.

5. Ipkoa okautivæt: Bethleheme Judæametome. Taimak aglaksimangmet nellautaijunut.

6. Igvit Bethleheme Judæab nuñangane, mingnerungilatit assieñit iglugasengnit Judæametuñit; illingnit piomãrmet Nalegak, iñutitamnut Israelib kinguvãnginut attañiokovlugo.

7. Illissimajut Herodesim ingmikut kaikoveit angegutsivlune: apperiniarlugit uvloritsamik kanga tækkotitomik.

8. Bethlehemut aikoveit okarlune: Aileritse nutarãrsuk apperkotigejartorlugo neñigupsiuk okautigissinga uvangatauk tuksiarvigijartoromagivara.

9. Attañek tussaramitsuk, aularput. Ahak, uvloriak uñane tækkojattik sivorlerivæt, nutarãrsum iñinget kollãnut pigame nokarpok.

10. Uvloriak tækkolermigamitsuk kuviasuvaksoadlarput.

11. Iglomut itterlutik, nutarărsuglo arngnălo Maria naipipakit: pămangavlutik nutarărsuk tuksiarvigivæt: iklervittiglo mattueramikit, pillipæt kẽnaujeksamik aupaluktamik, tippegiksaumiglo.

12. Siñektomagamik Gudim okaumagit Herodesemut utterkonagit, apkotemik assiagut nuñamingnut angerarput.

13. Aularmetta, ahak, Nalekam Engelinget Josefe sakkerpa siñektomatillugo, okarlune: makkitit, nutararsuglo arngnălo pikik, nunnamullo Egiptenmut kemalerit, tavanelaulutit uvamnut okautsaulerkărtinæk, nutarărsuk Herodesib tokkuniaromangmago.

14. Makkipok tagva, nutarărsuglo arngnălo unuame ingminut pivæk, nuñamut Egiptenmut kemăvok.

15. Tavanelerlune Herodese tokkotsearivlugo. Nalekam okausingit nellautsekovlugit, nellautaijokut imak okartok: Erngnera kaikolauktara Egiptenmit.

16. Herodese kausimalerame illissimajunnut tappagijaugame, kanningajadlalerpok,

nutarãrsuit tamaita Bethlehemetut erkanetullo okkiuggit marrungnik nukkaklillo tokkotsartokoveit, illissimajut kiglissitsialauramigit sivorngagut (innulervianik.)

17. Nellautaijub Jeremiasim okausingit nellautsimalerput, imak okartok:

18. Kakkenne nippersoak tussartaujok, ogguadlarnerlo, keavaksoadlarnerlo, kaggudlarnerlo; Rahelib kittorngañe keagiveit, mañigortitaujomañanello nungutaungmetta.

19. Herodese tokkungmet, ahak, Nalekam Engelinget Josefe sakkerpa siñektomatillugo nuñame Egiptenme,

20. Okarlune: makkitit, nutarãrsuglo arngnãlo illingnut pikik, Israelib nunnanganut uttilerit; tokkungmetta nutarãrsungmik tokkotsijomalauktut.

21. Makkipok tagva nutarãrsuglo arngnãlo neksardlugik, Israelib nuñanganut pivlune.

22. Tussaumagamiugle, Archilause attanniolertok Judæame, angume Herodeseolauktum attañioninga kingormgutileramiuk, taikungapinek sivõralerpok. Siñektomatillugo Gudib perkungmago, Galilæam erkãnut aularpok.

23. Iglugasengnut Nazaretemik attelingnut pivlune, tamaña nuñagilerpa. Nellautaijut okausingit nellautsekovlugit, imak okartut: Nazaremiomik attekaromãrpok.

KAPITELEMIK III.

Johannesib Babtiterijub ajokertuininganik.

Taipsomane Johannese Babtiterijok ajokertuijartortok iñukangitome Judæame.

2. Okarlune: kakkialeritse, (issumataritse) Killaub nalegauninga palligutingmet.

3. Taimnauvok nellautaijum Jesaiasim okautigilauktanga, okarame: Ajokertuijub nippinga iñukangitome, Nalekam apkotiksanga ãkiksorsiuk, apkoserngit narrotissigik.

4. Johañese añoralik nergsutsub kamelib merkungiñik, tapsekalarmelo amivinermik, piglertaujartullo igupsajartullo orksungit nerkigiveit.

5. Jerusalemiut añivigivæt, Judæamiullo, Jordanim erkanetut illunatik:

6. Babtitaujomavlutik tapsomunga Jordaneme kõngme, ajornitiglo sagvarlugit.

7. Farisæerillo Saduzæerillo uñuktut babtisivinganut tikkimatsuk tækkogamigit, okautiveit: Kuglugiãngojartose illipse! kia kemakovãse ningautsimit piomãrtomit?

8. Atle kiglilingmik sãgiarluse, ablapsamik issumakaritse.

9. Illupsigut issumaniarase, imak okaromavluse: Abraha atãtagivavut. Okautivapse ujarkeñit makkonanget Abraha Gudib kittorngitisarajarpa.

10. Ullimaut napartub miñernanganelerpok. Napartok nelliak ajungituñik paungakangitok, kippijauniartok ikkomamut egilugo.

11. Uvanga iñermut Babtipapse nutãmik issumakarkovluse; kingunipkut tikkituksak pitsartunersauvok uvamnit, nellopkotivungalo, tapsoma ittigagutinginnik tigumiarnæk; tapsoma Babtitsomãrpãse Añernermut ajunginermut ikkoñamullo.

12. Tapsoma poagit tigumiarpa, keñatullivingme nettinga sañeromãrpa, kakojeksariktullo keñatullivingminut kattitsomãrpeit;

piungitulle õtsomãrpeit ikkomamut kamit-suitomut.

13. Taipsomane Jesuse Gallilæamit Jordanemut Johañesemut pivok, Babtitaujomavlune tapsomunga.

14. Johañesible iñerterpa, okarlune: Babtitaujariakaralloarpunga illingnut, igville tikkiparma.

15. Jesusible kiova, okautivlugo: Maña taimailerlanga; idluarnernik tamainik namaksijuksauvoguk. Perkova tava.

16. Jesuse Babtitaugame, tuavidlune timuarpok, ahak, killak kollãne angmalerpok. Gudim Añerninga Johannesib tækkova tingmiatut taubetut, akkartok, (Jesusib) kãngamut pivok.

17. Ahak, nippe killangmit tussartaugivok okarlune: Tagva Erngnera nægliktara, tamna kuviagijara.

KAPITELEMIK IV.

Kristusib nerringininganik, õktorluktauninganiglo.

Jesuse Annernerum aitipa iñukangitomut, õktortaukovlugo Satanasemut.

2. Uvlunik marrungnik ungniakattartut nerringiname, kalerpok kingorñgagut.

3. Oktortub Satanasib tikkipa, okautivlugo: Gudim erngnerikpattit, ujarket ukkoa okautikit kakkojarorlerkovlugit.

4. Kiova okarlune: Aglait imaiput: kakkojatuinak iñum iñotigingila; Gudible okausingit tamaita kañinganit annijut (innotigiveit.)

5. Satanasim aularutiva iglugaseksoarnut ivsornaituñut, ãtilalo kattimaviub nuvugusinganut.

6. Okautivlugo: Gudim erngnerikpattit, akkarit, aglaksimangmet: pivlutit Engeline perkojomãrpeit, erkisimiartaukovlutit sapputilutillo, ittikkettit apõrkonnagit ujarkeñut.

7. Jesusim okautiva: Taimaktauk aglaksimagivok: Gude Naleket õktorniarnago.

8. Ama Satanasim aitipa kakkaksoarmut kingiktorsoarmut, Sillarsum attannioningit tamaita ãnanauningillo tapsomunga kem̃ergojautipeit.

9. Okautivlugo: makkoa tamaita illingnut tuñijomavakka, pãmangavigijomagumga tuksiarvigilunga.

10. Jesusib tava okautiva: Satanase uvamnit aularit, aglaksimangmet: Gude Naleket tuksiarvigilugo kissiet kivgartorniarpet.

11. Satanasib tava kem̃ekpa; ahak, Engelit tikkipæt kivgartorlugo.

12. Johañese pititaujok (parngnanẽrsimavingmut) Jesusib tussaramiuk, Galilæamut pivok.

13. Iglugaseksuit Nazaretemik attiggit kemmekpeit, Kapernaumut im̃arbiub siñanetomut pivok, Zabuloniblo Naftaliblo erkængne, tagvanelerdlune.

14. Taimak pivlugo nellautaijum Jesaiasim okausingit nellausimavut, imak okartok:

15. Zabuloniblo Naftaliblo nunagik, im̃arbingmut sãngmijuk, Jordanim akkiane, Galilæablo nellojulik.

16. Iñuit tãrmiut, kaumajorsoak tækkovæt, tokkublo tachãnetunnut kaumajok nuisimavok.

17. Taimanget Jesuse ajokertuilerlune (okautsiñik tussarnertuñik) imak okarlune: kakkialeritse (ablapsamik issumakaritse) Killaub nalegauninga kaglilerpok.

18. Jesuse Galilæam imarbinget sinane pissukame, angutik nukkarẽk tækkovak, Simon, Petrusemik attibsalik, nukkangalo Andrease; nullutsettik kivitipakit imanut mingeriarniarteogamik.

19. Tapkungnunga okarpok: malliktinga, ñungnik aulasariartitsongovaptik.

20. Tuavilutik nullutsettik kemekpeit malliglugolo.

21. Tagvanget sivorliolerame, assiæk nukkarẽk tækkogivæk, Jakobuse, Zebedæusim erngninga, nukkãlo Johañese, atãtatik illagællugo, umiakotometut, nullutsettik killaijardlugit; kaikogivak.

22. Tuavilutik umiakotok atãtatiglo kemmekpakit malliglugolo.

23. Jesusib Galilæab nuñanga tamãt aulava, illiñiarvinginelo ajokertorlugit, Nalegau-

nermiglo okautsinnik tussarnertuñik okautilerpeit, sunatuinarnik kañimasiggit iñungnetut innulilugit.

24. Tussaumavættauk Siriamiut illunatik. Ajulertullo suñatuinarnik ãniagit, Sataneseggillo, illissimailingajullo, tumaujullo tapsomunga ãtipeit, tamaita iñuliveit.

24. Iñugiartorsuittauk mallikpæt Galilæamit, iglugaseksuiñillo tellimaujortunit, Jerusalemillo, Judæamillo, Jordanim akkianillo.

KAPITELEMIK V.

Pilloridlartunnik.

Innugiartorsuit tækkogamigit, kakkamut majorarpok, ingilerame illiñiartingita tikkipæt.

2. Okalerlune imak ajokertorpeit:

3. Pilloridlarput aglujut añernerme; Killaub nalegauninga pigileramitsuk.

4. Pilloridlarput kiksartut: mannigortaujomãrmetta.

5. Pilloridlarput keñuētnt: Nuña pigileramitsuk.

6. Pilloridlarput kăktut iñeruktullo Gudim idluarijanganut: Illummertaujomărmetta.

7. Pilloridlarput năpkiniktut: năpkigijaujomărmetta.

8. Pilloridlarput ivsornaituñik omættiggit: Gude tækkojomăramitsuk.

9. Pilloridlarput ullapirsaijut: Gudib kittorngangiñik taijaujomărmetta.

10. Pilloridlarput unangmijaudlartut idluarnek pigællugo: Killaub nalegauninga pigileramitsuk.

11. Pilloridlarpose iñuit suadlarppasse uvanga pivlunga unangmikpasselo, sunatuinarniglo okarnerluvigikpasse, sæglulutik.

12. Alliatitse, mañigoritsele, akkiksasse angidlaromărmet killangme. Taimaktauk nellautaijut sivorlisse unangmigiveit.

13. Nuñab tarriogivăse. Tarriok pitsartujokarērpet, sumut ama pitsartutitauneijarpa? Attoreksaujungnērpok, egiteksauvlune iñugnut tullereksauvok.

14. Sillarsoarmiut kaumanerivăse. Iglu-

gaseit kakkab kãnganetut tækkuksausuertuksaungilet.

15. Nennergoak ikkinginivæt, kattaujam attãnut illivlugo, nenneroarvingmulle pivok, Iglometut tamaita kaumartipeit tagva.

16. Taimaktauk nennergoasse kaumarille iñungnut, ajungitulliarnipsingnik tækkokovlugit Atãtasse killangmetok nakorekovlugo.

17. Pejaijartorasugingilapsinga perkojennik, nellautaijullonẽt aglanginik. Pejartungillakka, namaksilugit piñiarpakka.

18. Ahamerik okautivapse: Killaglo nuñalo nungukãrtiñagik, perkojet aglangit mingnek, tittãrsuglonẽt nunguniængilak, tamakkoa illunatik namaksekãrtiñagit.

19. Maña perkojet ukkoa illanganik mingnermik nalengitok, iñuit taimak ajokertorlugit, tamna mingnermik taijaujemãrpok Killaub nalegauningane. Nalektorle taimaglo ajokertuijok, tamna angijomik taijaujomãrpok Killaub nalegauningane.

20. Okautivapsele: Idluarnerungikupse aglangnik illissimajuñit Farisæeriñillo, Killaub nalegauninganut piñiatsengilase.

21. Tussalauktose sivorlise okautsaung-

metta: Iñuarniarnæk; iñuartorle erkartorvingmut pijeksauvok.

22. Uvangale okautivapse: Kattangumimut ningartok, erkartorvingmut pijeksauvok; kattanguminulle Racha (unãluk) okartok, kaggimiovingmut pijeksauvok; sillaitomigle okartok, egiteksauvok korkomut ikkomalingmut.

23. Tamaña pivlugo tunergotit illijomagungne altaremut, tagvanelo erkaiguit, kattanguvit passivatit;

24. Tuñergotit altab sãnganekãlarle, kattangutillo saimarsarijartorlugo; tuñergotit tava tunijartorlugo piuk.

25. Illingnut akkerartortok saimaniaruk, aiparilutit sulle apkome; akkerartortingnut uñertojaukoñæk kiglissiñiartomut, kiglissinniartublo pitiniaratit kivgaminut, tapsoma parngnañẽrsimavingmut egilutit.

26. Ahammerik okautivagit. Tagvanget añititauniængilatit, kẽnaujet naggatiksanget akkillerkãrtiñagit.

27. Tussalauktose sivorlisse okautsaungmetta: Arnarniarnæk anguniarnæglonẽt.

28. Uvangale okautivapse: Arnamik tæk-

konãrtub arngnarniaromavlugo, tapsoma arngnarniarẽriva omamine.

29. Tallerpiub ĭsivit asserorniarpattit, peruk egilugolo, ajunginersauvok illingnut, timivit illanga asserorpet, timit tamat perkonnago ãniatitsivingmut.

30. Tallerpilonẽt aggakpit asserorniarpattit, nakkarkit egilugillo. Ajunginersauvok illingnut avativit illanget asserorpet, timit tamat perkoñago ãniatitsivingmut.

31. Taimaktauk okarsimagivok: Nulliaminik avitsijub, tuñinajarpa aglangnik avitsitiminik.

32. Uvangale okautivapse: Nulliaminik avitsijub, (anguniartokangipet) nulliarẽngnek asserorpa; avtamiglo nulliektub, nulliarẽngnek asseroriva.

33. Ama tussarmijose, sivorlisse okautsaungmetta: Angãlungniarnek, Gudemulle angãleruvit malligeksarivettit okausitit.

34. Uvangale okautivapse: Angãlungniatsengilase, (Gudim attinga taivlugo) killangmiglonet, Gudim iksivautaringmago;

35. Nuñamiglonet ittigangita ikovragingmatsuk; Jerusalemiglonẽt, Attañersum iglugaseksoaringmagit.

26. Niakorniktauk angālungniarnæk, nujak attauserlonēt kakkorsinginangne kernersinginangnelonēt.

37. Okausisse imailarlit ahaila ahaila, aukak, aukak: Tappiket idluitomit pivut.

38. Tussalauktose okausekartomik: Ïse ïsemik, kigut kigumik (akkiksakalarpok).

39. Uvangale okautivapse, idluitulliarvigikpasse akkiviginiarasigik; ullutsekut tallerpikut erksārtauguvit, igloatauk manilermigiuk.

40. Añorarniglo aksārtauguvit, ulliksuittauk pigiliuk.

41. Meilemik attautsemik aipaujomaguvit marrungnik aipariuk.

42. Illingnit sumik tuksiartok, tunnitsivigiuk; allarniarnagolo attartoromajok illingnit.

43. Tussalauktose okausekartomik: Iñukattit nægligiuk, omigijit omigiuk.

44. Uvangale okautivapse: omigijisse nægligissigik; illipsingnut okausiluktut saimartissigik; Illipsingnik omisuktut ajungivigiliarsigik; illipsingnik kiksartitsijut unangmijisselo tuksiarutissigik.

45. Kittorngarilerkovluse Atâtapse killangmetub. Tapsoma sekkeñine nuekova ajortuñullo ajungituñullo, sillalukojigivok idluartuñullo idluangituñullo.

46. Illipsingnik nægliktut kisseta nægligigupsigik, kanoëtomik akkiksakaromärkise tagga? Zoelnerillo taimailiunginivet?

47. Kattangutisse kisseta illæñärnerigupsigik, sumik pijarialingmik pivise? Zoelnerillo taimailiunginivet?

48. Tamaña pivlugo namaksileritse, sorlo Atâtasse killangmetok namatsainarpok.

KAPITELEMIK VI.

Tunnijehsennik tuksiarnermiglo.

Ipaksiniarsigik tuñijeksasse, tuñiniarasigik inungnut nakorijaujomalluse; taimaipet akkiksakangilase Atâtapsingnit killangmetomit.

2. Taimak pivlugo tuñijiguvit tuñijekseñik, nipsautsiarkoñæk sivunerne takkormortotut

illiniarvingne iglullo akorngane, nakorijaujomavlutik iñungnut. Ahamerik, okautivapse: Akkiksatik piarẽrpæt.

3. Tuñijekseñik tuñijiguvit, saumit aggaktit nellolaulit tallerpit aggakpit tuñergutãnik.

4. Tuñijeksettit sagvartaukoñagit, Atatavit sagvangitomik tautuktub, akkilleromãrpãtit sagvartome.

5. Tuksiarlutit tækkormortutun ïniarnæk, taipkoa nængerlutik tuksiarlutiglo pivut illiñiarvingnelo, iglullo sãngine, tautugaujomavlutik iñungnut. Ahamerik, okautivapse: Akkiksatik piarẽrpæt.

6. Igville tuksiaromaguvit iñiksarnut itterina, upkuangalo parngnanẽrlugo, Atãtet sagvangitome tuksiarvigiuk: Atãtavillo sagvangitomik tautuktum, akkilleromãrpãtit sagvartome.

7. Tuksiarupse okausisse amisuliniarasigik nellojutitut; taipkoa tussartaunasugivut okausekarangamik amisunik.

8. Tamanna pivlugo taipotitunæk-ituksaungilase: Atãtapse attoriakartasse kausimava tuksiarvigekãrtinago.

9. Taimak pivlugo imak tuksiaritse: Atãtavut killangme! akkit nakorijaule,

10. Nalegaunı̃t kaigiarle, perkojettit malliktaulit nuñame sorlo killangme;

11. Uvlome piksaptingnik tuñittigut.

12. Ajornivut issumagijungnẽrkit, sorlo uvagut uvaptingnut ajortut issumagijungnẽrpavut;

13. Oktorlungnartomut pitinata; piulittigulle ajortuñit. Nalegaunek, pitsartunerlo, ãnanaunerlo, pigigangne issokangı̃tomut. Amen!

14. Innuit tam̃arninginit issumagijungnẽrupsigik, Atãtapsetauk killangmetum issumagijungnẽromãrpãse tam̃arnipsingnit.

15. Iñuille tamarninginit issumagijungnẽrniængikupsigik, Atatepsetauk issumagijungnẽrniænginivãse tam̃arnipsingnit.

16. Neringitaraigupse añuniarase tækkormortotut, kẽnatik tautorlertipeit nerringitarangamik, iñungnut tautugaukovlutik. Akam̃erik, okautivapse: Akkiksatik piarẽrpæt.

17. Nerringitaralguit, niakut mingoaruk ermiklutillo.

18. Nerringinernik tækkoterkonnæk innungnut, Atãtangnulle sagvangitometomut; Atãtaville sagvangitomik tautuktub, akkilleromarpãtit sagvartome.

19. Perkutiñik pikuminartunik kattersijuksaungilase nuñame, kaurulillo marngertornerublo asseroreksangiñik, tigliktullo piomajeksangiñik tigliklugit.

20. Perkutinigle pikuminartuñik kattersoiniaritse killangme, kaurulillonet marngertornerublonẽt asserojuigeksanginik, tigligajuktullo piomasoreksangiñik, tiglingneræt ajulerlugit.

21. Perkutisse neijormattigik omættipse.

22. Ise timib kaumarninga-ĭpok. Isit idluarune, timit illunane kaumaromãrpok.

23. Isit nellangaikune, timit illunane tãromarpok. Kaumajorle illungñetok tãksikpet, tãksoak ingminik kañok angitigiva?

24. Angajokængnut marrungnut kivgartortokarniængilak, aipa omigilãrpalonẽt, aipa nægligilugo; ubalo aipa ungagilãrpa, aipanga nachogilugo. Gudelo nunnab pingillo attautsekut kivgartorlugit sapperpose.

25. Tamaña pivlugo okautivapse: Iñosisse

pivlugo siarklerniarase, nerkiksapsingniglonẽt im̃iksapsingnilonẽt; timipselonẽt añoraksanginik. Iñosisse ajungineroñgilet nerkikseñit? Timisselo ajungineroñgilet añoratseñit?

26. Tingmitset killaub attanetut nautsertorissigik. Karngãtitsingilet, perorsejeksenik kattersinatiglo kem̃atullivingmut; Atãtapselo killangmetub nerritipeit. Taipkonanget ajungineroñgilase?

27. Kina illasse ingminik tapperungnarka tallitut attautsetut takkitigĳomik, taimak siarklerutigigalloarpa?

28. Sogle añoratset siarklerotigivissigik? Paunaujaujartut, nuñab merkungit kañok perortut tækkunarsigik, señangilet, peraingilellonẽt.

29. Okautivapsele: Salomolonẽt piñarnadlartok añorariksimangitok taipkoa illangettitut.

30. Iviksuket nuñametut, uvlome perortut, kaukpelle kieksaumut egiteksaujut, Gudib taimak piñernartinamigit: añorartitsomangin ersarivasse? Okpernekitose tagva!

31. Taimak pivlugo issumanerlugaselo

imak okarase: Sumik nerrijomãrkita? Sumiglo imeromãrpita? Sumiglonẽt añoraksakaromãrkita?

32. Makkoa tamaita nellojut piñasuarpeit; Atãtapsele killangmetub kausimavãse, taimaitomik ajorsartose.

33. Gudib nalegauninga idluarningalo pinniarkãrsigik, tava tunnitsiviajomãrpose tamakkoninga tamainik.

34. Taimaimet kauksak issumaginasiuk, kauksak piksaminik piñialermet. Namakpok uvlut illunatik ingmikut pinniarviojarangeta koksesungnartomik.

KAPITELEMIK VII.

Kristusib ajokertuivlune okalaninga sorẽrpa.

Erkartuiniarase, erkartuiviojomãngilasetauk.

2. Kanoẽtomik passiklerpose, taimak passijaujomãrposetauk; õktutipsingnut õktorviojomãrivõse.

3. Kattanguvit ĭsinget sarmiktavininga sŏg tækkoviuk, auvek ĭsingnetok mallugingilet?

4. Kañorlo kattangutit imak okautsomaviuk: Ovetsiaro kattangutiga sarmiktaverngit isingnit pĕromavara? Ahak, auvek ĭsingnepok.

5. Takkormortotit, auvek ĭsingnit pĕrkăruk, kingorngagut kattanguvit sarmiktavininga pĕrasuarlugo piuk.

6. Ivsornaitok tuñiniarasiuk kingminut, sappangasselo eginasigik kuingĕngiñut, ittigangiñut tullerartaukoñagit, sabvigiluselo alliktoromavluse.

7. Tuksiaritse, tuñijaujomărpose, keñilauritse, neñilijomărpose tagva; aviloritse, upkuerutsaujomărpose tagva.

8. Tuksiartok, pilărpok keñertorlo, neñisilarpok, avilortorlo upkuĕrutsaulărpok.

9. Innub kia illapse, erngninget tuksiarvigippago kakkojamik, ujarkamik tuñitsiviginiarpauk?

10. Aulasagamiglonĕt tuksiarvigippago, kuglugiangojartomik tuñitsiviginiarpauk?

11. Illipse, ajoralloartose, kittorngasse tu-

nitsivigigapsigik tunnergutiñik ajungitunik; anginersamigle Atãtapse killangmetub tuksiarvigijiñe tuñitsiviginiarpeit ajungitunik?

12. Taimaimet, innuit kanoẽtomik pinniarkogupsigik illipsingnut taimaktauk pigissigik; tamedsa perkojet nullautaijullo aglangit.

13. Ittervikitokut itteritse: Ittervik nerotõngmet, apkosinerlo sillingmet ãniatitsivingmut sãngmijok, uñuktorsuit tamana attorpæt.

14. Ittervigle nerokipok, apkosinerlo amipok, innogumut sãngmijok, ikkitullo nagvarivæt.

15. Kamatitse nellautainarluktuñik, taipkoa sauket amingiñik añorakardlutik tikkipãse, illumikulle kẽsuktorsõvut sorlo amerkut.

16. Sullininginit illitarinajarpasse. Paunget Dornenit pẽjarajarpattigik, Feigillonnet Distelinit kattersorajarpattigik?

17. Taimaktauk napartogiktut illunatik Paungakarput ajungituñik: Napartorle ajortok paungakarpok ajortuñik.

11. Napartok ajungitok ajortuñik paung-

akarviojungnængerpok, napartorlo ajortok paungakarviojungnænginivok ajungituñik.

19. Napartok tamaita ajortuñik paungakartut, kibloromãrpeit ikkomamullo egilugit.

20. Tamaña pivlugo sullijangiñit illitarinajarpasse.

21. Illunatik itterniængilet killaub nalegauninganut uvamnut okartut, Nalegak, Nalegak; Atãtamale killangmetub perkojangiñik nallektut kissimik.

22. Uvloksame nelliutsomãrtome unnuktut imak okautijomãrpãnga: Nalegak, Nalegak, atterne nellautsitikseñik okalaungitogut? Añernekulluit atternut añitilaungilavut? Unnuktuñiglo tattaminiarnartullingitogut atternut?

23. Tava akkijomarpakka: Sulle illitaringitsainarpapse, tamapse kemeksinga ajortulliartose.

24. Tamaña pivlugo okautsimnik makkoringa tussartok, malliktorlo, adsigektipara angumik sillatojomik igluliortomik, tapsoma tungavilerpa kairtomut.

25. Sillaluksoalermet, kussermello, año-

rersuillo akkunadlarlutik, akkingmidlarmago, iglo orrungilak, kairtomut tungalerame.

26. Makkoningale okautsimnik tussartub, mallingitublo, adsigiva angut sillaitok, iglulliortok siorkeñut.

27. Sillaluksoalermet, kussermello, añorersuillo akkunadlaramik akkingmidlarmago, iglo orrovok, serkorpalludlarlune.

28. Okausillo tamakkoa Jesusib nãgamigit, innuit ajokertuiningit tattamminiariveit.

29. Kimnadlartomik okarmet, aglangnik illissimajotun ajokertuingimet.

KAPITELEMIK VIII.

Kristusib tattamminiarnartulliangiñik.

Kakkamit attersarmet, iñugiartorsuit mallikpæt.

2. Ahak, angut kallaktok aggerpok, tuk-

siarvigiva okarlune: Nalegak piomaguvit kallagungnaititsomavarma.

3. Jesusible agga̅ne issaktipeit aktorlālo okarlune: Piomavunga, kallagungnĕrit. Tagvainak kallagungnĕrsrāpok.

4. Jesusib okautiva: Udsertolerit assingnut taimak okarniarnæk: ajokertuijomulle ainiarit, tækkotilutillo taipsomunga, tunnergatiksarlo Mosesib tunnerkojanga tunnilugo, kallagungnĕravit nellojungnerkovlugit.

5. Jesuse Kapernaumut aingmet, Sorsuktukset kappitangeta tikkipa, tapsoma tuksiarpa.

6. Okarlune: Nalegak, kivgara iglumne nellavok, kuglualājovaksogame ānilekteradlartok.

7: Jesusib okautiva: Innulijartoromavara.

8. Sorsuktukset kappitanget kiovlune, okarpok: Nalegak nellopkotivunga ittertitsaritset iglumnut; okarille okautsemut attautsemut kivgara piungnailārpok.

9. Uvangatauk inuvunga atta̅nelik, kivgakalarmalo sorsuktukse̅nik, illangenut okaruma: Ailerit, aigivok; ama illangenut:

Kait, kaigivok: kivgamnullo: Señalauruk una, señava tagva.

10. Tamaña Jesusib tussaramiuk, tattaim̃niariva; malliktiñe okautiveit: Aham̃erik okaupapse, taimak angitigijomik okpernermik nagvalaungitunga Israelittinne.

11. Okautivapsele: Unnugiartorsuit unanget pãngello kaijomãrput, Abrahalo Isaglo Jakolo iksivakattigẽleromãrpeit killaub nalegauningane.

12. Nalegauniuble kittorngangit ajektaujomãrput tãrtorsoarmut, keavaksoarlutiglo agleruladlaromãrput.

10. Sorsuktukset kappitanget Jesusib okautiva: Ailerit, okperijarnik pilarpok. Kivganga nellunaikutãne taipsomane piungnẽrpok.

14. Petrusib iglunganut Jesuse pivok: Nulliangẽt arngnã nellajok kañimanartomut kannimavlune tækkova.

15. Aggangittigut tiguva, kañimanartub kem̃engmago, makkipok kivgartorvigællugit.

16. Uñulermet uñuktut satanasiggit pi-

tipeit tapsomunga, añernekulluit okausẽnarnut añitipeit, suñatuinarniglo kañimassiggit piungnẽrtipeit.

17. Nellautaijub Jesaiasim okausingit nellautsilerput, imak okartok: Sangẽnivut ingminut pitidlugo, kanimalungnivullo nangmarpeit.

18. Jesusim iñugaseksuit illumajiñe tækkogamigit, im̃am akkianut ikkãrkojivok.

19. Aglangnik illissimajub tikkipa okautivlugo: Ajokertuijok, mallijomavagit aiviksarnut tamainut.

20. Jesusible okautiva: Terriañitset sittekarput, tingmitsello killaub attanetut ublokarivut; Iñuble erngninga iñangaviksakangilarlonẽt.

21. Assiet illiñiartime illangeta okautiva: Nalegak, aikãrlaulanga atãtaga illuverlugo.

22. Jesusible kiova: mallinga, tokkungajut tokkungatittik illuveriartorlittigik.

23. Umiakotomut ikkivok, illiñiartingillo mallikpæt.

24. Ullajujarsoarlo im̃arbingme, maggillo um̃iakotok itibsuavlugo pivæt, Jesusele sinniktok.

25. Illinniartingita tikkipæt, tuppardlugo okautivæt: Nalegak piulittigut, umiolerapta.

26. Okautiveit: Illipse okpernekitose, sõg nangiarkise? Makkipok, añorelo imarbiglo iñerterpæk; añorekarungnẽrpok tava ikkoblialilarmelo.

27. Iñuille tattaminiarput, okarlutik: Kina una angut, iñertermagik añoriblo immarbiublo nalekpæk.

28. Imarbium akkianut, Gergesenerit erkanut pivok. Satanasenik pitalak nellaupak, illuvernit añijuk: Erksinartorsõmeñik, apkut tamaña attordlugo sappernartok.

29. Ahak, nipliadlarlutik okarpuk: Sunniarpaptigit Jesuse, Gudib Erngninga? nelliutekãrtinago kappiaisuktitsartorpittiguk?

30. Kañingitangiñe kiungẽngigaseksuinĩtut nerrijut.

31. Añernekulluit tuksiarvigivæt, okarlutik: Añititsomaguptigut, kuingẽngigaseksoarnut tapkonunga pullarkottigut.

32. Okarpok tava: Aularitse. Añigamik kuingẽngigaseksoarnut pullavut. Ahak, kuingẽngigaseksuit illunatik ingminik ejukadlarput imãnut, ippivlutik imãne.

33. (Kuingẽnginĩk) mianersijut kemavut, iglugaseksoarnut aivlutik, tamaña okautigijartorpæt, kañorlo satanaselæk illijuk.

34. Ahak, iglugaseksoarmiut illunatik añivigivæt, Jesuse tikkilugo. Tautukamitsuk tuksiarvigivæt, erkamingnit aularkovlugo.

KAPITELEMIK IX.

Apostele Matthæus anerimaningañik.

Umiakotomut ikkivok, ama uttimut ikãrdlune, iglugaseksoarminut pivlune.

2. Ahak, tapsomunga ãtsivut tumaksajomik, aumitiñe nellajomik. Okperusingit Jesusib kausimagamigit tumaksajok okautiva: Erngnera mañigolermit ajornitit issumagijaujungnẽrput.

3. Aglangniale illissimajut illangit illumikut imak okarput: una akkerartorpok Gudemut.

4. Jesusim issumangit kausimagamigit,

okarpok: Sõgle omættipsingne issumalukise?

5. Sumik okariak ajornænginerova: Ajornitit issumagijaujungnẽrput; imaglonẽt: makkitit, arvertarlutillo?

6. Nellojungnẽrkovlusele, Iñum Erngninga pitsartojokarpok nuñame ajortoẽrotsijomik, tumaksajomut imak okarpok: Makkitit aumititit pikit angerarlutillo.

7. Makkilune tava, iglominut angerarpok.

8. Iñuit tamaña tækkogamitsuk, tattamiarput, Gudelo nakoridlarpæt, iñuit taimaitunnik pitsartudlartuñik tuñilaungmagit.

9. Tamaña kem̃ekkamiuk, iñuk tækkova tuñiorkaivingm̃e iksivajok, Matthæusemik attelik, mallinga okautileramiuk. Nikkovilune mallikpa.

10. Iglome nerrimavingme iksivatillugo: Zoelnerillo ajortulliartullo uñuktut tikkipæt Jesuselo illiñiartingillo ikterkattigivlugit nerrimavingmut.

11. Farisæerille tækkogamitsuk, illiñiartingit okautiveit: Sõg ajokertortipse Zoelnerillo ajortulliartullo nerrekattigivagit?

12. Tamaña Jesusib tussaramiuk, okautiveit: Atsuilit iñulijikariakangilet, kannimajut kissimik.

13. Tamattomale tukkinga illiñiarijartorsiuk: Napkiginek kuviagivara, tuñergutille idluarinagit. Idluartut kaikojartulaungilakka, ablapsamik issumakarkovlugit ajornig-gille kisseta.

14. Johañesib illiñiartingita tikkipæt, okarlutik: Sõg uvagullo Farisæerillo nerringipakkita uñuktunik, illiñiartittille agleratik nerriniarket?

15. Jesusible kioveit: Nullianiktomut tikkitut kiksartuksauvet, uiksak neijortigingmatsuk? Nelliutsomãrporle uiksamik aksartaularput, tagva agleromãrput nerrinniaratiglo.

16. Añoratokak illarniængilæt nutãmik illaksamik; nutãb allingmago nutaungitok. alliktornerlo pivalliarpok.

17. Weinelo nutãk imerkautiñut nutaungituñut imertutingilæt: Weinib nutãb alliktoromangmagit imerkautit nutaungitut, Weinelo kovituinaromãrpok, imerkautillo asserorlugit. Weinemigle nutãmik imerkautiñut

nutãnut im̃ertutijeksauvok tamarmik tava asserojuikattigẽkpuk.

18. Taimak okautingmagit, angajokangita illanget, Jesusim ittiganginũt pamangajartorpok okarlune: Nalegak, pañiga maña tokkovok; aggangnulle aktorijartoruk, iñuniarpok tava.

19. Jesuse nikkogivok, malliklugolo, illiñiartine illagivlugit.

20. Arngnarlo okkiut arkangemit aggartut aunãtsainartok, añoranget siñãgut aktorijartorpa tuñuanit.

21. Illumigut okarame: Añorangalonẽt aktorupko, piungnailarpunga.

22. Jasusible keviarlune tækkova, okarlune: Pañiga kuviaisugit, okpernivit piungnertipãtit. Arngnak taimna tagvainak piungnẽrpok.

23. Jesuse angajokam iglunganut itterame, nipsartut iñuillo aulajaludlartut tækkogamigit,

24. Okautiveit: Aularitse, niviarsiak uña tokkungilak, siñituinarporle. Ĩjoridlarpæt.

25. Iñuille añisimangmetta: Itterlune ag

gangittigut tiguva; niviarsiak tava makkipok.

26. Tamaña tussaumajaulertok nuñanit taipsomane tamaine.

27. Tamaña Jesusib keñengmago, tautungituk mallikpæk, nippekortovlutik okartuk: Igvit Davidim Erngninga nãpkigittiguk.

28. Iglomut ittermet, tautungituk tikkipæk. Jesusible okautivak: okperivikko imaitunik piñiaraptik? Kiovæk: Ahaila, Nalegak.

29. Ĩsikikut aktorpak okautivlugik. Okperaptik taimaileritik.

30. Tautulerpuk tagva. Jesusib unipkarkongilak tamattominga okarlune: mianeritik, tamaña iñungnut kausijaukoñago.

31. Tapkoale uñipkarijartorpuk nuñenut taipsomane tamaiñut.

32. Tapkoa añimenik, ahak, iñuk Satanaselik okarungnængitok tapsomunga ãtipæt.

33. Añernek idluitok añititaungmet, okarungnængitok okalerpok. Innuille tattami-

nialerput okarlutik: Taimaitomik tækkung-
itsainarpogut Israelitiñe.

34. Farisæerille okarput: Añernerit idlui-
tut añitipeit, taipkoa attañingeta pitsartuning-
anut.

35. Jesuse arvertarpok iglugaseksoarne
niuvervingnelo illunaitigut, ajokertuivlune
illiñiarvingiñe, okautsillo tussarnertut nale-
gaunermik okautigivlugit, iñuugnelo atsui-
liolungitut kannimajullo suñatuinait iñuliveit.

36. Iñugaseksuit tækkogamigit nãpkigiveit;
perlermetta siamadlarlutiglo, sorlo sauket
mianerijikangitut.

37. Illiñiartiñe okautiveit: Kattersivik
angijovok senajukselle ikkidlarput.

38. Tamana pivlugo kattersivium angajo-
kanga tuksiarvigissiuk senajuksennik tillik-
lerkovlugo kattersivingminut.

KAPITELEMIK X.

Apostelit tillijaulerput tattamminiarnartulliartorkovlugit.

Illinniartiñe arkangemit aggartut kaikoveit, añernernut makkojungnartuñut pitsartojomik tuñitsivigiveit añitekovlugit, ãniajullo tamaita kañimajullo tamaita iñulidlarkovlugit.

2. Arkangemit aggartut Apostelit attingit tamedsa: Simon, Petrusemik taijak, nukkãlo Andrease; Jakobuselo, Zebedeusim erngninga, nukkãlo Johañese;

3. Fillipuselo, Bartolomeuselo; Tomaselo, Matthæuselo, Zoelneriojok; Jakobuselo, Alfeusim erngninga, Lebbeus, Tadeusemik atibsalik,

4. Simonelo kanamiok, Judaselo Ischariote (Jesusib) pititigijomãrtanga.

5. Tapkoa arkangemit aggartut, Jesusib tilliveit, innertilaitalo okautiveit: Nellojut

apkosiningiñut ainiarase, Samarittillo igluga-
seksoanginut itterniarase.

6. Aititsele saukenut tamarsimajunnut Is-
raelim iglunganit pijuñut.

7. Ajokertuijartorluse, imak okaritse: Kil-
laub nalegauninga kañipok.

8. Kanimajut iñulidlarsigik, kalladlartut
kallagungnĕrtissigik, tokkojullo omartissigik,
añernerillo idluitut añitissigik. Akkillernago
pigapsiuk, akkillernagolo tuñissiuk.

9. Kĕnaujeñik kakkortaniglonĕt, aupaluk-
teniglonet kañujeñiglonĕt tapserusiarasse;

10. Takkoarvekaraselo ingerartilluse, an-
oratsængnik marrungnik attorniarasetauk,
ittigagusiaraselo, ajaupiaraselo: Señajok ner-
kiksaminik piariakarmet.

11. Iglugaseksoarnut iglugasengnullonĕt
itterupse; kiglissiniaritse tagvane ittervigija-
riakartomik, taipsomanetsainaritse aulakã-
rase.

12. Iglomut itterupse, iglub tamattoma
iñungit sallutikissigik.

13. Tamattoma iglub iñungit pillorikpetta,
ullapirsautisse taipkonunga piomãrpok. Pil-

loringipetta, ullapirsautipse uttervigiomãrpãse.

14. Illangita illellioromangippasse, okausisselo tussaromangippagit: Añititse tagvanget iglomit iglugaseksoarnillonẽt, ittikkapse señerkarningit señẽjarsigik.

15. Ahamerik, okautivapse: Sodomiblo Gomorablo nuñagik pidlartaunikinersaujomãrpuk erkartuvium uvluksangane, iglugaseksoarnit ukkonanget.

16. Ahak, sauketut tillivapse amerkut akkorngañut; tamaña pivlugo sillatutsiaritse kuglugiangojartuttitut; añerpanarkititsele taubitut (akkigiojartuttut).

17. Iñungnigle illimasuleritse, Kiglissiniarvingmingnut taipkoa ãtitsomãngmasse, ipperartordluselo illiñiarvingmingne.

18. Attañernullo Attañersoarnullo ãtitsomãrpãse pivlunga: Taipkoa, nellojullo nellojungnẽrotiksangiñut.

19. Ãtippasele sivoraniarase, kañoẽtomik sumiglonẽt okausiksakarapse; tavanetualerupse tuñitsiviojomãrpose kigosiksapsingnik.

20. Illipsingnik okangitose, Atãtapsele
añerninget okartipãse.

21. Kattangutib kattangutine tokkomut
pititsomãrpa, erngninelo angutæt, angajokat-
tiglo kittorngangita illaratsautilarpeit tokko-
kovlugillo.

22. Illunatik õmigijomãrpãse, attera piv-
lugo. Sokkosijuitorle naggatiksamut pillo-
riktitaujomãrpok.

23. Iglugaseksoarne tagvane kappiaisuk-
tippasse, assieñut kem̃ãtitse. Aham̃erik, o-
kautivapse: Israellittit iglugaseksoangit inge-
rajarẽrvigingilasse, Iñum Erngninga tikke-
kãrtinago.

24. Illiñiartok illiñiartitsijiminit ajungine
rungilak, kivgarlonẽt nalekaminit angine-
runginivok.

25. Illiñiartok illiñiartitsijimitun-ĭkune,
kivgarlo nalekamitun-ĭkune, namaksivok.
Iglum angajokanga Beelzebumik taigamit-
suk; iglomiokattingillo taimaktainajarpeit.

26. Tamaña pivlugo erksiginiarasigik.
Sagvangitut illunatik sakkertitaujomãrput,
angigutsutillo illunatik nellunatsengilet.

27. Taktome uvamnit tussartasse, okauti-

gissigik kaumajome: Ĩsipjutaujut tussartasse okautigissigik iglut kangiñe.

28. Erksiginiarassigik, timinik tokkotsijut, tarngninigle tokkotsinek ajormetta. Anginersamigle taimna erksigissiuk, timiniglo tarngniniglo asserortitsinek sappingitok ãnianartovingme.

29. Kutsertæk marruk kẽnaujarãrsungmik attautsemik akkekarpangilæk? Ukkoa illangellõnet nuñamut kattangniængilak Atãtapse perkungippago.

30 Nutsesse illunatik kittitaumavut.

31. Tamaña pivlugo erksiniarase: Kutsertavaksoarnit ajunginerõgapse.

32. Tamaña pivlugo uvamnik okausilik iñungnut, okautigijomavara Atãtamnut killangmetomut.

33. Uvamnigle missiutilik iñungnut, missiutigijomãrparatauk Atãtamnut killangmetomut.

34. Ullapirsaijartorasugingilapsinga nuñamut. Ullapirsaijartungitunga saviksoarmigle pititsivlunga.

35. Tikkinama, erngnek illumiotidlugo angutãnut, pañiglo arngnãnut, okkoarlo sakkianut.

36. Iñub omigijingit iglomiokattingita.

37. Anguminik arngnãminiglonẽt uvamnit nænglingnersak, illakarniængilak uvamnik. Ernerminiglo pañiminiglo uvamnit nænglingnersak, illakarniængilak uvamnik.

38. Señingajuksaminik (kappiaisutiksaminiglonẽt) nangmagomangitok, uvamniglo malligomangitok, illakarniængilak uvamnik.

39. Iñoserminik ivlertsijub, taipsoma assiujijomãrpa, iñoserminik assiujijub uvanga pivlunga, nachvaromãrpa.

40. Illipsingnik illelliortub, illelliorivãnga, uvamnigle illelliortub, tilliklertok uvamnik illellioriva.

41. Nellautaijomik illeliortok, nellautaijotut akkiksakalãrpok. Idluartomiglo illelliortok, idluartongmet, idluartotut akkisakalãrpok.

42. Ukkoarãrsuit illanganik im̃ertitsijok erngusiarsum imanganik niglinartomik, illiñiartigigapko: Aham̃erik, okautivapse, akkẽngartauuiængilak.

KAPITELEMIK XI.

Johanesib illiniartingit tillijauvut Kristusemut.

Okautsiñe perkojene (tamakkoa) Jesusib nãgamigit illiniartiminut arkangemit aggartuñut: tagvanget aulalerpok, ajokertuivlunelo okausijartorpok iglugaseksoangiñut.

2. Kristusib piñiarninginik Johañese tussarame parngnanẽrsimavingme, illiñiartingne marruk tillivak,

3. Imak apperijaukovlugo: Tikkitsomãrnialaukpit assigivãtillonẽt neriugijapta?

4. Jesusib kiovak, okautivlugik: Johañese ama okautsertortikko, tækkojaptingnik tussartaptingniglo;

5. Tautungitut tautulerput, tussiætut pissulerput, kalladlartullo piungnẽrput tussilartullo tussalerput, tokkungajut omarput, aglujullo okautsauvut okautsiñik tussarnertuñik.

6. Pilloridlarporlo sinaungalungitok uvamnik.

7. Uttermeñik, Jesuse okalerpok iñungnut Johañesemik: Iñukangitomut suna tækkojartorpissiuk? Iviksoak añorib aulatanga sunatuinarnut?

8. Sunaloñet añivluse tækkojartorpissiuk? Iñuk añorariktok? Ahak, añorariktut, attannersuit iglungiñe itsongovut.

9. Suñaloñet añivluse tækkojartorpissiuk? Nellautaijok (nellautsitiksenik okartok) tækkojomavissiuk? Illa okautivapse, nellautaijomit angnerojok.

10. Taimnaujok, aglait okautigijanget: Ahak, Engeliga sivunernut tillivara, apkotikset sivunerne akiksorkovlugo.

11. Ahamerik, okautivapse: Arngneñit erngniangojokangilak, Johañesemit Babtiterijomit anginerõjomik; mingnerle Gudib nalegauningane, anginerõvok taipsomanget.

12. Johañesib Babtiterijub uvlungita kingorngagut, sulle tagvunga, killaub nalegauninga nujariakadlarpok, tapsomingalo piñiartut amuniarivæt.

13. Perkojet nellautaijullo illunatik nellautsilaukput Johañesemut tikkidlugo.

14. Tamañalo okperijomagupsiuk, tagva Eliase tikkituksak.

15. Tussajungnik siutelik tussarle.

16. Iñuit ukkoa kimut adsiutitsomavakka? Sorutsit adsigiveit niuvervingme iksivajut, ingmingnullo nipliutikattartut,

17. Okarlutik: Nipsausiarvigilauktape, okigẽseromangitosele; kiksarnartomiglo okautilauralloarpapse, keajomañaselo.

18. Johañese tikkitok, nerrinanelo imingimet anernekullukartok okarput.

19. Iñum Erngninga tamaungartok, nerrilarmelo imilarmelo, okarput: Iñuk una nerrẽnartorsoak, Weinemiglo imẽnartorsoak, Zoelnerit ajortulliartullo illænarijanget. Gudible illissimajusia idluartitaujomãrpok kittorngaminut.

20. Iglugaseksuit iñungit suadlalerpeit, tattaminiarnartulliviginersarilauktañe, ajorungnængimettalo.

21. Kappianamek Korazina! Kappianamek Betsaida! Tirusemelo Sidonemelo imai-

tut tattaminiarnartut pikpetta, sorlo illipsingne pijut; kakkialernermut põksatuinarnik añorakamerungnẽrajalauktut arsameniarlutik.

22. Okaupapsele: Tiruselo Sidonelo pidlartaunikinersaujomãrput illipsingnit, erkartorvium uvluksangane.

23. Igvillo Kapernaume, kangattarsimajotit killak tikkillugo, ittinersoarmut kanunga ajektortaujomãrpotit. Sodomeme taimak angitigijut tattaminiarnartut pilaukpetta, sorlo illingnut pijut; sulle tamedsa uvlome asserortautailinajalaukput.

24. Okaupapsele: Sodomik nuñanga pidlartaunikinersaujomãrpok illingnit, erkartorvium uvluksangane.

25. Taipsomane Jesuse imak okalerpok: Atãtak, killaublo nuñablo nalegangæk, nakorivagit, illissimajuñut sillatojuñullo tamaña angigutsutigigangne, nuttakketitun-ĭtuñut nellojungnẽrtijutigigangne.

26. Ahamerik, Atãtak, taimak sãngne idluakolerangne.

27. Tamaita Atãtab tuñilaukpeit uvamnut. Erngnermiglo illitarsijokangilak, Atãtab kis-

sime, Atãtamiglo illitarsijokanginivok, Erngnerub kissime, Erngnerublo nellojungnẽrtitsomajangita illitarivæt.

28. Kaititse uvamnut tamapse, ajulertose kappiaisuktullo, mañigortitsomavapse.

29. Nangmautara illipsingnut pigissiuk, illinniarvigilusingalo; kenuẽnama omættimnetauk piujoringinama; merngoẽrserviksamik neñissijomãrpose tarngnipsingnut.

30. Nangmautara idluarmet, nangmagaralo okkipok.

KAPITELEMIK XII.

Patsitiksennik.

Taipsomane perortut kakkojekset Jesusim apkotigiveit Sabbateme: Illiñiartingit kãleramik, singailingit nutsulerpeit, nerrivlugit.

2. Farisæerille tækkogamikit, okautivæt: Ahak, illiñiartitit Sabbateme pijeksaungitomik piñiarput.

3. Okautiveille: Attualaungilase kañok Davide illiortok kãlerame illañelo?

4. Gudim iglunganut itterame, kakkojet tækkojekset nerriveit, nauk nerrilugit perkojaungilak, illakattingillonẽt, ajokertuijut kissimik?

5. Perkojeñelonẽt attualaungilasse, kañok ajokertuijut sabbategalloartome kattimavingme sabbate issumagingilæt, passidlartaunatiglo?

6. Okaupapsele, tamanepok kattimavingmit anginerõjok.

7. Tamañale kausimagupsiuk: Nãpkiginek kuviagivara, tuñergutille kuviaginagit; patsieksaungitut patsidlarajalaungilasse.

8. Iñum Erngninga sabbatemuttauk nalegauvok.

9. Tavanget pissulermigame, illiñiarvingmut itterpok.

10. Ahak, iñuk tagvanetok, tapsoma aggangit tallerpit tokkungajut. Appersorpæt okarlutik: Sabbateõngmet iñulikleriak idluarka? Patsitiksarsiorlutik tapsomunga (taimak appersorpæt).

11. Okautiveille: Kia illapse saugatuamik

pigub, ittersamut kattekpet; sabbateme kagvertinasuængilauk?

12. Kañok angitigijomik iñuk ajunginersauva saukamit? Tamaña pivlugo ajungitulliariak sabbateme idluingilak.

13. Iñuk tamna okautiva: Aggaktit issaktikit. Issaktipeit tagva, aggangit ãkiktaulerput, iglungititut illivlugit.

14. Farisæerille añivut, okarkattigẽlerlutik kanoẽlerlutik iñuaromagalloarpæt.

15. Jesusible kausimaleramigit, tamanna kem̃ekpa. Iñugaseksuille mallingmatsuk, tamaita iñuliveit.

16. Iñerterpeille okautaujomañane iñungnut.

17. Nellautsimalerkovlugit, nellautaijub Jesaiasim okausingit, imak okalauktok:

18. Ahak, tagva kivgara, añerilauktara, nægligijaralo, tamna tarngnima kuviagijanga. Añernimnik illivigiomavara, nellojullo unipkausomãrpeit idluarnermik;

12. Aivajomañanelo kaggudlaromãngilak, nippingalo tussartauniængilak iglut akkorngane;

20. Iviksoak suvlulik naviksimajok serko-

miniængila, mañerlo aumalik kamitsomang-iniva, idluarnek ajugakangitilerkãrtinago;

21. Attingalo nellojut neriugiomãrpæt.

22. Taipsomaue Satanaselik tautungitok, okarnermiglo ajortok tapsomunga ãtipæt: Piungnẽrtimago, tautungitok okarnermiglo ajorsartok okãlalerlune tautulerpok.

23. Iñuit illunatik tattamiuiarput okarlutik: Tamna Davidim Erngneringila?

24. Farisæerille tamaña tussaramitsuk, okarput: Añernekulluit añituinaralloarpeit Beelzebub añernekulluit attaningeta pitsartuninganut.

25. Issumangit Jesusib kausimagamigit, okautiveit: Attañiovium iñungine illunatik, ingmingnut illagẽgungnẽrtut, nunguniarput; iglugaseillo, iglullonẽt illunatik ingmingnut uivẽlerunik, sõngojungnẽrput.

26. Satanasib Satanasipsãne añitikuniuk, ingmingnut akkerartorpok; kanorle attañioninga sõngonajarka.

27. Uvangalo añernekulluit añitikupkit Beelzebubemut, kimut kittorngapse añernekulliut añitipãtigik? Tamaña pivlugo taipkoa erkartortigijomãrpãse.

28. Añernekulluit Gudim agganginut Añerninganullo añitikupkit, Gudib nalegauninget tikkisimavãse.

29. Kañorlonẽt sangijorsub iglunganut (innuk) itterajarka, perkutingiñik aksardlugo: Sangijorsoak kellersorkãruniuk kissiane kingorngagut tava iglunget perkutitangit aksanigarillugit?

30. Uvamnik illakaromangitub akkerartorpãnga, kattersorkattigingitaralo siamartitsivok.

31. Tamana pivlugo okaupapse: Iñuit ajortulliarninginit tamainit mittautiksarninginnillo issumagijaujungnẽromãrput; Añernermulle mittautiksarningiñit iñuit issumagijaujungnẽrniatsengilet.

32. Iñublo Erngninganik okarnerluktok, issumagijaujungnẽrniarpok: Añernermigle ajunginermik okarnerlutilik, issumagijaujungnerniængilak, tamattomane nuñamelonẽt, sillamelonẽt tikkituksame.

33. Napartok ajungitok ivertilerupsiuk, paungakaromãrpok ajungitunik: Napartorle ajortok ivertilerupsiuk, paungakaromãrpok ajortunik. Paungaminit napartok illitarijaulãrpok.

34. Illipse kuglugiãngojartut ivajangit, kannoilivluse ajungitunik okaromavise ajorapse? Omættib ullipkittarninganik kañek okajõngovok.

35. Iñub ajungitub añitipeit ajungitut omame pinganit ajungituñit: Iñuble ajortub añitipeit ajortut omame pinganit ajortuñit.

36. Okaupapsele, erkartuivium uvluksanga nelliutikpet, iñuit kiojuksaujomãrput okausitik piungitut tamaita pivlugit.

37. Okausivit idluartitsomãrivãtit, okausivittauk sutertitsomãrivãtit.

38. Aglangnik illissimajut Farisæerillo illangita kiovæt, okarlutik. Ajokertuijok, nellunaikutamik killangmit tækkojomadlarpogut illingnit.

39. Kioveille, okautivlugit: Ukkorãluit assiniartut nellunaikutaksamik tækkojomavut, assianigle nellunaikutamik tuñijauniatsengilet, nellautaijum Jonasib nellunaikutanganik.

40. Sorlo Jonase uvlut pingasut uñuello pingasut arverub nãnganetok; taimaktauk Iñum Erngninga uvlut pingasut uñuello pingasut nuñam illuanetsomãrpok.

41. Ninivemiut erkartuivium uvluksangane kinguvãngukattigẽt ukkoa illagivlugit sakkeromãrput, erkartorlugillo: Jonasim ajokertormagit, assianik issumakaleramik. Ahak, tamanepok Jonasemit anginerojok.

42. Erkartuivium uvluksangane kinguvãngukattigẽt ukkoa illagivlugit Attaniub nullia ãnget pijok sakkeromãrpok, erkartorlugillo: Nuñamit ungasiktometomit pigame, Salomonib sillatusia tussarijartorlugo. Ahak, tamãnepok Salomonenut anginerojok.

43. Añernek idluitok iñungnit añijarangame, ingeravok sokkangitokut, merngoẽrserviksarsiorlune, nachvarnagolo.

44. Okarpok tava: Iglumnut añivigilauktamnut utteromavunga. Tikkinamiuk, pẽjarsimajok sañersimajorlo piñarnarsimajok tikkipa.

45. Tava ailerpok, añernernik assiminik ingminit ajornerõjunik arvengemit aggartunik illagẽlerlune, itteramik tagvanẽtualerput; kingorngagut iñuk taimua ajulualertok sivorlermit. Taimaktauk ĩtsomãrivut makkoãkulluit kinguvãngukattigẽt.

46. Sulle taimak iñungnut okartillugo, arngnãlo kattangutingitalo angutit sillatanetut, okautijomavlugo.

47. Illangeta okautiva: Ahak, anãnavit kattangutivillo kãnetut okautijomavãtit.

48. Tamattomingale okautsine kiova: kiua anãnaga? Kikkullo kattangutigivik?

49. Aggañe issaklugit illiñiartiminut, okarpok: Ahak tagva, anãnga kattangutikkalo.

50. **Atãtama killangmetub perkojanganik malliktok: Nukkarivara, neijagivaralo anãnagivaralo.**

KAPITELEMIK XIII.

Karngãtitsijomik, perorsẽeksamiglo.

Uvlok taimna Jesuse iglomit añigame, imab kiglinganut ingitsartorpok.

2. Iñugaseksuittauk nellipsarmatsuk, umiakotomut ikkivok ingilarmelo: Iñugaseksuit illuñatik imab kiglinganetut.

3. Suñatuinarnik okautiveit adsigẽnik, okarlune: Ahak, karngãtitsijok karngãtitsiairtorlune pijok.

4. Karngãtitsitillugo: Apkosinermut illangit kattekput; tingmitset pukkumaluklugit piveit.

5. Illangillo kairtomut ivsorluktomut kattekput; perortersãrput ivsorlukamik.

6. Sekkinerle nuingmet, kuñulersãrput: Amãkanginamik pañilerput.

7. Illangit kattekput okpit kakkilautiggit akkornganut: Okpille kakkilautiggit peroramik, tokkopeit.

8. Illangillo kattekput ivsoriktomut nuñamut perorsẽeksakalerput: Illangit 100nik, illangit 60nik, illangille 30nik.

9. Tussajungnik siutelik tussarle.

10. Illiñiartingita tikkipæt, okarlutik: Sõg adsigẽktuñut okautilerpigit?

11. Kioveit okautivlugit: Illipse tuñitsiviovose, killaub nalegauninget nellonarninga kausimakovlugo; taipkoale tuñijaujokangilet tamattominga.

12. Pekkartok sumik, tuñitsiviojomãrpok,

pekkaluarkovlugo: Pekkangitorle aksartau niarpok, pinganik.

13. Tamañа pivlugo adsigĕktuñut okautivakka. Ĩsinut uitajuñut tautungimetta, siutiñullo angmajuñut tussangimetta: Okausera tukkissingimatsuk.

14. Taipkonunga Jesaiasim okausingit nellautsimalerput, imaitut: Siutipsingnut tussaromărpasse, tukkisinagolo; ĩsipsingnullo uitajuñut tækkojomărpasse illitariñagolo.

15. Iñuit ukkoa omættingit mangaidlarput, tussarnerlulutiglo siutimingnut, sikkungerlutiglo: Tækkojomañatik ĩssimingnut, tussaratiglo siutimingnut, tukkissinagolo omamingnut, săgiaratiglo, piulijaujomañatik uvamnut.

16. Pilloridlarpulle ĩsisse, tautuktut; siutisselo tussăjut.

17. Ahamerik, okaupapse: Nellautaijut idluartullo iñuit uñuktut tækkojasse tækkojomadlalaukpæt, tækkolaungnagolo; tussajasselo tussaromadlalaukpæt, tussalaungnagolo.

18. Maña adsigẽktok tussarsiuk karngãtitsijomik.

19. Nalegaunermik okautsinik tussartokarpet, tukkisinagolo: Tava Satanasib okautsit pẽjarijartorpeit omættãnut karngautigimajut; taimnauvok, apkoserngub señianut karngautigimajok.

20. Karngautigimajut kairtomut ivsorluktomut: Taimnauvok, okautsinik tussartok, kuviaisungnermut tuavi piomadlariva.

21. Amãkanginame illumine, nakkimarnivok; kappianartokaleranget unangmiklertokalerangellonẽt okausek pivlugo, sinaungasalerpok.

22. Okpinut kakkilautilingnut karngautigimajut: Taimnauvok, okautsinik tussartok, agluitsomagamele nuñablo mattoma pinginik kajungerangame, okautsit ippitipeit (illumine) sullugaineẽrodlunelo.

23. Ivsoriktomulle karngautigimajut: Taimnauvok, okautsinik tussartok, tukkekartilugillo, sullugainerkartilugillo: Illanget 100 nik, ama illanget 60 nik, amalo illanget 30 nik.

24. Assianiktauk adsigḕktunik okautigiveit, okarlune: Killaub nalegauninga sorlo iñuk, perorsḕeksamaringnik karngātitsijok perorsēvingminut.

25. Iñuille siñiktillugit: Ningarijinget karngātitsijartorpok perorsēeksakullungnik perorseḕksamarit akkornganut, aulalarmelo.

26. Perorsēeksamarit perormetta, singailikalilarmiglo: Perorsēeksakulluittauk tækkuksaulerput.

27. Kivget angajokamingnut okarijartorput: Nalegak, karngātitsilaungilatit perorsēeksamaringnik perorsēvingnut? nakit perornerluktuksakarnerka?

28. Kioveit: Ningartub āsit tamaña piva. Kivgangita okautivæt: Uvaptingnut tamakkoa nutsugiartorkovigit?

29. Kioveit: Aukak, perorsēeksamarit nutsukaseutiniarasigik, perornerluktuksakulluit nutsugiarupsigik.

30. Tamarmik perorkattigḕkilit kattersivik nelliutitiñago, kattersivigle nelliutilerpet kippijut okautijomārpakka: perorsēeksakulluit katterkārsigik keplorlugillo ingmigolillugit, ikkomamut ikkoalaklugit; peror-

sẽeksariktulle kattersorsigik kemãtullivimnut.

31. Adsigẽktunik assianik piveit, okarlune: Killaub nalegauninga senfkornetun-ïpok, tamna iñub piva, perorsẽvingminullo illivlugo.

32. Unãrsuk mingnerõvok perorsẽeksennit tamaiñit: peroleranganele, anginerõvok assiminit perorsẽekseñit kohlnit, napartolerdlune angijomik, tingmitset killaub attãnetut iñekarijartorlutik akkerungetta attãne.

33. Assianik adsigẽktunik okautiveit: Killaub nalegauninga imaipok, sorlo kakkojekset sẽrnautiksanget, arngnab tamna piva akkulugo õktutiñut pingasuñut kakkojeksenik pitalingnut, kakkojekset tamaita sẽrnartillugit.

34. Tamakkoninga tamainik Jesuse okarpok iñungnut adsigẽktunik adsigẽngungitomigle okautingileit.

35. Nellautaïjum okausingit nellausimalerkovlugit imak okartok: Adsigẽktunik okaromavunga, sillab kiglinganit nellonalauktut unipkautigivlugit.

36. Iñuit tava Jesusib aularkoveit, ange-

rarlunelo. Illiñiartingita tikkipæt, okarlutik: Ádsigĕktomik mattominga nellojungnĕrtitigut perornerluktukset pivlugit perorsĕvingme.

37. Kioveit okautivlugit: Iñum Erngninga perornitsiariktunik karngātitsiotōvok,

38. Sillarsoak perorsĕviovok. Nalegaunerub kittorngangit perornitsiariktuksatōvut. Ningāluble kittorngangit perornerluktōvut.

39. Ningartok ukkoninga karngātitsijok, Satanaseōvok. Sillarsublo mattoma nagatiksanga kattersivĭovok. Kattersijulle Engeliovut.

40. Sorlo mana perornerluktut nutsujoriveit, ikkomamullo egipeit ikkoalaklugit: taimaktauk-ĭtsomarivok sillab mattoma nagatiksangane.

41. Iñum Erngninget Engeliñe tillijomārpeit; taipkoa siñaungajut tamaita ajortulliartullo nalegauninganetut kattitsomārpeit;

42. Kieksaumut ikkomalingmut egitsomārpeit: tavane keavaksoadlarlutiglo aglerularomārput.

43. Idluartulle sekkinertut kaumariktigio-

mãrput, Atãtamik nalegauningane. Tussajungnik siutelik tussarle.

44. Ama killaub nalegauninga sorlo perkotimarik ivlernartok, perorsẽvingme ïjersimajok. Tamna iñub nachvalerامiuk, ïjerpa; kuviaisungnermut perkotiñe tamaita niorvgotigilerpeit perorsẽvik taimna pissiarilugo.

45. Ama killaub nalegauninga sorlo niuvertok, sappangarsiortok ajungitunik.

46. Sappangak pivianartok nachvaramiuk: perkotiñe tamaita niorvgotigijartolerpeit, tamaña pissiarilugo.

47. Ama killaub nalegauninga adsigiva nullutset, imãnut kivitisimajut, sunatuinnarnik nulluarniarkovlugit.

48. Tættætarangettalle: (mingeritsenik) siksamut kakkitipeit ikterdlutik ajungitut kattilerpeit kattaujamut, ajortulle egipeit.

49. Taimaktauk-ïtsomarivok sillarsub nagatiksangane. Engelit avitsartoromarpeit ajortut idluartuñit.

50. Egilugillo piveit kieksaumut ikkomalingmut: tavane keavaksoarlutiglo aglerularomarput.

51. Jesusib apperiveit: Tamakkoa tamaita tussăvissigik? Kiovæt: Ahaila, Ńalegak.

52. Okautiveit: Tamaña pivlugo aglangnik illissimajok, killaub nalegauninganik illissimajok, angajokajetun-ĭpok, tapsoma sakkertipeit pingit nutælo nutaungitullo perkotiminit.

53. Adsigĕktut tamakkoa Jesusib năgamigit, tagvanget aularpok.

54. Iñungorvingminut pivlune, illiñiarvingiñe ajokertormagit tussaramitsuk, ajokertutingit tattam̃iniariveit, okarlutik: Oma sillatunine nakit pivauk? taimaituniglo tattam̃iniarnartitsilune?

55. Igluliortib erngneringila? Arngnæt Mariamik attekangilak? Kattangutingillo Jako, Joseselo, Simonelo, Judaselo,

56. Neijangillo illunatik uvaptingne-ĭngilet! Nakime tamedsa tamat pivauk?

57. Sinaungasautigivæt tava. Jesusible okautiveit: Nellautaijok nuñakattingita iglomiokattingitalo nakoringinersarivæt assinginit tamaiñit.

58. Tagvane uñuktunik tattam̃iniarnartulliangilak, okpingimetta.

KAPITELEMIK XIV.

Herodesib issumangit Kristuse pivlugo.

Taipsomane Jesusemik Herodese nuñam illainangane Attanek, tussaumalerpok.

2. Kivgeñe okautiveit: tagva Johanese Babtiterijok; tokkungajuñit makkisimaggame, taimaitomik tattaminiarnartulliarpok.

3. Johañese Herodesib tigulaukpa, kellersorlugolo parngnanĕrsimavingmullo ittertilaukpa, Herodiase, nukkame Filippusib nullia pivlugo.

4. Johañesim okautilaungmago: idluangilak nulliarigangne.

5. Taimaitomik tokkotsomagalloarpa, iñuille erksigiveit: Nellautainasugingmatsuk.

6. Uvlorle Herodesim iñuvivinine nelliutingmet, Herodiasib pañia okigĕsermet. Tamaña Herodesib kuviagiva.

7. Taimaitomik okautimariklugo okarpok: tunitsivigijomavlugo piomajanganik.

8. Arngname ajokertorlaungmago, okarpok: tunitsiviojomavunga Johañesib Babtiteriub niakoanik, pogutamut illimatillugo.

9. Attañek kiksalerẽrpok: Okautsinele okamaringnine pivlugo, nerrekattinelo pivlugit, tapsominga tuñekova.

10. Johañese parngnanẽrsimavingmetok niakoerijartorkova.

11. Niakoalo pogutamut illimajok tikkiupæt, niviarsiamut tuñilugo, niviarsiable arngnaminut pitipa:

12. Illiñiartingita tava, timinga illuvermut illijartorpæt, tamañalo okautigijartorpæt Jesusemut.

13. Jesusib tamaña tussaramiuk, aularpok tagvanget umiakotokut, iñukangitomut kissimẽtsomavlune. Allivaktok iñuit tussaramitsuk, kutterorlutik mallikpæt iglugaseksoarnit.

14. Jesuse niugame, iñugaseksuit tækkogamigit; illapsugidlarpeit, kañimalungningillo iñuliveit.

15. Uvloklilermet illiñiartingita tikkipæt,

okautivlugo: Tamaña piksakarviksaungimet, uvloklilermello; iñuit makkoa aulartit, iglugasengnut nerkiksarsiniarijartorkovlugit nangminek.

16. Jesusible okautiveit: Aulariakangilet; illipse nerkiksanginik tuñitsivigissigik.

17. Kiovæt: Kakkojakarpogut tellimainarnik, aulasakængniglo marrungnik.

18. Okautiveille: kaitsigik.

19. Ivingnut kuñulingituñut iñuit ikterkoveit, ukkoa kakkojet tellimet, aulasakæglo ipkoa marruk tiguveit: killangmullo ãrlorpok kujalivlune, kakkojet avgorpeit illiñiartiminut tuñivlugit; illiñiartingitale iñungnut tuñiveit.

20. Illunatik tava nerrivut namaksivlutik; kattersoramikit amiakungit, amaksuit arkangemit aggartut illulertorpeit.

21. Nerrilauktut angutainait 5000 diojut, arngnello sorutsillo kittinagit.

22. Illiñiartine Jesusib eriñigilerlugit umiakotomut ikkimakolerpeit, sivorlerijomagamigit akkianut, iñuit aularterkãrtinagit.

23. Iñuille aulartinamigit: kissiovlune

kakkamut majorarpok tuksiarijartorluñe. Unulermet tagvane kissimeojok.

24. Um̃iakotõt im̃arbiub kerkanepok, malliksuit pivlugit ajulerdlune; añore aggormatsuk.

25. Pigãrvietta sittamangane Jesusib tikkilerpeit, im̃ab kãngagut pissuklune.

26. Im̃ak pissuvigingmago illiñiartingita tækkogamitsuk, kakkilãdlarput, okarlutik: mittiliovok; erksinermut niplialerput.

27. Tuavilune Jesusib okautilerpeit, okautivlugit: mañigoleritse, uvangauvunga; erksiniarase.

28. Petrusible kiova, okarlune; Nalegak, igvioguvit, okautinga tikkerkovlunga im̃ab kãngatut.

29. Okarpok: kailutit. Petruse um̃iakotomit akkarpok, im̃arbiglo pissukpa, Jesuse tikkitsomavlugo.

30. Akkonarsoak tækkogamiuk, nangialerpok, kivililarmelo niplialerpok, okarlune: Nalegak ikkajunga.

31. Jesusib tuavilune aggangit issækpa, tiguvlugolo okautiva: okpernekitotit, sõg iñertomavit?

32. Um̃iakotomut ikkingmen̄ik, kassumavok tava.

33. Um̃iakotometulle pãmangavigijartorpæt, okarlutik: Ahamerik, Gudim Erngnerivãtit.

34. Ikkaramik Genezaremiut nun̄anganut pivut.

35. Nun̄ab tapsoma in̄ungita illitarigamitsuk. tagvanget nun̄amit tamainut tillikliler-put, kan̄imajut sunatuinait pitilerpeit tapsomunga.

36. Tuksiarvigilugo, an̄oranget sina aktortaukovlugo taipkonunga. Tapsominga aktuijut illunatik piungnẽrput.

KAPITELEMIK XV.

Gudib perkojanginik.

Tagva aglangnik illissimajut Farisæerillo Jerusalemiut, tikkipæt, okarlutik:

2. Sõg illiniartivit mallingipattigik anga-

jokarmik illusingit? Sõg kakkojartorket aggangnut ubvarsimangitunut?

3. Kioveille, okautivlugit: Sõg illipse Gudib perkojangit nalengipissigik, illusekullupsingnut?

4. Gude imak perkojijok: Atãtello anãnello nalekik; atãtaminulle ananãminullo okarnerluktok tokkoteksauvok.

5. Ajokertuivosele: Atãtaminut ananãminullonẽt okartok: pijeksaralloet uvamnit, tuñijeksara tuñiartorvingmut, imna ajungitulliarpok okarpose.

6. Taimagle kingorngane anguminut arngnaminullonẽt nalektailitipasse: Taimak Gudim okausingit pijariakarungnẽrtipasse, illusekulluse pivlugit.

7. Illipse takkormortose, Jesaiasim okautigigalloarpãse, imak okarame:

8. Iñuit ukkoa kañermingnut tikkipãnga, kardlumingnullo nertorpãnga, omættingitale ungasikpãnga.

9. Sullinatık kivgartorpãngale; iñuit ajokertusituinangit ajokertuitigileramikit.

10. Iñugaseksuit kaikoveit, okautivlugit: Nalegitse omamigissiuglo:

11. Kañikut ittertub, iñuk sujuktingila; kannikulle añijub, iñuk sujuktipa.

12. Illiniartingita tikkipæt, okaudlugo: Kausimaviuk, okausek tamaña Farisæerit tussaramitsuk siñaungasārutigingmatsuk?

13. Kioveit, okarlune: perortut illunatik, Atātama killangmiub illilaungitangit, nutsugiakaromārput.

14. Allarsigik, tautungitōvut tautungitullo tapkoa tessiortigiveit; tautungikattine tautungitub tessioruniuk, tamarmik tava ittersamut kattekpuk.

15. Petrusib kiova, okautivlugo: Adsigēktomik mattominga nellojungnērtittigut.

16. Jesusible okautiveit: Illipsetauk sulle sillatunekangilasse?

17. Sulle tamaña nellovissiuk, Iñub kanningagut ittertut illunatik, netsangnut pivut, tagvanget añititaulerput, nerkemik tamainik añititsigame?

18. Kañermigulle añijut, omamit pivut, tamakkoa iñuk sujukivæt.

19. Omamit erkarsautekulluit añivut, iñuarnerlo assiniarnerlo tiglingnerlo, sæglutiginerlo, mittautiginerlo.

20. Tamakkoa iñuk sujutipæt, aggang-
nulle ubvarsimangituñut iñuk nerrigalloarpet,
mattoma sujuktingila.

21. Jesuse tava tagvanget aularpok, Tiru-
siblo Sidoniblo erkængnut pivok.

22. Arngnak kananemiok tagvanget erkã-
nit pivok, nipliutidlarlugo okautiva: Nalegak,
Davidim Erngninga nãpkiginga; paniga
añernekullub ãniatidlarpa.

23. Kiungimarikpa okautsemut attautse-
mullonẽt. Illiñiartingita tikkipæt, keñuvi-
givlugo okarlutik: ĭkkajorung-una, nipliojor-
mattigut.

24. Kioveille, okarlune: Tillijoumatuinar-
tunga saukeñut tam̃arsimajuñut Israelim ig-
lunganit pijuñut.

25. Taipsomale pãmangavigijartorpa okar-
lune: Nalegak, ikkajunga.

26. Kiovale, okarlune: Idluangilak kit-
torngaujut kakkojanginik aksarlugit, kingmi-
nullo egilugit.

27. Arngnab kiova: Ahaila, Nalegak tai-
maikalloarpok; kingmiãrsuille nerrivut
karngãnerlukunginik, angajokamik nerrima-
vingeñit kattektunik.

28. Jesusible kiova, okautivlugo: Arngnak, okpernerit angijõvok! piomajarnik pilãrpotit. Pañialo tagvainak piungnẽrpok.

29. Jesuse tagvanget aularame, Galilæam im̃arbiet señianut pivok, tagvanget kakkamut majorarpok, takpikkungalo ingidlune.

30. Iñugaseksuit nellipsarpæt; taipkoa illagit tussiætunik, tautungituniglo, okarnermiglo ajorsartunik, illakongõrtuniglo ajulertuniglo uñuktunik assianik, taipkoa illiveit Jesusim ittiggangita sãnganut; tapsoma iñuliveit.

31. Iñuit tamaña pivlugo tattam̃iniarput, tækkogamikit, okarnermik ojorsartut okalertut, illakongõrtullo piungnertut, tussiætullo pissulorilertut, tautungitullo tautulertut: Israelib Gudinga nakoridlarpæt.

32. Jesusim illiñiartine kaikoveit, okautivlugit: Iñuit ukkoa nægligidlarpakka, nerkiksakaratik uvlut pingasut uvam̃nemetta; ẽsitinagit aularkojomangilakka, perlerkonagit angerarlutik apkome.

33. Illiñiartingita okautivæt: nakit kakkojaksiniarpita tamane iñukangitome, inugaseksuit ukkoa kãgungnẽrotiksanginik?

34. Jesusim appersorpeit: kapsinik kakkojokarkise? Kiovæt: arvengemit aggartunik mingeritsello illanginik.

35. Iñugaseksuit ikterkoveit nunamut.

36. Kakkojet ukkoa arvengemit aggartut, mingeritsello tiguveit, kujalivlune avgorpeit, illiñiartiminullo tuñilugit, illiñiartingitale tuñiveit iñungnut.

37. Illunatik nerrivut, kãkarungnĕrlutiglo; amiakullo kattilerpeit, amãksuit arvengemit aggartut tættædlugit illulerpeit.

38. Nerrilauktut 4000 diovut angutainait, arngnet sorrutsillo kittinagit.

39. Iñuit aulartinamigit umiakotomut ikkivok, Magdalab erkãuut pivlune.

KAPITELEMIK XVI.

Jonasib nellunaikuttanganik.

Farisæerillo Saduzæerillo tikkipæt; appersorlugo nautsertorpæt, nellunaikutamiglo killangmit tækkojomavlutik okarput.

2. Kioveit okautivlugit: Uñuganget okarapse: Kaukpet sillakelãrpok, killak aupalulermet.

3. Kaujarangello okarapse: akkunaliomidlarniarpok, killak aupalulilarmelo nuvujalermet. Illipse takkormortose, killak kanoẽlijarianga kausimavasse, silla kanoẽtsomãrpok, sogle uvlut tapkoa nellunaikutangit kausimaneræt ajorpissigik?

4. Ukkoa uivẽtut assiniartut nellunaikutamik tækkojomavut: assianik tunnijauniatsengilet, nellautaijub Jonasib nellunaikuttanganik tuñijaujomãrput. Tava keñekpeit, aularlune.

5. Illiñiartingille akkianut ikkãramik, kakkojet neksangileit puigoramik.

6. Jesusible okautiveit: Nalegitse! Farisæerit Saduzæerillo kakkojangita sẽŗnautiksanget allarsiuk udsertorluselo.

7. Issumertorpæt ingmingnullo, okarlutik: taimak pivãtigut kakkojamik neksanginapta.

8. Jesusib kausimaleramigit, okautiveit: Illipse okpernekitose, sõg siarklerutigivissiuk, kakkojamik neksanginapse?

9. Sulle tukkisingilasse? erkaumangilasselo kakkojet tellimet iñugaseksoarnut 5000 diunut, amãksuit kapsit (amiakovinernik) tættædlugit illulerpissigik torkorlugillo?

10. Kakkojettauk arvengemit aggartut 4000 diunut, amãksuit kapsit tætædlugit illulerpissigik? (amiakovinernik.)

11. Sõgle tukkisingilasse, kakkojamik okautinginapse, okarama: Farisæerit Saduzæerillo kakkojangita sẽrnautiksanget allarsiuk udsertorluselo?

12. Tagva tukkisivæt, kakkojet sẽrnautiksanganik udsertorkolaungimagit, Farisæerille Saduzæerillo ajokertuiningit pivlugit iñertermagit.

13. Jesusele Zesariab Filippusim iglugaseksoangita erkãnut pivok, illiñiartiñe apperiveit, okarlune: Iñum Erngninga iñuit kañok okautigivassuk? kinaujorivassuklonẽt?

14. Kiovæt okarlutik: Illangita Johañeseosugivãtit, Babtiterijok; illangitale Eliaseosugivãtit; ama illangita Jeremiaseosugivãtit, nellautaijullonẽt illanget.

15. Appersorpeit: Illipsele kinausugivissinga?

16. Simonib Petrusib kiova, okarlune: Kristuseovotit, Gudib tokkosuitum Erngninga.

17. Jesusib kiova, okautivlugo: pillorikpotit, Simon, Jonasim erngninga; uvingub aublonẽt mattominga nellojungnẽrtingilãtit, Atãtamale killangmetub.

18. Okaupagittauk: Petruseõvotit kairtomut mattomunga tungartitsomãrpakka illagẽktitakka, tãrtorsub pitsartuninget sãlaginiængileit.

19. Tuñitsivigijomavagittauk killaub nalegauninganut perutinik. Nuñame kellersutattit illunatik, kellersorsimajomãrput killangmetauk: kellerudsartatillo illunatik nuñame, kellerudsarsimajomãrputtauk killangme.

20. Illiñiartiñe iñerterpeit, Jesuse Kristuseõgame, unipkãngojomanane iñungnut.

21. Mattoma kingorngagut illiñiartiñe Jesusib okautilerpeit: Jerusalemut aijuksak, okarlune: Ãniatitauvlunelo angajokaijennut,

ajokertaijorsoarnullo, aglangniglo illissimajuñut, tokkotitauvlunelo, uvlut pingajuane, ōmaromārivok.

22. Petrusib ingminut pitipa iñerterlugolo, okarlune: Nalegak, taimaitomut pijauniarnæk.

23. Keviardlune Petruse okautiva: Tuñumnut pĭt Satanase, siñaungasaramga; Gudib pingit issumaginginangne, iñuit pingit kisseta.

24. Jesusib illiñiartiñe okautiveit: Uvamnik malligomajok, issumaminik piñiatsengilak, señingajuksane kappiaisutiksanelonēt nangmageksariva malliklungalo.

25. Iñoserminik ivlertsijok, assiujijomārpok: iñoserminigle ivlertsingitok, uvanga pivlunga, iñoniaromārpok.

26. Sillarsoarlonēt tamat iñub pigigalloaruniuk, tarngninelo asseroleruniuk, suksarivauk? Sumiglonēt iñuk tuñitigijungnarka, targnine ama piuliniarlugo?

27. Iñum Erngninga tikkitsomārmet, Atātame ānanauningane, Engelit illagællugit: iñuit tamaita akkivigijomārpeit piñiarningiñik.

28. Ahamerik okautivapse: tapkoa illangita mãnetut tokko tukkisiniængilæt, Iñub Erngninga nalegaunerminik aggertomik tækkokaratik.

KAPITELEMIK XVII.

Kristusim ãnanausijauninganik.

Uvlut arvengemit pingajualermetta, Petruse, Jakobuselo, nukkãlo Johañese Jesusim illagiveit, ingminullo pitilugit kakkamut kingiktomut.

2. Ãnanausijauvok sãngañe tækkonartillugit, kẽnanget sekkeñertut kaumariktigilerpok, añorangillo kakkorsidlalerput aputitut.

3. Ahak, Moseselo Eliaselo sakkerpuk, okãlavlutik tapsomunga.

4. Petruse Jesusemut okarpok: Nalegak, tamane-ĩtsainarominarpok: piomaguvit, tagvane pingasunik iñillioromavogut, illingnut attautsemik, Mosesemullo attautsemik, Eliasemullo attautsemik:

5. Sulle taimak okartillugo, ahak, nuvujab kaumajub ullikpeit, nippelo nuvujamit tussartaujok, imak okarlune: Tagga Erngnera nægliktara, tamna kuviagijara, tamna naleksiuk.

6. Tamaña illiñiartingita tussaramitsuk, pamangalerput koaksarlutiglo.

7. Jesusible tikkipeit, aktorlugillo, okautiveit: makkititse erksiniarase.

8. Uitaleramik assianik iñuksingilet, Jesuse kissiet tækkovæt.

9. Kakkamille attersaramik, Jesusim iñerterpeit, okarlune: Tækkojasse taimna okautiginiarasiuk iñungnut, Inum Erngninga tokkungajuñit makkiterkãrtinago.

10. Illiniartingita apperivæt, okarlutik: Şõg aglangnik illissimajut okarket, Eliasemik sivorliolune tikkitsomãrtomik?

11. Jesusible kioveit, okautivlugit: Ahaila Eliase sivorliotivok, tamaitalo idluarsivlugit.

12. Okaupapsele: Eliase tikkisimajok, illitaringilælle, issumamingnut pidlarpæt; taimaktauk Iñum Erngninga taipkonanget kappiaisuktitaujomãrpok.

13. Tava illiniartingita tukkisivæt, Johañesemik, Babtiterijomik okautingmagit.

14. Iñugaseksuit tikkiuamikit, iñub tikkipa, ittigangiñullo pãmangavok,

15. Okarlune: Nalegak erngnera nãpkigiuk, illissimailingajok ãniadlarlune, ikkomamut orrokattarpok, imãnullo orrokattarivok.

16. Illiñiartingnut ãtautipara, ãkinek ajorpæt.

17. Jesusib kiova, okarlune: Tata ukkoa okpingitut mumiksimajut kinguvãngukattigẽt, kañok sivitutigijomik neijorniarpapse? kanorlo sivitutigijomik keñuginiængilapse? kailauruk uvamnut.

18. Añernek ivsornartok Jesusib iñerterpa, añivok tava tapsomanget. Sorusek tamna tagvainak piungnẽrpok.

19. Illiñiartingita kissimik tikkipæt, okarlutik: Sõg uvagut añitilugo ajorpittigo?

20. Jesusible kioveit, okautivlugit: okpinginapse. Ahamerik okaupapse: Senfkornetut okpernekarupse, kakkamut omunga okartuinariakarpose: tagvanget nukterit taikunga; nukteromãrpok tava, ajugakaraselo.

21. Imaitulle añernerit añititaungilet, kissiane tuksiarnermullo nerringinermullo.

22. Galilæamele-ĭtillutik Jesusib okautiveit: Innum Erngninga pititaujomărpok iñuit aggangiñut;

23. Taipkoa tokkotsomărpæt, uvlut pingajuanne makkitsomărpok. Kiksadlalerput tava.

24. Kapernaumut pingmetta, kĕnaujenik kattersijut (kattimavingmut) Petruse tikkipæt okarlutik: Ajokertortipse tuñivangila kĕnaujak (kattimavingmut)?

25. Okarpok: aukak. Iglomut ittermet, Jesusim ingiarpa okarlune: Simon, kanok issumavit? kikkunit attangit nuñametut tuñergut kĕnaujet pivittigit? kittorngamingnit tækkorngarteñillonĕt?

26. Petrusib kiova: Tækkorngartennit. Jesusib kiova: Kittornget tava tuñijijariakangilet.

27. Ningárkonagille imab sinănut ainiarit, ningitsijartorit, sivorlek aulasagak kakkitet: aitartikungne, Statermik nachvalărpotit, tamna tuñiuk pivlungalo pivlutillo.

KAPITELEMIK XVIII.

Piujorinermik, Kristusim ajokertuininganik.

Taipsomane illiñiartut Jesusemut pivut okarlutik: Kina anginerõva killaub nalegauningane?

2. Nutarak Jesusib kaikova, akkornganullo pitipa.

3. Okarlune: Ahamerik, okautivapse: utteromangikupse, nuttakkatullo-ĩngikupse, killaub nalegauninganut piomãngilase.

4. Ingminik otunak nutakkatut miklilertok, anginerõvok killaub nalegauningane.

5. Imaitok nutakamik illelliortub attimne, illelliorivãnga.

6. Uvamnulle okpertut ukkoarãrsuit, illanganik asserortitsijomut idluarnersauvok, asserorterviub ujaraktanganik kongẽsingagut nivingaiviogune, imarbingmullo ittinersamut ippitilugo.

7. Kappianamek sillarsoarmiut asserortai-

pivlugit. Asserortaijokaromărpok: kappian-
amegle iñuk taimna asserorterijok.

8. Aggakpille ittikkavillonĕt asserorpattit, nakkarkit egilugillo: Illingnut ajunginersauvok, tussiælutit, illakongŏrlutillonĕt iñogutemut itteruvit; marrungnit aggakarnermit, ikkomamut kamitsuitomut egitaunermit.

9. Ĩsivittauk asserorpattit, pĕruk egilugolo: Illingnut ajunginersauvok, igloinarmik ĭsekarlutit iñogutemut itteruvit, marrungnit ĭsekarnermit, ikkomamullo kamitsuitomut egitaunermit.

10. Ipaksileritse, makkoarărsuit illanget nachoginasiuk. Okaupapse: Engelingita killangmetut Atătama killangmiub kĕnanga tækkunătsainarpæt.

11. Iñum Erngninget piulijartorpeit tamaita tamarsimajut.

12. Kañok issumavise? Iñuk ungniakattartunik tellimertorlutik saugakutekarune, tapkoalo illanget tamarpet: ungniakattartut sittamertorlutik arverterngemillo sittamartut kemmegajangileit kakkeñut, tamartok keñeriarajangila?

13. Neñiguniuk, ahamerik okautivapse, tamna kuviaisutigiluarpa, assingiñit ungnijakattartuñit sittamertorlutik arverterngemillo sittamartuñit, tamarsimangituñit.

14. Taimaktauk Atătapse killangmiub tamarkonginiva ukkoarărsuit illanget.

15. Kattanguvit idluivigiludlarpattit; kissivit nellipsaruk, iñerterlugolo kissipteolutik. Nalekunitit kattangutit ăkigĕrpok tava.

16. Tussangipattille, attautsemik marrungniglonĕt illakarlutit aingmigisse, okausisse okpernarkovlugit marrolutik pingasulusslonĕt okalerupse.

17. Tussangipasse, illagĕktuñut okarina: illagĕktulle nălengippagit, nellojorællugo, Zoelnerijorællugolonĕt.

18. Ahamerik, okautivăpse: kellersotasse nuñame, kellersorsimajomărputtauk killangme; kellerŏdsartassele nuñame, kellerŏdsaromărputtauk killangme.

19. Ama okaupapse: marruk nuñame illagĕkunik, sumiglonĕt tuksiaromavlutik; piomajattik pilărpæk Atătamuit killangmetomit.

20. Marruk pingasullonẽt attimue kattimajarangetta, akkornganetsomavunga.

21. Petrusib apperijartorpa, okarlune: Nalegak, kattanguma idluivigiludlarppanga, idluiningit kapsiarterlunga issumagijungnẽreksarivakka? arvengemit aggartunik namaka?

22. Jesusible kiova: okautingilagit arvengemit aggartunik, kissiane (uñuktovaksoarnik) 490 nigle.

23. Tamaña pivlugo killaub nalegauninga attañertun-ïpok, taipsoma kivgane kiglissinialerpeit.

24. Kiglissinialermagit: illanget sakkerpok, akkiliksalik attañerminut 10,000 denik kẽnaujeñik.

25. Akkiksakangimet, attañinget tamna pissiniutaukova, nulliañiglo kittorganginniglo, perkotinginiglo tamainik, akkillertaujomavlune.

26. Kivgab tapsoma pãmangavigivlugo, mañigoerkovlugo okautiva: Attañek, ningarinanga, tamaita akkilleromãrpakka illingnut.

27. Kivgak tamna attañinget nãpkigilerpa; aularkovlugo akkillerkojungnẽrpa akkiliksenik.

28. Kivgak tamna aularpok, añigame, kivgaukattime illanget naipipa, tamakisimajine kẽnaujenik ungnijakattartunik tellimertorlutik. Tiguva tagva, kimilugolo okautiva: akkiliksettit uvamnut akkilikit.

29. Kivgaukattinget pãmangavlune tuksiarvigiva okarlune: ningarinanga, tamaita akkilleromarpakka illingnut.

30. Aipale piomangilak: parngnanẽrsimavingmut ittertitsartorpa: akkilieksangit tamaita akkillerkãrtinagit.

31. Kivgaukattingita tamaña tækkogamitsuk, kiksalerput, tamaitalo tækkojattik okautigijartorpeit attañermingnut.

32. Attañinget kaikova okautivlugo: Kivgakullovotit akkillieksettit uvamnut tamaita issumagijungnẽrpakka, tuksiarvigigamga:

33. Kivgaukattillo nãpkigijeksaringilet, sorlo nãpkigilaurapkit?

34. Attañinget kaningaumajarvigiva, ãnia-

titsijomut pitilugo; akkillieksangit tamaita akkillerkãrtinagit.

35. Taimaktauk Atãtama killangmiub piomarivãse: omættipsingne kattangutipse tammarningit issumagijungnẽrniængikupsigik.

KAPITELEMIK XIX.

Kañimajut Kristusib iñuliveit.

Okautsit ukkoa Jesusib nãgamigit: Galilæamit aularpok, Judæab erkãnut pivlune, Jordanim igloanut.

2. Iñugiartorsuit mallingniktut iñulidlarpeit tagvane.

3. Farisæerille tikkinamitsuk õktorniarlugo, apperivæt: Nulle angutib, piutsit nellẽt pivlugit, avilugo idluarka?

4. Kioveit, okautivlugit: okautsit attuarpangilasse? Inungnik pingortitsijub kiglinganit pingortipak, angut attausek arngnarlo attausek;

5. Okarlune: Tamaña pivlugo angune arngnãlo angutib kem̃egomãrpæk, nulle ungagimava, taipkoalo marruk uvinigik attausiksauvuk.

6. Tamaña pivlugo marrojungnẽrlutik, uvinigik attausiksauvuk. Gudib kattititæk iñub avititeksaringilak.

7. Okautivæt: Sõg Mosesib tuñijerkovãtigut aglangnik avitsitiksenik, avikovlugo arngnak?

8. Kioveille: Mosesib iñertingilãse nulliasse avilugit, omættisse mangaidlarmetta; kiglinganit taimaingilak.

9. Okaupapsele: nulliaminik avitsijub (nulle angunialaungipet) assianiglo nullianiklune, nulliarẽngnek asserorpa tapsoma. Avtamiglo nulliektub nulliarẽngnek asseroriva.

10. Illiñiartingita okautivæt: Angut nulliaminut imailikpet, nulliarẽgiak idluangilak.

11. Okautiveille: Okausek tamaña iñuit illunatik tukkekartilungilæt taipkoale tuñitsiviojut kissimik tukkisivæt.

12. Aipaitokarpok illanginik, arngnamik

timinganit imailutik erngniãngõmajunik: Aipaitokarivok illanginik, iñungnut aipaitokojaujunik: Aipaitokarivok ama illanginik, pijarellutik aipaitsomajunik, killaub nalegauninga pivlugo. Tukkekartitsijub tukkekartiliuk una.

13. Taipsomane nutakket ãtipeit tapsomunga, aggangiñut pattiktaukovlugillo tuksiarutigilugit Gudemut, illiñiartingitale suadlalerpeit.

14. Jesuse okarpok: nutakket uvamnut pillit, iñerterasigiglo; tapkoa Gudib nalegauninga piksaringmatsuk.

15. Aggangminut pattiklugit tagvanget aularpok.

16. Ahak, iñub tikkilugo apperiva: Ajungitotit ajokertuijok, kanoẽtomik ajungitomik pinniartuksauvik, piomavlugo iñogutemik nungusuitomik?

17. Kiovale: Sõg ajunginerarpinga assianik ajungitokangilak, Gude kissime ajungilak. Iñogumulle itteromaguit, perkojet mallingniakit.

18. Tapsoma appersorpa suna? Jesusible kiova: Iñuarniarnæk; arngnarniarnæk; tig-

lingniarnæk; kigliluktomik okautiginiarnago aipeit.

19. Atãtello anãnello nalekik; iñukattit illiktut nægligiuk.

20. Iñuosuktub kiova, okautivlugo: tamaita makkoa mallilaukpakka sorrusionimnit: suna kissiet pingipigo.

21. Jesusible okautiva: Idluartojomaguvit, perkutitit tamaita niorvgotigijartorkit, aglujunnullo pilliutigilugit; killangme perkutit siariksiniarpotit tagva mallingnialilãrlungalo.

22. Okausek tamana iñuosuktub tussaramiuk, kiksarlune keñekpa: agluiname.

23. Illiñiartiñe Jesusib okautiveit: Ahañerik okaupapse, agluitok Gudib nalegauninganut pilune sappernakasekpok.

24. Okaupapsetauk: Ajornæenginerõvok, (nergsutsoak) kamele, merkutim ïssingagut pivlune, agluitomit Gudib nalegauninganut itterniartomit.

25. Illiñiartingita tamaña tussaramitsuk, angijomik kakkilãrutigivæt, okarlutik: Kiname pilloridlarniarpa?

26. Jesusib tækkusarlugit okautiveit:

Iñungnut ajornarpok, Gudemulle tamaita, ajornængilet.

27. Petruse tava kiovlune, okautiva: Ahak, tamaita keñelaukpavut, mallilarpillo, sumik akkiksakalãrpita?

28. Jesusib kioveit: Ahañerik, okaupapse, maña mallikapsinga, illunatik nutaulerpetta, Iñublo Erngninga iksivautarmine ãnanaunerme iksivalerpet, illipsetauk iksivajomãrpose iksivautañe arkangemit aggartuñe, erkartorlugillo piomãrpasse Israelib kinguvãngit, arkangemit aggartut illagẽt.

29. Iñum iglune keñekuniuk, kattangutinnelonẽt angunelonẽt, arngnelonẽt, nullelonẽt, kittornganelonẽt, perorsẽvinelonẽt, attera pivlugo: ungnijakattartunik tellimertorlutik piomãrivok, iñogumiglo nungusuitomik piomãrpok.

30. Unuktulle sivorlẽt kingorliutsomãrput: kingorlẽllo sivorliutsemãrput.

KAPITELEMIK XX.

Weineliksame perorsēviksiortunik.

Killaub nalegauninget adsigiva iglum iñua, uvlarortok señajuksarsiniarlune perorsēvingminut weineliksamut.

2. Señajukselle kēnaujamik attautsemik pilarmagit, uvlok nāvlugo señakovlugit, tilliveit perorsēvingminut weineliksamut.

3. Uvlub nellunaikutanga pingatsermet, annigame assingit tækkoveit niuvervingmetut sullieksakangitut,

4. Okautivlugit: illipsetauk aileritse weineliksamut perorsēvingmut; namaktomik akkilleromavapse.

5. Aivut tava. Am̄a añigivok, uvlub nellunaikutanga arverngilermet arverngemillo tellimalermet, taimailiorivok,

6. Uñukasalermelle, uvlub nellunaikutanga arkangalermet am̄a añigivok, assingittauk sullieksakangitut tikkiniveit, okautiv-

lugit: Sõg uvlok nãvlugo sullieksakarase tagvanekise?

7. Kiovæt: tillijikanginapta. Okautiveit: illipsetauk aileritse perorsẽvingmut weineliksamut; idluartomik akkiksamik piñiarpapse.

8. Uñulermet, perorsẽviub weineliksab iñuet pimajine okautiva: Señajut kaikolugillo akkilikit, kingorlẽt sivorliutikit, ama sivorlẽt pigikit kingorliutigigit.

9. Uvlub nellunaikutanga arkangelermet señakojaujut sakkerput, illunatik adsigẽnik kẽnaujenik attautsemik pivut.

10. Sivorlẽt tikkinamik, uñunersenik pinniarasugællutik (illamingnit;) tapkoatauk illunatik adsigẽnik kẽnaujenik attautsemik pigivut.

11. Attautsemik pigamik, perorsẽviub iñua okarnerlotilerpæt,

12. Okarlutik: kingorlẽt makkoa uvlum illainangane señalauktut, uvaptingnulle adsiutipattit, nauk uvlub kisserninga okumainingalo tukkisijogut (señainalaukpavut).

13. Kioveille, tapkoa illanget okautiva: Illænnara, akkilernerleovigingilagit. Attautsemik kẽnaujamik akkilleromavlutit okarama, angilaungilatit?

14. Kẽnaujet piuk, aularlutit. Kingorlerle tamna illiktut akkilleromavara.

15. Perkutimniglonẽt issumamnik piñiartuksaungilanga? kattarlungavit ajunginama.

16. Taimak kingorlẽt sivorliutsomãrput, sivorlẽlo kingorliutsomãrput. Kaikojaujut uñudlarput, ãñerimajulle ikkidlarput.

17. Jesuse Jerusalemut majoaràme, illiñiartine arkangemit aggartut ingminut pitilugit, ingeravlutik okautiveit:

18. Ahak, takpaunga Jerusalemut aivogut, Iñum Erngninga pititaujomãrpok ajokertuijorsoarnut aglangniglo illissimajuñut, taipkoa tokkoteksautitsomãrpæt.

19. Nellojuñullo tuñiniarpæt, taipkoa mittautigijomãrpæt, ipperartorlugolo kikkiektoromãrpæt; uvlullo pingajuane omaromãrivok.

20. Taipsomane Zebedæusib kittorngang-

itta arngnæta erngnængne illagivlutik tikkipa, pãmangavigilugo sumik tuksiarvigiva.

21. (Jesusim) appersorpa: Sumik piomavit: Kiova: Erngnækka ukkoa iksivokokik nalegauningne, aipa tallerpikpit tungãne, aipangale saumikpit tungãne.

22. Jesusible kiova: Tuksiartasse nellovasse: Erngusiãrsum (im̃anga) im̃igeksara im̃erungnarpitikko; Babtitautiksaralo Babtitautiksarigalloarpitikko? Kiovæk: Ahaila, ajungikalloarpoguk.

23. Okautivak: Erngusiãrsum (im̃anga) im̃igeksara im̃erniaralloarpattik, Babtitautiksamnullo Babtitaujuksaugalloarpotik; tallerpingmale tungãne, saumingmalonẽt tungãne iksivakojomanek, uvamnut perkojeksaungilak (illiptingnut), Atãtamale iksivakojangit taipkoa iksivajom̃ãrput.

24. Tellimaujortut assingit illiñiartut tamañа tussaramitsuk, añujutigilerpakit nukkarẽk ukkoa.

25. Jesusible kaikoveit okautiñiarlugit: Nuñam attañingit attañiojartortut kausimavasse, taipkoa illangit sãlaliksuit pitsartudlarput,

26. Illipsele taimailerniarase. Angnerojomajok, kivgarijomãrpasse tamapse.

27. Attaniojomajub kivgartorvigijomãrpãse.

28. Inublo Erngninga tikinginivok, iñungnut kivgartortaujomavlune; kivgartorijartorporle, iñotsiminik tuñijivlune uñuktut piulijiksangañik.

29. Jerichomit añingınetta, iñugiartorsuit mallikpæt.

30. Ahak, tautungituk apkotãne iksivajuk. Jesuse kãngiutijok tussaramiko, niplialerpuk, okarlutik: Nalegak, Davidim Erngninga, nãpkigittiguk.

31. Iñuille iñerterpakit nippangerkovlugik. Niplialualerpugle, okarlutik: Nalegak, Davidim Erngninga, nãpkigittiguk.

32. Jesuse nokkalerpok, kaikovlugik, appeııvæk: kañok piomavitik uvamnut?

33. Kiovæk: Nalegak, tautuleromavluñuk.

34. Jesusib nãpkigilerpak, ĩsikikut aktorpak: Tagvainak tautulerpuk, malliklugolo.

KAPITELEMIK XXI.

Kristuse Jerusalemut aivok.

Jerusalemut kaglileramik, Betfagemut tikkilutik, orksuktalingmut kakkamut, Jesusib illiñiartingne marruk tillivak,

2. Okaudlugik: Aileritik iglugasengnut nelliptingnetuñut, nergsut suitekoktujok pittuksimajok neñilãrpatik nocharlo señiane; pitũdsarlugiglo, uvamnut kailugik.

3. Apperijauguptik, imak kiogittik: Nalekab attoromangmagik; tava neksartaukolãrpak illiptingnut.

4. Tamakkoa illunatik imailiorput, nellautaijub okausingit nellautsekovlugit imak okarame:

5. Zionib pañia okautigissiuk, ahak, Naleket kaivok illingnut sinaungaidlune nersumelune, nergsutiblo siutekoktujub nangmakpaktub nochanget kãnganelune.

6. Illiñiartuk aularpuk, Jesusib okautimagik taimailiorpuk:

7. Siutekoktujok nocharlo ãtipakik Jesusemnut, añoratik kem̃erloanut illivlugik, (Jesuse) kãnganut ingitipæt.

8. Iñugaseksuit añoratsetik issivilerpeit apkotãnut; assingillo napartut kẽsertutingit kiblorlugit pivut, apkotãnut illiveit.

9. Iñugaseksuillo sivorlelo malliktingillo, kagudlarlutik okarput: Hosiana Davidim Erngninga; Nalekam attingane tikkitok! Hosiana kotsingnerme.

10. Jerusalemut ittermet, iglugaseksuit iñungit illunatik aulajalerput, okarlutik: kina una?

11. Iñuille okarput: Jesuse una, nellautaijok Nazaretemit Galilæametomit.

12. Jesuse Gudim iglunganut kattimavingmut itterpok, pissiniartut niuverniartullo kattimavingmetut añitilerpeit kẽnaujeniglo tauksẽjut ikpættingit, tingmitseniglo niorvkottigit iksivautangit orrotidlarpeit.

13. Okautivlugit: aglaksimavok, igluga taijaujomãrtok tuksiarvingmik: illipsele iñuarvigilauktasse.

14. Kattimavingmemet, tautungitullo tussiætullo tikkipæt, tamaita piungnērtipeit.

15. Ajokertuijorsuillo aglangniglo illissimajut tattam̃iniarnartitangit tækkogamikit; Sorrutsillo kattimavingme kaggudlartut, tussaramikit: Hosiana Davidim Erngninga: sinaungalerput tagva.

16. Okautivlugo: ukkoa okartut tussarpigit? Jesusib okautiveit, ahaila: Aglait ukkoa attualaungilasse: Nutakket amamaktullo kannermingnut nakudlartomik pitipattit?

17. Tava kem̃ekpeit, iglugaseksoarnit añivok Betaniamut, tagvanelerlune.

18. Uvlub aipangane uvlakut, ama iglugaseksoarnut ingeravlune kãlerpok,

19. Napartok Feigeliksak apkoserngub señiane tækkogamiuk, nellipsarpa merkutuinalik tækkogamiuk, okautiva: mattoma kingorngagut illingnit paungartortokarniatsengilak issokangitomut. Napartok tamna Feigeliksak tuavi pannilerpok.

20. Illiñiartingita tamana tækkogamit

suk, tattaminiarlutik okarput: Napartok una Feigeliksak kañok illingava pañidlalaunerpa?

21. Jesusible kiovlune, okautiveit: Ahamerik, okautivapse, iñertuiniarase okperupse, Feigeliksamut napartomut taimailiortuinaromãngilase; kakkamulle omunga imak okarupse, tagvanget kangattarit, imarbingmullo nakkarit tava taimailioromajok.

22. Tamaita tuksiutipsingnik tuksiartose, okperupse pilãrpasse tava.

23. Kattimavingmut ittermet ajokertortillugo, Ajokertuijorsuit iñuillo angajokangita tikkipæt, okautivlugo: Kimit perkojauvit imailiorkovlutit? Kialonẽt pitsartojomik mattominga tuñitsivigivãtit?

24. Jesusib kiovlune, okautiveit: Apperiomavapsetauk okautsemut attautsemut; mattominga okautijomagupsinga, okautijomavapsetauk, kimit pitsartojokarpunga imailiorlunga.

25. Johañesib Babtisitinga nakit piva? Killangmillonẽt iñungnillonet? Erkarsaler-

put, ingminut imak okarlutik: Killangmit pijok okautiguptigo, okautijomavãtigut; sõg okperilaungipissiuk?

26. Iñungnille pijok okautiguptigo; iñuit erksigivavut; Johañese iñuit illunatik nellautaijoringmatsuk.

27. Jesuselo kiovæt, okarlutik: nakit pingmanget nellovavut. Okautiveit: Taimaitomik okautijomangilapsetauk kimit pitsartojokarpunga imailiorlunga.

28. Kañok issumavise? Angutekalauktok marrungnik erngnelingnik, sivorlermut tikkipok, okautivlugo: Erngnĩk, uvlome señajartorlaurit perorsẽvimnut weineliksamut kakkamut.

29. Tapsoma kiovlune, okautiva: aijomangilanga. Kingorngagut kakkialerame, aivok perorsẽvingmut.

30. Erngnerme aipanut tikkinivok, taimaktauk okautivlugo. Tapsoma kiovlune, okautiva: Akaila Nalegak; ainañele.

31. Taipkoa marruk nelliakita atãtamik perkojanga mallikpakko? Kiovæt: sivorliub. Jesusib okautiveit: Ahamerik, okautivapse; Zoelnerillo anguniarpaktullo Gudib nale-

gauninganut ittertuksaukõrnersaujut illipsingnit.

32. Johañesib tikkipãse, ajokertorpãselo apkotiksamik idluartomik, illipse okperingilasse: Zoelnerille anguniarpaktullo okperivæt. Tagva tækkolaukãrdluse kakkialinginivose kingorngagut okperluse.

33. Adsigẽktunik assinginik tussaritse: Angajokakalauktok perorsẽvilliudlartomik paungalingnik, avatã avaluliudlarlugo, paunget iptinget señaviksanganik señalaurame, nuvuguseksoarmiglo señagivok; perorsẽviksiortuñut attartortaukogamiuk nuñame assianut aularpok.

34. Paunget iñilerviet nelliutingmet: kivgane tilliveit perorsẽviksiortuñut, perorseviub paunganginik pijartorkovlugo.

35. Perorsẽviksiortulle kivgangit tigudlarlugit, illanget unatarpæt, illanget tokkopæt, illangettauk ujarkeñut millorpæt.

36. Ama kivget assingit tilligiveit, uñunerset sivorlinginit: Tapkoatauk imailioriveit.

37. Kingorliotilerlugo Erngne tilligiva

taipkonunga, okarlune: Erngnera illaragiomavæt.

38. Perorsẽviksiortut erninga tækkogamitsuk, ingmingnut okalerput imak: Tagga kingormgusijuksak; atte tokkoniarlavut kingormgujeksangit uvagut pigilerlugit.

39. Tiguvæt tava, perorsẽvingmillo pingujarlugo tokkopæt.

40. Perorsẽviub angajokanga tikkikune, perorsẽviksiortut ukkoa kañok piomavagit?

41. Kiovæt: ajortulliartorsuit ukkoa tokkotsomãrpeit, perorsẽvine perorseviksiortuñut assingiñut, paunganik kaitsijomãrtuñut, iñerviet nelliutikpet, attartortaukojomãrpa.

42. Jesusib okautiveit: Aglait attualaungilasse aglaksimajut imak: Ujarak, iglulliortut egitanget, tamna iglub terrekkoa ujaraulernertok; tagva Nalekab pinniarninga, tattamĩniarnadlarpok isiptingnut.

43. Tamaña pivlugo okautivapse: Gudib nalegauninganik aksãrtaujomãrpose, nello-

juñut paungenik idluartunik kaitsiomãrtuñut tunnilugo.

44. Iñuk ujarkamut omunga tupviogune, serkomitaüjomãrpok: kattakvigijañele ujarkam oma, serkomitsijomãrpa.

45. Ajokertuijorsuit Farisæerillo adsigẽngningit tussaramikit: Mallugivæt okautigingmagit.

46. Killanalerlutik tigujomagalloarpæt, iñuille erksigiveit nellautaijoringmatsuk.

KAPITELEMIK XXII.

Attañersub Ængninget nullianilerningarnik.

Jesusib ama okautilerpeit adsigẽktunnik imak okarlune:

2. Killaub nalegaunĩnga sorlo attañersub, erngnine nullianerkolerpa.

3. Kivgene tilliveit, nulliarẽngnialertungnut

nerrijartortukset kaikovlugit: kaijomalungilello.

4. Ama kivget assingit tilligiveit, okarlune: Nerrijartortukset okautigissigik, ahak, nerrimãreksavut piarẽrpakka, tuktuvakotikkalo koiñijut tokkopakka, tamaitalo piarẽrput; kaileritse nulliarẽngnialertungnut nerrekattigelaumilavut.

5. Nachogivælle, aularlutiglo, illanget perorsẽvingminut, illangello sullivingminut pivok.

6. Illangitale kivgangit tiguveit, mittautigivlugillo tokkopeit.

7. Tamaña attanersub tussaramiuk: ningajadlalerpok, sorsuktokutsoañe aikoveit, iñuartut taipkoa nungutsartorkoveit, iglugaseksoangit ikkilugit.

8. Kivgeñe okautiveit: Nerrimãrekset piarẽrsimagalloartut, kaikojaulauktulle pijuksaungilet.

9. Tamaña pivlugo apkosiniãlungnut aileritse, illunaita naipiñiartasse nerrijartorkogissigik nulliarẽngnialertungnut.

10. Kivget taipkoa apkosiniãlungnut aivut, naipitattik illunaita kattitipeit, ajor-

tullo ajungitullo: Nulliarẽngnialertuk ig-
lungak nerrimãkattauniartuñut nimnioler-
pok.

11. Kaikojaujut attañersub tækkojartor-
peit; tagvane iñuk añorãrsimangitok nerri-
makattaujuksetut tækkogamiuk,

12. Okautiva: Illanak, sõg ovunga itter-
kit, añorãrsimangitotit nerrimakattaujukset-
tut? Tamnale niplingilak.

13. Kivgeñe attañersub okautiveit: ag-
gangillo ittiggangillo kellersorsigik, egilugolo
tãrtorsoarmut, keatsainaromãrtomullo agle-
rulãtsainaromãrtomullo.

14. Kaikojaumajut uñukput, añerimajulle
ikkiput;

15. Farisæerit kachimiolerput, ingming-
nut okaromavlutik, kañok okausinganut ui-
verivlugo.

16. Illiñiartingit tapsomunga tilliveit,
Herodesiblo kivgangit illagællugit, okarlu-
tik: Ajokertuijok, okpernartõjotit kausima-
vaptigit, Gudemullo apkotiksamik ajoker-
tuitsiarpotit iñuit sivõragingilettit, illunaita
nelligigangne.

17. Tamaña pivlugo okautittigut, kañok

issumavit, Attañivaksoak tuñitsivigilugo tuñergutinik idluarka, idluangilalonẽt?

18. Jesusible nipporsainingit tukkisileramigit, okautiveit: Takkormortose, sõg uiveridlarkissinga?

19. Tækkulago kẽnaujak tuñergutiksak. Kẽnaujak tapsomunga sakkerpæt.

20. Appersorpeit: kia adsinga, kialo aglangit kollãne?

21. Kiovæt Attañivaksub. Okautiveit tava: Attañivaksoarmut tuñissiuk, Attañivaksub piksanga, Gudemullo Gudib piksanga.

22. Tamana tussaramitsuk, tattaminiarput: kemeklugolo aularput.

23. Uvlok tamaña Saduzæerit tikkipæt, omarviksakangitomik okartut; apperivællo.

24. Okarlutik: Ajokertuijok, Mosese okartok, tokkojokarpet kittorngakangitomik, nukkanget (angajugilauktame) nullia nuliarijomãrpa, angajune kinguvãksakarkovlugo.

25. Uvaptingnele nukkarẽt arvengemit aggartut-ĩlauktut. Angajuklek nullianilau-

rame, kittornginane tokkovok: Nulle nukaminut kem̃ekpa.

26. Taimaktauk aipanget, pingajuello, arvengemit aggartut kingorlerẽklutik (pigivæt).

27. Illunatik kingorngattigut arngnak tokkogivok.

28. Makkitervingmele, taipkoa arvengemit aggartut nelliata nullianiktarijomãrpauk? illunatik nulliarilaungmatsuk.

29. Jesusib kiovlune, okautiveit: Tamarpose illa, aglait nellogapsigik, Gudim ajugakangijusialonẽt.

30. Tokkungajuñit makkitsomãrtut nullianingniængilet, uiningniængilello: Gudible Engelingittitun-ĩtsomãrput killangme.

31. Tokkungajunik omaromãrtunik attualaungilasse, Gudim okautilaungmasse imãk:

32. Abrahab Gudigivãnga, Isablo Gudigivãnga, Jakoblo Gudigivãnga? Gude tokkungajut Gudigingilæt, iñojulle (kissimik).

33. Iñuille tamaña tussaramitsuk, ajokertuininga tattam̃iniarivæt.

34. Farisæerit tussaramik, Saduzæerit o-

kausiksērotingmagit attautsimut kattiler-
put.
35. Taipkoa illangeta, aglangnik illisima-
jub õktorpa okarlune:
36. Ajokertuijok, perkojeñit tamaiñit nel-
liet anginerova?
37. Jesusible kiova: Gudit Naleket næg-
ligiuk, omættingnut tamãnut, tarngningnullo
tamãnut, issumangnullo tamaiñut.
38. Tamaña pijariakarnerõjok, angnerlo
perkojak.
39. Aipangatauk tapsotunak-ĭpok: iñu-
kattit illiktut nægligilugo.
40. Perkojængnut ukkungnunga marrung-
nut perkojet illunatik illagēkput nellautai-
jullo (aglangit).
41. Farisæerille kattimangmetta, Jesusim
apperiveit,
42. Imak okarlune: Kañok issumavise
Kristuse pivlugo? Kia erngnerivauk? Kio-
væt: Davidib.
43. Okautiveit: Sõg Dãvidib (Gudim)
añerninganut Nalekaminik taivauk? imak
okarame:
44. Nalegak Nalekamnut okartok: Taller-

pingma tungãnut ingitit, ningarijittit u-
vanga illerkãrtinagit ittikkavit tullerartang-
añut.

45. Nalekaminik Davidib taigamiuk, kañok
erngnerivauk?

46. Kiolugo illunatik sappilerpæt, illuna-
tiglo uvlub tapsoma kingorngagut apperi-
lugo sapperivæt.

KAPITELEMIK XXIII.

*Farisæerit takkormorningita sakkertitau-
ninginik.*

Jesusib iñuillo, illiñiartingillo okautiveit
imãk:

2. Mosesim iksivautangane aglangnik il-
lissimajut Farisæerillo iksivavut.

3. Taipkoa attuarkojangit illipsingnut, ta-
maita naleklugillo mallingniarsigik; piñiar-
ningille mallingniarasigik, okaralloartut
piñiaratik.

4. Erksugeksenik okumaitunik erksuksaungitunik kellersivut, iñuillo tuinginut illivlugit piveit; nangminerle aktoromangileit aggangmut attautsemullonẽt.

5. Sullijeksettik tamaita piveit, iñungnut tautugaukovlugit. Erkaumajeksettik sillikipeit, añoratsettiglo killungit angijororlugit señaveit.

6. Nerrimavingme illiñiarvingmelo issukliojomavlutik iksivajomavut.

7. Niuvervingmello sallutitaujomavut, iñungnut taijaujomavlutik Rabbimik (ajokertuijomik).

8. Illipsele taijauniatsengilase Rabbimik: attautsemik ajokertortekarapse Kristusemik; illipse tamapse kattangutigẽkpose.

9. Atãtamik taisiniarase nuñame: attausek atãtagigapsiuk killangmetok.

10. Ajokertuijunik taijauniatsengilase: attausek ajokertortigigapsiuk, Kristuse.

11. Illasse anginerojok, kivgeksaujok illipsingnut.

12. Ingminik angijojomajok, mikkinersaujomãrpok: Ingminigle mikkinersaujorijok, tamna angijorortitauniarpok.

13. Kappianamek okorse, aglangnik illissimajut, Farisæerillo takkormortose! Killaub nalegauninga parngnanẽrapsiuk, iñuit itterkonnagit, illipse ittertuksaunase, itteromajulle itterkongilasse.

14. Kappianamek okorse, aglangnik illissimajut, Farisæerillo takkormortose? Uigarnerit pingit nungunapsigik, takkijunik tuksiarutinik tuksiarutsomavlugit okartose: Taimak pivlugo pidlartaunersaujomãrpose.

15. Kappianamek okorse, aglangnik illissimajut, Farisæerillo takkormortose! Nuñakullo iñakullo ingerarapse, illaksarsiorluse Judikukattiksapsingnik: illagikpassele, tãrtomut kittorngautippase, illipsingnit marroerterdlune.

16. Kappianamek okorse, tautungitut tessiortut, okarapse: Gudib iglunganik angertok, tamaña pijariakangilak; Gudible iglunget piñarnarusianik (Goldemik) angertok, tamna pitlareksauvok.

17. Sillaitose tautungitose: Suna anginerova, Golde, Gudim iglungalonẽt, ivlernartitsijok Goldemik.

18. Okarivose: Altaremik angertok, ta-

maña pijariakangilak tuñergumigle altarib kãnganetomik angertok, tamna pitlareksauvok.

19. Sillaitose tautungitose: Suna anginerova, tuñergut altarelonẽt ivlernartitsijok tuñergumik.

20. Tamana pivlugo, altaremik angertub, kãnganetullo tamaita tappipeit.

21. Gudib iglunganik angertub, tapsomalo innua tappipa.

22. Killangmiglo angertok, tamna angerpoktauk Gudim iksivautanganik kãnganetomiglo.

23. Kappianamek okorse, aglangnik illissimajut, Farisæerillo takkormortose! Minzelo, Tillelo, Kimello tellimaujoetta aipanga tuñigapsiuk: perkojeñetune pijariakarnerset tuñupasse, imaitut, idluarnerlo, nãpkiginerlo, okpernerlo. Makkoa (taimajut) piñiareksarivasse, ipkoa ipperarnagit.

24. Okorse tautungitose tessiortose! Millugiarãrsuit keñerapsigik, Kamelemigle ẽsivose.

25. Kappianamek okorse, aglangnik illis-

simajut, Farisæerillo takkormortose! Erngusiãrsuillo pogutello sillatatigut keblariksarapsigik, illungille tættæput piomatunermiglo nerritunermiglo.

26. Farisæerillo tautungitotit! Erngusiãrsublo pogutablo illugik sallumarsarkãrkik, sillatigik keblaridlarkovlugik.

27. Kappianamek okorse, aglangnik illissimajut, Farisæerillo takkormortose! Illuvertitut mingoarsimajutitun-ĩnapse: sillatingit ãnanaujartut, illungille tættæput tokkungajut sauninginik, mamaitualungniglo.

28. Taimainivosetauk, kallinipsigut idluartojarpose, iñuit tautuktillugit, illupsigulle takkormornermiglo idluiluktomiglo tættæpose.

29. Kappianamek okorse, aglangnik illissimajut, Farisæerillo takkormortose! Nellautaijut illuvingit señagapsigik, idluartullo illuvingit ãnanausigapsigik,

30. Okarluselo: Atãtagilauk tavutiñukattigilauruptigik, illagijomalaungilavut taipkoa kovisilauktut nellautaijut aunginik.

31. Tamattominga nangminek pivluse

angerpose, nellautaijunik tokkotsijut kittorngaringmasse.

32. Atte illipsetauk sivorlipse oktorvigilauktanget tættæniarsiuk.

33. Kuglugiarãlujarpose, kañok illiluse kappianartovik kemãjomavissiuk?

34. Taimaitomik ahak, illipsingnut tillivakka nellautaijullo, sillatojullo, aglangniglo illissimajut; taipkoa illangit tokkotsomãrpasse, kejungmut señingajolingmut kikkiektorlugit, illangillo illiñiarvipsingne isakardlaromãrpasse, unangmilugillo iglugaseksoarnit ama iglugaseksoarnut assingiñut;

35. Tikkitaukovluse idluartut aungiñut illunainut, nuñamut kovijaujuñut, idluartum Abelim aunganit, Zachariasib, Barachiasim erngninget aunga tikkilugo, tokkolauktasse kattimaviub altariblo akkorngangne.

36. Ahamerik, okaupapse, tamakkoa tamaita pivlugit kinguvãngukattigẽt ukkoa akkiñiartaujomãrput.

37. Jerusaleme, Jerusaleme, (iñuit piveit) nellautaijunik tokkotsijose, millorlugillo ujarkeñut illipsingnut tillijaujut! Kittorng-

asse kattitsomakattalauktakka, sorlo arngnaungub kattipeit piakeñe issarkominut: piomalaungitosele.

38. Ahak, igluse iñukarungnĕromărput.

39. Okaupapse: Mattoma kingorngane tækkojomĕrpapsinga, imak okarkărtinase: Nakoridlartaule Nalekam attingane tikkitok.

KAPITELEMIK XXIV.

Kattimaviub serkomitauninganik sivornivaksoangagut okautaujok.

Jesuse kattimavingmit aningmet illiñiartingita tikkipæt, kattimaviub señamaninganik kemergotiniarlugo.

2. Jesusible okautiveit: tamakkoa tamaita tækkogalloarpissigik? Ahamerik okaupapse: ujarket ukkoa illunatik serkomitauniarput, kallerĕktokarungnĕrlutik.

3. Orksuktalingme kakkame iksivalermet, illiñiartingita ingmikŏrlutik tikkipæt, okar-

lutik: Okautittigut, kakkugo pijukset tamakkoa tamaita piomãrket; sunalo nullunaikutaksaujomãrpa tikkiviksarnut, sillarsublo naggatiksanganut?

4. Jesusib kiovlune, okautiveit: Kam̃atitse, uiverijaukoñase.

5. Uñuktut tikkitsomãrmetta attera atterilugo okarlutik, Kristuseõvunga: uñuktullo tam̃artiniarpeit.

6. Uñatadlartunik, uñatadlartut nippersoanginiglonẽt tussaromãrpose: Kam̃atitse erksiniarase. Taimailiortokaromãrmet sivorngagut; sillarsub naggatiksanga nelliutingilak sulle.

7. Iñuit iñungnut assimingnut sorsulãrniarput, attañionek attañionermut assimingnut; kãngnartorsoarmiglo kañimalualungnartomiglo piokaromãrpok. Nuñet sunatuinarme saijukpilugomãrput.

8. Tamedsa kappianartok aularniksak.

9. Kappianartomut tava pititsomarpãse, tokkoluselo. Iñuillo illunatik omigidlaromãrpãse attera pivlugo.

10. Iñuit uñuktut (ingmingnut) sinaunga-

sãromãrput, illatiglo kigortigællugit ingmingnullo omisutiomãrput.

11. Nellautainerluktut uñuktut sakkeromãrput, uñuktut tamartiniarlugit.

12. Idluitulliarnek pivallialermet, unuktut næglingningit niglinarsiomãrput.

13. Issuanulle sokkosijuitok, (okperlune) piulijaujomãrpok.

14. Okautsit tussarnertut Gudib nalegauninganik okautaujomãrput iñungnut sillarsoarmetuñut tamaiñut, iñuit illunatik nellojungnẽrutiksangañut: Tava sillarsub naggatiksanga nelliutiomãrpok.

15. Kappianartok nungutsivik tækkogupsiuk, tamattominga nellautaijub Daniel okartok, ivlernartome iñiminetok, (aglangnik) ukkoninga attuarsijub, kamagilerligit.

16. Uvlok taimna nelliutikpet, Judikut nuñanginetut, kemãlit kakkeñut.

17. Iglub kãnganetok akkarane, sumik iglominit aiklerlune.

18. Perorsevingmetublo utterniarane, añoratseñe pijartorlugit.

19. Kappianamegle singaijut im̃ugaktullo
tamañа nelliutikpet.
20. Tuksiaritse kem̃äviksasse okiome sab-
batemetonẽt pilerkoñago.
21. Uvlune taipkonane iñuit kappiaisud-
larniarput nellekangitomik, sillab pigiarning-
anit tamañа tikkilugo, kingorngagullo tai-
mak angitigijomik kappianartokarniængini-
vok.
22. Uvlut taipkoa ikkiglijauniængipetta,
iñuk attauserlonẽt piulijauniatsengilak: Añe-
rimajulle pivlugit uvlut taipkoa ikkiglijau-
jomãrput.
23. Okautsaugupse imak: Ahak, Kristuse
tagvanepok, ikkanelonẽt: tamañа okperinia-
rasiuk.
24. Kristuseõlutik okartut, nellautainar-
luktullo sæglojut sakkeromãrput, nellunaiku-
taksoarnik tattam̃iniarnartunik piñiarlutik:
Añerimajut tam̃artiniarlugit, (tam̃artitau-
jungnarpetta).
25. Ahak, makkoninga okautivapse nel-
liuterkãrtinagit.
26. Tamañа pivlugo okautikpasse: A-

hak, iñukajuitomepok; ainiarase. (Imaglonēt) Ahak, iñiminepok; okperiniarassigik.

27. Sorlo kaumalak pãnget pijok uñunga kaumautivlugo: taimaitsomãrpoktauk Innum Erngninget tikkiviksanga.

28. Nañe killõgkarpet, nektoragit kattivut.

29. Uvlut taipkoa kappianartut kingorngattigut, Sekkeñerlo Takkerlo kaumajungnēromãrpuk, uvloritsello kattegomãrput killangmit, killaub pitsartuningit aulataujomãrmetta.

30. Iñum Erngninget nellunaikutanga tava tækkuksaujomãrpok killangme. Innuit nuñametut illunatik keadlaromãrput, Iñublo Erngninga tækkojomavæt killaub nuvujangittigut akkartok, pitsartudlãrlune ãuanaudlartok.

31. Engeliñe tillijomãrpeit nipsautib nippivaksoanganut: Añerijangit kattitillugit añorenit sittamanit, killaum issuanit, issuanut aipanut.

32. Adsigēktomik illiñiaritse, napartok

Feigeliksak pivlugo: Akkerungit iptekalerangetta, siggilerangettalo, aujajaraklilermet kausimavose.

33. Taimaktauk illipse, makkoa tamaita tækkogupsigik, kaglilermet kausimaniarpasse.

34. Ahamerik, okaupapse: Kinguvāngukattigēt ukkoa nunguniatsengilet, makkoa illunatik namaksekārtiñagit.

35. Kiglaklo nuñalo nungutsomārpuk, okautsikkale nungutsomāngilet.

36. Uvlomik taipsominga, uvlublo nellunaikutanganiglonēt kausimajokangilak, Engelillonēt killangmetut, Atātama kissime nellungila.

37. Sorlo Noa iñotillugo-ĭlauktok, taimaktauk ĭtsomārivok Iñum Erngninget tikkiviksanga.

38. Sorlo uvluñe taipkonane, ullitornivaksub sivorngagut; nerrivut, imilarmiglo, nullianiktullo, uiniktullo, uvlok tamna tikkilugo, Noam ittervia umiarsoarmut;

39. Kamagingilælle, ullitornivaksub tava ullutidlarpeit, tamaita nungudlugit: Tai-

maktauk Iñum Erngninget tikkiviksanga ĭtsomărivok.

40. Tamaña nelliutikpet marruk perorsēvingmetsomărpuk: aipanga illelliortaujomărpok, aipale kemektaujomărpok.

41. Marruk kaivititsikattigēgomărpuk: aipanga illelliortaujomărpok, aipale kemmektaujomărpok.

42. Taimak pivluga pigărutigissiuk: Nalegapse tikkiviksanga nellogapsiuk.

43. Tamañale nellojungnēreksarivasse: Tigliktub tigligijartorvia iglub iñuet kausimaguniuk; pigăromavok, iglominut itterkoñago.

44. Tamaña pivlugo illipsetauk opalungērsimatsainaritse: Iñum Erngninget tikkitsomărmet neriuktinase.

45. Nelliak sukosijuidlune sillatōvlunelo kivgauva, attañinget kivgaminut pitipa, piksanginik tuñitsivigekovlugit nerreviet nelliutileranget?

46. Kivgak tamna pilloridlarpok, imailiortok attañinget tikkippago.

47. Ahamerik okaupapse: Piminut tamainut pititsomărpa.

48. Kivgakullugle assia, omamigut imak okarune, attañerijara sulle tikkiniængilak:

49. Kivgaukattiñe anauvlugit pivok, nerrilunelo iñilarmelo tallatut illagivlugit.

50. Kivgab taipsoma attañerijanga tikkitsomãrpok, uvlome taipsomane neriuvigingitangane, uvlublo nellunaikũtangane kivgab issumavigingitangane;

51. Asserortiniarpa tagva, takkormortut illagællugit akkivigiomãrpa, tavane keatsainaromãrput aglerolãtsainaromãrpullo.

KAPITELEMIK XXV.

Adsigëktomik uigasuit pivlugit.

Tamaña nelliutikpet, killaub nalegauninga ĩtsomãrpok uigasuktitut tellimaujortutitut, kollitik neksarlugit, uiksak pachrearlugo añivigivæt.

2. Tapkoale tellimæt sillaitut, tellimællo sillatojut.

3. Sillaitut kollitik neksarpeit, orksuksamingnigle neksaratik.

4. Sillatojut pogutamingne orksumiglo, kollitiglo neksarput.

5. Uiksak mulludlarmet, illunatik uerngaleramik, siñilerput.

6. Uñuak keterarmet nippersoakalerpok, imak: Ahak, uiksak kaivok, pachrearlugo añivigissiuk.

7. Uigasuit taipkoa illunatik makkiput, kollitik ãkiklugit.

8. Sillaitulle okarput sillatojuñut: Orksupsingnit tuñittigut, kollivut kamingmetta.

9. Sillatojut kiovlutik okautiveit: Naukagle; amigarkoñago uvaptingnullo illipsingnullo. Niuvertuñulle pissiñiarijartoritse piksapsingnik nangminiksapsingnik.

10. Pissiñiarijartortillugit, uiksak tikkipok: oppalungẽrsimajut itterkattigivæt uiksab iglunganut nerrimakattiginiardlugo: upkuak parngnanẽrtauvok tava.

11. Kingorngattigut uigasuit ipkoa (Sillaitut) kailaurivuttauk, okarput: Nalegak, Nalegak, upkuẽrutittigut.

12. Kioveille, okarlune: Ahamerik okaupapse, illitaringilapse.

13. Tamaña pivlugo pigāritse: Uvlok taimna uvlub nellunaikutangalonēt nellogapsiuk, Iñum Erngninget tikkitsomārvinga.

14. (Taimaitsomārpok) sorlo angutib nuñame assianut aularomajub, kivgeñe kaikoveit, perkotiñe tuñiveit taipkonunga:

15. Illanget tuñitsivigiva talentinik (kenaujenik) tellimanik, aipa marrungnik, pingajuet attautsemik, attunit namaksilerlugit tunnitsivigiveit; tuavilune aularpok.

16. Tellimanik talentinik pijok, niorvgotigijartoramigit, tellimanik assinginik talentinik illaveit.

17. Taimaktauk marrungnik talentingnik pijok, assinginguiktauk marrungnik illagivæk.

18. Attautsemigle pijok, nuña itterselle-rijartorpa, attañerijame kēnaujanga ĭjerpa.

19. Mattoma kingorngane kivget ukkoa attañinget tikkipok, kiglissiniaromavlugit.

20. Tagva sakkerpok, tellimanik talentinik pijok, assinginik talentinik tellimanik nek-

sarlune, okarpok: Attañek, talentinik tellimanik tuñilauramga; ahak, assinginik tellimanik talentinik illavakka.

21. Attañinget okautiva: Namagivagit issumagiktotit sukkosijuitotillo kivgak, ikkituñut nertornardlutit piñiaravit; uñungnersenik pititsomărpagit, Nalekavit kuvianarninganut itterit.

22. Sakkerivoktauk, marrungnik talentingnik pijok, okarlune: Attanek, marrungnik talentingnik tuñilauramga; ahak, assigingnik marrungnik illavakka.

23. Attañinget okautiva: Namagivagit, issumagiktotit sukkosijuitotillo kivgak, ikkituñut nertornardlutit piñiaravit; uñungnersenik pititsomărpagit, Nalekavit kuvianarninganut itterit.

24. Sakkerivoktauk, attautsemik talentemik pijok, okarlune: Attañek, illitarigapkit, sivŏranartotit angutausertotit; savijartotit karngărtilaungitarnik, kattersijotillo illilaungitarnik;

25. Taimak pivlugo sivŏragama, talentit nuñamut ĭjerijartulauktara; ahak, pĭt piuk.

26. Attaninget kiovlune, okautiva: Ajor-

potit erkeiasuktotillo kivgauvotit, illitarigamga, savijartunga karngãrtliaungitamnik kattersijungalo illilaungitamnik;

27. Tamaña pivlugo kẽnaujakotimnik tuñijijuksaulauktotit kẽnaujenik tauksẽjuñut, tikkikuma perkotiga tigumiarajalauktara illakartillugo.

28. Tamaña pivlugo talentemik aksãrsiuk, tuñilugolo tellimaujortunik talentinik pilingmut.

29. Pekkartok sumik, tuñitsiviojomãrpok uñuktunik pekkarkovlugo; pekkangitorle aksãrtaujomãrpok pinganik.

30. Kivgak piungitok egissiuk tãrtorsoarmut, keatsainartomut aglerulãtsainartomullo.

31. Iñum Erngninga ãnanaunermine tikkikune, Engelillo ajungitut tamaita illagællugit: iksivajomãrpok iksivautamine ãnaname.

32. Iñuit illunamasiatik sãngañut kattititaujomãrput. Tava avititsomãrpeit, sorlo mianersijub saugakotine arngnet avitipeit angutiñit.

33. Okpertut tallerpingme tungãnut pitit-

somãrpeit, okpingitulle saumingme tungãnut.

34. Nalekab tallerpingme tungãnetut imak okautijomãrpeit: Kaititse, Atãtama nægliktangit, nalegaunek kingormgutigissiuk, illipsingnut pijarẽrsimajok sillarsub kiglinganit.

35. Kãktillunga, neritilaukpapsinga. Imeruktillunga, imertilaukpapsinga. Tujormitillunga, itterkolaukpapsinga.

36. Añorẽrsimatillunga, añorartilaukpapsinga. Kañimaluktillunga, tækkojartorlaukpapsinga. Parngnanẽrsimavingmetillunga, pullalaukpapsinga.

37. Idluartut kiojomavæt, okarlutik: Nalegak, kanga kãktotit tækkolaukpittigit, nerritilaukpittigillo? Imeruktillutillonẽt, imertilaukpittigillo?

38. Kangalo tujormitillutit tækkolaukpittigit, itterkolaukpittigillo? Añorẽrsimatillutillonẽt, añorartilaukpittigillo?

39. Kangalonẽt tækkolaukpittigit kañimaluktillutit, parngnanẽrsimavingmetillutillonẽt, pullalaukpittigillo?

40. Nalekab kiojomaveit okaulugit: A-

hamerik, okaupapse: Ukkoa kattanguma mikkinersaujut illanget sumik pigapsiuk, tagva pilaukpapsinga.

41. Saumingmetuñut okaromagivok: Idluituãlugapse, uvamnit aularitse ikkomamut kamitsuitomut, piarẽrsimajomut Satanasemut Engelingiñullo.

42. Kãktillunga, nerritilaungilapsinga. Imeruktillunga, imertilaungilapsinga.

43. Tujormitillunga, itterkolaungilapsinga. Añorẽrsimatillungalo, añorartilaungilapsinga. Kañimaluktillungalo, parngnanẽrsimavingmetillunga, pullalaungilapsinga.

44. Taipkoa kiojomãrivæt, okarlutik: Nalegak, kanga tækkolaukpittigit kãktillutit, imeruktillutillonẽt, tujormitillutillonẽt, anorẽrsimatillutillonẽt, kañimaluktillutillonẽt, parngnanẽrsimavingmetillutillonẽt, kivgartulaungipittigit?

45. Kiojomaveit okarlune: Ahamerik, okaupapse; sumik ukkoa mikkinersaujut illanget pinginapsiuk, tagva pilaunginivapsinga.

46. Tava taipkoa ãnianartorsoarmut nung-

usuitomut piomărput: Idluartulle iñogutemut năjuksaungitomut.

KAPITELEMIK XXVI.

Kristusib kippallijauninganik.

Jesusib okautsiñe tamakkoa tamaita năgamigit, illiñiartiñe okautiveit:

2. Nellungilasse, uvluk marruk năkpenik, añiviksĭolărput; Iñum Erngninga pititauniarpok, kikkiektortaukovlugo. (Kejungmut señingajolingmut).

3. Taipsomane ajokertuijorsuit, aglangniglo illissimajut, iñuit angajokangillo kattilerput, ajokertuijorsub Kaifasemik attigub iglorsoanganut:

4. Ingmingnut okarput, kañok Jesuse nipporsallugo, tigulugolo tokkokovlugo.

5. Okarpulle: añiviksiortillugo pinago, innuit pikabladlarkoñagit.

6. Jesusele Betaniametillugo, Simonib kallakadlartub iglungane:

7. Arngnab' tikkipa, erngusiãrsulijarlune pivianartovaksoarmik im̃alingmik; niakoanut koviva, nerrivingme iksivagame.

8. Illiñiartingita tamaña tækkogamitsuk, idluaringilæt okarlutık: Tamna sõg kovijaunerka?

9. Mingoarutiksak tamna akketudlartomut pissiãngõnajalauktok, aglujunut tuñijeksenik.

10. Tamañale Jesusib tussaramiuk, okautiveit: Arngnak una pinasiuk, sõg kiksartipissiuk? ajungitomik pingmanga.

11. Aglujunik illakatsainarpose, uvangale neijortigitsainarniængilapsinga.

12. Mingoarutiksak tamna timimnut kovigamiuk, mingoarivãnga, illijartortauviksamnut.

13. Aham̃erik okautivapse: Ukkoa okautsit tussarnertut okautigijaukpetta sillarsoarmiuñut taimaiñut, okartokaromãrivok, kañoẽtomik tapsoma pivãnga erkarlugo.

14. Arkaugemit aggartut illanget, Judase-

mik Ischariotemik attelik, aivok ajokertuijorsoarnut,

15. Okarlune: Sumik tuñijomavissinga? illipsingnut pititsomavara. Kẽnaujenik ungnijunik tellimaujortuniglo tuñitsivigijomavlugo okarput.

16. Mattoma kingorngagut tapkonunga pitinasuarpa, nautsertorlune piutekarnermik.

17. Sẽrnakangitunik kakkojartoramik uvlome sivorlerme, illiñiartut Jesuse tikkipæt, apperivlugo: Nane ãkiksorijartorkovittigut, añiviksiorutiksamik saugãrsungmik nerriniartarnik?

18. Okautiveit: Iglugaseksoarnut aileritse, angut tagvanetok okautigissiuk. Ajokertuijub okauterkovãtit, piviksara nelliutingmet, añiviksioromavunga illingne, illiñiartikka illagillugit.

19. Illiñiartingita tagva illiorput Jesusib taimak okautimagit, añiviksiorutiksak saugãrsuk ãkiksorpæt.

20. Uñulermet arkangemit aggartut illagillugit nerrimãvingmut ingipok.

21. Nerritillugit okarpok: Ahamerik, okaupapse: illapse pititsomãrpãnga.

22. Angijomik kiksalerput, apperilerpæt nellekardlutik: Nalegak, uvangaunerpik?

23. Kioveit okarlune: Aggangminut pogutamut missukterekattima, pitilarpãnga.

24. Iñum Erngninga pititaulerniarpok sorlo tapsominga aglaksimavok: Iñugle tamna kappianamek, Iñub Erngninganik pititsijok. Iñungmut tapsomunga ajunginersauvok, erngniãngõngikune.

25. Judasib pititiginiartanget apperiva, okarlune: uvangaunerpik Rabbi? Jesusib kiova: sorlo okartotit.

26. Nerritillugit kakkojak Jesusib tiguva, kujalivlune avgorpa, illiñiartiminullo tuñiva, okarlunelo: Tigulugo nerrissiuk, tagva timiga.

27. Ernusiãrsuk tigugiva, kujalivlune tamna tuñiveit, okarlune: Tamapse tagvanget imeritse;

28. Tagva auga, testamentitab (aunga) unnuktuñut kovijok, ajorningit pẽjarlugit.

29. Okaupapse: Mattoma kingorngagut

immerogungnẽrpunga napartub weineliksab iptinganik, uvlok tamna nelliutitinago, nutautillugo im̃ilerupko illagiluse Atãtama nalegauningane.

30. Nakudlartomik tuksiarutsit nãgamikit, añivut, orksuktalingmut kakkamut.

31. Jesusib okautiveit: Uñuak tamaña tamapse koaksãngautiginiarpapsinga. Aglaksimangmet: mianersijok uñatadlarpara, saukello siamartidlarput;

32. Makkikumale, (tokkungajuñit) sivonapsingne Galilæamut aijomavunga.

33. Petrusib kiova, okaudlugo: Illunamasiatik koaksãngautigikpattit, koaksãnga niængilanga.

34. Jesusib okautiva: Aham̃erik, okaupagit: uñuak tamaña, augutaunek niplerkãrtinago, missiutigilãrparma pingasuarterlutit.

35. Petrusible okautiva: Tokkokattigigupkillonẽt, missiutigijomangilagit. Taimaktauk illiñiartut illunatik okarivut.

36. Jesusib illiniartiñe illagivlugit iglorsoarmut avalluliorsimajomut tikkipok, Gethse-

manemik attelingmut, illiñiartiñe okautiveit:
Tamaunga ingititse, taikunga tuksiarijartor-
tillunga.
37. Petruselo Zebedæusiblo erngnæk illa-
giveit, kiksalerlune kappiaktoadlalerpok.
38. Okautiveit: Tarniga kiksarpok tok-
komut; tagvanetitse pigãrkattigissinga.
39. Kanitomut aivok, pãmangavlune tuk-
sialarmelo, okarpok: Atãtaga, ajornangipet
erngusiãrsuk una pẽrle uvamnit; piomajam-
nigle pitsengilatit perkojet pille.
40. Illiñiartut siñiktut tikkipeit, Petruse
okautiva: Killamiãrsuk pigãrkattigijung-
nengilapsinga?
41. Pigãrluselo tuksiaritse, õktorlungnar-
tomut pekkonase. Añernek piomagalloar-
pok, uvinigle sangẽpok.
42. Aipanik ama tuksiarijartorpok, okar-
lune: Atãtaga, erngusiãrsuk una uvamnit pẽ-
reksaungikune, kissiane im̃ilerupko; perko-
sernut pille.
43. Ama siñiktut tikkiniveit, ĭsingillo
uerngarnermut okumaiput.
44. Tagvunga kem̃ekpeit, pingajuanik

ama tuksiarijartorpok, okautsit taipkoa attordlugit.

45. Illiñiartiñe ama tikkiniveit, okautivlugit: Maña siñikluselo merngoẽrseromavisse? Ahak, nelliusimavok, Iñum Erngninga pititaulãrpok ajortulliartut aggangiñut.

46. Makkititse aularta; ahak, tamãnepok uvamnik pititsijok.

47. Sulle taimak okartillugo, ahak, Judase arkangemit aggartut illanget tikkilerpok, iñugiartorsuit illagællugit, saviksoarlijarlutik ajaupialijarlarmiglo, ajokertuijorsoarnit, iñuillo angajokangiñit pijut.

48. Pititsiniartuble nellunaikutamik tuñitsivigiveit, okarlune: Kuñilãrtara taimnauvok, tigusiuk.

49. Tuavidlune Jesusemut pivok, okarlune: Rabbi, ajokertuijok, sallutitauvotit: Kuñikpa tagva.

50. Jesusible okautiva: Illænara, sõg tamaunga pivit? Jesuse tikkipæt, aktorlugo tiguvæt.

51. Jesusim illagĩngita illanget saviksoane amuva: Ajokertuijorsub kivganga ullimavlugo siutã nakkarpa.

52. Jesusible okautiva: Saviksuit kẽnaili-
tanganut poleruk; saviksoarmik attortok, sa-
viksoarmut pijaunajarivok.

53. Issumangilet, sulle maña Atãtaga tuk-
siarvigigupko, tapsoma tilliklervigijomavãnga
Engelinik Legioninik arkangemit aggartut
unnukejanginik.

54. Aglait (uvamnik) kañok nellautsini-
arpæt? Mañale taimaitsomavok.

55. Taipsomane iñugiartorsuit Jesusib o-
kautiveit: Sorlo iñuartomut tikkitose, savik-
soarlijarluse ajaupiarlijarlapselo, tigujautil-
lunga; uvlut tamaita iksivakattigilaurivapse,
kattimavingme ajokertuivlunga aktulaungi-
lapsinga;

56. Tamakkoa illunatik imailivut, nellau-
taijut aglangit nellautsekovlugit. Tava il-
liñiartingita illunatik kem̃ekpæt, kemmãvlu-
tiglo.

57. Jesusemigle tigusijut, ajokertuijor-
soarmut Kaifasemut pitipæt, aglangnik il-
lissimajut angajokaijello tagvane kattima-
vut.

58. Petrusible kingornganit mallikpa ajo-
kertuijorsub iglunganut, itterlunelo kivget

señianut ingipok; tækkojomavlugo kañok illiortaungmanget.

59. Ajokertuijorsuit angajokaijello, kachimiojullo illunatik, sæglutiksarsiorput Jesuse, pivlugo, tokkotsomavlugo.

60. Nachvangilelle. Nauk uñuktut patssiklertut sakkeralloartut sæglovlutik, sokangimivut. Kingorliovlutik marruk sæglovlutik patssiklertuk sakkerpuk,

61. Okarlutik: imak una okalauktok, Gudim iglunga asserortitsungnartara, uvlune pingasune ama senavlugo.

62. Tagva ajokertuijorsoak nikkovilune, apperiva: Kiungilatit tamakkoa pivlugit passidlarmattit?

63. Jesusele niplingilak. Ajokertuijorsub ama okautiva: Tokkosuitub Gudib kẽnanget sãngane appersorpagit, okautittigut Kristuseomangarpit, Gudim Erngninga.

64. Jesusib kiova: okarpotit. Okautivapse, mattoma kingorngagut Iñum Erngninga tækkojomãrpasse iksivajok pitsartojub (Gudib) tallerpiet tungãne, killaublo nuvujangittigut akkartok.

65. Tava ajokertuijorsub añoratseñe allik-

torpeit, okarlune: Gude okarnerlõtigiva, okautsareakarungnẽrpogut; ahak, maña Gudiovlune okarnerlungninga tussarpasse,

66. Kañok issumavise? Kiovæt, okarlutik: Tokkoteksauvok tagva.

67. Kẽnanga ketserarpæt, tigluklugolo, illangitatauk kẽnangagut tiglukpæt,

68. Okarlutik: Kristuse, nellautalertigut kia tiglukpãtit?

69. Petrusele avalut illuane iksivajok. Kivgab arngnab tikkipæ okarlune: Igvittauk Jesuse Galilæamiok illagivet.

70. Missiarporle illunatik tussartillugit, okarlune: Okausitit nellovakka.

71. Upkuakulle añingmet, assiab arngnab kivgab tækkogiva, tagvanetullo okautiveit: Tamnatauk Jesusib Nazaremiub neijortigilaukpa.

72. Missiarivok ama, Gude taivlugo okausiluklune: Iñuk tamna illitaringilara.

73. Killamiojungnẽrmet tikkipæt tagvanetut, Petrusemullo okarput: Ahamerik, tapkoa illagivãtit; okausivit nellunailivatit.

74. Ama missiarivok, okarnerluklune, Gude taivlugo, okartok: Iñuk tamna illi-

taringilara. Tagvainak angutaunek niplerpok.

75. Jesusim okausinga Petrusib erkarpa, okautilaungmago: Angutaunek niplerkãrtinago missiutigilãrparma pingasuarterlutit. Añivok tava keavaksoadlarlune.

KAPITELEMIK XXVII.

Kristusib pititauninganik Pilatusemut.

Kaulermet ajokertuijorsuit iñuillo angajokangit kachimiolerput Jesuse pivlugo, ingmingnut okarlutik: tokkotsomavlugo.

2. Kellersorlugo aularutivæt, nuñab attanninganut Pontiuse Pilatusemut uñertorpæt.

3. Judasib pititinget tækkogamiuk, tokkomut perkungmatsuk, kakkialerpok, kẽnaujet ipkoa ungnijut tellimaujortullo utterti-

peit, ajokertuijorsoarnut iñuillo angajokangiñut.

4. Okardlune: Ajortulliartunga, pijeksaungitok auk pitinapko.

5. Tapkoale okarput: Uvagut pingilagut igvit pivet. Kĕnaujet ipkoa Gudim iglunganut eginamigit, kemãvok, nangminek kimitsartorpok.

6. Kĕnaujet ipkoa ajokertuijorsuit tiguveit, okarlutik: idluangilak, ukkoa illilugit Gudim iglunget iklervinganut, aungmik akkekalaungmetta.

7. Tamaña pivlugo ingmingnut okarput, machalliortub perorsĕvinga pissiarivæt kĕnaujeñut tapkonunga, tujormitset illuviksangañik.

8. Tamaña pivlugo perorsĕvik taimna taivæt aub (akkinganik) perorsevinganik sulle uvlome.

9. Nellautsimavut tagva, nellautaijub, (Jeremiasim) okausingit, imak okartok: Israelib kinguvãngiñit kĕnaujet ipkoa ungnijut tellimaujortullo tiguveit, akkiksaukolauktanget, tapsoma akkinga;

10. Akkilliutigivlugit machalliortub perorsĕvinganut, sorlo Nalekam okarkovãnga.

11. Jesusele nuñab attañinget sãngane nængertok, nuñab attañinget appersorpa: Judikut attañerivãtit? Jesusib kiova: okarpotit.

12. Ajokertuijorsuit angajokaijello patssidlarmatsuk, kiungilak.

13. Pilatusib ama okautiva: tussangiligit angijomik passidlarmattit?

14. Kiungilale okautsemut attautsemullonĕt: Taimak pivlugo nunab attañinga tattaminiarivok angijomik.

15. Añiviksiolerangetta nuñab attañinget illusekarpok, iñuit piomajanginik tokkoteksaugalloak, parngnanĕrsimaviñgmetut illanget, añitilugo.

16. Taipsomane assingiñit uivĕluartomik parngnanĕrsimadsaujokarpok Barrabasemik attelik.

17. Kattimangmetta, Pilatusib okautiveit: Kina uvamnut añititaukovissiuk? Barrabaselonĕt, Jesuselonĕt, Kristusemik taijak?

18. Keñugivlugo tagvunga pitilaukpæt nellunginamigit.

19. Kiglissiniaviub iksivautangane iksivalerame, nulliet imak okautsaujartorkova: Idlnartok una allaruk, ovætsiak siñektomavlunga, tamna pivlugo angijomik ikpigigama.

20. Ajokertuijorsuille angajokaijello iñuit okautilerpeit, Barrabasemik tuksiarkovlugit, Jesusele tokkokovlugo.

21. Nuñab attañinget appersorpeit: Ukkoa marruk nelliangnik añititsikovissinga illipsingnut? Okarput: Barrabasemik.

22. Pillatusib ama okautiveit: Kañok pinniartara Jesuse, Kristusemik taijak? Illunatik okarput: kikkiektortaule señingajolingmut.

23. Nuñab attañinget appersorpeit: Kañoẽtomik ajortullialauka? Nipliadlalualerput ama, okarlutik: kikkiektortaule.

24. Pilatusib kausimagamigit, ajulerpeit, nivẽlivalliatuinarmetta; iññek piva, aggañelo upvarpeit, iñuit tautuktillugit okardlune: Illañgutingilanga idluartub tapsoma aunganut; illipse pijase.

25. Iñugaseksuit illunatik kiovæt, okarlutik: Aunga uvaptingnut pilerle kittorngaptingnullo.

26. Barrabase tava añitipa tapkonunga: Jesusele aklunatsenut issakajaukova, uñertortilalo kikkiektortaukovlugo.

27. Nuñab attañinget sorsuktuksangita Jesuse ãtipæt iglomut kiglissiniarvingmut, sorsuktukset tamaita tagvunga attautsimut kaikoveit.

28. Añorẽrtipæt, ulliksoarmik aupaluktamik kappitipæt.

29. Niakotiksenik kẽnariktunik kakkilaulinik peraivut, niakoanullo illivlugo, suvlulingmik ajaupiserpæt aggangittigut tallerpingittigut: Sẽrkortorvigællugo tuksiarvigivæt, mittautigællugo pivæt, okarlutik: Salutitaujotit Judikut attañinget.

30. Ketserarpællo, ajaupiarlo suvlulik tiguvæt, tapsomungalo niakoa añaulerpæt.

31. Kingorngagut mittautigilauramitsuk: ulliksoak pẽrpæt, nangmininganik añoranginik attitilugo; aularutivæt kikkiektorniardlugo.

23. Ingerartillutik iñuk naipipæt Zirene-

miok, Simonemik attelik: Tamna tiguvæt, kikkiektortauviksak erksuktaukovæt tapsomunga.

33. Iñiksamut Golgatamik attelingmut, imaipok niakoverngit iñinganik tikkinamik.

34. Imerpæt kassilinartomik sungarmut akkusimajomik; tamana Õlauramiuk, imeromangila.

35. Kikkiektulauramitsugle añorangit avipeit, imerarlutik; aglait nellaudlugit nellautaijok imak okartok: Añoratsekka ingmingnut avipeit, ulliksoaralo imerautigivæt.

36. Tagvanelo iksivalerlutik udsertorpæt.

37. Niakoet kollãnut patssitiksatik tokkunganik nippitipeit. Aglait imaiput tagga Jesuse, Judikut attañinget.

38. Illagællugo iñuartuk kikkiektorpakik, aipanga tallerpiet tungãnut, aipale saumiet tungãnut.

39. Tagvona arvertartut mittautigivæt, illekettamarlutik.

40. Okarput: Gudib iglunganik asseroijo-

tit, ama señalugo uvlune pingasune, illingnik piulidlarit; seningajolingmit akkarit, Gudim Erngnerikpattit.

41. Taimaktauk ajokertuijorsuit, aglangniglo illissimajut, angajokaijello mittautigivæt, okarlutik:

42. Assine ikkajulaukpeit, ingminigle ikkajornermik sapperpok: Israelitit attannerikpatsuk, seningajolingmit mana akkarle okperiomavavut.

43. Gude tettigingmago, piuliliuk mana kuviagikpago; Gudim Erngnerivãnga okartok.

44. Iñuartuktauk taimak mittautigivæt, kikkiektortaumakattæk.

45. Uvlub nelunaikutanga arvengilermet, nuñane tamaine tãrtosõlerpok, nellunaikutet arvengemit sittamartuñut tikkidlune.

46. Uvlub nellunaikutanga arvengemit, sittamalermetta, Jesuse nippekortõvlune okarpok: Eli, Eli lama asabtani? imaipok: Gudiga, Gudiga, sõg kemekpinga?

47. Tagvanetut illangita tamana tusaramitsuk, okarput: Eliase kaikova.

48. Erinesuklune taipkoa illanget akpang-

erpok, nipperkut kassilinartomut mitssukpa, ajaupiamullo kappomitãrlugo, imertipa.

49. Assingit okarput: Ovatsiaro, tækkunãrta, Eliasib piulijartoromangmangago?

50. Jesusele ama nippekortõvlune pivok, anernengerdlune.

51. Ahak, kattimavium uminga allikpok marrolivlune, pãnget ununga aglæt tikkidlune.

52. Nuña sajukpiladlarpok, kairtullo kopludlarput, illuvrillo angmarterput, uñuktorsuit idluartut siñiktut (tokkungajut) timingit omarput,

53. Illuvernillo añivut (Jesuse) makkimet kingorngagut, iglugaseksoarnut ivsornaituñut pivut, uñuktuñullo sakkerdlutik.

54. Kappitauble illangitalo neijorkattinne Jesusemik udsertortut, nuña saijukpilladlartok tækkogamitsuk, tattaminiarnartul o assingit, kakkilãngadlalerput, okarlutik: Ahammerik, tamna Gudim Erngneriva.

55. Arngnello uñuktut, Jesusemik malliksimajut Galilæamit, kivgartorlauktullo, kañitome tækkonãrput.

56. Tapkoa illanget Maria Magdalenaujok, Marialo, Jakoblo Josesiblo arngnæk, Zebedæusib kittorngangita arngnællo.

57. Uñulermet angut agluitok tikkipok Arimathiamit, Josefemik attelik, tamnatauk Jesusib illiñiartigiva.

58. Tapsoma Pilatuse ittervigijartorpa, Jesusib timinganik tuksiarvigiva. Pilatusib tava timinga tuñijaukova tapsomunga.

59. Timinga Josefib piva, uvineruksamik imuserlugo.

60. Illuvermullo nutãmut illivlugo, kairtomut illulimajomut, ujarasuksuk aksakãrtidlugo illuviub upkuanga perova, aulardlune.

61. Mariale Magdalena tagvanetok, Marialo assia illuvek sãdlugo ingipuk.

62. Oppalungaijaivingeta uvlunget aipangane, ajokertuijorsuit Farisæerillo illunatik Pilatusemut pivut,

63. Okarlutik: Attañek, erkaivogut, uivẽtok imna okartok sulle iñovlune, uvlut pingajuane makkitsomãrpunga;

64. Tamaña pivlugo illuvinga udsertortaukoleruk, uvlut pingajuet nautsertordlugo,

illiñiartiminut tigligaukonago, iñungnullo okarlutik, tokkungajuñit makkisimajomik; kingorlerpãk uiveriklernek tagva ajornerojomãrpok sivorlerpãmit.

65. Pilatusib okautiveit: udsertortuksakarpose tagva; ainiaritse issumapsingnik udsertortaukogissiuk.

66. Aivut tagva udsertortaukovæt udsertortuñut, ujarasugsuglo nellunaikuserdlugo.

KAPITELEMIK XXVIII.

Kristusib makkivianik.

Sabbate kangermet, uvlorme Wochib sivorlerpãme uvlarãrsukut, Maria Magdalena, Marialo aipa illuvermut pivuk tækkojartorlugo.

2. Ahak, nuña saijukpiladlarpok. Nalekam Engelinget killangmit akkardlune, ujarasugsuk illuviub upkuanganit aksakãrtitsartorpa, kãnganut ingidlune.

3. Tapsoma tautua sorlo kaumalak, annorangalo aputitut kakkortigivok.

4. Udsertortulle erksinermut kukselalerput, tokkojutun illivlutik.

5. Engele arngneñut okarpok: Erksiniarase; Jesuse kikkiektorsimajok keñerapsiuk nellungilapse;

6. Tamanẽngilak, makkisimavok, sorlo okalauktok; kaileritse, Nalekam iñigilauktanga tækkojartorsiuk;

7. Illiñiartingit tokkungajuñit makkisimajomik tuaviluse okautsertorsigik; ahak, sivorlerilãrpasse Galilæamut, tavane tækkolãrpasse: Tamedsa taimak okautivapse.

8. Illuvermit añisalerput, erksivlutik kuviaisuvaksoadlalarmiglo, akpangerlutik, tamattominga illiñiartingit okautijartorlugit.

9. Illiñiartingnut mattominga okarijartormetta: Ahak, Jesusib pãrpeit, okaudlugit, sallutitauvose. Tapkoa tikkipæt, ittiggangit erkidlugit piveit, sãnganullo pãmangavlutik.

10. Jesusib okautiveit: Erksiniarase, mattominga kattangutikka okautsertorsigik,

Galilæamut aikolugit, tavane tækkolãr-pãnga.

11. Tavunga ainiartillugit, ahak, udsertortut illangit iglugaseksoarnut pivut, illutsiolauktut tamaita okautigiveit ajokertuijorsoarnut.

12. Tapkoa angajokaijello illagivlugit, kachimiolerput, ingmingnut okarlutik; sorsuktukseñut tuñilerpeit kẽnaujavaksuit,

13. Okarlutik: imak okaritse, illiñiartingita tigligijartorpæt uñuame, siñiktilluta;

14. Nuñab attañinget tussaumalerpago, satomakojomãrpavut, pidlartaukonase tapsomunga.

15. Kẽnaujet tapkoa piveit, piñiarlutik, sorlo ajokertortaungmetta. Tamaña Judikut okauserilerpæt illuserællugo, sulle uvlome.

16. Illiñiartut tapkoa arkangartut Galilæamut aivut kakkamut, tapsomunga Jesusib perkungmagit.

17. Tækkogamitsuk, sãnganut pãmakput: illangille iñertuivut.

18. Jesusible tikkipeit okautivlugit, imak okarlune: Tuñijauvunga pitsartunernik tamainik killangmelo nuñamelo.

19. Tamaña pivlugo ainiaritse, iñuit tamaita ajokertorniarsigik, Babtilugillo Atãtab, Erngnerublo, Añernerublo ajunginerub attinganut;

20. Ajokertorsigiglo mallekovlugit tamaita perkojakka illipsingnut; ahak, uvlut tamaita neijutsainarpapse, sillarsub naggatãnut. Amen.

MARKUSIB AGLANGIT,

OKAUTSINNIK TUSSARNERTUNIK.

KAPITELEMIK I.

Johañesib Babtisininganik.

Tamedsa okautsit tussarnertut pigiarning-
et Jesuse Kristusemik, Gudim Erng-
ninganik.
2. Sorlo nellautaijut aglangiñe aglaksima-
vok: Ahak, Engeliga tillivara sivunernut,
apkosiortaukovlutit.
3. Ajokertuijub nippinga iñukangitome:
(imak pivok) Nalekam apkotiksanga ãniksor-
siuk, apkoserngit narrotissigik.
4. Iñukajuitome Johañese babtisivok, ajo-
kertuivlune Babtijumik, ajortunit pẽjautiksa-
mik.

5. Judæamiut illunatik, Jerusalemiullo
añivigivæt, babtitaujomavlutik tapsomunga,
Jordaneme kõngme, ajornitiglo sagvarlugit.

6. Johañese añoralik nergsutsub kamelib
merkunginik, tapsekalarmelo amivinermik:
piglertaujartullo igupsajartullo orksungit
nerkigiveit.

7. Ajokertuivlune okarpok: kingunipkut
tikkituksak, pitsartunersauvok uvamnit, nellopkotivungalo,
tapsoma sãngane okkolunga,
ittiggagutingit singẽjarlugik.

8. Imermut Babtipapse: tapsomale Babtitsomãrpãse
Añernermut ajunginermut.

9. Uvlune taipsomane Jesuse Galilæamit
Nazaretemit pivok, Babtitaulerlune Johannesemut
Jordaneme.

10. Tuavilune timuarmet: Killak angmartok
tækkova, Añernek ajunginek taubetut,
(tingmiatut) akkartok (Jesusib) kãnganut
pijok.

11. Nippe killangmit tussartaugivok okarlune:
Erngnerivagit nægliktagit kuviagijagit.

12. Erinigilerdlugo iñukangitomut (Gudim)
Añerninget aitipa.
13. Tagva iñukangitometok uvlunik mar-
rungnik ungniakattartut, Satanasib õktorpa,
nergsutit akkorngnetok Engelille kivgar-
torpæt.
14. Johañese parngnanẽrsimavingmut pi-
titaumangmet, Jesuse Galilæamut pivok; ajo-
kertuilerlune okautsinik tusarnertunik Gudib
nalegauninganik.
15. (Imak) Okarlune: Nelliutingmet, Gu-
dib nalegauninga kaglilerpok; kakkialeritse
(ablapsamik issumakaritse) okautsit tussar-
nertut okperissigik.
16. Galilæam imãrbinget sinãne pissukame,
Simon tækkova, nukãlo Andrease, nullutset-
tik kivitipakit imãnut, mingeriarniarteoga
mik.
17. Jesusib okautivak: Malliktinga, iñung-
nik aulasariatitsongovaptik.
18. Tuavilutik nullutsettik kemeklugit
mallikpæk.
19. Tagvanget sivorliolerame: Jakobuse
tækkovã, Zebedæusim erngninga, nukãlo Jo-

hannese, umiakotometuk nullutsettik killaijardlugit; tuavi kaikovak.

20. Atatatik Zebedæuse umiakotomut kemmekpæk kivget illagivlugit, (Jesuselo) mallikkivæk.

21. Kappernaumut pivut: erinesulerdlune sabbateõngmet illiniarvingmut itterpok, ajokertorlugillo.

22. Ajokertuitingit tattam̃iniarĩveit: pitsartojomik okarmet, Anglangnik illissimajutitut ajokertuingimet.

23. Tagva iñuk illiñiarvingmetok, añernermik makkojungnartomik illumiktok, tamna nipliadlarlune,

24. Okarpok: uvaptingnut sugivit, Jesuse Nazaremiok? asserorijartorpittigut; kinaujotit kausimagapkit, Gudib ajungineriṽatit.

25. Jesusible iñerterpa, okarlune: okajuẽrit, omanget (iñungmit) añit.

26. Añernerub makkojungnartub aulajatidlarpa, nipliadlarlune, añivok tapsomanget.

27. Illunamasiatik erksilerput, ingmingnut

okarlutik, imak appersotilerput: Suna una? suna una ajokertuititak? Añernerit makkojungnartut pitsartojomut okautingmagit, nalekpæt.

28. Tagvainak piñiarningit tussaumaveit Galilæab erkãnetut illunatik.

29. Erinesulerdlutik illiñiarvingmit añivut: Simonib Andreasiblo igluængnut pivlutik, Jakolo Johañeselo illagællugik.

30. Simonib sakkia (arngnak) nellajok kannimanartomut kañimavlune: Tapsominga tuavilutik okautivæt.

31. Tikkipa, aggangittigullo tiguva makkitilãlo: Tagvainak kañimanartub kemengmago, kivgartorpeit.

32. Uñulermet, sekkenek nippimalermet, sunatuinarnik kañimasiggit satanasiggillo pitipeit tapsomunga.

33. Iglugaseksoarmiut illunatik upkutsab sillatãnut kattilerput.

34. Kañimajut uñuktut piungnẽrtipeit, sunatuinarnik kañimasiggit: Satanasillo uñuktut añitipeit, Satanasit okarkongileit, illitarigamitsuk.

35. Kaulermet sulle tãrtillugo, makkilune

añivok, (Jesuse) iñukangitomut aularlune: tagvane tuksiarpok.

36. Petrusiblo neijortingitalo katsungailutik mallikpæt.

37. Neñigamitsuk okautivæt: illunatik keñerpătit.

38. Okautiveit: Iglugasengnut kañinerojuñut aularta, tavanetauk ajokertuilunga; taimak pivlugo tamaunga pijunga.

39. Galilæame tamaine illiñiarvingiñe ajokertorlugillo, añernekulluit añitipeit.

40. Kallaktub tikkipa, sĕrkortorvigællugo tuksiarvigiva, okarlune: piomaguvit kallagungnaititsomavarma.

41. Jesusible năpkigiva, aggane issaktipeit, aktorlălo okarlune: piomavunga, kallagungnĕrit.

42. Taimak okarmet: tagvainak kallagungnĕrsărpok tava.

43. Jesusib iñerterpa aulartisărlălo,

44. Okautivlugo: udsertolerit, assingnut taimak okarniarnæk; ajokertuijomulle ainiarit, tækkotilutillo taipsomunga, tuñergotiksarlo, Mosesib tuñerkojanga tuñilugo, kallagungnĕravit, nellojungnerkovlugit.

45. Tamnale añigame okalualerpok, taimak okautigiva; kingorngane Jesuse sappiłerpok iglugaseksoarnut itternermik tækkuksaulune; iñukangitomelertok. Tavungale tikkipæt tamaiñit.

KAPITELEMIK II.

Tumaksajomik Kristusib iñuliklerninganik.

Uvlut ikkitut kingorngane Kappernaumut ama pigivok: Iglometok tussaumagamitsuk,

2. Iñugaseksuit kattisãlerput, iñiksẽrodsivlutik pãnganelo aglæt: Ajokertorpeit.

3. Illangit tikkipæt, ãtsivlutik tumaksajomik sittamet akkigarpæt.

4. Itterviksarsinginamitsuk iñungnut; iglo kãngagut killerpæt, angmaramitsuk, tumaksajub iñangavia aglæt ningitipæt.

5. Okperningit Jesusib kausimagamigit,

tumaksajok okautiva: Erngnera, ajornitit issumagijaujungnĕrput.

6. Aglangnigle illissimajut illangit tagvane iksivajut, issumalerput omættimingne:

7. Una kañoētunik okausekarpa akkerartortunik Gudemut?

8. Jesusim añernermine issumangit kausisăramigit, apperiveit: sõgle omættipsingne taimak issumavise?

9. Tumaksajomut sumik okariak ajornænginerõva, ajornitit issumagijaujungnĕrput; imaglonēt okaudlugo: Makkitit, aumitit pikit, arvertarlutillo?

10. Nellojungnĕrkovlusele, Iñum Erngninga pitsartojokarpok nuñame ajortoĕrotsijomik, tumaksajomut imak okarpok:

11. Okaupagit makkitit, aumittitit pikit, angerarlutillo.

12. Tautuktillugit makkisărpok, aumittinelo neksarlugit añivok; illunatik tattaminiarput, Gudelo nakoridlarpæt, okarlutik: Taimaitomik tækkolaungimarikpogut.

13. Ama añigivok imarbiksub siñānut, in-

nuit illunatik tikkipæt, ajokertorlugit piveit.

14. Kangiutilerame Levise tækkova, Alfeusim ernguinga, tuñiorkaivingme iksivajok; mallinga okautileramiuk, nikkovilune mallikpa.

15. Iglungane nerchevingme iksivatillugo, Zoelnerillo ajortulliartullo uñuktut Jesuse illiñiartingillo ikterkattigiveit nerrimavingmut. Tapsominga malliktut uñungmetta.

16. Aglangnik illissimajut Farisæerillo tækkogamitsuk, Zoelnerillo ajortulliartullo nerrekattigingmagit, illiñiartingiñut okarput: Sõg Zoenerillo ajortulliartullo nerrekattigivlugillo imerkattigivagit?

17. Tamaña Jesusib tussaramiuk okautiveit: Ãtsuilit iñulijikariakangilet, kañimajut kissimik. Idluartut kaikojartulaungilakka ablapsãmik issumakarkovlugit, ajorniggille.

18. Johañesiblo Farisæerillo illiñiartingit unnuktunik nerringipaktut, illangita tikkipæt okarlutik: Sõg Johañesiblo Farisæerillo il-

liñiartingit uñuktunik nerringipakket,illiñiartitille aglingilet?

19. Jesusible kioveit: Nullianiktomut tikkitut nerrijuksaungilet, uiksak neijortigingmatsuk? Uiksak taipkoa neijortigitillugo, nerritailijungnengilet.

20. Nelliutsomārporle, uiksamik aksārtaulārput: tava agleromārput nerriniaratiglo.

21. Añoratokak illarniængilæt nutāmik allāksamik; nutāb allingmago nutaungitok, alliktornerlo pivalliavok.

22. Weiñelo nutāk imerkautiñut nutaungituñut imertutingilæt: Weinib nutāb alliktoromangmagit imerkautit, Weinelo kovituinaromārpok, imerkautillo asserorlugit. Weinemigle nutāmik imerkautiñut nutānut imertuijariakarpok.

23. Taipsomane perortut kakkojekset apkotigiveit, sabbateme: Illiñiartingit ingeravlutik singailingit nutsulerpeit.

24. Farisæerit okautivæt: Aħak, illiñiartittit sabbateme pijeksaungitomik pivut?

25. Okautiveille: attualaungilase, kañok

Davide illiortok ajorsalerame, kãlerame illannelo?

26. Gudim iglunganut itterame, Abjatar ajokertuinerõtillugo; kakkojet tækkojekset nerriveit, tamakkoa ajokertuijut kissimik nerrilugit perkojauvut; illaminullo tuñivlugit illangit.

27. Okautiveit: Iñuk pivlugo sabbate pingortisimavok, sabbate pivlugo iñuk pingorlitaungilak;

28. Iñum Erngninga sabbatemuttauk Nalegauvok.

KAPITELEMIK III.

Apostelit arkangemit aggartut annerimajanginik.

Illiñiarvingmut ama itterivok. Iñuk tagvanetok, tapsoma aggangit tallerpīt tokkungajut.

2. Udsertorpæt, sabbateme iñulidlaromangmangago.

3. Iñungmut tokkungajunik aggalingmut okarpok: tamaunga pĭt.

4. Appersorpeit: Sabbateme sumik sullinniarpita? ajungitomiglonēt ajortomiglonēt? Iñuk piulilugolonēt asserorlugolonēt? Tapkoale niplingilet.

5. Ningarlune avaminetut tækkonârpeit, omættingit mangaidlarmetta kiksautigiveit, iñuk tamna okautiva: aggaktit issaktikĭt. Issaktipeit tagva: aggaugit ãkiktaulerput iglungitĭtut illivlugit.

6. Farisæerille añivut, okarkattigēlerlutik Herodesim illangit illagællugit iñuaromavlugo.

7. Jesusele illiñiartiñe illagivlugit imarbiub sinanut aivok: Iñugiartorsuittauk mallikpæt Galilæamit Judæamillo.

8. Jerusalemillo, Idumæamillo, Jordanim akkianillo, Tirusib Sidoniblo erkængnetut, iñugiartorsuit, tattaminiarnartitanginik tussartut, tikkipæt.

9. Illiñiartiñe okautiveit, umiaramik pekalerkovlugit, iñungnut nimniutitaujomanane.

10. Uñuktut iñulingmagit: aniajut illu-

natik tikkipæt arlialerdlugo, kappiaisuktitaujut aktoromavlugo.

11. Añernerit makkojungnartut tækkojarangamitsuk, pãmakvigivæt, niplerdlutik okarput: Gudim Erngnerivãtit.

12. Angijomik iñerterpeille nellojungnẽrtaujomanane.

13. Kakkamut majorarpok, kaikojivlune piomajaminik, kaikojangitalo tikkipæt.

14. Arkangemit aggartut añeriveit: neijortigẽnaromavlugit, okarijartortitsomavlugillo.

15. Pitsartutitsomavlugillo kañimànartunik pẽjarkovlugit, añernerniglo idluitunik añititsekovlugit. (Tamedsa attingit).

16. Simon, Petrusemik atserarpa:

17. Jakobuselo, Zebedæusim erngninga, nukãlo Johañese; tapkoa marruk atserarpæk Boanergermik, imàipok, kallub kittorngæk.

18. Andreaselo, Filippuselo, Bartolomeuselo, Matthæuselo, Tomaselo, Jakobuselo, Alfeusib erngninga, Tadeuselo, Simonelo kanamiok.

19. Judaselo Ischariote, pititsijuksak (Jesusemik.)

20. Iglomut angerarmetta: iñugaseksuit kattilerivut, iñiksẽrotivlutik nerriñermik ajulerdlugit.

21. Neijortingita tamaña tussaramitsuk añivigivæt, iñerteromavlugo; issumanga assinetok okautigingmatsuk.

22. Aglangnik illissimajut Jerusalemit pijut, okarput: Beelzebubekarpok, tapsomungalo añernekulluit attañingenut, añitipeit añernekulluit.

23. Attautsimut kaikoveit, adsigẽgutiksamik okautivlugit: Kañok illivlune Satanasib Satanasipsane añititsungnarpauk?

24. Attañiovium iñungine ingmingnut illagẽgunẽrtut, nunguniarput.

25. Iglublo iñungine ingmingnut uivẽlerunik, songojungnẽrput.

26. Satanasibtauk ingminut nakoringikune, ingminullo illagẽgungnẽrune: sõngojuksaungilak, ajulertuksatuinauvok.

27. Sangijorsub iglunganut itternek ajornarpok, perkutinginik aksãrlugo: kissiane sangijorsoak kellersorkãruniuk, kingorng-

agut iglunget perkutitangit aksarnigarilugit.

28. Ahamerik okaupapse: iñuit ajortulliarninginit tamainit issumagijaujungnẽromãrput, Gudemut mittautiksarninginillo aglæt;

29. Añernermigle ajunginermik okarnerlutilik, issumagijaujungnẽrniængilak issokangitomut, pidlareksautsainaromãrporle issokarniængitomut.

30. Makkojungnartomik añernekartok okautigingmago.

31. Arngnãlo kattangutingitalo angutit kiunga pivlutik, kaikolerpæt.

32. Iñuille iksivajut illungmatsuk, okautivæt: Ahak, anãnavit kattangutivillo kãnetut apperkotigivãtit.

33. Kioveit, okarlune: kia anãnaga, kikkullo kattangutigivik?

34. Avamine iksivajut illiñiartiñe tækkunãrpeit, okarlune: Ahak, tagva anãnaga kattangutikkalo.

35. Gudib perkojanganik malliktok, nukarivara, neijagivaralo, anãnagivaralo.

KAPITELEMIK IV.

Adsigĕktunik karngãtitsijomik.

Imab kiglingane ama ajokertuilerpok: Iñugaseksuit kattilermetta umiakotomut imãnĕtomut ikkivok ingilarmelo; iñugasĕksuit illunatik imab kiglinganetut.

2. Uñuktunik ajokertorpeit adsigĕnik: ajokertuivlune okautiveit:

3. Nalegitse, ahak, karngãtitsijok karngãtitsijartorlune pijok.

4. Karngãtitsitillugo apkosinermut illangit kattekput: tingmitset killaub attãnetut pukkumaluklugit piveit.

5. Illangillo kairtomut ivsorluktomut kattekput: perortersãrput ivsorlukamik.

6. Sekkenerle nuingmet, kuñulersãrput: amãkanginamik pañilerput.

7. Illangit kattekput okpit kakkilautiggit akkornganut: okpille kakkilautiggit peroramik tokkopeit, sullugainerkarkoñagit.

8. Illangillo kattekput ivsoriktomut nunnamut, nuilerlutik perorlarmiglo perorsẽeksakalerput: illangit 30 nik, illangit 60 nik, illangillo 100 nik.

9. Tava okautiveit: tussajungnik siutelik tussarle.

10. Kissimeolermet, neijortingita arkangemit aggartut illagivlugit apperivæt, adsigub tamattoma tukkinganik,

11. Kioveit okautivlugit: Illipse tuñitliviovose, killaub nalegauninget nellonarninga kausimakovlugo; taipkoale uvaptingne-ĩngitut, adsigẽktunik okautsaulerput.

12. Ĩsinut uitajuñut tautungimetta, siutinullo angmajuñut tussãngimetta; okausera tukkisingimatsuk: Sãgiaromanatiglo, ajornitik issumagijaujungnẽrkonagit (uvamnut).

13. Okautiveit: okausek adsigẽktok tamaña tussarnera ajorupsiuk, kañoẽlivluse assingit tamaita tukkisijomavissigik?

14. Okausek karngãtitsijub karngãtitsartorpa.

15. Apkoserngub señianut karngautigima-

jut, taipkoa (Gudim) okausinginik tussartut tussaraingmagit; satanasib tava okautsit pējarijartorpeit, omættinginut karngautigimajut.

16. Taimaktauk kairtomut ivsorluktomut karngautigimajut: taipkoa, okautsinik tussarnertut, kuviaisungnermut tuavi piomadleriveit;

17. Amākanginamigle illumingne nakkimarnivut; kappianartokaleranget unangmiklertokalerangellonēt okausek pivlugo, sinaungasārlerput.

18. Okpingnut kakkilautilingnut karngautigimajut, taipkoa okautsinik tussartut:

19. Nunable mattoma pinginik kajungeramik, agluitsomalarmiglo, assinginiglo unuktunik ikligularmiglo, okautsit ippitipeit illumingne, sullugaineērodlutiglo.

20. Ivsoriktomulle karngautigimajut: taipkoa, okautsinik tussartut, illelliorlaitalo nalekpeit, sullugainerkartillugillo; illangit 30 nik, ama illangit 60 nik, amalo illangit 100 nik.

21. Okautigiveit: Neñergoak ikkitauniarka, kattaujab, nerrimaviublonēt attānut il-

lilugo? Aukagle, neñergoab iñinganut illivæt.

22. Ĩjersimajokangilak, sakkijaromãngitomik; angejijokanginivok, tussaumajaujomãngitomik.

23. Tussajungnik siutelik, tussarle.

24. Okautiveilo: Tussareksasse naleluarsigik; kanoẽtomut õktotiksamut iñuit õktorniarpasse, oktoromãrivãsetauk; tappekaromãrluselo illipse tamattominga tussartose:

25. Perkartok, (sumik) tuñitsiviojomãrpok; perkangitorle aksartauniarpok pinganik.

26. Okarivok ama: Gudib nalegauninga imaipok, sorlo iñuk perorsẽeksamaringnik karngãtitsijok nuñamut;

27. Siñiklunelo uñuganget, makkilarmelo kauleranget; perorsẽeksamarit nuilerlutik perorput, nellovlugit kañok;

28. Nunab ingminik ivgit perorterkãrpeit, kingorngane singailingit, kingornganelo singailit sullugainekarivut.

29. Sullugainemarit iñerangetta, iñueta kippijartorsãrpeit, kattersivik nelliutingmet.

30. Okarivok: kimut Gudib nalegaunninga adsigijomavittigo? kanoẽtomullonẽt adsigẽmut, nellonarungnẽrtitsomavavut?

31. Senfkornetun-ĭpok, tamna karngãtitaugame nuñamut, unãrsuk mingnerojok assiminit perorsẽekseñit:

32. Karngãtitaujarangamele, perorpok angijorolerlune; akkerokalilarmelo angijunik tingmitset killaub attãnetut iñekalerlutik tachaliningane.

33. Taimaituñut adsigẽnut uñuktuñut okautiveit, okautsemik nellojungnẽrtilugit, tussãlugit ajungitanginut.

34. Adsigẽngungitomigle okautingileit: Illiñiartiminulle tamakkoa tamaita okautigiluârpeit kausititsiarlugit.

35. Uvlorme taipsomane uñuktome okautiveit: akkianut ikkãrta.

36. Iñuit aulartinamikit, umiakotomut ikkitipæt, assingittauk umiarãrsuit illagigiveit.

37. Ullajutseradlalermet, maggit umiakotok itibsuavlugo pivæt, ullipkitilugo.

38. Umiakotum akkoane akkime siñiktok.

Tuppãrdlugo, okautivæt: Ajokertuijok, issumagingilet umiojariavut?

39. Makkilune añore iñerterpa, im̃arbiglo okautiva: Nippangerit nippagẽrotillutillo. Anorekarungnẽrpok tava, ikkoblialidlalarmelo.

40. Okautiveit: sõg nangiarkise? kañoẽnapse okpingilase?

41. Erksidlarput, ingmingnullo okarlutik: kina una? añoriblo im̃arbiublo nalengmakko.

KAPITELEMIK V.

Legionemik Satanasit añititauningĩnik.

Im̃arbium akkianut pivut, Gadarenerit erkãnut.

2. Umiakotomit niungmet: Iñub Satanasegub akpangerlune tikkisãrpa, illuvernit añijok.

3. Illuverne iñekartok. Kellersornera ajorivæt, kellaumgujeñullonẽt

4. Unuktunik kellersortaugalloarangame parngnanẽrsutiñut kellaumgujeñullo, tapsoma kellaumgujet kiktoraveit, parngnanẽrsutit ulluktordlugit asserortipeit, nujuiserviksaulaungilak.

5. Uvlullo uñuello nungulugit, kakkenelarmelo illuvernetok, kaggudlartok, ujarkeñut ingminik tiglujartok.

6. Jesusele tapsoma tækkogamiuk kañingitomit akpangerlune pãmangavigijartorpa, nipliadlarlune okarpok:

7. Suniarpigit Jesuse, Gudib kotsingnerum Erngninga? Keñuvigivagit, Gudeme okaupagit, kappiaisuktitaukonanga.

8. Okautivale: añĩt, añernek makkojungnartok iñungmit omanget.

9. (Jesusim) appersorpa: Kinauvit? kiova: Legionemik attekarpunga uñudlarapta.

10. Tuksiarvigiva angijomik, aulartitaukonnatik mattoma erkãnit.

11. Mattoma erkãne kuingẽngigaseksuinĩtut kakkame nerrijut.

12. Satanasit illunatik tuksiarvigivæt, okarlutik: kuingẽngigaseksoarnut tapkonunga pullarkotigit.

13. Jesusib tuvilune perkoveit. Añernerit makkojuñgnartut tava añivut kuingẽnginnut pullavlutik: kuingẽngigaseksuit kakkam imnarsoanganit ijukkadlarput im̃ãnut, taipkoa uñuktovaksuit 2000 diojut, ippivlutik im̃ãne.

14. Kuingẽnginik mianersijut kem̃ãvut, iglugaseksoarmiuñut, iglugasengmiuñullo tamaña okautigijartorpæt. Taipkoa illusinget tamaña tækkojartorlugo añivigivæt.

15. Jesuse tikkĩlugo: añernevaksoakalauktok anoratsiartok, sillatõvlune iksivajok tækkovæt; erksivlutiglo.

16. Tamakkoninga tautulauktut okautiveit, añernekullungnik pitalingmik kañok illijomik, kuingẽnginiglo.

17. Tuksialerpæt, erkãmingnit aularkovlugo.

18. Umiakotomut ikkimet, añernekulluliksõlauktub tuksiarvigiva, neijoromavlugo okartok.

19. Jesusible perkungila, okautivlugo: angerarit iglungnut illangnullo; okautilugillo, Nalekab kanoĕtorsoarmik pingmattit năpkigivlutit.

20. Aularpok, iglugaseksoarne tellimaujortuñe okălalerpok, kañoĕtomik angijomik pijariakartomik Jesusib pitimago. Tamattomingalo tussartut illunatik tattaminiadlarput.

21. Jesuse umiakotomut uttimut ikkărmet: Iñugaseksuit kattisălerlutik tikkipæt, imab sinănetok.

22. Ahak, illiñiarvium angajokanga Jairusemik attelik tikkipok; tækkogamiuk ittigangiñut pămakterpok.

23. Angijomik tuksiarvigilugo okarpok: Pañiga tokkokasekpok; aggangnut aktorijartoruk, iñuliniarlugo iñokovlugo.

24. (Jesusib) tava aiparilerpa: Iñugaseksuillo mallikpæt nimniortidlugo.

25. Arngnak tagvanenivok, taimna okkiut arkangemit aggartut aunătsainartok:

26. Kappiaisudlarlune perkotine tamaita nungupeit ăniarsiutilingnut, sokkoserane piluartuinartorle.

27. Taimna Jesusemik tussalerame, iñuit akkorngattigut añoranga aktorijartorpa tunnuanit.

28. Okarame: añorangalonẽt aktorupko piungnailãrpunga.

29. Tagvainak aunga koktok kigikpok: timimine missigilerpok, piungnẽrame kappiaisungnerminit.

30. Jesuselo ingminik missigilerivok pitsartojok ingminit añingmet; iñuit keviarpeit okarlune: Añorakka kia aktorpagit?

31. Illiñiartingita okautivæt: Iñuit tettidlarpãtit, okarpotit: kia aktorpãnga?

32. Tava keviarpok, aktortine keñerlugo.

33. Arngnarle erksivlune saijukpok (kañoẽtomik pigame kausimagame) pãmangavigijartorpa, nellãgullo okautiva.

34. (Jesusible) okautiva: Paniga okpernivit piungnẽrtipãtit; ullapirsautekarlutillo aularit, kappiaisugungnẽrlutillo.

35. Sulle taimak okartillugo, illiñiarvium angajokanget kivgangita illangit tikkiput o-

karlutik: Pañĩt tokkovok, sõg Ajokertuijok pigiakattarpiuk?

36. Okausingit tamakkoa Jesusib tussarpeit, illiñiarvium angajokanganut okarpok: Erksiniarnæk okpertuinarit.

37. Aipakaromangilak assianik Petrusele, Jakobuselo, Johañeselo, Jakobusib nukkã.

38. Illiñiarvium angajokanget iglunganut itterame: aulaijaludlartut tækkoveit, keadlartullo nipliadlartullo.

39. Itterame okautiveit: Sõg aulaijaludlarluse keadlarkise? Niviarsiak una tokkungilak siñituinarporle. Ijoridlarpæt.

40. Illunaita tava añitipeit, niviarsiam angutã, arngnãlo, illañelo illagivlugit itterpok, niviarsiab nellavianut.

41. Niviarsiak aggangittigut tiguva okautivlugolo: Talita kumi; imaipok: Niviarsiak okaupagit, makkitit.

42. Tagvainak niviarsiak makkisarpok, arvertarlilarmelo: okkiokarpok arkangemit aggartunik. Illunatik tattamiñiadlarput angijomik.

43. Iñerterpeille angijomik, tamaña okautigekoñago iñungnut; okarlarmelo nerritítaukovlugo.

KAPITELEMIK VI.

Imab kãngagut Jesusib pissungningganik.

Tagvanget aularpok, iñungorvingminut pivlune, illiñiartingitalo mallikpæt.

2. Sabbate nelliutingmet, illiñiarvingme ajokertuilerpok. Uñuktut tussaramitsuk ajokertutingit tattamminiariveit, okarlutik: Nakit omapivagit tamakkoa? kañok una sillatutitautsiartok? kañorlo taimaitunik ´tattamminiarnartitsivlune?

3. Igluliorteungitok? Mariab erngninga? Jakoblo, Josesiblo, Judasiblo, Simoniblo kattangutigingilæt? Neijangillo illunatik uvaptingne-ingilet? Illunatik siñaungasautigivæt tava.

4. Jesusible okautiveit: Nellautaijok nuña-

kattingita illangitalo nakoringinersarivæt, assingiñit tamaiñit.

5. Tagvane tattam̃iniarnartullijungnængilak (okpingimetta) illainangille kañimajut aggangminut aktorpeit, piungnẽrtilugillo.

6. Okpinginingit tattam̃iniariva. Kingorngane arvertarpok iglugaseksoarne illunaitigut, ajokertuivlune.

7. Arkangemit aggartut kaikoveit, marrotĩdlugit aularkolerpeit, añerñernut makkojungnartuñut pitsartojomik tuñitsivigiveit.

8. Okautilugillo, sumik neksarkoñagit ingerarłutik, ajaupiatuinarmik kissiane; ikpiãrsuliaratigo, kakkojaliaratiglo, kẽnaujaliaratiglo tapserutimingne:

9. Ittiggagusersimakovlugille; añoratsængnik marrungnik attorkoñagit,

10. Okautiveillo: Iglomut itterupse, taipsomanetsainaritse aularkãrase taipsomanget.

11. Illellioromangippasse, okausisselo tussaromangippagit: añititse tagvanget, ittikkapselo señerkarningit señẽjarsigik, nellojungnẽrutiksangiñut. Aham̃erik okautivapse,

Sodomiblo Gomorablo pidlartaunikinersaujomãrpuk erkartorvium uvloksangane, iglugaseksoarnit ukkonanget.

12. Ajokertuijartorput, imak okarlutik: assianik issumakaritse.

13. Añernerit idluitut uñuktut añitipeit, kañimajullo unuktut mingoarutiksamut mingoarpeit, iñulidlarlaitalo.

14. Tamattominga attañek Herodese tussaumalerame (Jesusib attinga illitarijaulermet) okarpok: Johañese Babtiterijok tokkungajuñit makkisimagame; tamaña pivlugo taimaitomik tattaminiarnartullivok.

15. Illangita Eliase okautigivæt, illangitale nellautaijok okautigivæt, nellautaijotokaverngillonẽt illanget.

16. Herodesele tamattominga tussarame okarpok: Johañese niakoẽrilauktara taimna; tokkungajuñit makkipok.

17. (Iñuit) Herodesib tillilaukpeit, taipkonunga Johanese tigujaujartorkogamiuk, parngnanẽrsimavingmullo ittertitaukova, Herodiase, nukkame Filippusib nullia pivlugo; tamna nullianikamiuk.

18. Herodese Johañesim okautilaungma-

go: idluangilak, nukkavit nullia pigigangne.

19. Herodiasib Johañese tokkuniaromagalloaramiuk, ajorpale.

20. Johañese Herodesim illaragiva, nellunginamiuk idluartõvlune issumagiktorsõngmet: Tamaña pivlugo sapputiva, kakkutikullo nalekpa, tussaromadlarlãlo.

21. Uvlorle Herodesim iñuvivinine nelliutingmet, tapsoma attañigaseit, sorsuktuksello kappitangit, Galilæametullo angajokaonerset nerrimãrtimagit.

22. Herodiasib pañia itterpok, okigẽserlarmelo: Tamaña Herodesib nerrekattingitalo kuviagivæt. Attañiub Herodesib niarsiak okautiva: issumangnik tuksiarviginga, piomajarnik pillitsomavagit.

23. Ama okautimariklugo okautiva: Sumik tuksiarvigigumga, illa pillitsomavagit, attañionima illanganiglonẽt.

24. Añivlune arngne imak appersorpa: sumik tuksiarlanga? Kiova: Johañesib Babtiteriub niakoanik.

25. Ittersãrivok attañermut, tuksiarlune

okarpok: Tagvainak tuñijaujomavunga Johañesib Babtiterijub niakoanik, pogutamut illimatillugo.

26. Attañek kiksalerẽrpok: okautsinele okamaringnine pivlugo, nerrekattinelo pivlugit, sullinane tuksiarkojomalungila.

27. Tuavilune kivgame illanget attañiub pijartorkova niakoa. Tapsoma parngnanẽrsimavingmut niakoẽrijartorpa:

28. Niakoalo pogutamut illimajok tikkiupa, niviãrsiamut tuñilugo; niviarsiable arngnaminut pitipa.

29. Tamaña illiniartingita tussaramitsuk: tikkilerput timinga illuvermut illijartorpæt.

30. Apostelit Jesusemut kattilerput; tapsomunga tamaita okautigiveit, tattaminiarnartitettik ajokertuititiglo.

31. Okautiveit: Kissipta iñukangitomut ailaumitta, merngoẽrserluselo. Tikkitut uttertullo unungmetta: nerrinermiglonẽt ajorsaramik.

32. Umiakotomut aularput iñokangitomut.

33. Allivaktut iñuit tækkoveit, uñuktullo

illitarivæt, akpangerlutik kutterorlutik mallikpæt illagěklutik iglugaseksoarnit tamainit, ingiarlugolo tikkipæt.

34. Jesuse niugame, iñugaseksuit tækkogamigit: illapsugidlarpeit, saukettut mianerijikangitotun-ĭngmetta. Uñuktunik okautilerpeit.

35. Uvloklilermet, illiniartingita tikkipæt, okautivlugo: Tamaña piksakarviksaungimet, uvloklilermello;

36. Aularlit, mattoma erkăt iglugaseksoangiñut iglugasenginullo, kakkojarsiniarijartorkovlugit; nerkiksakanginamik.

37. Jesusible kioveit, okautivlugit: illipse nerkiksanginik tuñitsivigissigik. Okautivæt: kakkojarsiniarijartortuksauvita, kěnaujet 200 dit akkinginut, ukkoa nerkiksanginik?

38. Okautiveille: kapsinik kakkojakarkise tamăne? ullerněrsijartoritse. Ullernaigilauramikit, okarput: tellimanik, aulasakængniglo marrungnik.

39. Ikterkolerpeit, nerrimărtotitut ivingnut kuñulingaituñut.

40. Tunulerěkterdlutik tava ikterput ing-

migolivlutik, ungnijut tellimertorlutik, amalo ingmikut ungnijut marroẽrtordlutik tellimaujortullo.

41. Ukkoa kakkojet tellimet, aulasakæglo ipkoa marruk tiguveit, killangmullo ãrlorpok, kujalivlune kakkojet avgorpeit, illiñiartiminut tuñivlugit, tapkoninga iñuit nerrititsomavlugit: taimaktauk aulasakængnik tuñitsivigiveit, illunainut avgorlugik.

42. Illunatik tava nerrivut, namaksivlutiglo.

43. Amiakungit kattilerpeit, amãksuit arkangemit aggartut tettædlugit, aulasakæglo illanginik.

44. Nerrilauktut angutainait 5000 diojut.

45. Illiniartine erinigilerdlugit umiakotomut ikkimakolerpeit, sivorlerijomagamigit akkianut Betsaidamut, iñuit aularterkãrtiñagit.

46. Iñuit aulartinamigit, kakkamut majorarpok tuksiarijartorlune.

47. Unulermet umiakotut imãrbiub kerkaneput, Jesusele kissime nuñametok.

48. Epunermik kappiaisungmetta, añore

aggormatsuk tækkogamigit: Unuab pigãrvietta sittamangane tikkilerpeit, im̃ab kangagut pissuklune.

49. Kangerniarkordlugit. Im̃ak pissuvigingmago tækkogamitsuk: mittilionasugivæt, nipliadlarlutik.

50. Illunatik tækkogamitsuk kuksalavut. Tuavi okautilerpeit, okautivlugit: mañigoleritse uvangauvunga, erksiniarase.

51. Umiakotomut ikkimavigilerpeit, kassumivok tava, kuksalavlutiglo tattam̃iniadlarput angijomik.

52. Kakkojenik tattam̃iniarnartulingmet, sillatusinersaulaungilet, omættitik mangaidlarmetta.

53. Ikkaramik: Genezaremiut nuñanginut pivut, tavunga nuñaliput.

54. Umiakotomit niungmetta, iñuit illitarijarẽrpæt.

55. Akpangilerlutik nuñenut mattoma erkãnetuñut tamainut, kañimajut sinnigvingmingne nellajut pitilerpeit, neijuganut tussaumajamingnut.

56. Niuvervingnut, iglugaseksoarnullonẽt, iglugasengnullonẽt itteranget: kañimajeatik

illiveit niuvervingnut, tuksiarvigilugo, añoranget siña aktortaukovlugo taipkonunga. Tapsominga aktuijut, illunatik piungnĕrput.

KAPITELEMIK VII.

Iñuk nerkib sujuktingitanganik.

Farisæerille, aglangniglo illissimajut illangit Jerusalemit pijut tikkipæt.

2. Illiñiartingita illangit tækkogamikit kakkojartortut, ubvarsimanagit aggattik, idluaringileit.

3. Farisæerillo Judikullo illunatik nerringilet, aggattik ubvarsimatiñagit: angajokamik illusingit attordlugit piveit.

4. Niuvervingmit tikkitarangamik, nerringilet ubvaratik. Assingillo uñuktut imaitut illuseriveit, erngutsillo, imertautillo, machaillo, pogutello, nerrimăvillo sujungaitilugit piveit.

5. Farisæerillo aglangniglo illissimajut

appersorpæt: Sõg illiñiartivit mallingipattigik angajokarmik illusingit; sõg kakkojartorket aggangnut ubvarsimangituñut?

6. Kioveille okautivlugit: Illipse takkormortose, Jesaiasim okautigigalloarpãse, imak aglaksimangmet: Iñuit ukkoa kardlumingnut nertorpãnga, omættingitale ungasikpãnga;

7. Sullinatik kivgartorpãngale, iñuit ajokertusituinangit ajokertuitigigamikit.

8. Gudib perkojangit kem̃ekpasse, iñuit illusekullungit malliklugit pivasse, kattello erngusiãrsuillo keblariksivlugit: uñuktut ima itut attorpasse.

9. Ama okautiveit: Tagvale Gudib perkojangit issumagingitsainarpasse, illusekulluse malligomavlugit.

10. Mosese imak okartok: Atãtello anãnello nalekik; atãtaminullo anãnaminullo okarnerluktok, tokkoteksauvok.

11. Ajokertuivosele: Atãtaminut anãnaminullo okartok korbaniovok, imaipok: tunnergutiksauvok, pijeksaralloet uvamnit, tuñijeksara tuñiartorvingmut; imna ajungitulliarpok okarpose.

12. Kingorngane anguminut arngnãminullo ajungitulliartitsitailivose;

13. Taimak Gudim okausingit pijariakarungnẽrtipasse illusekulluse pivlugit, imailiutsainarapselo uñuktunik.

14. Iñuillo tamaita kaikoveit, okautivlugit: Tamapse naleksinga omamigissiuglo.

15. Sunalonẽt iñub sillatãnit illuanut pijut, sujuktingilæt: tapsomangelle añijut iñuk sujuktipæt.

16. Tussajungnik siutelik tussarle.

17. Iñuille keñekkamigit iglomut pingmet, illiñiartingita appersorpæt mattominga adsigẽktomik.

18. Okautiveit: Illipsetauk sillatunekangilasse? sulle nellovissiuk? illunatik sillatãnit iñungmut pijut, sujuktingilæt?

19. Omættãnut pinginamik, netsangnulle pivut: tagvanget añititaulerput, nerkemik tamainik anititsigame.

20. Okarivok ama: Iñungmit añijub iñuk sujuktipa;

21. Kamanget, iñuit omættingiñit erkar-

sautekulluit añivut, assiniarnerlo, anguniarnerlo, arngnarniarnerlo, iñuarnerlo,

22. Tiglingnerlo, tokoinerlo, nellangainerlo, nipporsainerlo, tigsanerlo, igligungnerlo, Gudemik mittautiksarnerlo, piujorinerlo, sillainerlo;

23. Tamakkoa illumatik illuanit añivut, innuglo sujuktipæt.

24. Nikkovilune tava tagvanget aularpok, Tirusiblo Sidoniblo erkængnut pivok: Iglomut itterdlune, iñuit angigutijomangmagit, terliartaujungnængilelle.

25. Arngnab tapsoma pañia añernerluktokulluk, tussaumagamiuk, tikkilugo, ittiggangiñut pãmangavigijartorpa.

26. (Grichit arngnanget Sirofenitsemiub) tuksiarvigiva, Satanase añititaukovlugo paningminit.

27. Jesusible okautiva: Kittorngaujut kãgungnaikãrlit: idluangilak kittorngaujut kakkojanginik aksãrlugit kingminullo egilugit.

28. Kiovlune okautiva: Ahaila Nalegak, taimaikalloarpok, kingmiãrsuille nerrimavium

attãnetut nerrivut kittorngaujut karngãner-
lukunginik.

29. Okautiva: okautsit tamaña pivlugo aularit; pañingnit añernekulluk añisimavok.

30. Iglominut pigame: Satanase añisimajok kingorarpa, pañinelo siñigvingme nellajok naipipa.

31. Tirusiblo Sidoniblo erkængnit aularame: Galilæam imarbiet señianut pivok, iglugaseksuit tellimaujortut erkãnut.

32. Tussilãrtok okarnermiglo ajorsartok pitipæt tapsomunga, keñuvigivællo, aggangminut aktorkovlugo.

33. Iñuit akkornganit ingminut pitipa, aggañelo siutingnut illiveit, keselarmelo, okkanga aktorpa.

34. Killangmullo ãrlorpok añersaumilarmelo okautiva: Hefata, imaipok, angmalerit.

35. Siutik tagvainak angmarpak, okkangalo okartitauvok, okalilarmelo.

36. Iñerterpeit, tamaña okautaukoñago iñungnut. Tagva iñerteralloarmagit angijomik, anginersamigle okautigivæt.

37. Tattaminiarlutiglo okarput: tamaita idluartipeit; tussilārtut tussartilugit, okarnermiglo ajorsartut okartipeit.

KAPITELEMIK VIII

4000 *dit tattaminiarnartomik nerrititauninginik.*

Uvlut tapkoa iñuit nerkiksakangitut uñuktut tagvanemetta; Jesusim illiñiartiñe kaikoveit, okautivlugit:

2. Iñuit ukkoa nægligidlarpakka, nerkiksakaratik uvlut pingasut uvamnemetta;

3. Esitinagit aulartikupkit, perlidlaroarmetta angerarlutik apkome. Illaugit ungasiktomit pingmetta.

4. Illiñiartingita kiovæt: Nakit kakkojarsiniarpita tamāne iñukangitome, ukkoa kagungnērutiksanginik?

5. Appersorpeit: kapsinik kakkojakarkise? kiovæt: arvengemit aggartunik.

6. Inugaseksuit ikterkoveit nuñamut. Kakkojet ukkoa arvengemit aggartut tiguveit, kujalivlune avgorpeit; illiñiartiminut tunnivlugit, iñuit ukkoninga nerritilugit: Iñungnut tava pitipeit.

7. Mingeritseniktauk ikkitunik pekarivut: tapkoa pivlugit kujaligivok, tuñijaukogivlugillo (iñungnut).

8. Nerrivut tava, kãgungnẽrlutiglo: Amiakullo kattilerpeit, amãksuit arvengemit aggartut tættælugit illulerpeit.

9. Nerrilauktut 4000 diuvut; aularkolerpeit tava.

10. Tuavilune illiñiartiñe illagivlugit umiakotomut ikkivok, Dalmanutab erkãnut pivlune.

11. Farisæerit tikkipæt, appersorlugo nautsertorpæt: nellunaikutamiglo killangmit tækkojomavlutik okarput.

12. Añernermigut añersaumivlune, okarpok. Kinguvãngukattigẽt ukkoa sõg nellunaikutak tækkojomavassuk? Ąhamerik, okautivapse: kinguvãngukattigẽt ukkoa nellunaikutamik tuñitsiviuniatsengilet.

13. Tava kem̃ekpeit, umiakotomut ama ikkivok, ikardlune uttimut.

14. Kakkojet neksangileit puigoramik: umiakotome attautsemik kakkojakarput.

15. Imak okautiveit: Nalegitse, Farisæerit Herodesiblo kakkojangita sẽrnautiksanget allarsiuk ûdsertorluselo.

16. Issumertorpæt, ingmingnullo okarlutik: taimak pivãtigut, kakkojamik neksanginapta.

17. Jesusib kausimaleramigit, okautiveit: Sõg siarklerutigivissiuk, kakkojamik neksanginapse? sulle tukkisingilase sillatusinaselo? sullelo omættekarkise mangaitunik?

18. Ĩsekartose, tækkunek ajorkise? Siutekartoselo, tussarnek ajorkise? erkainerlonẽt ajorpissiuk imna?

19. Kakkojet tellimet avgorapkit iñugaseksoarnut 5000 diuñut, amãksuit kapsit amiakovinernik tættædlugit illulerpissigik torkorlugillo? kiovæt: arkangemit aggartut.

20. Kakkojello arvengemit aggartut avgo-

rapkit iñugaseksoarnut 4000 diuñut, amãksuit kapsit, tættædlugit illulerpissigik amiakovinernik? Kiovæt: arvengemit aggartut.

21. Tava okautiveit: Sõgle tukkisingilasse?

22. Betsaidamut pivok: Tautungitok tapsomunga atipæt, aktorkovlugo tuksiarvigivæt.

23. Tautungitok aggangittigut tiguva, tessiorlugolo iglugaseit avatãnut: ĩsik ketserarlugik, aggañgminullo aktorlugo apperiva: Sumik tækkovit?

24. Uidlune, okarpok: iñuit pissuktut tækkovakka, sorlo napartut.

25. Ĩsik ama aktorivæk aggangminut, uikolermingmago: Ãkiksoivok tava, tamaita tautulerpeit.

26. Angerarkovalo, okarlune: Iglugasengnut itterniarnæk, iglugasengmiuniglonẽt taimak okautsiniarnak.

27. Jesuse tava ailerpok, illiñiartiñelo Zesariab Filippusim iglugaseksuita erkãnut. Ingeravlutik illiñiartiñe apperiveit okarlune:

Iñuit kañok okautigivãnga kinausugivlunga?

28. Kiovæt okarlutik: illangita Johañeseõsugivãtit Babtiterijok; illangitale Eliaseõsugivãtit; ama illangita nellautaijutokaverngit illanget okautigivãtit.

29. Appersorpeit ama: Illipsele, kinausugivissinga? Petrusib kiova okarlune: Kristuseovotit.

30. Iñerterpeit, unipkangojomanane innungnut.

31. Ajokertulerpeit imak: Iñum Erngninga ãniatitaulãrtok angajokaijenut ajokertuijorsoarnullo, aglangniglo illissimajuñut kisserngortatõniartok, tokkotaulunelo, uvlut pingajuane omaromãrivok.

32. Angigunagillo tamattominga okarpok. Petrusib ingminut pitipa, iñerterlugo taimailerkonago.

33. Keviardlune, illiñiartiñe tækkonãrpeit, Petruse iñerterpa, okarlune: Tuñumnut pit Satanase; Gudib pingit issumaginginangne, iñuit pingit kisseta issumagilerangne.

34. Iñuit kaikoveit illiñiartiñelo, okautiv-

lugit: Uvamnik malligomajok, issumaminik piñiatsengilak, señingajukseñe (kappiaisutiksañelonẽt) nangmageksariva, malliklungalo.

35. Iñoserminik ivlertsijok, assiujijomãrpok: iñoserminigle ivlersingitok uvanga pivlunga, okautsillo tussarnertut pivlugit, iñoniaromãrpok.

36. Sillarsoarlonẽt tamãt iñub pigigalloaruniuk; tarngninele asseroleruniuk suksarivauk?

37. Sumiglonẽt iñuk tuñitigijungnarka, tarngnine ama piuliñiarlugo?

38. Uvamnigle okautsimniglo kangusuktok taipkonane assujut ajortulliartullo kinguvãngukattingiñe: tamnatauk Iñum Erngninget kangugijomãrpa, tikkikune Atãtame ãnanauningane, Engelit ajungitut illagællugit.

KAPITELEMIK IX.

Kristusib ãnanausijauninganik.

Okautiveillo: Ahamerik, okautivapse, tapkoa illangita mãnetut, tokko tukkisiniængilæt, Gudib nalegauninganik pitsartovlune aggertomik tækkokãratik.

2. Uvlut pingasujortulermetta, Petruse, Jakobuselo, Johañeselo Jesusim illagiveit: ingminullo pitilugit kakkamut kingiktomut, ãnanausijauvok sãngiñe tækkunãrtillugit.

3. Añorangit kaumaridlarlutik, kakkorsidlarpullo apputitut; kakkorsaijut nunnametut taimak kakkortigijomik sapperput.

4. Eliaselo Moseselo sakkerpuk tapkonunga, Jesuselo okarkattigẽkput.

5. Petruse Jesusemut okarpok: Rabbi, (Ajokertuijok) tamaue-ĩtsainarominarpok, pingasunik iñiliorlerta, illingnut attautsemik,

Mosesemullo attautsemik, Eliasemullo attautsemik.

6. Okautsine kausimangileit, koaksarnermut.

7. Nuvujab ullikpeit. Nippelo nuvujamit tussartaujok, imak okarlune: Tagga Erngnera nægliktara, tamna naleksiuk.

8. Erinesuklutik keviaramik: assianik iñuksingilet, Jesuse kissiet tækkovæt.

9. Kakkamille attersãramik: Jesusim innerterpeit, tækkojettik okautigẽkoñago, Iñum Erngninga tokkungajuñit makkiterkãrtiñago.

10. Okausek tamaña illumigivæt, ingmingnullo appersotivlutik: kanok tagva tokkungajuñit makkinek?

11. Appersolerpæt okarlutik: Sõg aglangnik illissimajut okarket, Eliasemik sivorliolune tikkitsomãrtomik?

12. Kioveille okautivlugit: Ahaila, Eliase sivorñotivok illa, tamaitalo idluarsivlugit; taimaktauk, sorlo aglaksimavok Iñum Erngninga angijomik kappiaisuktitaujomãrpok nachogijaulunelo.

13. Okaupapsele: Eliase tikkisimavok, issumamingnullo pidlarpæt, sorlo taimna pivlugo aglaksimavok.

14. Illiñiartiñe tikkinamigit, iñugaseksuit tækkoveit, aglangniglo illissimajut illumaveit appersorniktut taipkoninga.

15. Iñuit illunatik tækkogamitsuk, kakkilādlarput, nellipsarlugolo sallutipæt.

16. Aglangnik illissimajut apperiveit: kannok appersornikise taipkoninga?

17. Inugaseksuit illangeta kiovlune okautiva: Ajokertuijok, ernera tamaunga āpara illingnut, añernekullulik okajuitok,

18. Tigulerangago aulajartidlarpa koppoalidlalerpok, nerkolārlarmelo perlilerpok: Illiñiartittit okautigalloarapkit añititaukovlugo ajorpæt.

19. Kiova okarlune: Tāta ukkoa okpingitut kinguvāngukattigēt, kañok sivitutigijomik neijorniarpapse? kañorlo sivitutigijomik keñuginiængilapse? kaitisiuk uvamnut.

20. Ãpæt tapsomunga. Añernerub okajuitub tækkogamiuk, tuavi aulajartidlarpa,

nuñamut orrovok, aksakãrlarmelo koppoalidlalilarmelo.

21. Anguta (Jesusim) apperiva: kanga imailerka? Okarpok: kigliminit.

22. Uñuktuniglo orrutipa ikkomamullo imãnullo, tokkonasuarlugo: ajungikungne, nãpkigilertigut piulilutalo.

23. Jesusim okautiva: okperungnaruvit; okpertuñe ajornartokangilak, tamaitale ajungileit.

24. Tuavilune sorrusib tapsoma angutã niplialerpok, kugviornermut okarlune: okperpunga, nægliktok Nalegak, okpingilusimnit piulinga.

25. Iñuit akpangerlutik nellipsarmatsuk, Jesusib tækkogamigit; añernek ivsornartok iñerterpa, okautivlugo: Okajuitok tussãngitorlo añernekulluk, okaupagit, añit omanget, kingorngagut itterungnẽrlutillo omunga.

26. Niplialerpok tava, aulajartidlarmilãlo añivok. Iñuk tamna tokkojutun-ilertok, unnuktullo tokkojok okautigivæt.

27. Jesusim aggangittigut tiguva, makkitilãlo, makkipok tava.

28. Iglomulle pingmet, illiñiartingita ingmikõrlutik appersorpæt: Sõg uvagut añitilugo ajorpittigo?

29. Kioveit: taimaitut (añernerit) añititaungilet, kissiane tuksiarnermullo nerringinermullo.

30. Tagvanget aularamik, Galilæa apkotigivæt: iñuille kausimakojomangileit.

31. Illiñiartiñe ajokertorlugit, okautiveit: Iñum Erngninga pititaujomãrpok iñuit aggangiñut, taipkoa tokkotsomãrpæt; tokkoppatsuk, uvlut pingajuane makkitsomarivok.

32. Okautsille ukkoa nellojungnaingileit, appersorlugo ajorpæt.

33. Kapernaumut pigivok. Iglomelune apperiveit: Sumik illipsingnut okalaukkise ingeravluse?

34. Niplingilelle. Ingeravlutik ingmingnut okaramik, kinakkiak illatik anginerõjomik?

35. Ingĩdlune, arkangemit aggartut kaikoveit, okautivlugit: Illase sivorliojomajok kinguvaromãrpok, illunatiglo kivgarijomãrpæt.

36. Nutarak tava akkornganut pitipa, kuñiklugolo okautiveit:

37. Imaitomik nutakkamik illelliortub attimne, illelliorivãnga; uvamnigle illelliortub, kissima illelliungilãnga, uvamnigle tilliklertok illellioriva.

38. Johañesible okautilerpa okarlune: Ajokertuijok, angut tækkovavut, atterne añernekullungnik añititsijok, malligatalo: iñerterpavulle mallingimattigut.

39. Jesusele okarpok: Iñerterasiuk: Tattamminiarnartitsijokangilak attimne, tuavilunelo terliakattarlunga.

40. Uvaptingnik akkerartungitub illagivãtigut.

41. Erngusiãrsungmik iñalingmik illipsingnik iñertitsijok attimne, Kristusib pigingmasse: Ahañerik okautivapse, akkẽngartauniængilak.

42. Uvamnullo okpertut ukkoarãrsuit, illanganik asserortitsijomut idluarnersauvok, asserorterviub ujaraktanganik kongẽsingagut nivingaiviogune, iñarbingmullo egilugo.

43. Aggakpille asserorpattit, nakkarkit.

Illingnut ajunginersauvok, illakungŏrlutit iñogutemut itteruvit: marrungnik aggakarnermit, ikkomamut kamitsuitomut egitaunermit;

44. Taingane kuglugianget tokkoniængilak, ikkomangello kaminiænginivok.

45. Ittikkavittauk asserorpattit, nakkarkit. Illingnut ajunginersauvok, tussiælutit iñogutemut itteruvit: iglugĕnik ittiggakarnermit, ãniatitsivingmut egitaunermit, ikkomamut kamitsuitomut;

46. Taingane kuglugianget tokkoniængilak, ikkomangillo kaminiæninivok.

47. Ĩsivittauk asserorpattit, pĕruk egilugolo. Illingnut ajunginersauvok, igloinarmik ĭsekarlutit Gudib nalegauninganut itteruvit: marrungnik ĭsekarnermit, ikkomamullo kamitsuitomut egitaunermit;

48. Taingane kuglugianget tokkoniængilak, ikkomangillo kaminiænginivok.

49. Illunatik ikkomamut tarretitaujomãrput, tuñijeksello illunatik tarriomut tarretitaudlarput.

50. Tarriok ajungidlarpok: tarriorle pit-

sartuëropet, sumut pitsartutitaujomärpa? Illipsingne tarriokarneritse, ullapirsautekarkattigëklusəlo illipsingnut.

KAPITELEMIK X.

Nulliarëngnek avititsininganik.

Tagvanget ama aularivok: Judæab erkänut pivlune, Jordanim igloanut. Iñuit ama innugiartorsövlutik tikkimatsuk, ajokertorpeit illusine attorlugo.

2. Farisæerit tikkinamitsuk apperivæt, nulle angutib avilugo idluarka? Õktorniarlugo.

3. Kiovlune okautiveit: Mosesib kañok perkoväse?

4. Okautivæt: Mosese aglakojijok aglangnik avitsitiksenik, avikovlugolo. (arngnak)

5. Jesusible kioveit: Omættisse mang-

aidlarmetta, aglaktok okautsemik tapsominga;

6. Kiglinganille Gudib angut attausek, arngnarlo attausek pingortipak;

7. Tamaña pivlugo angune arngnãlo angutib keñegomãrpak, nulle ungagimava,

8. Taipkoalo marruk uvinigik attausiksauvuk; marrojungnẽrlutik uvinigik attausiksauvuk;

9. Taimaitomik Gudib kattititæk, iñub avititeksaringila.

10. Iglome ama illiñiartingita mattominga apperingmatsuk;

11. Okautiveit: Nulliaminik avitsijub, assianiglo nullianiklune, nulliarẽngnek asserorpa taipsoma;

12. Nulliablo uine keñekkuniuk, assianiglo uiniklune, nulliarẽngnek asseroriva taipsoma.

13. Nutakket ãtipeit tapsomunga, aggang-innut pattiktaukovlugit. Nutakkenigle ãtsijut illiñiartingita suadlalerpeit.

14. Tamañale Jesusib tækkogamiuk id-

luaringila, okautivlugit: Nutakket uvamnut pilit, iñerterasigiglo: tapkoa Gudib nalegauninga piksaringmatsuk.

15. Ahamerik, okaupapse: nutakkattut Gudib nalegauninganik pingitok, itterniængilak.

16. Erkilugillo, aggangminut pattikpeit, saimartilugillo.

17. Añingmet apkosinerlo attorlugo, iñub akpangerlune tikkipa, sẽrkortorvigællugo imak apperiva: Ajungitotit Ajokertuijok, kanoẽtomik ajungitomik piñiartuksauvik, piomavlunga iñogutemik nungusuitomik?

18. Jesusible kiova: Sõg ajunginerarpinga? assianik ajungitokangilak, Gude kissime ajungilak.

19. Perkojet kausimagalloarpattit: Arngnarniarnak. Iñuarniarnæk. Tiglingniarnæk. Kigliluktomik okautiginiarnago aipait. Akkilẽnerlungniarnæk. Atãtello anãnello nalekik.

20. Kiovale okautivlugo: Ajokertuijok tamaita tamakkoa mallilaukpakka sorrusionimnit

21. Jesusible tækkusarpa, nægligilugolo

okautiva: attausek sulle pingilet; perkutit tamaita niorvgotigijartorkit, aglujuñullo pilliutigilugit, killangme perkutiksariksiniarpotit tagva; mallingnialilãrlungalo kiksarnikset nangmaguk.

22. Tamañale okausek tussaramiuk, kakkilãdlarpok, kiksarlarmelo keñekpa: agluiname.

23. Jesusele keviarlune, illiñiartiñe okautiveit: Agluitok killaub nalegauninganut pilune sappernakasekpok?

24. Okausingille tamakkoa illiñiartingita kakkilãrutigingmagit. Jesusim ama kioveit, okautivlugit: nægliktakka kittorngakka, Gudib nalegauninganut itteriak ajornarpok, perkutimingnik tettelingnut;

25. Ajornænginerovok, kamele, merkutim ĩsingagut pivlune, agluitomit Gudib nalegauninganut itterniartomit.

26. Kakkilãrnersaugivut ama, ingmingnullo okarlutik: kiname pilloridlarniarpa?

27. Jesusib tækkusarlugit, okautiveit: Iñungnut ajornarpok, Gudemulle ajornængilak; ajornartut tamaita Gudim ajungileit.

28. Petrusim okautiva: Ahak, tamaita
kemmalaukpavut mallilarpillo.

29. Jesusib kioveit: Ahamerik, okaupapse:
Iñum iglune kemekuniuk, kattangutinelonēt,
angunelonēt, arngnelonēt, nullelonēt, kit-
tornganelonēt, perorsēvinelonēt uvanga piv-
lunga, okautsillo tussarnertut pivlugit;

30. Ungnijakattartunik tellimertorlutik
tamna mattomanelune pijomārivok igluñik,
kattangutiñiglo, anāneniglo, kittorngenniglo,
perorsēvianiglo, mane omigijaunermine, sil-
lamelo tikkitsomārtome iñogumik nungusui-
tomik pijomārpok.

31. Uñuktulle sivorlēt kingorliutsomār-
put, uñuktullo kingorlēt sivorliutsomār-
put.

32. Takpaunga Jerusalemut aivlutik, Je-
suse sivorlerivæt: Kakkilādlarpulle, erksivlu-
tiglo mallikpæt. Ingminut tapkoa arkange-
mit aggartut ama pitinamigit; okautiveit,
kañok pijauniarnerminik, okarlune:

33. Ahak, takpaunga Jerusalemut aivo-
gut, Iñum Erngninga pititaujomārpok ajoker-
tuijorsoarnut aglangniglo illissimajuñut; taip-

koa tokkoteksautitsomãrpæt, nellojuñullo tunniniarpæt.

34. Taipkoa mittautigijomãrpæt, ipperartorlugo ketserarlugolo tokkotsomãrpæt; uvlullo pingajuane omaromãrivok.

35. Jakobuselo Johañeselo, Zebedæusib erngnæk tikkipæk, okarlutik: Ajokertuijok perkojomagalloarpaptigik, pijomajaptingnik tunnitsiviojomavlunuk.

36. Apperivak: Uvamut kañok tuñitsiviojomavitik?

37. Kiovæk: perkogittiguk, aipara tallerpikpit tungãne, aiparalo saumikpit tungãne iksivakoluñuk, nalegauningne.

38. Jesusible kiovak: tuksiartatik nellovatik: Erngusiãrsum imanga imigeksara, immerungnarpittiko, Babtitautiksaralo Babtitautiksarigalloarpittiko?

39. Kiovæk: ahaila, ajungikalloarpoguk. Jesusib okautivak: Erngusiãrsum imanga imigeksarà imerniaralloarpattik, Babtitautiksamnullo Babtitaujuksaugalloarpotik;

40. Tallerpingmale tungãne, saumingmalonẽt tungãne iksivajomanek, uvamnut per-

kojeksaungilak illiptingnut, iksivakojaujut kissimik iksivajomãrput.

41. Tellimaujortut assingit illiñiartut tamaña tussaramitsuk, añujutigilerpakit Jakobuselo Johañeselo.

42. Jesusible kaikoveit, okautiniarlugit: Nunnam attañingit attañiojartortut kausimavasse, taipkoa illangit sãlaliksuit pitsartudlarput.

43. Illipsele taimailerniarase: angnerojomajok kivgarijomãrpãse tamapse.

44. Illapselo attañiojomajub kivgartorvigijomarpãse.

45. Iñublo Erngninga tikkinginivok, kivgartortaujomavlune; kivgartorijartorporle, iñotsiminik tuñijivlune, uñuktut piulijiksanganik.

46. Jerichomut pivut. Illiñiartiñe illagællugit, Jerichomit añingmet, iñugiartorsuit mallikpæt: Tautungitok apkotãne iksivajok, kennuvlune pivok, Bartimeusemik attelik, Timeusim erngninga.

47. Jesuse Nazaremiok kãngertok, tussaramiuk, niplialerpok okarlune: Jesuse Davidim Erngninga, napkiginga.

48. Uñuktut iñerterpæt nipangerkovlugo. Niplialualerporle: Davidim Erngninga napkiginga.

49. Jesuse nokkardlune, kaikokova. Tautungitok tava kaikovæt, okautivlugo: Nikkovilutit mañigolerit, kaikungmattit.

50. Añorane egipa, nikkovilarmelo Jesusemut pivok.

51. Jesusib apperiva: Kañok piomavit uvamut? Tautungitub kiova: Rabbi (Ajokertuijok) tautuleromavlunga.

52. Jesusim okautiva: Aularit okpernivit piulivätit. Tagvainak tautulerpok, mallikpalo apkome.

KAPITELEMIK XI.

Kristuse nergsutsub känganelune Jerusalemut aininganik.

Jerusalemut kaglileramik, Betfagemut Betaniamullo oksuktagub kakkab señianut, Jesusib illiñiartingne marruk tillivak.

2. Okaudlugik: Aileritik iglugasengnut, nelliptingnetuñut. Ittituaruptik nochak pittuksimajok neñilãrpatik, kãnganut sulle iñungmik ingitokalaungitok; pitũdsãrlugo tamaunga kaitisiuk:

3. Imaglo apperijauguptik: Sõg imailivitiko? imak kiogitik: Nalekab attoromangmago; tava tamaunga perkolãrpa.

4. Aularpuk, nocharlo neñivæk pittuksimajok itterviub señiet sillatãne, apkoserngub aviktarviane. Pittũdsãrpæk.

5. Tagvanetut illangit okautivakit: Sõg nochak pittudsãrpitiko?

6. Okautiveille, Jesusim okausianik: neksartaukova tava.

7. Nochak tamna ãtipæk Jesusemut, añoratik keṁerloanut illivlugik, kãnganut tava ingipok.

8. Uñuktut añoratsetik issivilerpeit apkotãnut. Illangittauk napartut kẽsertutingit kiblorlugit pivut, apkotãnut illiveit.

9. Sivorlẽllo, malliktingillo kagudlalerlutik okarput: Hosiana! Nalekam attingane tikkitok nakorijaule!

10. Atătapta Davidib nalegauninga nakorijaule! Nalekam attingane tikkitok, Hosiana kotsingnerme!

11. Jesuse Jerusalemut itterpok, kattimavingmullo ittilarme; tamaita keṁergolerpeit, unulermello aṅivok Betaniamut, arkangemit aggartut illagællugit.

12. Uvlub aipangane, Betaniamit aṅigamik kălerpok.

13. Napartok Feigeliksak kaṅitome merkolik tækkogamiuk: Nellipsarpa, paungakarasugællugo. Tikkinamiugle, merkutuinarnik tækkovok: Paungalervinga sulle nelliutingimet.

14. Jesusib okautiva: Mattoma kingorngagut illingnit paungartortokarniatsengilak issokangitomut. Illiṅiartingita tamaṅa tussarpæt.

15. Jerusalemut pigamik: Jesuse kattimavingmut itterpok; pissiniartut niuverniartullo kattimavingmetut aṅitilerpeit; kĕnaujeṅiglo tausĕjut ikpættingit, tingmitseniglo niorvkotiggit iksivautangit orrotidlarpeit.

16. Kattimavikut perkutinik akkigarkongileit.

17. Ajokertuivlunelo, okautiveit: Aglaksimangilak: Igluga taijaujomārtok tuksiarvingmik iñungnut illunainut? illipsele iñuarvigilauktasse.

18. Aglangnik illissimajut ajokertuijorsuillo tamaña tusaumaleramitsuk: issumajalerput tokkotsomavlugo. Erksigilālle, iñuit illunatik ajokertuiningit tattamĩniarivæt.

19. Uñungmet iglugaseksoarnit añivok.

20. Kaumingmet napartok imna Feigeliksak señerkuleramitsuk; pañertok tækkovæt, mimernarminut aglæt.

21. Petrusib erkaumagamiuk Jesusim okausinga, okautiva: Rabbi, (Ajokertuijok) ahak napartok Feigeliksak okautelulauktet, pannersārnerpok.

22. Jesusib kiovlune okautiveit: Gudemut okperitse.

23. Ahamĩerik, okautivapse, kakkamut omanga imak okartokarpet: Kangattarit, imĩarbingmullo nakkarit, omættimine iñertuinane, okperlune okarmet taimailivok; tuñitsiviolerlune okausinganut.

24. Taimak pivlugo okautivapse: Tamaita

tuksiutipsingnik tuksiartose, okperitse; pilãrpasse tava.

25. Nængerluse tuksiarupse: assipsingnut namangikupse, issumagijungnẽrsigik; Atãtapse killangmetub issumagijungnẽrkovlugit tam̃arnisse.

26. Assipse tam̃arningit issumagijungnẽromangikupsigik: Atãtapsetauk killangmetub, issumagijungnẽrniatsengileit tam̃arnisse.

27. Jerusalemut ama utterivut. Kattimavingmut tikkingmet, ajokertuijorsuit aglangniglo illissimajut iñuillo angajokangit tikkilugo.

28. Appersorpæt: Kimit perkojauvit imailiorlutit? kialonẽt pitsartojomik mattominga tuñitsivigivãtit imailiokovlutit?

29. Jesusib kiovlune, okautiveit: Apperijomavapsetauk okautsemut attautsemut; mattominga kiogissinga, okautijomavapsetauk, kimit pitsartojokarpunga imailiorlunga.

30. Johañesib Babtisitinga killangmit piva, iñungnillonẽt? kiogissinga.

31. Erkarsalerput, ingmingnut im̃ak okarlutik: Killangmit pijok okautiguptigo; okautijomavãtigut: Sõg okperilaungipissiuk?

32. Iñungnille pijok okautiguptigo; iñuit erksigivavut. Johañese iñuit illunatik nellautaijoringmatsuk.

33. Jesuselo kiovæt okarlutik: Nakit pingmangæt nellovavut. Jesusim okautiveit: Taimaitomik okautijomangilapsetauk, kimit pitsartojokarpunga imailiorlunga.

KAPITELEMIK XII.

Adsigẽktomik Perorsẽvingmik Weinelingmik.

Adsigẽktunik okautilerpeit, okarlune: Angut perorsẽvilliorpok weineliksamik, avata avaluliudlarlugo, paunget iptinget señaviksanganik señalaurame, nuvuguseksoarmiglo señagivok, perorsẽviksiortuñut attar-

tortaukogamiuk; nuñame assianut aularpok.

2. Paunget iñilerviet nelliutingmet, kivgame illanget tilliva perorsēviksiortuñut, perorsēviub paunganginik pijartorkovlugo.

3. Tapkoale tiguvæt, añaudlarlugo, neksartinagolo aulartipæt.

4. Ama kivgak assia tilligiva taipkonunga: tamna ujarkeñut millorpæt, niakoa killidlarlugo, mittautigivlugolo aulartipæt.

5. Ama kivgak assia tilligiva, tamnale tokkopæt: assingillo uñuktut, illangit ipperartorpeit, illangillo tokkolugit.

6. Sulle erngnetuakarpok, nægligijaminik; tamna kingorliotilerlugo tilligiva taipkonunga, okarlune: Erngnera illaragijomavæt.

7. Weinemigle perorseviksiortut ingmingnut okarput: Tagva kingomgusijuksak; atte tokkolaumilavut, kingomgujeksangit uvagut pigilerlugit.

8. Tigulugo tokkopæt, perorsēviublo sillatãnut egilugo.

9. Perorsēviub angajokanga, kañok tagva pijomãrka? Tikkitsomãrpok, perorsēviksior-

tut ukkoa tokkolugit, perorsẽviglo assingiñut attartortaukojomãrpa.

10. Aglait ukkoa attualaungilasse: Ujarak, iglulliortut egitanget, tamna iglub terrekkoa ujaraulernertok;

11. Tagva Nalekab piñiarninga, tattamĩniarnadlarpok ĭsiptingnut.

12. Tigunasualerpæt, (iñuille erksigiveit;) mallugigamitsuk mattomunga adsigẽktomut okautigingmagit: keñeklugo, tava aularput.

13. Farisæerillo Herodesib kivgangita illangit tilliveit tapsomunga, okausinganut uíveriniarlugo.

14. Tapkoa tikkinamitsuk, imak apperivæt: Ajokertuijok, okpernartõjotit kausimavaptigit, iñuit sivõragingilettit, illunaita nelligigangne, Gudemullo apkotiksamik ajokertuitsiarpotit; attañivaksoak tuñitsivigilugo tuñergutinik idluarka? tuñijijuksauvita tuñijijuksaungipitalonẽt?

15. Takkormorningit tukkisileramigit, okautiveit: Sõg uiveridlarkissinga? kẽnaujak kaisiuk tækkulago.

16. Kĕnaujak sakkerpæt. Appersorpeit: kia adsinga kialo aglangit kollãne? kiovæt: Attañivaksub.

17. Jesusib tava okautiveit: Attañivaksoarmut tuñissiuk attañivaksub piksanga; Gudemullo Gudib piksanga. Tattamiiniarivæt tagva.

18. Saduzæerit tikkipæt, omarviksakangitomik okartut; apperivællo okarlutik:

19. Ajokertuijok, Mosesim aglagvigivãtigut: Angutim angajoa tokkopet, nulle, kittorngakangitok kemekpago, nullia tava nukkanget pijomãrpa, angajugilauktane kinguvãksakarkovlugo.

20. Tagva nukkarĕt arvengemit aggartutilauktut, angajuklek nullianilauktok; kittorngiinane tokkovok.

21. Tugliet nulliarilermigamiuk: tamnatauk tokkogivok kittorngingminane. Taimaktauk pingajueta pigiva.

22. Tapkoa arvengemit aggartut illunatik nulliarivæt; (kingorlerĕklutik) kittorngine-karatik. Illunatik kingorngattigut arngnak tokkogivok.

23. Makkitervingmele, makkiterunik, taipkoa arvengemit aggartut, nelliata nulliaiktarijomãrpauk? illunatik nulliarilaungmatsuk.

24. Jesusib kiovlune okautiveit: taimaingilak, tam̃arpose aglait nellogapsigik, Gudim ajugakangijusialonẽt.

25. Tokkungajuñit makkiterunik: nulliaingniængilet uiningniængilello, Engelitut killangmetutun-ĩtsomãramik.

26. Tokkungajunik omaromãrtunik, Mosesim aglangit attualaungilasse, napartut señiane Gudim okautilaungmago: Abrahab Gudigivãnga, Isablo Gudigivãnga, Jakoblo Gudigivãnga.

27. Gude tokkungajut Gudigingilæt, iñojulle Gudigivæt. Taimak pivlugo tam̃arpose angijomik.

28. Aglangnik illissimajut illanget tikkipa, ingmingnut appersotilaungmetta, tussaramigit; idluartomiglo (Jesusib) kiongmagit tussaramiuk, appersorpa: Perkojeñit tamainit nelliet anginerova?

29. Jesusib kiova: perkojeñit tamainit ang-

inerojok imaipok, Ahak Israele, Nalegak Gudivut Gudetõvok.

30. Gudit Naleket nægligiuk omættingnut tamãnut, tarngningnullo tamãnut, issumangnullo tamaiñut, pitsartunernullo tamaiñut. Tamna pijareakarnerõjok tamainit.

31. Aipangalo tapsotunak-ĭpok: Iñukattit illiktut nægligillugo. Assianik angînerõjomik perkojakangilak ukkonanget.

32. Aglangnik illissimajub okautiva: Ajokertuijok, ahamerik miksekartomik okarpotit, Gude attausiõngmet, tapsoma assianik Gudekangimet.

33. Tamna nægligilugo omamut tamãnut, issumamullo tamaiñut, tarngnemullo tamãnut, pitsartunernullo tamaiñut, iñukattinelo ingmitut nægligilugo, tagva ajunginerõvok tuñergutikseñit ikkoalajeksennillo tamaiñit.

34. Sillatojomik kiolaungmet, Jesusib tussaramiuk, okautiva: Gudib nalegauninganut kañilerpotit. Kingorngagut apperilugo sapperpæt.

35. Jesuse okarpok, kattimavingme ajokertuivlune, apperiveit: Sõg aglangnik illis-

simajut, Kristuse Davidim erngnerijanga okautigivatsuk?

36. Davide nangminek okarame, Añerner-mut ajunginermut: Nalegak Nalekamnut okarpok: Tallerpingma tungãnut ingitit, ningarijittit illerkãrtinagit ittikkavit tullerar-tangañut;

37. Nalekaminik Davidib taigamiuk; kannok erngnerivauk? iñugaseksuille tussa-romadlarpæt.

38. Ajokertorpeit ama okautivlugit: Ag-langnik illissimajunik mianeritsiaritse, anno-ratsenik angijortanik attoromajut, niuver-vingmelo sallutitaujomavut.

39. Illiñiarvingme nerrimavingmelo issuk-liojomavlutik iksivajomavut;

40. Uigarnerit pingit nungusãrpeit, takki-junik tuksiarutinik tuksiarutsomavlugit okar-put; tamaña pivlugo pidlartaunersaujomãrput taipkoa.

41. Jesuse ingipok Gudim iklervinget ak-kianut: iñuit tækkunãrlugit, kẽnaujenik illi-jijut Gudim iklervinganut. Uñuktut aglui-togaseit uñuktunik illijivut.

42. Uigarnektauk aglujok, kenanjărsungnik marrungnik illijingmijok, hellertutĭpuk.

43. Illiñiartiñe kaikovlugit, okautiveit: Ahamerik okaupapse, uigarnek una aglujok Gudim iklervinganut uñunersenik illijilaukpok, illijilauktuñit tamaiñit;

44. Tamakkoa illunatik pimingnik attorniængitamingnik illijilaukput; unale aglujok perkutituaminik illijivok, iñogutiksaminik tamainik.

KAPITELEMIK XIII.

Kattimavik asseroromărtok sivorngagut okautauninganik.

Jesuse kattimavingmit añingmet, illiñiartingita illanget okautiva: Ajokertuijok, tækkulaurit, ujarket tamakkoa kañok señamajut?

2. Jesusib kiovlune okautiva: tamakkoa

tamaita señamajorsuit tækkogalloarpigit? Ujarket ukkoa illunatik serkomitaujomãrput, kallerẽktokarungnẽrlutik.

3. Orksuktalingme kakkame iksivangmet, kattimavium akkiane, Petrusiblo, Jakobusiblo, Johañesiblo, Andreasiblo kissiovlutik appersorpæt:

4. Okautittigut, kakkugo pijukset tamakkoa tamaita pijomãrkæt? Sunalo nellunaikutaksaujomãrpa, tamakkoa illunatik nellautsilerpetta?

5. Jesusib kioveit, okalerlune: kamatitse uiverijaukoñase.

6. Uñuktut tikkitsomãrmetta attera atterilugo okarlutik, Kristuseovunga, uñuktullo tamartiniarpeit.

7. Uñatadlartunik uñatadlartut nippersoanginiglonẽt tussarupse; erksiniarase, taimailiortokaromãrmet. Nagatiksarle nelliutingilak sulle.

8. Iñuit iñungnut assimingnut sorsulãrniarput, attañionek attañionermut assimingnut. Nuñet suñatuinarne saijukpilugomãrput, kãngnartorsoarmiglo erksinartomiglo pijoka-

ramãrpok. Tamedsa kappianartok aularniksak.

9. Illipsele nangminipsingnik udsertoritse. Erkartorvingmingnut illiñiarvingmingnullo pititsomãrpãse; ipperartordluselo, attañiojuñullo attañivaksoarnullo ãtitsomãrpãse, uvanga pivlunga, erkartortautiksamingnut taimailioromãrpãse.

10. Sivorngagut okautsit tussarnertut okautaujomãrput iñungnut (sillarsoarmetunut) tamainut.

11. Aularutikpassele uñertotigiluse: sivõraniarase, kañoẽtomik sumiglonẽt okausiksakarmangapse, issumasimaniarase sivorngagut; tagvainak tuñergusiasse okauserissigik. Illipse okanginapse: Añernerle ajunginek okartõvok.

12. Kattangutib kattangutine tokkomut pititsomãrpa, atãtablo erngnine; kittorngaitalo angajokatik akkerartorvigijomãrpeit tokkokovlugillo.

13. Iñuit illunatik omigidlaromãrpãse, attera pivlugo. Issuanulle sokkosijuitok (okperlune) piulijaujomãrpok.

14. Kappianartorle nungutsivik tækkogupsiuk, tamattominga nellautaijub Daniele okartok, iñigijeksaringitaminetok, (aglangnik ukkoninga attuarsijub kam̃agilerligit!) tava Judikut nuñanganetut kem̃alit kakkeñut.

15. Iglub kanganetok, akkarane iglomut, itterniaranelo iglominit sumik aiklerlune.

16. Perorsĕvingmetorlo: utterniarane añoratseñe pijartorlugit.

17. Kappianamegle singaijut im̃ugaktullo tamaña nelliutikpet.

18. Tuksiaritsele kem̃aviksasse okiome pilerkoñago.

19. Uvlune taipkonañe iñuit kappiaisudlarniarput nellekangitomik: sillab pigiarninganit, taimanget Gudib iñuit pingortilaungmagit, tamaña tikkilugo; kingorngagullo taimak angitigijomik kappianartokarniænginivok.

20. Uvlut taipkoa Nalekab ikkigliniængippagit, iñuk attauserlonĕt piulijauniatsengilak: Añerimajulle pivlugit, tapsoma añeri-

lauktangit (pivlugit) uvlut taipkoa ikkiglijaujomãrput.

21. Uvlut taipkoa nelliutikpetta okautsaugupse imak: Ahak, Kristuse tagvanẽpok, ikkanelonẽt; tamaña okperiniarasiuk;

22. Kristuseolutik okartut, nellautainarluktut sæglujut sakkeromãrput nellunaikutaksoarnik tattamiuiarnartunik pilutik: annerimajut aglæt tamartiniarlugit, tamartitaujungnarpetta.

23. Illipsele kamatsiaritse. Ahak, makkoninga tamainik okautivapse nelliutekãrtiñagit.

24. Uvlut taipkoa kappianartut kingorngattigut, sekkeñerlo takkerlo kaumajungnẽromãrpuk.

25. Uvloritsello kattegomãrput killangmit, killaublo pitsartuningit aulataujomãrput.

26. Iñum Erngninga tava tækkojomavæt killaub nuvujangittigut akkartok, pitsartudlarlune ãnanaudlartok.

27. Engeline tillitsomãrpeit: añerijangit

kattitilugit añorenit sittamanit nuñam issuanit killaub issuanut.

28. Napartome Feigeliksame adsigēktomik illiñiaritse: Akkerungit iptekalerangetta, sigilerangettalo: aujajaraklilermet kausimavose.

29. Taimaktauk illipse, makkoa tamaita pijukset pilãrniartut tækkogupsigik: kausimaniaritse kaglilermet.

30. Ahamerik, okaupapse: Kinguvãngukattigēt ukkoa nunguniatsengilet, makkoa illunatik namaksekãrtinagit.

31. Killaglo nuñalo nungutsomãrpuk: okautsikkale nungutsomãngilet.

32. Uvlomigle taipsominga, uvlublo nellunaikutaksanganiglonēt kausimajokangilak: Engelillonēt killangmetut, Erngnerublonēt: Atãtama kissime nellungila.

33. Pigãritse tuksiarluse: kakkugo nelliutinajarmanget nellogapsiuk.

34. Sorlo angutib iglone kemekpa, nuñame assianut aulardlune: kivgeñe nalegangortilugit, tamaita tuñitsivigiveit sullijeksangiñik: itterviub udsertortinga okaupa, pigãrkovlugo.

35. Taimaitomik pigaritse, (iglub attañerijanget tikkilervia nellogapsiuk, uñukullonẽt, uñuak keterarpellonẽt, angutaunek niplilerpellonẽt, uvlãkullonẽt.)

36. Tuavitomut tikkitaukoñase, siñiktilluse opingartaukoñase.

37. Illipsingnulle okarama, tamaiñut okarpunga: pigãritse.

KAPITELEMIK XIV.

Kristusib pititauninganik.

Uvluk marruk nãkpeñik añiviksiolãrput, kakkojeñik sẽrnakangitunik nerrilutik nelliutingmet. Ajokertuijorsuit aglangniglo illissimajut nipporsavlugo tigunasuarpæt tokkotsomavlugo.

2. Okarpulle: añiviksiortillugo pinago, iñuit pikabladlarkoñagit.

3. Betaniamemet Simonib kallakadlartub iglungane, nerrimavingme iksivatillugo;

arngnak tikkipok, publaujalijardlune tippigiktomik im̃alingmik pivianartovaksoarmik; publaujak serkomipa, im̃anga niakoanut koviva.

4. Illångille añulerput, okarlutik: Mingoarutiksak tamna sõg kovijaunerka?

5. Im̃ek tamna pissiangogune akkekarajalauktok kẽnaujẽt 300 dit uñukejangiñut, aglujuñut tuñijeksenik. Okarnerlõtigivæt.

6. Jesusele okarpok: (Arngnak) una pinasiuk; sõg kiksartipissiuk? Ajungitomik pivãnga.

7. Aglujunik illakatsainarapse; ajungitulliarvigijomagupsigik pituinariakarpose: uvangale neijortigitsainarniængilapsinga.

8. Ajugaringitaminik pivok: sivorngagut timiga mingoarpa illijartortauviksamnut.

9. Aham̃erik, okautivapse: Ukkoa okautsit tussarnertut okautigijaukpetta sillarsoarmiunut tamainut, okartokaromãrivok, kanoẽtomik (arngnab) tapsoma maña pingmanga, erkarlugo.

10. Judase Ischariote, arkangemit aggartut illanget, ajokertuijorsoarnut aivok, tapkonunga pititsomavlugo.

11. Tamaña tussaramitsuk: kuviaisulerput, kẽnaujeniglo tuñitsivigijomavlugo okarput. (Taipkonunga) pitinasualerpa.

12. Sẽrnakangitunik kakkojartoramik, uvlome sivorlime, añiviksiorutiksak saugãrsuk tokkoniaramitsuk, illiñiartingita apperivæt: Nane ãkiksoriartorkovittigut añiviksiorutiksamik saugãrsungmik, nerriniartarnik?

13. Illiñiartingne marruk tillivak, okautivlugik: Iglugaseksoarnut aileritik, iñuk angut pãrlãrpattik imertartok, tamna malliktiko.

14. Itterviet, iglum iñuanut okaritik: Ajokertuijub okauterkovãtit: Iglo nauk, nerriviksara añiviksiorutiksamik saugãrsungmik illiñiartikka illagilugit?

15. Iñiksamik angijomik uñertotilãrpãtik, idluarsimajomik: tagvane piksaptingnik ãkiksoigitik.

16. Illiñiartuk aivuk, iglugaseksoarnut pivlutik: Okautilaungmagik naipipæk: añiviksiorutiksak saugãrsuk ãkiksorpæk.

17. Uñulermet arkangemit aggartut illagivlugit tikkipok.

18. Nerrimãvingme iksivagamik nerritillu-

git, Jesuse okarpok: Ahamerik okaupapse, illapse nerrekattima pititsomãrpãnga.

19. Siarklileramik apperivæt nellekardlutik: uvangauniarpik? assialo: uvangauniarpik?

20. Kioveit okarlune: Arkangemit aggartut illangeta, pogutamut mitsukterekattiga;

21. Iñum Erngninga pititaulãrpok, sorlo tapsominga aglaksimavok: Iñugle tamna kappianamek, Iñub Erngninganik pititsijok; innungmut tapsomunga ajunginersauvok erngniangõngikune.

22. Nerritillugit, kakkojak Jesusib tiguva, kujalivlune avgorpa, tapkonungalo tuñiva okarlune: Tigusiluse nerritítse; tagva timiga.

23. Erngusiãrsuk tigugiva, kujalivlune, tapkonunga tamna tuniva: illunatik tapsomanget imerput.

24. Okautiveit: tagva auga, testamentitãb aunga, tamna uñuktuñut kovijok;

25. Ahamerik okaupapse, (mattoma) kingorngagut imerogungnẽrpunga napartub weineliksab iptinganik, uvlok taimna nelliutitin-

nago, nutautillugo im̃ilerupko Gudib nalegauningane.

26. Nakudl̃artomik tuksiarutsit nãgamikit, añivut orksuktalingmut kakkamut.

27. Jesusib okautiveit: Uñnak tamaña tamapse koasãngautigil̃ärpapsinga. Aglaksimangmet: Miañersijok uñatadlarpara, saukello siamartidlarput.

28. Makkikumale, sivonapsingne Galilæamut aijomavunga.

29. Petrusible okautiva: Illunamasiatik koaksãngautigikpattit, koaksarniængilanga.

30. Jesusib okautiva: Aham̃erik, okaupagit, unnuak tamaña angutaunek niplerkãrtinago marroertorlune, missiarutigil̃ärparma pingasuarterlutit.

31. Okarivok ama: Tokkokattigigupkillonẽt, missiarutigijomangilagit. Taimaktauk illunatik okarivut.

32. Iglorsoarmut avalluliorsimajomut pivut, Gethsemanemik attelingmut. Illiñiartiñe okautiveit: Tamaunga ingititse, tuksiarijartortillunga.

33. Petruselo, Jakobuselo, Johañeselo illagiveit; saijudlalerlune kappiaktoadlarpok.

34. Imak okautiveit: Tarniga kiksarpok tokkomut: tagvanetitse pigãrluse.

35. Averngoartotõlerdlune, nuñame pãmangavok; tuksialarmelo, ajugakangipet nelliutok tamaña kãngerkovlugo.

36. Imak okarpok: Abba, Atãtaga, ajugakanginavit, erngusiãrsuk una pẽruk uvamnit; piomajamnigle pitsengilatit, perkojet pille.

37. Siñiktut tikkinamigit, Petruse okautiva: Simone siñikpit? nellunaikutamik attautsemiglonẽt pigãrungnængilatit?

38. Pigãrluselo tuksiaritse, õktorlungnartomut pekkonase: Añernek piomagalloarpok, uvinigle sangẽpok.

39. Ama tuksiarijartorpok, okautsit taipkoa attorlugit.

40. Ama uttermigame, siñiktut tikkiniveit; (ĩsingillo okumaimetta uerngarnermut,) kigusiksettiglo tapsomunga nellovlugit.

41. Pingajuanik tikkinamigit, okautiveit: Maña siñikluselo merngoẽrseromavise? Namaksivok tagva, nelliusimavok: Ahak, Innum Erngninga pititaulãrpok ajortulliartut aggangiñut.

42. Makkititse aularta; ahak, uvamnik pititsiniartok kaglivok.

43. Sulle taimak okartillugo: Judase arkangemit aggartut illanget, tikkilerpok, innugiartorsuit illagællugit, saviksoarlijarlutik ajaupialijarlarmiglo, ajokertuijorsoarnit aglangniglo illissimajuñit, iñuillo angajokangiñit pijut.

44. Pititsiniartuble nellunaikutamik tunnitsivigilaukpeit, okarlune: kuñilãrtara taimnauvok, tigusiuk aulartaililugo.

45. Tikkiname, tuavilune nellipsarpa, okarlune: Rabbi, Rabbi! kuniklugolo.

46. Aktolerpæt tava tigulælo.

47. Illangettale señianetut, saviksoane amuva; ajokertuijorsub kivganga ullimavlugo, siutẽrpa.

48. Jesusible kiovlune, okautivæt: Sorlo iñuartomut tikkitose, saviksoarlijarluse ajaupiarlijarlapselo, tigujautillunga.

49. Uvlut tamaita neijortigilaurivapse kattimavingme, ajokertuivlunga, aktulaungilapsinga: Nellautaijulle aglangit nellautsekovlugit.

50. Illiñiartingita illunatik keñekpæt, keñãvlutiglo.

51. Iñuosuktuble mallikpa, sãtomik añoramik uvinerugub; iñuosuktulle tamna tiguvæt.

52. Uvinerunele ipperarpa, anorẽrdlune kemãvok taipkonanget.

53. Jesuse ajokertuijorsoarmut pitipæt: tagvunga ajokertuijorsuit, angajokaijello, aglangnik illissimajut illunatik kattimavut.

54. Petrusible kingornganit mallikpa, ajokertuijorsub iglorsoanganut pivlune; tagvane kivget iksivakattigællugit, ikkomamut kissakejartok.

55. Ajokertuijorsuit kiglissiniarviublo angajokangit illunatik patssitiksarsiorput Jesuse pivlugo, tokkotsomavlugo, nachvãngilelle.

56. Uñuktut okautigiludlarpæt sæglovlutik, okausingille adsigẽngilet.

57. Illangillo sæglovlutik patssiklertut sakkerput, okarlutik:

58. Tussalaukpavut, imak okartok; kattimavik aggangnut señamajok, asserortitsomavara, uvlune pingasune assianik señajomãrpunga, aggangnut señamangitomik.

59. Sulle okausingit adsigẽngilet.

60. Ajokertuijorsoak akkorngauit nikkovipok, Jesuse apperiva, okarlune: Kiungilatit tamakkoa pivlugit, patssidlarmattit?

61. Niplerlune kiungilak. Ajokertuijorsub ama apperiva, okautivlugo: Kristuseovit nakorinadlartub erngninga?

62. Jesuse okarpok: Ahaila, uvangaujunga: Iñublo Erngninga tækkojomãrpasse iksivajok pitsartojub (Gudib) tallerpiet tungãne, killaublo nuvujangittigut akkartok.

63. Tava ajokertuijorsub añoratseñe alliktorpeit, okarlune: Okautsareakarungnẽrpogut.

64. Okarnerlungninga Gudemik tussarpasse; kañok issumavise? Tapkoale illunatik erkartorpæt, tokkoteksaujok okautigællugo.

65. Illangita kẽtseralerpæt, kẽnangalo mattovlugo erksãrpæt, okautivlugo: nellautalertigut. Kivgello kẽnanga tiglukpæt.

66. Petrusele Iglorsub illuet paklerkametillugo, ajokertuijorsub kivgangita illanget arngnab ittertub,

67. Petruse kissakejartok tækkogamiuk, tækkonãlerpa okarlune: Igvittauk Jesuse Nazaremiok illagivet.

68. Missiarpok, okarlune: Illitaringilara, okausitillo nellogivakka. Pãmut aningmet, angutaunek niplerpok.

69. Arngnab ama tækkogamiuk, senianetunnut okalerivok: Tamna taipkoa illanget.

70. Missiarivok ama. Killamiojungnẽrmet, Petruse ama okautivæt tagvanetut: Ahamerik taipkoa illagivãtit; Galilæamiogavit, okausivit nellunailivãtit.

71. Ingminulle okarnerlulerlune (Gude taivlugo) okartok: Inuk tamna okautigijasse illitaringilara.

72. Angutaunek aipanik niplerpok. Jesusib okausinga Petrusib erkarpa, okautilaungmago: Angutaunek marruertorlune niplerkãrtinago, missiarutigilãrparma pingasuarterlutit. Tava keasilerpok.

KAPITELEMIK XV.

Kristusib kellersorsimatillugo Pilatusemut ãtauninganik.

Kaulermet errinasuklutik ajokertuijorsuillo angajokaijello, aglangniglo illissimajut, kiglissiniartullo illunatik ingmingnut okaramik, Jesuse kellersorlugo aularutivæt, Pilatusemut uñertorpæt.

2. Pilatusib appersorpa: Judikut attañerivãtit? Kiova, okautivlugo: Okartotit.

3. Ajokertuijorsuit angijomik patssidlarpæt.

4. Pilatusib ama okautiva: Ahak, angijomik passidlarmattit, kiungilatit?

5. Jesusele kiojungnẽrpok: taimaitomik Pilatuse aglæt tattamiiniarpok.

6. Añiviksiolerangetta (Pilatuse) illusekarpok, iñuit pijomajanginik parngnanẽrsimavingmetut illanget (tokkoteksaugalloak) añitilugo.

7. Parngnanẽrsimadsaujokarpok, Barraba-

semik attelingmik, kippallijorsuit illagivlugit tigujaujomik, kippalijorsõvlutik innungmik tokkotsigamik.

8. Iñugaseksuit kaggudlarlutik tuksiarvigivæt, illutsiminik attorkovlugo.

9. Pilatusib okautiveit: Judikut attañinget añititaukovissiuk uvamnut?

10. Ajokertuijorsuit keñugivlugo tagvunga pitilauktanget, nellunginamigit.

11. Ajokertuijorsuit iñuit okautilerpeit Barrabasemik tuksiarkovlugit añitekovlugo.

12. Pilatusible ama kioveit okautivlugit: Judikut attañinganik taijasse, kañok illiortaukovissiuk uvamnut?

13. Kaggudlarivut ama (okarlutik) kikkiektoruk.

14. Pilatusib ama appersorpeit: Kanoẽtomik ajortullialauka? Niplialuarput: Kikkiektoruk.

15. Pilatusib tava iñuit satomakojomavlugit, Barrabase añitipa tapkonunga: Jesusele aklunatseñut issakajaukova uñertorlãlo kikkiektortaukovlugo señingajolingmut.

16. Sorsuktukselle Jesuse ãtipæt iglor-

soarmut kiglissiniarvingmut, sorsuktuksello tamaita tagvunga attautsemut kaikoveit:

17. Ulliksoarmik aupaluktamik kappitipæt, niakotiksenik kēnariktunik kakkilautilingnik peraivut, niakoanullo illilugo.

18. Sallutilerdlugo, imak okarput: sallutitaujotit, Judikut attañinget.

19. Niakoagut añaudlarpæt ajaupiamut suvlulingmut, ketserarlugo, sērkortorvigællugolo tuksiarvigivæt.

20. Mittautigijarēramitsuk: ulliksoak aupaluktak pērpæt, nangmininganik añorangiinik attitilugo; aularutivæt kikkiektorniardlugo.

21. Iñuk pārtigivæt, Simonemik attelik Zirenemiok, Perorsēvingmit pijok, (Aleksandriblo, Ruffiblo angutæk) tapsomunga erksuktautipæt kikkiektortauviksanga.

22. Ãtipæt kakkamut Golgatamut, imaipok: niakoverngit iñinget.

23. Weinemik mirralingmik (kassilinartomik) imertinasuarpæt; pijomangilāle.

24. Kikkiektulauramitsuk: añorangit avikpeit, imerautigivlugillo kia piksariniarmangagit.

25. Uvlub nellunaikutanga pingatsermet kikkiektorpæt.

26. Kollãne aglaksimavok, kañok patssidlarmatsuk imak: Judikut attañinget.

27. Iñuartuk marruk kikkiektortaukattigællugik pivæk, aipa tallerpiet tungãnut, aipale saumiet tungãnut.

28. Okautsit aglaksimajut nellautsivut tagva, imak okartut: Ajortulliartut akkornganut pititauvok.

29. Tagvona arvertartut mittautigivæt, illekettamarlutik okarput: Koinængnalukpotit, kattimavingmik asseroijotit, ama sennalugo uvlune pingasune.

30. Illingnik piulidlarit, señingajolingmit maña akkarit.

31. Taimaktauk ajokertuijorsuit mittautigivæt ingmingnut, aglangnik illissimajut illagællugit, okarlutik: Assine ikkajulaukpeit, ingminigle ikkajornermik sapperpok;

32. Kristuseogune, Israelitit attañerikpatsuk, señingajolingmit maña akkarle tautuktilluta, okperkovlutalo. Kikkiektortaukattikitatauk mittautigivæk.

33. Uvlub nellunaikutanga arvengilermet,

nuñane tamaine tãrtorsõlerpok, nellunaikutet arvengemit sittamartuñut tikkidlune.

34. Uvlub nellunaikutanga arvengemit sittamalermetta, Jesuse nippekortõvlune okarpok: Eli, Eli, lama asabtani? imaipok: Gudiga, Gudiga, sõg keñekpinga?

35. Tagvanetut illangita tamaña tussaramitsuk, okarput: Ahak, Eliase kaikova.

36. Illanget akpangerpok, nipperkut kassilinartomut mitsukpa, ajaupiamullo kappomitãrlugo, imertipo, okarlune: Ovatsiaro, tækkunãrta, Eliasib akkartitsartorniarmangago.

37. Jesusele nippekortõvlune añernengerpok.

38. Kattimavium uminga allikpok marrolivlune, pãnget uñunga aglæt tikkilune.

39. Kappitauble nellãne nængertub, tækkogamiuk, tarngnengertok taimaitomut nippersoarmut, okarpok: Ahañerik angut tamna Gudim Erngneriva.

40. Tagvanetauk arngnet kanitomit tamakkoninga tækkonãrtut, tapkoa illanget Maria Magdalenaujok, Marialo, Jakob mikkinersab, Josesiblo arngnæk, Salomelo.

41. Tapsominga malliksimajut Galilæametillugo, kivgartortullo; assingillo uñuktut Jerusalemut kangivakattigilauktangit.

42. Uñulermet, uvlok oppalungaijaiviõngmet, sabbatib tuglia,

43. Josefe Arimathiamit tikkipok, kiglissiniarpaktut illanget, ajungitok issumagiktorlo, Gudib nalegauninganik neriungmĩjok: tapsoma sapperane Pilatuse ittervigijartorpa, Jesusib timinganik tuksiarvigiva.

44. Tokkojarẽrtok Pilatusib tussaramiuk, tattam̃iniarpok: Kappitak kaikova, apperivlugo tokkokam̃ermanget?

45. Kappitangmit tussaumaleramĩuk, timinga tuñijaukova Josefemut.

46. Uvineruksarsiniarame, akkartitsartorpa, uvineruksamik im̃userlugo: illuvermullo illivlugo, kairtomut illulimajomut; ujarasuksuk aksakãrtidlugo illuviub upkuanga perova.

47. Maria Magdalenable, Mariablo Josesim arngnæt, tækkonãrpæk, namut illijauniarmanget

KAPITELEMIK XVI.

Kristusib makkiterninganik.

Sabbate kãngermet: Maria Magdalena, Marialo Jakobusib arngnã, Salomelo tippigiksautisiniarput, mingoarijartoromavlugo.

2. Uvlome wochib sivorlerpãme uvlarãrsukut, illuvermut pivut, sekkeñek nuilermet.

3. Ingmingnut okarput: Ujarasuksuk illuviub upkuanganit kia aksakãrtiniarpauk?

4. Tækkogamitsuk, ujarasuksuk aksekãrtitavinek tækkovæt: angijovaksõngmet.

5. Illuvermut itteramik, angut iñuosuktok tallerpiet tungãne iksivajok tækkogamitsuk, angijortamik kakkortamik añoralik: erksilerput.

6. Tapsomale okautiveit: Erksiniarase; Jesuse Nazaremiok kikkiektorsimajok keñertasse; makkisimavok, tamanẽngilak; tagvunga illilaukpæt, tækkoleritse;

7. Okarijartoritsele illiniartingiñut, Petrusemullo, Galilæamut sivorlerilãrpasse; tavane tækkojomãrpasse, taimak okautilaungmasse.

8. Tuavilutik añivut, illuvek keñekpæt: saijudlarlutik erksivut, okangilellonẽt innungnut, erksidlaramik.

9. Jesusele uvlãkut makkiname, uvlome wochib sivorlerpãme: sakkerkarpok Maria Magdalenamut, tapsomanget añernekulluit arvengemit aggartut añitilaukpeit.

10. Tamna okarijartorpok illagilauktangiñut, taipkoa kiksalarmiglo keajut.

11. Tapkoale omartok tussaramitsuk(Magdalenamullo) sakkertok, okperingilæt.

12. Mattoma kingorngane, tapkoa illakingnut marrungnut sakkerpok, assianik kallinerdlune, ingerartillugik nuñamut.

13. Tapkoatauk illamingnut okarijartorivuk tamattominga; tapkoatauk okperinginivakit.

14. Kingorngane arkangartut sakkerpeit, nerritillugit, okpingimetta suadlarpeit omættingillo mangaidlarmetta,tokkungajuñit makkisimajomik tækkolauktut okperingimagit.

15. Okautiveit: Sillarsoarmut tamainut

ainiaritse, okautsinik tussarnertunik okautigissigik iñungnut tamainut.

16. Okpertok Babtitaujorlo, piulijaujomãrpok, okpingitorle erkartortaujomãrpok.

17. Tamakkoningale nellunaikutakaromãrput okpertut: Attimne añernekulluit añititsomãrpeit, nutãnut okarnut okaromãrput.

18. Kuglugiãngojartunik pẽjaijomãrput: Tokkonartomiglo imeralloarunik, sokkoserniængilet; kañimajut aggangmingnut pattiktorpattigik piungnẽromãrput.

19. Nalekab taimak okautilauramigit: takpaunga kangattartitauvok killangmut, Gudiblo tallerpiet tungãnut ingitsartorlarme.

20. Tapkoale tamaiñut okarijartorput; Nalekablo piñiarkattigiveit, okausingit okpernartipeit tattaminiarnartuñut malliktuñut.

———

LUKASIB AGLANGIT,

OKAUTSINNIK TUSSARNERTUNNIK.

KAPITELEMIK 1.

Johannesib Babtiterijub innulerninganik Zachariase okautsaulerpok. Jesusib Kristusib innulerninganik, Maria okautsaulerpok. Elisabete Mariab nellipsarpa, nakoridlarningalo Gudemik.

Unnuktut aglalaungmetta illutsinik uvaptingne,

2. Imak unipkautingmattigut tamakkoninga, nangminek kiglinganit tautulauktut, kingornganelo okautsinnik kivgartolertut.

3. Tamanna uvangatauk ajungitsugivara, tamaita kiglinganit kiglissitigilualaurapkit, illingnut nægliktara Teofiluse aglaluarlugit.

4. Kiglilingmik piokalaunertunnik tussarkovlutit, nellojungnẽralloaravit.

5. Nuname Judæame Herodese attanniotillugo ajokertuijokarpok Abiab sim̃ertangita illanganik, Zachariasemik attelingmik, taipsoma nullia Aronib panningita illanget Elisabetemik attelik.

6. Tamarmik idluartuk Gudemut, Nalekablo perkojangit piomajangillo tamaita naletsiarpakit.

7. Kittornga kangituk, Elisabete kittorngisuiname, innutokaulerdlutik tamarmik.

8. Taipsomane Zachariasib simmẽnine nelliutingmet, ajokertuijotitut asingititut pinniarame Gudemut.

9. Sãkattab pitim̃ago ajokertuijub illusinginnut, Nalekab iglunganut (ivsornaitomut) itterlune tippigiktomik pujorame:

10. Innugaseksuit illunatik sillatanetut (iglub pãngane) tuksiarlutik pujortillugo.

11. Nalekab Engelingita illanget tækkotipok tapsomunga, Altarib pujorviub tallerpiet tungãne nængertok.

12. Tamna Zachariasib tækkogamiuk, kvaksalarmelo erksilerpok.

13. Engelible okautiva: Zachariase! erk-

sinæk tuksiarnitit tussartauvut: nulliet Elisabete erngnijomarpok erngniksarnik, taimna Johannesemik atseraromavet.

14. Kuviaisutigilugo alliagiomavet, uñuktuttauk innuit kuviaisutigiomavæt iñulerpet.

15. Nalekamut angidlaromãrmet. Weinemik assianiglonẽt iñiksamik pitsartudlartomik iñerniængilak anãname timinget illuanetillugo, Annernermik ajunginermik illumigijaulãrpok.

16. Israelib kinguvangit unnuktut sãtitsomarpeit Gudemut Nalegangannut.

17. Nalekab sivorlerijomãrpa Eliasib annerningatut pitsartuningatullo, angajoket omættingit kittorngettik illagivlugit, sãtitsomãrpeit Nalekamut, okpingitullo pititsomãrpeit idluartut illissimaningiñut, taimak Nalekamut innungnik oppalungẽrsimajuñik ãkigomavlugit.

18. Zachariasib Engele okautiva: Suna nellunaikutaksarivigo? Itulerama nulliaralo ningiungogivok.

19. Engelib kiovlune okautiva: Gabrieliovũnga Gudib sãnganetsainartunga, tillijau-

vunga okauterkovlutit, mattominga nellojungnĕrtitaukovlutit.

20. Ahak, okautsikka illingnut nellautsijut okperinginangne, okarungnængilărpotit, okarnermik ajorsalerlutit, okautsima nelliuviksangetta uvluksanget nelliutitiñago.

21. Zachariase kattimavingme mullungmet, iñuit sillatănetut uttakkivæt tattamiiniarlutik.

22. Añigame okaulugit ajorpeit mallugivæt tagva tekkojorællugo kattimavingme.

23. Piñiareksame sorĕrvinget nelliutingmet iglominut angerarpok.

24. Uvlulle taipkoa năngmetta, tapsoma nullia Elisabete singailerpok, takkenik tellimanik ĭjerartorkărdlune okarpok:

25. Taimak Nalekab pivănga, uvlut taipkonañe tækkunăraminga, kangusunera uvamnit pĕrlugo iñungne.

26. Takkit arverningane Engele, Gabrielemik attelik, Gudib tilliva iglugasengnut Galilæametuñut, Nazaretemik attelingnut.

27. Uigasungmut angersimajomut Davidib kinguvangita illanganut, Josefemik attelingmut uigasuk Mariamik attekartok.

28. Engelib ittervigiva okarlune: Sallutitauvotit saimartitaularpillo! Nalekab neijorpãtit, pillorinerõvotit arngneñit tamaiñit!

29. Engele Mariab tækkogamiuk, okausingillo tussaramigit, kvaksarpok issumalilarmelo: Kañok tagva sallutitauvik?

30. Engelible okautiva: Maria! erksinæk, Gudib saimartilaungmattit.

31. Ahak! singailarpotit erngnermik erngniomãrlutit, Jesusemik atseraromavet.

32. Tamna angidlaromãrpok, kotsingnerub erngninganik taijaujomãrpok. Gudib Nalekab tuñitsivigijomarpa angutæt Davidim iksivautanganik.

33. Jacob iglunganut attañiojomãrpok issokarniængitomut, attannioninga issokarniængilak.

34. Engele Mariab apperiva: kañok tagva pilarka? Angumik kausimanginama?

35. Engelib kiovlune okautiva: Añernerub ajunginerub kollangiaromãrpãtit, takpiksomalo pitsartuninget ulligomãrpãtit. Tamaña pivlugo ajunginek erngnijekset Gudim Erngninganik taijaujomãrpok.

36. Ahak! Elisabettauk illet singaigivok erngnermik ningiutokaulerdlune, takkit arverningane, taimna kittorngisuitok illunatik okautigivæt.

37. Gude sappernartissingimet.

38. Mariale okarpok: Attauk, Nalekab kivgarivãnga okaravit taimailerlanga, Engelib keñekpa tava.

39. Uvlune taipkonañe Maria aulalerpok, aisarlune kakkeñut iglugasengnut Judæab nunnanganetunnut.

40. Zachariasim iglunganut itterdlune Elisabemut okarpok: ullapirsautekarit.

41. Mariab okausinga tâmaña Elisabetib tussarmago, timinget singainga nerritoralerpok, tagvainak Elisabete illummertaulerpok Añernermut ajunginermut.

42. Nipliadlarlune Mariamut okarpok: Pillorinerovotit arngnennit tamaiñit, timivit singainga pillorikivok.

43. Kañok okarpik, nalekama anãnanget tikkiñanga?

44. Ahak ullapirsautekarit okaravit tussarapkit, nutarak illumnetok kuviaisungnermut nerritoralerpok.

45. Pillorikpotit okperavit, illingnut Nalekam okausingit illunatik nellautsilermetta.

46. Maria okarpok: Tarngnima Nalegak nakoridlarpa.

47. Gude Piulijiga añernerma kuviaisugvigiva.

48. Saimannerminut kivgakullune kamagilermago. Ahak, mannamit innuit illunatik pillorineraromarpãnga.

49. Angijovaksoarmik pingmanga, ajuga kangitub, ajunginermiglo attiggub.

50. Nãpkininga nalektiminetsainarpok soraijunanne.

51. Sõngõgame tallerminut siamartipeit omamingne piujorijut.

52. Pitsartojorsuit iksivautangannit orrutipeit, nellokotijorijut angijorortipeit.

53. Kãktut tunnitsivigiluarpeit piksangiñik, agluitulle aulartipeit sokkartinagit.

54. Kivgeñe Israele Gudib piuliva issokangitomut, nãpkininga erkaumavlugo.

55. Okarame sivorliptingnut Abrahamut kinguvãnginullo tamainnut.

56. Takket pingasut nãvlugit, Elisabete

Mariab neijoramiuk, angerarivok iglominut.

57. Elisabetib erngniviksane nelliutingmet, erngnermik erngnivok.

58. Nalekab nāpkigingmago, nunnakattingita illangitalo tussaramitsuk, kuviaisukattigivæt.

59. Uvlut sittamaujortut nāngmetta, kippilugo (nutarārsuk) tikkipæt, angutānut Zachariasemit atteritipæt.

60. Arngnæt kioveit okarlune: Naukagle, Johannese attekalerpok.

61. Okautivæt: illakangilatille taimaitomik attelingmik.

62. Anguta Zachariase nullorarpæt, kanpoētomik atsererkojomavlugo?

63. Aglageksamik kaikojivok, aglaklune okarporlo: Johannese attinga. Illunatik tattaminialerput.

64. Tagvainak Zachariasib kanninga okkangalo angmartitauvuk, okalerdlune Gude nakoridlarpa.

65 Nunnakattingit illunatik erksilerput, tamakkoa tamaita tussaumalerpeit kakkamiut illunatik Judæame.

66. Tussartullo tamaita omamigilerpeit okarlutik: kañok illingajomărasugiviuk nutarărsuk una, Nalekam aggangminut neijormago?

67. Angutalo Zachariase Añernermut ajunginermut illumertaulerpok nellautsilertunnik okarlune imak:

68. Nakoridlartaule Nalegak, Israelib Gudinga! iñutitane tikkidlugit piulingmagit,

69. Piulijorsoarmik pitingmattigut kivgame Davidim iglungane:

70. Itsarsoak taimak okarame idluartut nellautaijut kanningittigut:

71. Piulijomavluta keñugijiptingnit, omigijiptalo tamaita agganginnit,

72. Angajokavut năpkigilugit, anganine ajunginek erkaumavlugo.

73. Abrahamut atătaptingnut miksekartomik okarame:

74. Piulijaukovluta kennugijipta agganginnit, kivgartorlugo Gude innotilluta erksinata,

75. Ivsornainermiglo idluarnermiglo kuviagijanganut.

76. Igvit nutarak, taijaujomãrpotit kotsingnerub nellautaininganik; Nalekab sivorlerijomãrpãtit apkotiksanga ãkiksorkovlugo,

77. Innutitangit nellojungnẽrtilugit piulijiksamik, ajornermingnit issumangnerungnẽrtomik,

78. Gudipta omættinget nãpkininganut, tapsomanget nuijub kotsingnermit tikkipãtigut;

79. Kaumarsãrlugit tãrsiortut tokkublo tachalininganetut ittikkavut torartilugit apkomut ullapirsartauvionartomut.

80. Nutarãrsuk aglisilerpok, sangidlarlarmelo annernerme, iñukangitomelunelo, sakkerviksane Israelib kinguvãnginut nelliutilerkãrtinnago.

KAPITELEMIK II.

Kristusim innulerninga Bethleheme, kippiningalo attingalo. Nutarãrsuk Jesuse pitipæt kattimavingmut Jerusalemetomut, Sakkijarningalo kattimavingme Jerusalemetome.

Taipsomane attañersub Augustusib attanniovingme iñuit tamaita aglaktaukoveit (attingit).

2. Tamedsa aglait sivorliojut, pivut, Zireneuse attanniotillugo Siriame.

3. Illunatik iglugaseksoarmingnut aivut aglaktaukovlugit.

4. Josefetauk aularivok Galilæamit, iglugasengmit Nazaretemit, Judæamut Davidim iglugaseksoangiñut, Bethlehemik attelingnut, Davidim iglunganit kinguvãnganillo pigame, aglaktaukovlugo.

5. Maria nullieksane aiparællugo, tamna singaijok.

6. Tagvanedlutik erngnisulerpok.

7. Erngniliamimik erngnivok. Im̃userdlugolo añoravinermik, nersutit nercheviañut illiva, siñiktarvingme iñiksakanginamik assianik.

8. Taipsoma erkane mianersijun-ĭput, natẽrname nergsutitik avalulingmetut mianerivlugit pivut.

9. Ahak, Nalekam Engelinget tikkipeit, Nalekablo kaumasinget kaumartidlarmagit erksidlalerput.

10. Engelible okautiveit: Erksinase! Ahak, kuvianartorsoarmik okautivapse sillarsoarmiunnut tamaiñut pilãrniartomik:

11. Pivluse manna Piulijok, Nalegak Kristuse erngniangõngmet, Davidim iglugaseksoanginne.

12. Tagva nellunaikutarissiuk: Nutarãrsuk annoravinermik im̃usersimajok, Nersutillo nerchevianut illimajok naipilãrpasse.

13. Tagvainak Engeleme killangmiugaseksuin-ĭtut, Gude nakoridlarpæt okarlutik:

14. Gude kõtsingnermetok nakoridlartaule! ullapirsautekarle nunname! Inungnelo kuvianartokarle!

15. Engelit tãipkonanget killalliarmetta, mianersijut ingmingnut okalerput: Manna Bethlehemut ailaumitta, pijokalertomik tagvane tækkojartorluta Nalekam okautiserkojanganik uvaptingnut!

16. Tuavilutik tagvunga pivut, Marialo Josefelo tikkipakit, taimaktauk Nutarãrsuk nergsutit nercheviane illimajok.

17. Tekkogamitsuk, okautigijartorpæt tamainut, Engelib okausingit unĭpkautigiveit Nutarãrsuk pivlugo.

18. Tussartullo illunatik mianersijut okausingit tattam̃iniariveit.

19. Mariable tussartane tamaita puigorungnængerlugit omamine erkarpeit.

20. Mianersijut utterivut, Gude nakorilugo kujagidlarpæt tussartattik tækkojattiglo pivlugit, taimak okautsaulauramik.

21. Uvlut sittamaujortolermetta, Nutarãrsuk kippijaungmet, atserarpæt Jesusemik, Engelib taimak taingmago, sulle arngnãme timingit illuane-ĭlerkãrtiñaga.

22. Uvlut nelliutingmetta, Maria sujungailune, Mosesib perkojangit malliklugit; nu-

tarãrsuk Jesuse takpaunga Jerusalemmut aitipæt, Nalekamut pititsomavlugo;

23. (Aglait pivlugit Nalekab perkojanginne: Angutiãrsuit kittorngengautit ananaminit sivorlerpæt annijut Nalekam̃ut perkojomãrpeit;)

24. Tunnergotiksettik tunnilugit, sorlo Nalekab perkojanginne aglaksimavok; Taubiñik (Akigiojartungnik) piarkeñiglonẽt marrungnik.

25. Ahak, taipsomane angut Jerusalem̃etok, Simeonemik attelik; iñuk taimna idluartok Gudelo naletsainarpa, Israelib mañiguiniksanganik neriuklune uttakkijok, Añernerum ajunginerum iñigiva.

26. Annernermut ajunginermut nellojungnẽrtitaulauktok, tokkoniængilak, Nalekab Kristusinga tækkokãrtinnago.

27. Tamna Annernerum ajunginerub kajungertim̃ago, kattimavingmut pivok: Nutarãrsuk Jesuse angajokakita ãtim̃akko, perkojet naleklugit, aglaillo malliklugit nutarãrsutik pivlugo,

28. Simeonib tiguva, erkisimiardlugo, Gude nakoriva okarlune:

29. Nalegak, manna ullapirsarnartomut kivget angerarle, sorlo okalauktotit.

30. Isimnut piulijiksarekojet tækkogapko.

31. Tamna iñuit illunarsoatik kẽnangit sãnginne piarẽrtinangne sakkertilalo.

32. Kaumajok nellojuñik kaumatsitiksak, iñutitavillo Israelitit nakorijanget.

33. Nutarãrsuk pivlugo tussartatik Josefib atateksanget arngnællo tattamminiarivakit.

34. Simeonib saimartipæk, arngnãnullo Mariamut okarlune: Ahak, una orrojutiksaujomãrpok, makkijutiksaujomarlarmelo unnuktuñut Israelib kinguvãnginnut, nellunaikutaksaujomãrlunelo akkerartugeksak.

35. (Tarngnikullo (Maria piva) kibliktaujomãrpotit saviksoarmut), uñuktut omættingita issumangit sagvartaukovlugit.

36. Arngnaktauk nellautaijok tagvanenivok Hannamik attelik, Fanuelib pañia, Aserib kinguvãngita illanget, ningiungolertok, uikalauktok okkiunik arvengemit aggartunnik uigasulaukãrdlune kingorngane.

37. Mannale uigarniojok okkiungit ungnijakattartut sittamertorlutik, kattimaving-

metsainarame, tuksiarnermullo nerringiñermullo Gude kivgartorpa uvlullo unnuello tamaita.

38. Tapsomatauk tikkipeit, Nalegak nakoridlarpa, okautigilãlo piulijiksamik uttakkijunnut tamaiñut Jerusalemetunnut.

39. Tamaita namaksigamikit Nalekab perkojangit pivlugit, ama Galilæamut utterivut iglugasengmingnut Nazaretemut.

40. Nutarãrsuk aglissikpok pitsartudlarluncelo añernerme, sillatovaksoadlalarmelo, Gudib saimaninget neijoriva.

41. Angajokakit opernget tamaita Jerusalemut aivuk, añivium erkaumavia nelliutileranget.

42. Jesusib okkiungit arkangemit aggarlermetta illagællugo takpaunga Jerusalemut aivuk, illutsettik attordlugo.

43. Uvlut taipkoa nãgamikit, angerarmennik, nukapiak Jesuse Jerusaleme nokarpok, Josefiblo arngnællo nellovæk.

44. Illagilauktamingnut illausugigamiko, uvlok attausek ingeraramik keñerijartorpæk, apperkotigællugolo illamingnullo illitarijamingnullo.

45. Nenninginamiko, ama Jerusalemmut utterkpuk kenneriardlugo.

46. Uvlut pingasulermetta, naipipæk kattimavingme iksivajok ajokertuijorsuit akkorngane, tapkoa naleklugillo apperiveit.

47. Nalektullo illunatik tattamminiarivæt sillatuningalo kigosingalo.

48. Angajokækita tækkogamiko, kvaksarpuk, arngnæt okautiva: Erngnĭk, sõg imailiorpittiguk? Ahak, atateksavit uvangalo keñilaukpaptigit kiksarluñuk.

49. Jesusib kiovæk: Sõg kennerpittinga? nellovitik, Attatama pingit piñiariakarapkit?

50. Kañorle okautingmagik, okausinganik tukkissingilæk.

51. Illagællugik tava taununga Nazaretemut aivok, naleluarlugiglo. Okausingille makkoa tamaita arngæt omamine torkorpeit.

52. Jesusele sillatulerpalliadlarpok, okkiungillo uñuksivalliadlarlutik, saimalerpalliadlalarmelo Gudemelo iñungnelo.

KAPITELEMIK III.

Johannese ajokertuilerpok. Jesusib Babtitauninga Jesusib Kristusib sivorlinginnik Arngnæt Mariam angajokanginnik.

Okkiut arkangemit tellimaulermetta, Attanersoak Tiberiuse Attanniotillugo; Pontiuse Pilatuse attanniokattaumet Judæame; Herodeselo nuñam illainangane attanniongmet Galilæame; nukkālo Fillippuse nuñam illainangane attanniongmet; Itturæame Trachonitisim erkāne; Lisaniaselo nunnam illainangane attañiōngmet Abileneme;

2. Hannaselo Kaifaselo ajokertuijorsutillugik; Johannese Zachariasim erngninga, Gudib kaikova iñukangitomit.

3. Jordanim erkānut tamaiñut pivok ajokertuivlune Babtijūmik ajortunnit pejautiksamik.

4. Sorlo nellautaijut aglangiñe aglaksimavok: Taimnauvok nellautaijum Jesaiasim okautigilauktanga okarame: Ajokertuijub nippinga innukangitome imak pivok: Nale-

kam apkotiksanga ãkiksorsiuk, apkoserngit narrotissigik.

5. Korkut illunatik kipviartaujomãrput, kakkello kakkãrsuillo illunatik nakkiglijaujomãrput, apkoserngillo niungajut narrotitaujomãrput, apkoserngillo mañetut manniksidlaraujomãrput.

6. Uvingit (sillarsoarmiut) illunatik Piulijok Gudemit pijok tækkojomãrpæt.

7. Innuit añivigingmatsuk Babtitaujomavlutik, Johannesib okautiveit: kuglugiãngojartose! kia kemakovãse ningautsib pijomãrtub?

8. Atte, kiglilingmik sãgiarluse ablapsamik issumakaritse. Illupsigut issumaniarase, imak okaromavluse: Abraha atãtagivavut. Okautivapse: ujarkennit makkonanget Abraha Gudib kittorngitisarajarpa.

9. Ullimaut napartub mimernanganelerpok. Napartok nelliak ajungituñik paungakangitok kippijauniartok, ikkomamut egilugo.

10. Innuit apperivæt okarlutik: Kannok pinniarkita?

11. Kioveit okautivlugit: Marrungnik an-

noraggub aipanga tuñilugo pekkangitomut, nerkiksaliktauk taimaililugo.

12. Zoelnerritauk tikkipæt Babtitanjomavlutik, apperivlugolo: Ajokertuijok kannok uvagut piñiarkita?

13. Kioveit: uñunerseñik piomaniarase, perkojet kisseta pinniarlugit.

14. Sorsuktuksettauk appersorpæt okarlutik; Uvagulle kannok piñiarkita? Okautiveit: Iñungnik akunaidlarniarase idluitulliaraselonẽt akkillertaunise namagissigik.

15. Innuille neriungmetta, illunatik omættimingne Johannese Kristuseosugingmatsuk;

16. Johañesib kioveit, tamaita okautivlugit: Uvanga imermut Babtipapse, nutāmik issumakarkovluse; Kingunipkut tikkituksak pitsartunersauvok uvamnit, nellovkotivungalo. Tapsoma itt ggagutingit singẽjarlugik. Tapsoma Babtitsomãrpãse Annernermut ajunginẽrmut ikkomamullo.

17. Tapsoma poagit tigumiarpa, kematullivingme nettinga sanneromãrpa, kakkojeksariktullo kematullivingminut kattitsomãrpeit; piungitulle õtsomãrpeit ikkomamut kamitsuitomut.

18. Assinginullo unuktuñut okautsinnut innuit innerterpeit, okautivlugillo.

19. Herodesele Attangit settamat illanget, Johañesib suadlarmago nukkæt Fillippusib nullia, Herodiase pivlugo, ajortulliarningillo tamaita pivlugit.

20. Tamakkoa tamaita illaveit mattominga Johannese parngnañẽrsimavingmut pitilugo.

21. Taipsomane inuit illunatik Babtitaungmetta, Jesusetauk Babtitaungmet tuksialarmelo, killak angmalerpok.

22. Annernek ajunginek (tingmiatut) taubetut akkartok, (Jesusib) kãnganut pijok: nippe killangmit tussartaugivok okarlune: Igvit Erngnerivagit nægliktara, tamna kuviagijara.

23. Jesusim okkiungit ungnijut tellimaujortullo pilermetta ajokertuilerlune piniarlerpok erngnionasugivælo Josefemut; Eli taipsoma erngninga.

24. Taimna Matatib erngnerilauktanga, taimna Levib erngnerilauktanga, taimna Melchib erngnerilauktanga, taimna Jañab erngnerilauktanga, taimna Josefib erngnerilauktanga.

25. Taimna Mathatiasib erngnerilauktanga, taimna Amosib erngnerilauktanga, taimna Nahub erngnerilauktanga, taimna Eslib erngnerilauktanga, taimna Naugib erngnerilauktanga.

26. Taimna Matib erngnerilauktanga, taimna Matatiasib erngnerilauktanga, taimna Semeib erngnerilauktanga, taimna Josesib erngnerilauktanga, taimna Judab erngnerilauktanga.

27. Taimna Johannab erngnerilauktanga, taimna Resab erngnerilauktanga, taimna Zorobabelib erngnerilauktanga, taimna Salatielib erngnerilauktanga, taimna Nerib erngnerilauktanga.

28. Taimna Melchib erngnerilauktanga, taimna Addib erngnerilauktanga, taimna Kosab erngnerilauktanga, taimna Elmodab erngnerilãuktanga, taimna Herrib erngnerilauktanga.

29. Taimna Jesob erngnerilauktanga, taimna Elieserib erngnerilauktanga, taimna Joreb erngnerilauktanga, taimna Matatib erngnerilauktanga, taimna Levib erngnerilauktanga,

30. Taimna Simeonib erngnerilauktanga, taimna Judab erngnerilauktanga, taimna Josefib erngnerilauktanga, taimna Jonab erngnerilauktanga, taimna Eliakib erngnerilauktanga.

31. Taimna Melab erngnerilauktanga, taimna Mainab erngnerilauktanga, taimna Matatab erngnerilauktanga, taimna Nathab erngnerilauktanga, taimna Davidib erngnerilauktanga.

32. Taimna Jesib erngnerilauktanga, taimna Obedib erngnerilauktanga, taimna Boasib erngnerilauktanga, taimna Salmub erngnerilauktanga, taimna Nahasub erngnerilauktanga.

33. Taimna Aminadab erngnerilauktanga, taimna Arab erngnerilauktanga, taimna Esrob erngnerilauktanga, taimna Farezib erngnerilauktanga, taimna Judab erngnerilauktanga.

34. Taimna Jakob erngnerilauktanga, taimna Isaab erngnerilauktanga, taimna Abrahab erngnerilauktanga, taimna Tarab erngnerilauktanga, taimna Nahorib erngnerilauktanga.

35. Taimna Saruchib erngnerilauktanga, taimna Ragahub erngnerilauktanga, taimna Falegib erngnerilauktanga, taimna Eberib erngnerilauktanga, taimna Salab erngnerilauktanga.

36. Taimna Kainab erngnerilauktanga, taimna Arfagsadib erngnerilauktanga, taimna Semib erngnerilauktanga, taimna Noab erngnerilauktanga, taimna Lamechib erngnerilauktanga.

37. Taimna Matusalab erngnerilauktanga, taimna Enochib erngnerilauktanga, taimna Jaredib erngnerilauktanga, taimna Maleleelib erngnerilauktanga, taimna Kainab erngnerilauktanga.

38. Taimna Enosib erngnerilauktanga, taimna Setib erngnerilauktanga, taimna Adamib erngnerilauktanga, taimna Gudib pinga.

KAPITELEMIK IV.

Kristusib õktortauninganik, sãlakarninga-niglo.

Jesuse Añernermik ajunginermik illumilik, ama Jordanemit utterivok, Añernerum aitipa iñukangitomut.

2. Uvlunik marrungnik ungnijakattartut Satanasib õktorpa. Uvlullo taipkoa-ĩtillugit nerringilak, (uvlullo) taipkoa nãngmetta, kãlerpok kingorngagut.

3. Satanasible okautiva: Gudim Erngnerikpattit, ujarak una okautiuk kakkojarorlerkovlugo.

4. Jesusible kiova, okarlune: Aglait imaiput: Kakkojatuinak iñum iñotigingila, Gudible okausingit tamaita (iñotigiveit).

5. Satanasib aitipa kakkamut kingiktorsoarmut, sillarsum attañioningit tamaita tapsomunga attautsikut kemergojautipeit.

6. Okautivlugo: Makkoa attañioningit tamaita, ãnanauningillo illingnut tuñijoma-

vakka; uvamnut tuñijaungmetta, issumam-
niglo tuñivakka piomajamnut;

7. Maña tuksiarvigijomagumga, tamaita
piksariniartattit.

8. Jesusib kiovlune; okautiva: Satanase,
uvamnit aularit; aglaksimangmet: Gude
Naleket tuksiarvigilugo kissiet kivgartorniar-
pet.

9. Jerusalemut aularutiva, ãtilãlo kattima-
viub nuvugusinganut, okautivlugo: Gudim
Erngnerikpattit akkarit;

10. Aglaksimangmet: pivlutit Engeliñe
perkojomãrpeit sapputilutit,

11. Erkisimiartaukovlutillo, ittikkettit a-
põrkoñagit ujarkamut.

12. Jesusib kiova, okarlunelo: Okautsit
imaiput: Gude Naleket õktorniarnago.

13. Satanasim õktortiñe tamaita nãgamigit,
manakut kemekpa.

14. Jesuselo añernerub pitsartuninganut
ama Galilæamut utterpok, tapsomalo erkãne-
tut illunatik tussaumalerpæt.

15. Illiñiarvingiñelo ajokertuivok, iñuit
illunatik nakorivæt.

16. Nazaretemullo pivok, perorvingminut:

Illutsimitut sabbatteongmet illiniarvingmut itterpok, nikkoviname aglait attuaromang-magit.

17. Tuñitsivigivæt-nellautaijum Jesaiasim aglanginik. Makperamigit, okautsit ukkoa nellaupeit, imak aglaksimajut:

18. Nalekam añerninga kollimnepok, taimaitomik saimartipänga; tillilarmalo o-kautsit tussarnertut okautigëkovlugit aglu-juñut, iñuliklerkovängalo serkomisimajunik omættelingnik; parngnanërsimavingnetut añiviksanget okautigekovlugo, tautungitullo tautulerkovlugit, kappiaisuktullo kappiaisu-gungnërkovlugit ajorungnërkovlugillo.

19. Nalekablo uvlunga tussarominartok okautigekovlugo.

20. Aglait pattiktinamigit, kivgamullo tuñigamigit ingipok. Illiniarvingmetullo illunatik tækkunärpæt.

21. Imagle okautilerpeit: Uvlome aglait ukkoa siutipsingnut nellautsijut tussarpas-se.

22. Illunatiglo nertorpæt, okausingillo tussarnertut kañinganit añijut tattamininiari-

veit, okarlutik: Tamna Josefim erngneringila?

23. Okautiveillo: Illale mattominga okautijomārpapsinga: Iñulijok, illingnik piulidlarit; tattaminiarnartunik angijunik tussalaukpogut Kapernaume? Taimailiorittauk tamane nunangne.

24. Okautiveit tagva: Ahamerik, okautivapse: Nellautaijok kujagingilæt nunnakattingita.

25. Nellāgulle okautivapse: Israelittiñe uigarnerit uñulaukput Eliase iñotillugo, killak parngnanērsimatillugo okkiut pingasut, takkillo pingasujortut, kākavaksoadlalaungmet nuñarsoarme illunane;

26. Tapkoale illainangnut uigarnermut Sareptamiomut Sidonib nuñanganetomut, Eliase tillijauvok.

27. Kallakartullo uñuktut Israelittiñe taipsomane Elisa nellautaijok iñotillugo, assianik kallagungnērsimajokangilak, Naeman Siriamiok kissime.

28. Illiniarvingmetut illunatik tamaña tussaramitsuk, kañingaumajadlalerput.

29. Nikkovilutik, iglugaseksoarnit añitipæt, kakkam iglugaseksoakarvingetta nuvuklinganut aitidlugo, tagvanget ejukartitsomavlugo.

30. Akkorngattigulle aularpok.

31. Kapernaumut pivok Galilæab iglugaseksoanganut, sabbateoleranget ajokertorlugit.

32. Ajokertutingit taipkoa tattaminiariveit, kimnadlartomik okarmet.

33. Tagvane iñuk illiñiarvingmetok Satanasemik makkojungnartomik illumiktok, tamna nipliadlarlune,

34. Okarpok: Flai uvaptingnut sugivit, Jesuse Nazaremiok? asserorijartorpaptigut; kinaujotit kausimagapkit, Gudim ajunginerivãtit.

35. Jesusible iñerterpa, okarlune: Okajuẽrit, omanget iñungmit añit. Satanasib tava orrotipa akkorngauut, añilarmelo tapsomanget, akkoñarnagolo.

36. Illunamasiatik erksilerput, ingmingnut okarlutik: Suna una? Añernerit makkojungnartut sugartomullo pitsartojomullo okautingmagit, nalekpæt añilarmiglo.

37. Piñiarningit tussaumalerpeit nuñab tapsoma erkãnetut illunatik.

38. Nikkovilune illiñiarvingmit, (añivok) Simonib iglunganut pivok. Simonib sakkia (arngnak) kañimanartomut kañimajok, taimna pivlugo tuksiarvigivæt.

39. Tikkipa, kañimanartok iñerterpa, kañimanartub tava keñekpa. Tagvainak makkipok kivgartorlugit.

40. Sekkeñek nippimalermet: sunatuinarnik kañimasiggit pitipeit tapsomunga. Aggangminut tamaita pattikpeit, iñulivlugillo.

41. Satanasittauk uñuktuñit añivut, nipliadlarlutik okarput: Kristuseovotit Gudim Erngninga. Iñerterlugit okarkongileit; Kristuseõgame nellungimatsuk.

42. Kaulermet añivok, iñukangitomut aularalune, iñuit keñerpæt, tikkinamitsuk, tagvanetilerpæt keñektaujomañatik.

43. Okautiveille: Iglugaseksoarne assiane okariakarivuñgatauk okautsinik tussarnertunik, Gudib nalegauninganik; tamaña pivlugo tillijauvunga.

44. Galilæam illiñiarvingine ajokertuivok.

KAPITELEMIK V.

Tattaminiarnatomik mingeritsenik nulluarniartuñik.

Iñugiartorsuit nimniutimatsuk, Gudim okausingit tussaromavlugit; imab Genezaretib señianetok.

2. Umiakotuk marruk tækkovak señianetuk, mingeriarniartut niumavut nullutsettik erortorlugit:

3. Aipanganut, Simonib pinganut ikkimagame okautiva, imarbikparialakovlugo. Ingidlune, iñuit ajokertorpeit umiakotomit.

4. Okãlavlune sorẽrame; Simonemut okarpok: Imarbikpalerit ittijomut, nullutsesse kivitissigik, mingeriarkovluse.

5. Simonib kiova okautivlugo: Ajokertuijok, uñuak nãvlugo pinasuaralloarpogut angẽnarlutalo; okautsille naleklugo nullutset kivitiniarpakka.

6. Taimailioramik, mingeriavaksuit piveit, nulluangit alliktorlutik.

7. Umiakotomiut aipaitik kaikolerpeit, amuarkattikumavlugit. Tikkinamikit umiakototik ussilerpakit puklivlugik.

8. Tamaña Simonib Petrusib tækkogamiuk, Jesusib ittigangiñut pãmakterpok, okarlune: Nalegak keménga, iñuvunga ajortolik.

9. Koaksarame, umiakattinelo illunatik, mingeritset uñuksigamikit pijerkattigěklutik;

10. Taimaktauk Jakobuselo Johañeselo, Zebedæusim erngnæk, Simonib pinasuarkattik (koaksalerivuk). Jesuse Simonemut imak okarpok: Erksiniarnæk; mattoma kingorngane iñungnik pilãrpotit.

11. Umiakototik nuñalitilugiglo, perkotitik tamaita keměkpakit, malliklugolo.

12. Iglugaseksoangita illanganetillugo: Ahak, angut kallaktorsoak tagvanepok. Jesuse tækkogamiuk pãmangavigivlugo, tuksiarvigiva, okarlune: Nalegak pijomaguvit, kallagungnaititsomavarma.

13. Aggane issaktipeit aktorlãlo, okarlune: Pijomavunga, kallagungnerit. Tagvainak kallagungněrsãrpok tava.

14. Iñerterpa okautivlugo: assingnut taimak okarniarnæk; ajokertuijomulle ainiarit, tækkotilutillo taipsomunga, tuñergotiksarlo Mosesib tuñerkojanga tuñilugo, kallagungnĕravit nellojungnĕrkovlugit.

15. Anginersamigle tussaumajaulerpok, iñugaseksuit tussaromavlugo tikkipæt, iñulijaujomavlutiglo kañimalungnermingnit tapsomunga.

16. (Jesusele) keñeklugit iñukangitomut aivok, tuksiardlune.

17. Uvlut tapkoa illangane, ajokertuilerame; Farisæerit aglanguiglo illissimajut iglugasengnit tamaiñit, Galilæametuñit, Judæametuñillo Jerusalemillo pijut, tagvane iksivangmetta. Nalekab pitsartuninga tapsomanget añivok, tamaita iñulivlugit.

18. Ahak, illangit ătsivut tumaksajomik aumittine nellajomik akigarpæt; tamnalo ittertinasuarpæt, sãnganut illijomavlugo.

19. Itterviksarsinginamitsuk iñungnut, iglub kanganut majoarput, angmajokut ningitipæt iñangavialo aglæt; (iñuit) akkornganut, Jesusib sãnganut.

20. Okperusingit Jesusib kausimagamigit,

tumaksajok okautiva: Iñuk, ajornitit issumagijaujungnĕrput.

21. Aglangnigle illissimajut Farisæerillo imak issumalerput, okarlutik: Kina una, okausekartok akkerartortunik Gudemut? kina ajortoĕrātsijok, Gude kissime?

22. Jesusib issumangit kausisāramigit, apperiveit: Kañok omættipsingne issumakarpise?

23. Sumik okariak ajornænginerova: Ajornitit issumagijaujungnĕrput? imaglonĕt okaudlugo: Makkitit, arvertarlutillo?

24. Nellojungnĕrkovlusele, Iñum Erngninga pitsartojokarpok nuñame ajortoĕrotsijomik, tumaksajomut imak okarpok: Okaupagit makkitit, aumittititpikit, angerarlutillo.

25. Tautuktillugit makkisārpok, aumittinelo neksarlugit, iglominut angerarpok, Gudelo nakoridlarpa.

26. Illunatik tattaminiarput, Gudelo nakoridlarpæt, erksidlalilarmiglo okarput: uvlome tattaminiarnartunik tækkolauktogut.

27. Mattoma kingorngane, añigame Zoelnere Levisemik attelik tækkova, tuñiorkai-

vingme iksivajok, tamna okautiva: mallinga.

28. Nikkovipok, tamaita keñeklugit mallikpa.

29. Levisib iglomine nerkikselliorpa uñuktuñik. Nerchevingme iksivatillugo, Zoelnerillo assingillo uñuktut iksivakattigivæt nerrimävingme.

30. Aglangnik illisimajut Farisæerillo, illinniartingit avamudlarvigilerpeit, okautivlugit: Sõg Zoelnerillo ajortulliartullo, nerrekattigivissigik?

31. Jesusib kioveit, okautivlugit: Atsuilît iñulijikariakangilet, kañimajut kissimik;

32. Idluartut kaikojartulaungilakka ablapsamik issumakarkovlugit, ajorniggille kisseta.

33. Okautivælle: Sõg Johañesim illiñiartingit uñuktuñik nerringipakket, tuksiarlarmiglo uñuktunik, taimaktauk Farisæerit illiniartingit; illiniartittille agleratik nerrilutiglo iñerpakpet?

34. Okautiveit: Nullianiktomut tikkitut, niksak taipkoa neijortigitillugo, nerrititaililugit ajorpesse;

35. Nelliutsomãrpok, uiksamik aksartaulãrput, tava agleromãrput nerriniaratiglo.

36. Adsigektunik okautiveit: Añoratokak illarniængilæt nutãmik illaksamik; nutãb allingmago nutaungitok, illartãrlo idluanginivok nutaungitomut.

37. Weinelo nutãk im̃erkautinut nutaungituñut im̃ertutingilæt; weinib nutãb alliktoromangmagit im̃erkautit, weinelo kovituinaromãrpok, im̃erkautillo asserorlugit.

38. Weinemigle nutãmik im̃erkautiñut nutãnut im̃ertutijeksauvok, tamarmik asserojuikattigẽkpuk.

39. Weinemik nutaungitomik im̃ilauktok killanãngilak nutãmik; okarame, nutaungitok mamarnerõvok.

KAPITELEMIK VI.

Apostelit arkangemit aggartut Kristusib aňerininganik.

Taipsomane perortut kakkojekset Jesusim apkotigiveit, sabbateme sivorliub tugliane, illiniartingit singailingit nutsulerpeit, aggangmingnullo aksaliklugit nerriveit.

2. Farisæerille illangita okautiveit: Sõg imailiorpise, sabbateme pijeksaungitomik pigapse?

3. Jesusib kioveit, okautivlugit: Attualaungilase, kaňok Davide illiortok kãlerame, illaňelo?

4. Gudim iglunganut itterame, kakkojet tækkojekset nerriveit, illaminullo tuňivlugit illangit, tamakkoa ajokertuijut kissimik nerrilugit perkojauvut.

5. Okautiveillo: Iňum Erngninga sabbatemuttauk nalegauvok.

6. Sabbateme assiane illiniarvingmut it-

terpok, ajokertuiniardlune. Iñuk tagvanetok, tapsoma aggangit tallerpĭt tokkungajut.

7. Aglangnik illissimajut Farisæerillo udsertorpæt, sabbateme iñulidlaromangmangago: Patssitiksarsiorlutik tapsomunga.

8. Issumangit kausimagamigit, iñungmut tokkungajunik aggalingmut okarpok: Nikkovilutit, tamaunga pĭt. Taimna nikkovilune tagvunga pingmet.

9. Jesusim okautiveit: Apperivapse, sabbateme sumik sulliñiarpita, ajungitomiglonĕt ajortomiglonĕt, iñuk piulilugolonĕt asserorlugolonĕt?

10. Keviardlune avaminetut tamaita tækkunărpeit, iñuk tamna okautiva: aggaktit issaktikit. Taimailiorpok. Tagva aggangit ăkiktaulerput, iglungititut illivlugit.

11. Tapkoale kĕvidlutik issumalulerput: okarkattigĕlerlutiglo kañok (Jesuse) piñiaromavlugo.

12. Uvlune tapkonane kakkamut majorarpok tuksiarijartordlune, uñuak năva Gudemut tuksiarlune.

13. Kaulermet, illiñiartiñe kaikoveit, tap-

kunanget arkangemit aggartut añeriveit, tapkoa tailerlugillo Apostelinik:

14. Tamedsa (attingit) Simon, Petrusemik taiva, nukkãlo Andrease; Jakobuselo; Johañeselo; Filippuselo, Bartolomeuselo; Matheuselo, Tomaselo, Jakobuselo, Alfeusib erngninga, Simonelo Zelotesemik attelik.

16. Judaselo, Jakobusib nukkã, Judaselo Ischariote, pititsijomãrtok (Jesusemik).

17. Taipkoa illagivlugit attersãlerpok, naksam illanganut pivlune, illiñiartigaseit, innugiartorsuillo Judæab nuñanginetuñit tamaiñit, Jerusalemillo, Tirusiblo Sidoniblo, iñarbiub erkængnetuñit:

18. Tagvane kattimajut tussaromavlugo, iñulijaujomavlutiglo tapsomunga kañimanermingnit, añernernullo makkojungnartunnut kappiaisuktisimajut piungnẽrtitauvut.

19. Iñuit illunatik aktorasuarpæt; pitsartojok tapsomanget añingmet, tamaita piungnẽrtipeit.

20. Illiñiartiñe ĩsiminut tækkunãlerpeit, imak okarlune: Pilloridlarpose aglujose, Gudib nalegauninga pigilerapsiuk.

21. Pilloridlarpose kãktose (Gudim idluarninganut) illumertaujomarapse. Pilloridlarpose keajose, ĭjorpagomãrapse.

22. Pilloridlarpose, iñuit omigikpasse, aviluselo, suadlarppasselo, attisselo tainerlukpattigik ningaktotitut, Iñum Erngninga pivlugo.

23. Kuviaisugitse, okigẽseritse; akkiksasse angidlaromãrmet killangme. Sivorlingitatauk taimailioriveit nellautaijut.

24. Kiglermut, kappianamek agluitose: mañigorviojomẽrapse.

25. Kappianamek, pekalloartose: Kãgomarapse. Kappianamek illipse, tamattomanetilluse ĭjudlartose: keadlarluse uguadlaromãrapse.

26. Kappianamek illipse, iñuit illunatik ãnanãmik okautigikpasse: taimaktauk sivorlingita imailiveit nellantaijioluktut.

27. Uvangale okautivapse, illipse nalektose: omigijisse nægligissigik; illipsingnik omisuktut, ajungiviginiarsigik;

28. Illipsingnut okausiluktut, saimartissigik; illipsingnik kiksartitsijut, tuksiarutissigik.

29. Ullutsekut erksārtauguvit, igloatauk mañilermigiuk, ulliksoarniglo aksārtauguvit, añoratsettauk pigiliuk.

30. Illingnit sumik tuksiartok, tuñitsivigiuk, perkutingniglo aksārtauguvit, utterkoniængilet.

31. Iñuit kañoētomik piñiarkogupsigik illipsingnut; taimaktauk pigissigik.

32. Illipsingnut nægliktut kisseta næglligigupsigik: kañoētomik kujagijauniarpise? Ajortulliartuttauk nægligijittik nægligiveit.

33. Pitsiartipsingnut pitsiakattarupse: kannoētomik kujagijauniarpise? Ajortulliartuttauk taimaitsainarivut.

34. Illipsingnut uttertitsijut attarsitikupsigik: kañoētomik kujagijauniarpise? Ajortulliartuttauk attartortisingmetta ajortulliartuñut, taimaikuarēnik uttertitsiviokovlugit.

35. Tamaña pivlugo omigijisse næglingniarsigik: pitsiarluselo, attarsiarkisititse uttertitsivioniarasuginasse: akkiksasse angidlaromārpok tagva; kōtsingnerublo kittorngarijomārpāse: tapsoma avagiveit kujalingitut ningaktullo.

36. Tamaña pivlugo nãpkingnigitse, sorlo Atãtase nãpkingniktotõvok.

37. Patsiklerniarase, patsijikatsengilasetauk. Erkartuiniarase, erkartuiviojomãngilasetauk. Issumagijungnẽritse, issumagijaujungnẽromãrposetauk.

38. Tuñijititse, tuñitsiviojomãrpose. Õktomik tættætomik, nakkittersimajomiglo, aulajomiglo ullipkittartomik sãpsingnut tuñitsivigijomãrpãse. Õktutipsingnut, õktortaujomãrivose.

39. Okautsinik adsigẽktunik okautiveit: Tautungitok tautungitub apkotãgut tessiorajarpauk? Tamarmik kattangniængilæk ittersamut?

40. Illiñiartok ajokertortiminit anginerõngilak: namaksivorle, illiñiartok ajokertortimitun-ĩkune.

41. Kattanguvit ĩsinget sarmiktavininga sõg tækkoviuk, auvek ĩsingnetok mallugingilet?

42. Kañorlo kattangutit imak okautsomaviuk: Ovetsiaro kattangutiga, sarmiktaverngit ĩsingnit pẽromavara, auvek ĩsingnetok mallugingilet? Takkormortotit, auvek ĩsingnit

pĕrkăruk, kingorngagut kattanguvit sarmik-
tavininga pĕrasuarlugo piuk.

43. Napartok ajungitok, ajortunik paung-
akarviojungnængerpok, napartorlo ajortok,
paungakarviojungnænginivok ajungitunik.

44. Napartut illunatik nellonængilet
paungamingnit. Feigit pĕjarniængileit Dor-
nenit, paungillonĕt weiniggit kattersorniæng-
iniveit okpingnit kakkilautilingnit.

45. Inub ajungitub ajungitut sagvarpeit o-
mame pinganit ajungitomit; iñuble ajortub
ajortut sagvartipeit omame pinganit ajorto-
mit. Omættim ullipkittarninganik kañek o-
kajŏngovok.

46. Sŏg Nalekamik, Nalekamik taivis-
singa, nalengnagillo okautsikka.

47. Uvamnut pijok, okautsikka tussarlugit
naleklugillo: tapsoma adsigijanganik kausi-
titsomavara:

48. Adsigiva, iñuk iglulliortok, tapsoma
nuña itterselliorlugo illutujomik, tungaviler-
pa kairtomut. Imĕk kussilermet; iglo kog-
gub suppivigiva, aulatinagolo; kairtomut
tungalerame.

49. Tussartuble mallingitublo: adsigiva innuk, iglulliortok nuñamut tunganekarane; koggub akkingmidlarmago, tuavilune orrovok, iglo tamna angijomik asserudlarlugo.

KAPITELEMIK VII.

Uigarnerub erngninganik Kristusib makkititsininganik.

Okautsit tamakkoa, iñuit tussartillugit nãgamigit, Kapernaumut aivok.

2. Sorsuktukset kappitangeta kivganga erdligijanga, kañimajok tokkokaseklune.

3. Tamnale Jesusemik tusaumalerame: Judikut angajokangit tuksiarijartorkoveit, (Jesusemut) kivgane iñulijaujartorkovlugo.

4. Ipkoa Jesuse tikkinamitsuk tuksiarvigivæt, okarlutik: tamaña pijariakarpok.

5. Inukattivut nægliugmagit, illiñiarvikpullo señalaungmago.

6. Jesusib tavunga illagiveit. Iglunga kaglilermatsuk, sorsuktukset kappitangeta illæñarijañe illangit okarijartorkoveit (Jesusemut) imak: Nalegak tagvungarasuarnæk; nellopkotivunga ittertitsaritset iglumnut.

7. Taimak pivlugo nellopkotivungalo illingnut kainermik; okarille okautsemut attautsemut, kivgara piungnailärpok.

8. Uvangatauk iñuvunga attañelik, kivgakarlarmalo sorsuktuksenik; illangenut okaruma: ailerit, aigivok; ama illangenut, kait, kaigivok; kivgamnullo, señalauruk una, señava tagva.

9. Tamaña Jesusib tussaramiuk, tattamminiariva, keviarlune iñuit malliktiñe okautiveit: Okaupapse, taimak angitigijomik okpernermik nachvälaungitunga Israelittiñe.

10. Tilliiauktangit iglunganut tikkinamik, kivgak kañimalulauktok piungnërtok tikkipæt.

11. Mattoma kingorngane iglugasengnut Nainemik attelingnut aivok, illiñiartiñe uñuktut iñugaseksuillo illagællugit.

12. Iglugaseit ittervinget tikkimago: ahak,

tokkojok akkigarlugo añipæt. Taimna arngnæt erngnetuariva uigarniolarmelo; iñugaseksuittauk illagivæt iglugasengnit.

13. Nalekable tækkogamiuk illapsugidlarpa okautivlugo: Arngnak, keanæk.

14. Iglervik tikkilugo aktorpa, tessiktut nokkarput. (Jesuse) okarpok: Nukakpiak, okaupagit, makkitit.

15. Tokkojok tagva makkipok okallilarmelo; arngnãmut tuñiva.

16. Illunatik erksilerput, Gude nakoridlarpæt, okarlutik: Nellautaijorsub tikkipãtigut, Gudiblo iñutitañe nellipsarpeit.

17. Okauserlo tamaña (Jesuse pivlugo) tussaumajaulerpok Judæame tamaine, erkanetunnelo nuñeñe tamaiñe.

18. Tamakkoa tamaita Johañesemut illinniartingita unipkariveit. Illiñiartingne marruk kaikovak,

19. Taipkoa Jesusemut tillivak, imak apperijaukovlugo: Tikkitsomãrnialaukpit, assigivãtillonẽt neriugijapta?

20. Angutik taipkoa (Jesuse) tikkinamikko okarpuk: Johañesib Babtiteriub tillivãtiguk

illingnut, imak apperijaukovlutit: Tikkitsomărnialaukpit, assigivătillonĕt neriugijapta?

21. Taipsomane kañimajut ăniajullo unnuktorsuit iñuliveit, añernerillo idluitut añitipeit, tautungitullo uñuktut tautuktidlugit.

22. Jesusib kiovak, okautivlugik: Johañese ama okautsertortikko, tækkojaptingnik tussartaptingniglo: Tautungitut tautulerput, tussiætut pissulerput, kalladlartullo piungnĕrput, tussilărtut tussalerput, tokkungajut omarput, aglujullo okautsauvut okautsinik tussarnertunik.

23. Pilloridlarporlo sinaungalungitok uvamnik.

24. Johañesib tillijæk uttermeñik, Jesuse okalerpok iñungnut Johañesemik, okarlune: Iñukangitomut suna tækkojartorpissiuk? iviksoak añorib aulatanga sunatuinarnut?

25. Sunalonĕt tækkojartorpissiuk? Iñuk añorăriktok? Ahak, añorăriktut ikligijamingnut iñuniartut, attañersuit iglungine-ĭtsŏngovut.

26. Sunalonĕt añivluse tækkojartorpissiuk? Nellautaijok (nellautsitiksenik okartok) tæk-

kojomavissiuk? Illa okautivapse, nellautaijomit angnerojok.

27. Taimnaujok aglait okautigijanget: Ahak, Engeliga sivunernut tillivara, apkotikset sivunerne ãkiksorkovlugo.

28. Ahamerik okautivapse, arngneñit erngniãngojokangilak, Johañesemit angnerojomik, Johañesemit Babtiterijomit nellautaijokangilak anginerojomik; mingnerle Gudib nalegauningane, anginerõvok taipsomanget.

29. Iñuillo nalektingita illunatik, Zoelnerilo Gude nakoridlarpæt, Babtitauniardlutiglo Johañesib Babtijutãnut.

30. Farisæerille aglangnik illissimajullo Gudib perkosinga nachogivæt ingmingnut, Babtitaujomañatiglo tapsomunga.

31. Nalegak okarpok: Iñuit ukkoa kimut adsiutitsomavakka? kimiglonẽt adsekarpæt?

32. Sorutsit adsigiveit niuvervingme iksivajut, ingmingnullo nipliutikattartut okarlutik: Nipsausiarvigilauktapse, okigẽseromangitosele; kiksanartomiglo okautilauralloarpapse, keajomañasele.

33. Johañase Babtiterijok tikkitok, kak-

kojartoranelo, weinemiglo im̃ingimet, añernekullukartok okartose.

34. Iñum Erngninga tamaungartok, nerrilarmelo im̃ilarmelo; okarpose: Ahak, innuk una nerrẽnartorsoak weinemiglo immẽnartorsoak, Zoelnerit ajortulliartullo illæñarijanget.

35. Gudible illissimajusia idluartitaujomãrpok kittorngaminut tamaiñut.

36. Farisæerille illangeta iñapa nerrekattikumavlugo. Farisæerim iglunganut itterpok, nerrimãvingmullo ingipok.

37. Ahak, arngnak tagvane iglugaseksoarnetok, ajortuliartorsoak. Farisæerim iglungane Jesuse nerrimãvingmut ingimet tussarame, erngusiãrsuk mingoarutiksamik (tippegiktomik) im̃alik tikkiutiva,

38. Ittiggangitalo tuñuæñut pivok, kealarmelo; kugviminullo ittiggangit mitsuktilerpeit, nutseminullo allartilaita; ittiggangillo kunnikpeit, mingoarlugillo tippegiktomut.

39. Farisæerib nerrijartorkojinget tamaña tækkogamiuk, illumigut imak okalerpok: una nellautaijõgune, arngnak una aktortine kausimanajaralloarpa, ajortulliartorsõngmet;

40. Jesusib kiova, okautivlugo: Simone, okausiksakarpunga illingnut. Taimnale okarpok: Ajokertuijok, okarit.

41. (Jesusim imak okautiva:) Kēnaujenik taungniartok marrungnik tam̃akkisimajokarpok: illanga akkiliksakartok kēnaujenik 500 dinik, aipangale akkiliksakartok kēnaujeñik 50 ginik.

42. Akkiksakalungimeñik, akkillerkojungnērpak. Atte, okarit, taipkoa nelliakita nægliginersariomavauk?

43. Simonib kiova okarlune: Uvanga issumavunga, uñunersenik akkillerkojungnērtanget (nægliginersariva). Jesusible kiova: issumalorikpotit.

44. Arngnamullo sãdlune, Simonemut okarpok: Arngnak una tækkoviuk? Iglungnut ittertunga, im̃ermik ittikkama ubvautiksanganik tuñitsivigilaungilarma; unale ittiggakka mitsuktitsainarpeit kugviminut, nutseminullo allarterlugit.

45. Igvit kuñilaungilarma; unale itterame, soraijuerpok ittiggakka kuñikpeit.

46. Igvittauk niakora napartum orksuanik mingoænginivet; omale ittiggakka mingoalaukpeit tippegiktomut.

47. Tamaña pivlugo okaupagit: uñuktunik ajortoẽrotekarpok, angijomik nægliIaurame; ikkitunigle ajortoẽrotekarpok mikkijomik nægliktok.

48. Arngnamullo okarpok: Ajornitit issumagijaujungnẽrput.

49. Nerrekattingit illumikut imak okalerput: Kina una, ajortuniktauk issumangnerungnẽrtitsijok?

50. Arngnamulle okarpok: Okperavit piulimavotit; ullapirsautekarlutillo aularit.

KAPITELEMIK VIII.

Adsigẽktomik karngãtitsijomik.

Kingorngane arvertarpok iglugaseksoatigut niuverviktigullo, okautsit tussarnertut Gudib nalegauninganik okautigivlugit, ipkoalo arkangemit aggartut neijori væt.

2. Arngnello illangit, piungnẽrtitangit

añernekullungnit kañimalungnernillo, taimna Maria, Magdalenamik taijak, añernekulluĕrotitaujok arvengemit aggartunik.

3. Johañalo, Kusab, Herodesib pimajinget nullia, Susañalo; assingillo unuktut, taipkoa perkotimingnit tuñitsivigivæt.

4. Iñugaseksuit kattilermetta iglugaseksoarnit tamainit nellipsarmatsuk, mattominga adsigĕktomik okautiveit:

5. Karngătitsijok karngătitsijartorlune pijok perorsĕeksaminik, karngătitsitillugo, apkosinermut illangit kattekput tullerajarlugit, tingmitsello killaub attănetut pukkumaluklugit piveit.

6. Illangillo kairtomut (ivsorluktomut) kattekput, nuileramik kuñulersarput, iptekanginamik.

7. Illangit kattekput okpit kakkilautiggit akkorngañut, okpille kakkilautiggit peroramik tokkopeit.

8. Illangillo kattekput ivsoriktomut nuñamut, nuilerput perorlutiglo, perorsĕeksakalerput, attunit 100 dinik. Taimak okarame, niplialerpok: Tussajungnik siutelik tussarle!

9. Illiñiartingitale apperivæt, okarlutik: adsigẽktok una kañok tukkilik?

10. Kioveit: Illipse tuñitsiviovose killaub nalegauninget nellonarninga kausimakovlugo; assisele okautsauvut adsigẽktuñut, tækkogalloarlugit tækkonatiglo, tussaralloarlugillo tussaratiglo.

11. Tamañale adsigẽktub tukkinga: Gudim okausingit perorsẽeksauvut.

12. Apkoserngub señianetut: taipkoa, tussartut; Satanasib tava okautsit pẽjarijartorpeit omættingiñit, okperkoñagit pilloridlartitaukoñagillo.

13. Kairtometut: taipkoa, okautsemik tussartut, kuviaisungnermut pijomadlarivæt; tamakkoale amãkanginamik, killamik okpileralloarput, kappianartokalerangelle sorẽrput.

14. Okpit kakkilautiggit akkornganut kattektut: taipkoa, tussartut, agluitsomagamigle, nuñablo mattoma pinginik kajungerangamik, (okautsit) ippitipeit (illumingne) sullugaineẽrodlutiglo.

15. Ivsoriktomut pijut: taipkoa, okautsinik tussartut tukkekartilugillo, torkorlugillo

omamingne idluartome, sullugainerkartilugillo keñuẽlutik.

16. Neñergoak ikkitauniængilak kattaujab iksivautablonẽt attãnut illilugo; neñergoable iñinganut illivæt, ittertuñut tækkojaukovlugo neñergoak.

17. Ĩjersimajokangilak sakkijaromãngitomik, angejijokaranelo tussaumajaujomãngitomik, kaumajomullo pitsengitomik.

18. Tamaña pivlugo tussartasse tussãtsiarissigik. Pekkartok sumik, tuñitsiviojomãrpok; pekkangitorle aksartauniarpok pigerkortaminik.

19. Arngnætale kattangutingitalo nellipsaramitsuk, tungalârlugo ajorpt iñungnut.

20. Illangita okautivæt: Anãnavit kattangutivillo kãnetut tækkojomavãtit.

21. Kiovlune okautiveit: Gudim okausinginik tussartut, mallikiugillo, anãnagivara kattangutigivakkalo.

22. Uvlut illangiñe, illiñiartiñe illagællugit umiakotomut ikkivok, okautivlugit: Immarbiub akkianut ikarta. Avalekput tava.

23. Umiartortillugit (Jesuse) sinilerpok. Ullajutseradlalerpok im̃arbingme, maggillo umiakotok ittibsuavlugo pivæt, nangiadlalarmiglo.

24. Tikkipæt tuppãrdlugo okautivæt: Ajokertuijok, Ajokertuijok, umioniakodlalerpogut. Makkilune, añorelo maggillo iñerterpak; sorẽrpuk tava ikoblialilarmelo.

25. Okautiveille: okpernisse nauk? Tapkoale erksidlarput, tattam̃iniarlarmiglo ingmingnut okarput: Kina una? Iñertermagik añoriblo im̃arbiublo, nalekpak.

26. Umiakotokut ingeravut Gadarenerit erkãnut pivlutik, Galilæam akkianut.

27. Niungmet nuñamut, angutib nellaupa iglugaseksoarnit pijub, satanasenik illumiktub itsanit, añoramik attungilak; iglome kikkajuitok, illuverne kissiane.

28. Jesuse tækkogamiuk, nipliadlarpok, okarpok: Suñiarpigit Jesuse, Gudib kotsingnerum Erngninga? Tuksiarpagit kappiaisuktitaukoñanga.

29. Añernek makkojungnartok añekungmago iñungmit tapsomanget; akkunẽrtor-

soarmik kappiaisuktilaungmago. Kellersortaulaukpok kellaumgujeñut, parngnan̄ersutinullo, kellersutille kiktoraveit, Satanasiblo aularutiva iñukangitomut.

30. Jesusib appersorpa, okarlune: Kinavit? Kiova: Legionemik; (attekarpunga) Satanasit uñuktut pullamavigilaungmatsuk.

31. Tuksiarvigivæt, ittijomut aulartitaujomanatik.

32. Tagvane kuingĕngigaseksuin-ĭtut, kakkame nerrijut. Tuksiarvigivæt, tapkonunga pullarkojaujomavlutik. Perkoveit.

33. Satanasit tava añivut iñungmit tapsomanget, kuingĕnginut pullavut; kuingĕngigaseksuit (kakkam) imnarsoanganit ijukadlarput, im̃ãnut ippivlutik.

34. Mianersijut tamaña tækkogamitsuk, kem̃ävut, iglugaseksoarmiuñut iglugasengmiuñullo tamaña okautigijartorpæt.

35. Tækkojartoramitsuk tamaña; Jesuse tikkipæt, iñuglo satanaseĕrudsaujok naipipæt, añoratsiartok sillatŏvlune iksivajok Jesusim ittiggangita sãngane tækkovæt; erksivlutiglo.

36. Tamakkoninga tautulauktut okautiveit, kañok satanasekalauktok piungnẽrpok.

37. Iñugaseksuit Gadarenerit illunamasiatik tamattomalo erkãnetut tuksiarpæt, kemmektigijomavlugo; erksidlaramik. Umiakotomut tava ikkivlune utterpok.

38. Angutible satanaseẽrudsaujub tuksiarvigiva, neijoromavlugo okartok. Jesusible aularkova, okarlune:

39. Iglungnut angerarit, Gudib kanoẽtorsoarmik pingmattit okautigilugo. Aularpok iglugaseksoarne tamaiñe okalãlerpok, kannoẽtomik angijomik Jesusib pitim̃ago.

40. Jesuse uttermet, iñuit illelliorpæt; illunatik uttakkigamitsuk.

41. Ahak, angut Jairusemik attelik, illinniarvium angajokanga, Jesusim ittiggangiñut pãmangajartorpok, tuksiarvigivlugo, iglominut itterkova.

42. Pañetuakarame, (taipsoma) okkiungit arkangemit aggartut, taimna tokkokasengmet. Tavunga (Jesuse) ingerartillugo, iñugaseksuit nimniortidlarpæt.

43. Arngnak, okkiut arkangemit aggartut

aunãtsainartok; perkotiñe tamaita nungupeit ãniarsintilingnut, sokkoserane piungnaingilak.

44. (Jesusib) añoranget siñagut ãktorijartorpa tuñuanit; tagvainak aunga kigikpok.

45. Jesuse okarpok: Kia ãktorpãnga? Illunatik missiarmetta, Petruse neijortingillo okarput: Ajokertuijok, iñuit tettidlalarpillo nimniortipãtit, igvit okarpotit: kia ãktorpanga?

46. Jesusele okarpok: Aktortauvunga; missigigapko, pitsartojok uvamnit aningmet.

47. Tamanale arngnab angigutigijungnenginamiuk, saijuklune pãmangavigijartorpa; nellãgullo okautiva, iñuit illunatik tussartillugit uñipkarpok, suna pivlugo aktulauramiuk, kañorlo piungnẽrsarame.

48. (Jesusim) okautiva: Pañiga kuviaisugit, okpernivit piungnẽrtipãtit, ullapirsautekarlutillo aularit.

49. Sulle taimak okartillugo, illiñiarvium angajokanget (kivgangita) illanget tikkipok, okautiva: Pañĩt tokkovok, Ajokertuijok pigiarkattarnago.

50. Tamaña Jesusib tussaramiuk, okautiva: Erksiniarnæk; okpituinarit, piulijaulãrpok tava.

51. Iglunganut itterame, assingit itterkongileit, Petrusele, Jakobuselo, Johañeselo, niviarsiablo angutã arngnãlo, kisseta itterkoveit.

52. Illunatigle keavut, uggorivlugo. (Jesuse) okarpok: Keanase: tokkungilak siñikporle.

53. Ĩjoridlarpæt, (niviarsiamik) tokkojomik nellunginamik.

54. Tamaitale añitinamigit, aggangittigut tiguva, nipliarlune okarpok: Niviarsiak makkitit.

55. Añerninget uttervigiva tagva, makkisãrlune. Nerrititaukova.

56. Angajokæk tattam̃iniadlarpuk. Iñerterpagle, tamaña okautigekonago iñungnut.

KAPITELEMIK IX.

Aposteliñe Kristusib tilliklerninganik.

Illiniartiñe arkangemit aggartut kaikolerpeit: pitsartutilugillo, nalegautilaitalo satanasiñut tamaiñut, kañimajullo iñulidlarkovlugit.

2. Okarijartorkoveit Gudib nalegauninganik, kañimajuniglo piungnẽrtitsekovlugit.

3. Okautiveillo: Ingerarluse sumiglonẽt neksarniarase, ajaupiamik, ikpiãrsungniglonẽt, kakkojeniglonẽt, kẽnaujeniglonẽt; añoratsængnik marrungnik attorniarasetauk.

4. Iglomut itterupse tagvanetitse, aulakãrase tagvanget.

5. Illangita illellioromangippasse, añititse tagvanget iglugaseksoarnit, ittikkapse señerkarningit aglæt señẽjarsigik, nellojungnẽrutiksanginut.

6. Aularput tava, iglugaseittigut ingerav-

lutik okautsinik tussarnertunik okautiveit, kañimajullo iñulidlarpeit illunane.

7. (Jesusib) piñiarninginik Herodese, nunnam illainangane attañek tussaumalerpok; issumamigut issumajãlerpok, Johañese tokkungajuñit makkisimajok, illangita okautigingmatsuk;

8. Illangitale Eliase tækkotitok okautigivæt; ama illangita, nellautaijotokaverngit illanget makkisimajok okautigivæt.

9. Herodese okarpok: Johañese niakoẽrtautilaukpara; taimnale kinauva, tussaumajara imaitomik? Taimak pivlugo tækkojomadlariva.

10. Apostelit utteramik, tapsomunga okautigiveit tattamiiniarnartitettik. Ingminut tava pitilugit aularpok iñukangitomut, iglugaseit Betsaidamik attiggit erkãnut.

11. Inuille tussaramik, mallikpæt; kaikovlugit okautiveit Gudib nalegauninganik, iñulijaujariakartullo iñuliveit. Uvloklilermet,

12. Arkangemit aggartut tikkipæt, okautivlugo: Iñuit makkoa aularlit, mattoma erkãt iglugaseksoangiñut, iglugasengiñullo,

siñiktarviksarsiorlutiglo nerkiksarsiniarkovlugit.

13. Okautiveille: Illipse nerkiksanginik tunnitsivigissigik. Kiovæt: Tellimainarnik kakkojakarpogut, aulasakængniglo marrungnik; iñugaseksuit ukkoa nerkiksanginik pissiniarijartortuksaugupta kissiane.

14. (Iñuit 5000 diongmetta) Illiñiartiminut okarpok: Ingilit tuñulerẽkterdlutik, ingmikordlutik 50 olutik, ama 50 okattarlutik.

15. Taimailiorput tava, illunatik ikterkoveit.

16. Ukkoa kakkojet tellimet, aulasakæglo taipkoa tiguveit, killangmullo ãrlorpok, kujalivlune, avgorpeit illiniartiminut tunnivlugit, tapkoninga iñuit nerrititsomavlugit.

17. Illunatik tava nerrivut, namaksivlutiglo, amiakungillo kattersorpeit, amãksuit arkangemit aggartut tættællugit.

18. Kissimeolerlune tuksiarame, illiñiartingita kissimik neijormatsuk; apperiveit okarlune: Iñuit kinausugivãnga?

19. Kiovæt okarlutik: Illangita Johañeseosugivãtit, Babtiterijok; illangitale Eliase-

osugivãtit; illangitatauk nellautaijut iñuto-
kaverngit illanget makkisimajorivãtit.
20. Ama appersorpeit: Illipsele kinausu-
givissinga? Petrusib kiova, okarlune: Gudib
Kristusingaõvotit.
21. Iñerterpeille, unipkangõjomanañe
iñungnut.
22. Okarivok: Iñum Erngninga ãniati-
taudlaromãrpok, angajokaijeñut ajokertuijor-
soarnullo, aglangniglo illissimajuñut kis-
serngortatõniardlune, tokkotaulunelo, uvlut
pingajuane omaromãrivok.
23. Tamaita okautiveit: uvamnik malli-
gomajok, issumaminik piniatsengilak, sen-
ningajuksane (kappiaisutiksanelonet) uvlut
tamaita nangmageksariva, malliklungalo.
24. Iñoserminik ivlertsijok assiujijomãr-
pok; iñoserminigle ivlertsingitok, uvanga
pivlunga, iñoniaromãrpok.
25. Sillarsoarlonẽt tamat pigigalloaruniuk,
ingminik assiujigune asserortitsigunelonẽt,
suksarivauk?
26. Uvamnigle okautsimniglo kangusuk-
tok, tamnatauk Iñum Erngninga kangugijo-

mărpa, tikkikune ănanaunermine, Atătamelo, Engelillo ănanauningañe.

27. Ahamerik okautivapse: tapkoa illangita mănetut tokko tukkisiniængilæt, Gudib nalegauninganik tækkokăratik.

28. Taimak okarame, uvlut arvengemit pingajualermetta, Petruse, Johañeselo Jakobuselo ingminut pitilugit, kakkamut tuksiarijartorpok.

29. Tuksiartillugo, kēnanget tautua ablapsaulerpok, añorăngalo kakkorsidlarlune keblariktorsŏlerpok.

30. Ahak, angutik marruk tapsomunga okarpuk, Moseselo Eliaselo.

31. Ânanavaksŏvlutik sakkerpuk, okălavlutik, (Jesusemik) tokkojomărtomik Jerusaleme.

32. Petrusele illanelo uerngarnermut siñilerput. Tuppakamik, kaumarninga tækkovæt, angutiglo tapkoa marruk señianetuk.

33. Tapkoa kemengmakko, Petruse Jesusemut okarpok: Ajokertuijok, tamăne-ĭtsainarominarpok, pingasunik iñiliorta, illing-

nut attautsemik, Mosesemullo attautsemik, Eliasemullo attautsemik. Okautsine kausimangileit.

34. Taimak okartillugo, nuvujab ullikpeit, koaksarput nuvujab ullingmagit.

35. Nippelo nuvujamit tussartaujok, imak okarlune: Tagga Erngnera, nægliktara, tamna naleksiuk.

36. Nippe tussaramitsuk, Jesuse kissiet tækkovæt. Angigutsilerput okaratik tækkojamingnik, uvlune taipkonane.

37. Uvlub aipangane, kakkamit attersãrmetta, iñugaseksuit pãrpeit.

38. Ahak, angut iñuit akkornganit niplialerpok, okarlune: Ajokertuijok, tuksiarpagit, erngnera keñergolauruk, erngnetuarigapko.

39. Ahak, añernerub (ajortub) tigulerangago, tuavilune niplialerpok, aulajartidlalerangago koppoalidlarpakpok, aulajartidlalaurangamiuk, keta keñelerpakpa.

40. Illiñiartitit tuksialaukpakka añititaukovlugo, ajorpæt.

41. Jesusib kiova, okarlune: Tata! uk-

koa okpingitut mumiksimajut kinguvãngu-kattigẽt, kañok sivitutigijomik neijorniar-papse, keñuginiaraselo? Ernerit kailau-ruk.

42. Tikkilermago, Satanasib aulajartidlar-lugo akserotitidlarpa. Añernek ivsornartok Jesusib iñerterpa, sorusek piungnẽrtinamiuk angutãnut tuñigiva.

43. Gudib pitsartudlarninga tattaminiari-væt. Illunatik tattaminiarmetta (Jesusib) tattamminiarnartulliangit tamaita pivlugit, illinniartiminut okarpok:

44. Okautsit ukkoa tussajasse omamiuta-rissigik, Iñum Ernguinga pititaujomãrpok iñuit aggangiñut.

45. Okautsille ukkoa nellojungnæingileit, nellovlugillo tukkekartingileit, appersorlu-golo ajorpæt okautsinik tamakkoninga.

46. Issumajalerpullo, kinakiak illatik ang-inerojomik.

47. Omættingita erkainingit Jesusib kau-sileramigit, nutarak señiminut pitipa,

48. Okautivlugit: Ominga nutakkamik illelliortub attimne, illelliorivãnga; uvam-nigle illelliortub, illelliориva uvamnik tillik-

lertok. Illipsingne tamapsingne mingnerojok, angijojomãrpok.

49. Johañesib kiova, okarlune: Ajokertuijok, angut tækkovavut, atterne satanasinik añititsijok; iñerterpavulle, illagælluta mallingimattit.

50. Jesusible okautiva: iñerterasiuk; uvaptingnik akkerartungitum, illagivãtigut.

51. Kangattartauviksane nelliutilermet, kajusimalerpok Jerusalemut aijomavlune.

52. Sivorlikseñe tilliveit. Tapkoale Samarittit iglugasengnut siñiktarviksãrsioriarpæt.

53. Taipkoale siñiktarkojomangilæt, Jerusalemut ingeralermet.

54. Illiñiartigik Jakobusiblo Johañesiblo tamaña tussaramiko, okarpuk: Nalegak, piomaguvit, okaromavoguk sorlo Eliase, ikkoma killangmit kattekkovlugo, nungukovlugit.

55. Jesusible keviardlugik iñerterpak, okarlune: Añernerub nelliakita kittorngaringmattik kausimangilatik?

56. Iñum Erngninget asserorijartungileit iñuit tarngningit, piulijartorpeille.

57. Iglugasengnut assinginut aivut. Ingeravlutik, illanget okautiva: Malligomavagit aiviksarnut tamainut.

58. Jesusible okautiva: Terrianitset sittekarput, tingmitsello killaub attanetut ublokarivut; Inuble Erngninga nangminerminik inangaviksakangilarlonet.

59. Assianulle okarpok: Mallinga. Tapsoma kiova: Nalegak, aikärlaulanga atätaga illuverlugo.

60. Jesusible okautiva: Tokkungajut tokkungatittik illuverijartorlittigik; igville Gudib nalegauninganik okariartorit.

61. Assiatauk okarivok: Nalegak, malligomavagit; sivorlermik perkoginga, iglomiukattikka sorërutiksamik okautijartorkovlugit.

62. Jesusible kiova: Aggangminut tigusijok señajeksaminik, keviarlunelo, idluangilak Gudib nalegauninganut.

KAPITELEMIK X.

Illiñiartingit 70. nik aulartipeit.

Mattoma kingorngane Nalekab illiñiartingit assingit 70. nik añeriveit, marroterkattardlugit tilliveit, iglugaseksoarnut, nuñenullo nellipsaromajaminut sivorliotipeit;

2. Okautivlugit: Kattersivik angidlaralloarpok, kattersijulle ikkidlarput; taimak pivlugo kattersiviub naleganganut tuksiaritse, kattersijuksenik tilliklerkovlugo kattersivinganut.

3. Aileritse; ahak, sauketut tillivapse amarkut akkornganut.

4. Pokarase, ikpiarsulijaraselo, ittiggagusijaraselo; iñungniglo sallutitsiniarase ingeralluse.

5. Iglomut itteraigupse, imak okaritse Iglo una ullapirsautekarle.

6. Tagvane ullapirsautekaromajomik iñukarpet, okausisse ullapirsautelik taipsomane-

tuaromãrpok: imaitokangipelle, ullapirsautipse uttervigiomãrivãse.

7. Iglome taipsomanetsainaritse, nerkiksanginik nerriluselo im̃eritse. Señajok akkilleriakarmet. Nukterniarase igluñut tamaiñut.

8. Iglugaseksoarnut pigupse, illelliorpasse; nerrititse tagvane nerkiksanginik.

9. Tagvanetullo kañimajut iñuliniarsigik, okautigissigiglo: Gudib nalegauninget palliuvigivãse.

10. Iglugaseksoarnulle itterupse, illelliungipasse; iglut akkorngattigut añititse, okarluselo:

11. Sangit aglæt, pẽjarpavut illipsingnut, iglugaseksoapsingnit aktoajut uvaptingnut; nellutsengilasele, Gudib nalegauninget palliuvigimalaukpãse.

12. Okaupapse: Sodomamiut uvlut nagatiksangane pidlartaunikinersaujomãrput iglugaseksoarnit makkonanget.

13. Kappianamek, Korazin! Kappianamek, Betsaida! Tirusemelo Sidonemelo taimak angitigijunik tattam̃iniarnartitsiguma, sorlo illipsingne; itsak kakkialernermut põk-

satuinarnik añorakam̃erajalaungitut, arsame-
niarlutik.

14. Taimak pivlugo erkartuivingme ipkoa
Tirusemiut Sidonemiullo pidlartaunikiner-
jomãrput, illipsingnit.

15. Kapernaume, kangattarsimajotit kil-
lak tikkilugo, nettekangitomut kanunga a-
jektortaujomãrpotit.

16. Illipsingnik tussartub, tussarivãnga;
illipsingniglo nachojub, nachogivãnga; u-
vamnigle nachojub nachogivatauk tilliklertok
uvamnik.

17. Ipkoa illiñiartut 70. git kuviaisuklutik
tikkinamik, okarput: Nalegak, añernekullu-
illo aglæt nalekpãtigut akkit pivlugo.

18. Okautiveit: Satanase tækkogalloar-
para kattektok killangmit, sorlo kauma-
lak.

19. Ahak, pitsartutilaukpapse, kuglugia-
rãluit kẽsuktut, Scorpionillo tokkonartoggit
tullerarkovlusigik, ningarosuktublo pitsartu-
ninganullo tamaiñut nalegautipapse; suniat-
sengilãselo.

20. Añernerille idluiluktut nalengmasse.
kuviaisutiginasiuk: Makkoale kuviaisutigi-

nersarissigik attisse aglaksimangmetta kil-
langme.

21. Taipsomane Jesuse añernermigut ku-
viaisukpok, okarlune: Atãtak, killaublo nuña-
blo nalegangæk nakorivagit, tamaña illissi-
majuñut sillatojuñullo angigutsutigigangne,
nuttakkatitun-ĩtuñut nellojungnertijutigig-
angne; ahamerik, Atãtak, taimak sãngne id-
luarijet.

22. Tamaita Atãtama tuñiveit uvamnut.
Erngnermik kimik kausimajokangilak, Atã-
tab kissime kausimava, Atãtamiglonẽt kimik
kausimajokangilak, Erngnerub kissime,
Erngnerublo nellojungnẽrtitsomajangita nel-
lunginivæt.

23. Illiñiartiñe sãbvigællugit okarpok:
Pilloridlarput ĩsit, tautuktut tautuktapsing-
nik.

24. Okautivapse: Nellautaijut uñuktut
attanniojullo tautuktapsingnik tækkojoma-
laurivut, tækkonagolo; tussartapsingnik tus-
saromalaurivut, tussarnagolo.

25. Ahak, aglangnik illissimajok nikovi-
pok, õktorlugo okarlune: Ajokertuijok, su-
mik pinniarlunga iñogutemik nungusuitomik
kingormgusilunga?

26. Jesusible kiova: Perkojeñe kañok ag-
laksimava? kañorlo attuarpigit?
27. Kiova okarlune: Gude Naleket næg-
ligijeksarivet, Omættingnut tamãnut, tarng-
ningnullo tamãnut, pitsartunernullo tamai-
nut, issumangnullo tamaiñut; iñukattillo il-
liktut nægligijeksarivet.
28. Jesusible kiova: Kiolorikpotit; imai-
lioritiñojomãrpotit.
29. Taimnale idluartorilerame, Jesuse ap-
periva: Kina tuglerivigo?
30. Jesusible kiova, okarlune: Iñuk Je-
rusalemit taununga Jerichomut attarpok,
iñuartut taimna opingarpæt; añorẽrdlugo
añaudlarlællo, tokkokaseklugo keměkpæt.
31. Illanget ajokertuijub taununga igera
jub, tækkogamiuk kangerpa.
32. Taimaktauk Lĕvitib, (ajokertuijut ik-
kajortingita illanget) tagvunga pijub, tikki-
namiuk tækkovlugo, kangeriva.
33. Samariamiuble ingerajub tikkilerpa;
tæknogamiuk nãpkoariva,
34. Nellipsarlugo, killingit mangipsertor-
peit, napartub orksoanik weinemiglo kuveriv-
lugit killingit; nergsutiblo kãnganut illiv-

lugo, iglomut siñiktarvingmut ãpa, tagvane udsertorpa.

35. Kaulermet aularomagame, kẽnaujæk marruk sakkerpak, tuñivlugiglo siñiktarvium iñuanut, okautivlugo: Udsertoriuk; uñunersenik illagungne, akkilleromãrpagit, ama utteruma.

36. Kañok issumavit, pingasut taipkoa illanget kina iñuartut killertigilauktangita iñukattigællugolo tuglerivauk?

37. Kiova: Tapsominga nãpkigosuktok. Jesusim okautiva: Imailiorijartorit.

38. Tagvanget ingeravlutik, iglugasengnut niuverviktalingnut itterpok. Arngnak tagvanetok, Marthamik attelik, tapsoma itterkova iglominut.

39. Nukkakarivok Mariamik attelingmik; tamna Jesusim ittiggangita sãnganut ingipok, okãlatillugo nalegiarpa.

40. Marthale omaridlalerpok, kivgartoromavlugo. Jesuselo tikkipa, okarlune: Nalegak, adsigẽktipiuk, nukkama kissima kivgartortimanga? okautiuk ikkajorlinga.

41. Jesusib kiova, okautivlugo: Martha, Martha, issumadsarikpotit omarikpotit;

42. Attausiojinak pijariakãrpok Mariab añerimava ajunginersak, tapsominga aksãrtauniatsengilak.

KAPITELEMIK XI.

Kristusib illiniartingit ajokertorpeit tuksiarutinik.

Iñime tikkitamine tuksiartok. Sorẽrmet, illiñiartingita illangeta okautiva: Nalegak tuksiarutiksamik ajokertortigut sorlo Johañesim illiñiartingit ajokertorpeit.

2. Okautiveit: Tuksiarupse, imak okaritse: Atãtavut killangme, akkit nakorijaule; nalegauǹit kaijiarle; perkojattit, malliktauliǹ nuñame, sorlo killangme.

3. Uvlome piksaptingnik tuñittigut.

4. Ajornivut issumagijungnẽrkit; sorlo uvagut uvaptingnut ajortut issumagijungnẽrpavut; õktorlungnartomut pitinata, piulittigulle ajortuñit.

5. Okautiveittauk: Illapse kia, nægling-

niktomik illæñarnerijakarune, uñuab kerkane imak okautijartoruniuk: Nægliktara illæñarijara, taukteliksarsilaulanga niakojenik pingasunik;

6. Nægliktama illæñarijarma tikkimanga, nerkiksak ajorpara.

7. Illuanetub kamanget imak kioniarpauk: Siñiktailinanga; ubkuak parngnanẽrsimangmet, kittorngakka illagivlugit iñilangavunga; taimak pivlugo makkinermik sappersertorpunga, tuñitsivigivlutit.

8. Okaupapse, makkitsomangikune, tuñitsivigilugo illænarnerigamiuk; tava makkilãrpok, iktoritailune tuksiarvigingmago sorrẽrane, pijomajanganik ajortanganik tuñitsivigilãrpa.

9. Okaupapsetauk: tuksiaritse, tuñitsiviojomãrpose; keñeritse, neñissijomãrpose; sopalugitse, ubkuẽrutsaujomãrpose.

10. Keñujok pilãrpok, keñajok nachvãlãrpok; sopaluktorlo, ubkuẽrutsaulãrpok.

11. Kia illapse angune erngninget kakkojamik tuksiarvigikpago, tuñitsiviginiarpauk ujarkamik? Mingeriavinermiglonẽt tuksiar-

vigikpago, kuglugitsamik tuñitsiviginiarpauk?

12. Mañingmiglonẽt tuksiarvigikpago, tuñitsiviginiarpauk scorpionemik tokkonartomik?

13. Illipse nauk ajortose kittorngasse tuñergutinik ajungitunik tuñitsivigigapsigik, anginersamik Atãtapse killangmetub tuñitsiviginiarpeit Añernermik ajunginermik tuksiartiñe?

14. Satanase okarungnængitok añitipa. Satanase añingmet, okarungnængitok okalerpok. Iñuille tattaminialerput.

15. Illangille okarput: Satanasit añitipeit Beelzebub, satanasit attañinget pitsartuninganut.

16. Assingita õktórpæt, nellunaikutamik killangmit tækkojomavlutik.

17. Erkainingit (Jesusib) kausimagamigit, okautiveit: Attañiovium iñungiñe illunatik ingmingnut illagẽgungnẽrtut, nunguniarput, iglublo iñungit ingmingnut akkerartortut, sõngojungnẽrput.

18. Satanase ingminut akkerartorune,

kannok attañioninga-ĭtsomalerka? Okarapse, satanasit añititakka Beelzebumut.

19. Uvangale satanasit añitikupkit Beelzebumut, kimut kittorngapse añitipatigik? Tamaña pivlugo erkartortigijomărpasse.

20. Satanasit Gudim aggangiñut añitikupkit, Gudib nalegauninget tikkisimavăse.

21. Sangijorsub sakkugub iglune sapputikpago, perkutingit pijauniatsengilet.

22. Sanginersable tikkikuniuk, sălagiguniuglo, sakkunginik tettigijanginik aksărdlarpa, aksarnigaverngit assingiñut tuñiokarlugit.

23. Uvamnik illakaromangitub akkerartorpănga; kattersuerkattigingitaralo siamartitsivok.

24. Añernek makkojungnartok iñungmit annijarangame, ingeravok sokkangitokut, merngoĕrserviksarsiorlune, nachvărnagolo; okarpok tava: Iglumnut añivigilauktamnut utteromavunga.

25. Tikkinamiuk, pĕjarsimajok sañersimajorlo tikkipa.

26. Tava ailerpok, añernernik assiminik

ingminit ajornerojunik, arvengemit aggartunik illagilerlune: itteramik tagvanetualerput; kingorngagut iñuk taimna ajulualertok, sivorlermit.

27. (Jesuse) taimak okartillugo, arngnak torklulavok iñuit akkorngane, okautivlugo: Pilloridlarpok illingnik singaijok, illingniglo amãmaktitsijok.

28. Kiovale: Illa pilloridlarput Gudim okausinginik tussartut torkorlugillo.

29. Iñuille kattilermetta, imak okalerpok: ukkoarãluit uivesartut nellunaikutamik tækkojomavut; assianigle nellunaikutamik tunnitsivioniatsengilet, nellautaijum Jonasib nellunaikutanganik.

30. Sorlo Jonase nellunaikutaugame Niniveminñut, taimak Inum Erngninga ĭtsomarivok kinguvãngukattigẽnut ukkonunga.

31. Erkartuivium (uvluksangane) kinguvãngukattigẽt ukkoa illagilugit Attañiub nullianga anget pijok sakkeromãrpok, erkartorlugit; nuñamit ungasiktometomit pigame, Salomonib sillatusia tussarijartorlugo. Ahak, tamanepok Salomomit anginerõjok.

32. Ninivemiut erkartuivium (uvluksang-

ane) kinguvãngukattigẽt ukkoa illagilugit sakkeromãrput, erkartorlugit, Jonasim ajokertormagit assianik issumakaleramik. Ahak, tamanepok Jonasemit anginerõjok.

33. Neñergoak ikkilugo ijerartuariniæng-ilæt, kattaujab attãnullonẽt; neñergoable inninganut illivæt, ittertuñut tækkojaukovlugo, neñergoak.

34. Ĩse timib kaumarninga-ĩpok. Ĩsit idluarune, timit illunane kaumajomãrpok. Ĩsit nellangaikune, timit illunane tãromãrpok.

35. Taimaitomik udsertorit, kaumajok illungnetok tãrsekoñago.

36. Timit tamãt kaumãrpet, tartomik sumiglonẽt pinane; tamãt tava kaumadlarpok, sorlo neñergoab kaumarsarniarpãtit.

37. Taimak okartillugo, Farisæerit illangeta nerrijartorkova ingminut, uvlok ketterarmet. Jesuse itterpok, nerrimãvingmut ingidlune.

38. Ubvarsimanañe nerrijomangmet, Farisæerib tækkogamiuk, tattamiñiarpok idluarinagolo.

39. Nalekable okãutiva: Illipse Farisæerit

erngusiãrsuillo pogutello sillatãtigut sujungaitikalloarpasse, illusele ullipkittarpût ajortunik pijomatunermiglo.

40. Sillaitose, sillata sujungaipet, illualo ivsornaitorivissiuk?

41. Ahak, perkotipsingnit tuñijiniaritse aglujuñut, illunatik sujungailãrput illipsingnut.

42. Kappianamek okorse Farisæerit, Minzelo Raûtelo, nuñab perortungit tamaita tellimaujoetta aipanga tuñigapsiuk attañiojuñut, idluarnerlo, Gudib nægliaguingalo señerkopasse. (issumaginagiglo) Tamakkoale piñiarlugit pijeksarivasse, ipkoalo ipperarnagit.

43. Kappianamek okorse Farisæerit, illiñiarvingme ungalliujomavluse, iksivautet issungit attoromagapsigik, sallutitaujomavluselo iñungnut niuvervingme.

44. Kappianamek okorse aglangnik illissimajut Farisæerillo takkormortose, illuvertitut saumajotun-ĩnapse iñuit kãngittigut pissuktut kausimañagit.

45. Tagva aglangnik illissimajut illangeta

kiova, okautivlugo: Ajokertuijok, tamakkonunga okautsinut suadlarpaptiguttauk.

46. Kiova: kappianamektauk illipse Aglangnik illissimajut; iñuit kappiaisuktinapsigik nangmagekseñut aktornartuñut, illipsele nangminek tamakkoa aktoromangilasse aggangñut attautsemullonẽt.

47. Kappianamek illipse; nellautaijut illuvilliortasse, angajokapsele sivorlipse tokkotipeit.

48. Makkoninga nellunaijaivose, angajokapse piñiarningit malliklugit pigivose; ipkoa nellautaijut tokkopeit, illipsele illuvilliortasse.

49. Tamaña pivlugo Gudib sillatuninga imak okarpok: Nellautaijut Apostelillo tillijomãrpakka taipkonunga, taipkoa illangit tokkotsomãrpeit illangillo unangmilugit;

50. Nellautaijut illunarsoangita aungit kinguvãngukattigẽnut taipkonunga akkiñiartaukovlugit, kovijangit sillarsub kiglinganit,

51. Abelim aunganit aglæt, Zachariasiblo

aunga tikkilugo, imna tokkotanget altarib kattimaviublo akkorngangne. Ahamerik, okaupapse: kinguvãngukattigẽnut ukkonunga akkiñiartaujomãrput.

52. Kappianamek okorse Aglangnik illissimajut, illisimanartub pẽrutãnik pekarapse. Illipse ittertuksaunase, itteromajullo itterkonginapsigik. (Gudib nalegauninganut)

53. Taimagle okautimagit, Aglangnik illissimajut Farisæerillo piñiarpalliadlarpæt, apperkosikseñullo sunatuinarnut okausiksẽrotsomåvlugo;

54. Nautsertorpæt, okausinginit patsitiksarsioromavlutik tapsomunga.

KAPITELEMIK XII.

Illiñiartingit mianerikoveit takkormornermik. Okpernerublo kañoẽninganik.

Tagvanetillugo, iñugiartorsuit tikkipæt, tausendekattartut kattimalerput, ingmingnut tullerakattaulutik. Illiñiartiñe Je-

susib okauterkãrpeit: Farisæerit kakkojangita sẽrnautiksanginik, tamedsa takkormorningi-nik, illissimasugitse.

2. Ĩjerartortut illunatik sakkijaromãr-put, angigutsutillo illunatik nellonaromãngi-let.

3. Tamaña pivlugo tãrtome okauserilauk-tasse, kaumajome tussartaujomãrput iglomelo assipsingnut issivsutigilauktasse, okautaujo-mãrput iglut kãngine.

4. Okaupapsele nægliktakka: Erksigini-arasigik timinik tokkotsijut, kingorngagut sapperput.

5. Sivõragijeksapsingnigle okautijomavap-se: Tamna erksigissiuk, tokkotsigune, pitsar-tunekarpok ãnianartovingmut egitsinermik sappingitoktauk. Ahaila, okaupapse, tamna erksigissiuk.

6. Kutsertet tellimet akkekarpangilet kẽ-naujenik marrungnik? Sunaubva taipkoa il-langalonẽt Gudib puigungila.

7. Nutsessetauk illunatik kittissimagivut niakopsingne. Tamaña pivlugo erksiniarase, kutsertavaksoarnit ajunginerogapse.

8. Okaupapsele: Uvamnik okausilik

iñungnut, taimnatauk Iñub Erngninget o-kautiginiarpa Gudim Engelingiñut.

9. Iñungnulle missiutilik uvamnik, taim-natauk missiutaujomãrpok Gudim Engeling-iñut.

10. Okautsemik idluangitomik okautelik Iñum Erngninganik issumakarviojungnẽ-romãrpok: Añernermigle ajunginermik o-kautelulik, issumakarviojungnẽrniængilak.

11. Illiñiarvingmingnulle, attañersoarnullo attañiojunullo ãtikppasse: Sivõraniarase kan-noẽtomik sumiglonẽt okausiksakarapse, ki-gusiksakarapselo.

12. Añernerum ajunginerum ajokertor-niarmasse nellunaikutame taipsomane okau-siksapsingnik.

13. Iñuit illangeta angutim okautiva: A-jokertuijok, angajuga okautiuk, kingormgu-jeksavuk avekovlugo uvaguk.

14. Okautivãle: Iñuk kia kiglissiniartuk-sautipãnga illiptingnut, kingormgujeksatik avekovlugit?

15. Okautiveit tava: Agluitsomañermik udsertoritse; perkutivaksuit, iñub iñotiging-ileit.

16. Adsigẽmik mattominga piveit, okarlune: Angumik agluitokalauktok, tapsoma perorsẽvinga perorlorikviovok.

17. Illumigut imak issumalerpok, okarlune: Kaňok piňiarlunga? Perorsẽakka kattiteksakka iňiksakangimetta.

18. Imak pilaunga okarpok: Kem̃atullivikka serkomilugit piňiarpakka, angijororiarlugit seňajomavakka, perorsẽakka tamaita, perkotikkalo kattitsomavakka takkam̃unga.

19. Tarngnimnullo imak okaromavunga: Nægliktara tarngniga, piksakavaksoadlarpotit okkiut uňuktut; kikkalerit, nerrilutillo im̃erlutillo kuviaisugit.

20. Gudible okautiva: Sillaitoãluk, uňuak tamaňa tarngningilãrpotit; kia piksariniarpagit kattilauktãttit?

21. Taimaktauk-ĩnivut perkotinik kattersijut, agluinatiglo Gudeme.

22. Iliňiartiňe okautiveit: Tamaňa pivlugo okaupapse: Iňosisse pivlugo siarklerniarase, nerkiksapsingniglonẽt; timipselonẽt aňoraksanginik.

23. Iňosek ajunginerovok nerkikseňit; timelo ajunginerovok aňoraksenit.

24. Tulluket nautsertorissigik; karngãtitsingilet, perorsẽeksenik kattersinatiglo, kem̃atullivikaratiglo illiorkavekangilet ; taipkoa Gudib nerritipeit. Tingmitseñit kañok angitigijomik ajunginerovise?

25. Kina illasse ingminik uiguksersijungnarka tallitut takkitigijomik attautsetut, nauk siarklerutigigalloarpa?

26. Mingnek ajorupsiuk, sõg assia siarklerutigivissiuk?

27. Paunaujartut tækkunãrsigik, kañok perortut; señangilet peraingilellonẽt. Okaupapsele, Salomolonẽt piñarnadlartok taipkoa illangatut añorariksimangitok.

28. Iviksuket nuñametut Gudib taimak pinnarnartinamigit, uvlome perortut, kaupello kieksaumut egiteksaungmetta; anginersamik illipse añorartitsomavãse, okpernekitose tagva?

29. Tamaña pivlugo illipse okarniarase, sumik nerkiksakaromãrpose, sumiglonẽt im̃iksakaromãrpose; siarklerniarase.

30. Makkoa tamaita sillarsub iñungita okpingitut nellojullo piñasuagatuariveit; Atã-

tapse killangmetub kausimavãse, taimaitomik ajorsartose.

31. Gudiblé nalegaunninga piñiarkãrsiuk, tamakkoa tamaita pilãrpasse.

32. Erksiniarase okorse illagẽktuarsuit: Atãtapse idluariva, tunitsivigiluse nalegaunerminik.

33. Perkutisse pissitigissigik, aglujuñut tuñilugit. Põksiniaritse pitokaungitunik, perkutitoniardluselo killangme asserojuitunik; tigliktit sappertanginik, kaurulillo asserojuẽreksanginik.

34. Perkutipse neijugangit, omættipsetauk neijorivæt.

35. Makkitipsigut tapserutsiaritse, neñergoaselo ikkingmilit.

36. Iñuit adsigissigik, Nalekamingnik neriuktut, nulliarẽlitainartut nerrimãrninganit aggilertomik, tikkipet soppalulerpello, upkuẽrutisãrlugo pilãrpæt tuavilutik.

37. Kivget imaitut pilloridlarput, Nalekab tikkipagit pigãrtut. Ahamerik okaupapse, nerrimãvingme iksivakojomãrpeit, sailitserlune, nangminerlo kivgartoromãrpeit.

38. Pigãrviub aipangane, pigãrviublonẽt pingajuane tikkipagit, imailiortut; kivget tapkoa pillorikput.

39. Tamañale kausilertssiuk, tigliktub tigligijartorvinga, iglum iñuet kausimaguniuk; pigãromavok, iglominut itterkoñago.

40. Tamaña pivlugo illipsetauk oppalungẽrsimatitse; Iñum Erngninga tikkitsomãrmet uvlub nellunaikutangane, neriuvigingitapsingne.

41. Petrusim okautiva: Nalegak, adsigẽktomik mattominga kissipta pivittigut, makkoalonẽt tamaita pivigit?

42. Nalekab kiova: pijariakarpok nertornartomik sillatojomiglo pairsijomik, taimna kivgaminut Nalekab pairsisungotimago, piksanginik tuñitsiviokovlugit nelliutileranget?

43. Kivgak taimna pillorikpok, imailiortok, Nalekame tikkippago.

44. Ahamerik, okautivapse, perkutiminut tamainut pititsomãrpa:

45. Kivgarle taimna omamigut imak issumalerune: Nalegara killamik tikkiniængilak;

kivgello angutit arngnello añaudlarlugit, nangminerlo nerrilune imilarmelo tallardlune:

46. Kivgab tapsoma naleganga tikkitsomãrpok uvlome, ipsoma neriuvigingitangane, uvlublo nellunaikutangane kausimangitangane; asserorlugo piñiarpa naleganget, sokkosingitut okpingitut illagillugit akkivigijomãrpa.

47. Kivgarle Nalekame perkojanganik kausimajok, piñialaurane, perkojangalo mallingnago, uñuktunik añaujaujomãrpok.

48. Perkojanganiglo kausimangitok, añaujariakartomik piñiarame, ikkitunik añaujaujomãrpok. Uñuktunik tuñitsiviojok, tapsomanget uñutunik keñerviojomãrpok; uñuktuniglo perkojaujok, tapsomanget uñuktunik uttakkiviojomãrpok.

49. Ikkomamik ikkitsijartorpunga nuñamut: kañoktõk mañakut ikkoalajarẽrpet?

50. Babtijomulle Babtitaujariakarpunga; (angijomik) sivõravunga namaksekãrtinago?

51. Nuñamut tikkinasugivissinga, iñuit illagẽktiniarlugit? Okaupapse: Aukak, ingmingnut akkerartutijomãrput.

52. Mattoma kingorngane tellimet iglome attautseme ingmingnut akkerartutijomãr-put; pingasut marrungnut, marruglo pinga-suñut.

53. Angutã akkerartoromãrpok erngner-minut, erngnerlo anguminut; arngnã paning-minut, pañik arngnaminut; sakke ukkoami-nut, ukkoarlo sakkiminut.

54. Ama iñungnut okarpok: Nuvujamik tækkojarangapse unanget nikovitomik; tua-viluse okarpose: Sillarnerludlarniarpok; tai-mailerpok.

55. Uarngneluaranget okarpose: Kissid-larniarpok; taimailerporlo.

56. Takkormortose, nuñalo killaglo kaño-ẽniarmanganik illissimavasse: Sõgle tamaña nelliutok illissimangipissiuk?

57. Illupsingnelonẽt sõg idluartok issuma-gingipissiuk?

58. Illingnut akkerartortok aiparingungne erkartuijomut; ingeralutik saimarsarniaruk, kiglissiniartomut pititaukonæk, kiglissiniar-tublo parngnanẽrsimavium udsertortinganut unnertotaukonnæk, tapsomalo udsertortub parngnanẽrsimavingmut egippattit.

59. Okaupagit, tainganget añititauniæng-
ilatit akkillerkãrtiñagit kenaujet naggatik-
sanget.

KAPITELEMIK XIII.

*Kristusib inuit ajokertorpeit kakkialerner-
mik issumatarnermiglonẽt.*

Taipsomane neijutut illangita okautivæt
Galilæamiunik, taipkoa aungit Pilatu-
sim akkupeit tuñergutingiñut.
2. Jesusib kioveit, okautivlugit: Galilæa-
miut ipkoa ajortulliarnerõnasugivissigik Ga-
lilæamiuñit assingiñit tamaiñit, taimak pidlar-
taungmetta?
3. Aukãrpunga; okaupapsele: Sãgiarni-
ængikupse, tamapsetauk taimak asserorom̃a-
rivose.
4. Arverterngemit pingajortut ipkoa nu-
voguseksub Silloametub orrovigijangit tok-
kodlugit, ajornerõnasugivissigik iñungnit as-
singiñit tamaiñit, Jerusalemetuñit?

5. Aukărpunga; okaupapsele: Săgiarniængikupse, tamapsetauk taĭmak asseroromarivose.

6. Mattomingale adsigĕktomik okautiveit: Napartok Feigeliksak iñub perortipa, Weinekarviksamut kakkaminut; paungarsioriaramiuk nachvăngilarle.

7. Weineliksamik perorsĕviksiortomut okarpok: Ahak, aujet pingasut napartok tamna nellipsakattardlugo paungarsiorialauktara, nachvărnanga; kippiuk; sŏg iñekarpa sullinane tamane?

8. Taipsoma kiova, okautivlugo: Nalegak, taimailingalaule aujak tamaña, avata poagijarlugo, ivsunga ivsoromavara,

9. Kingorngagut paungakarniarmanget; pekkangipelle, tava kippiuk.

10. Ajokertuiniarpok illiñiarvit illangane, sabbateŏngmet.

11. Ahak, arngnak tagvanetok añernelik kannimanartomik okkiut arverterngemit pingajoartut, okkungainarlune issivinermik sappertok.

12. Jesusible tækkogamiuk kaikova, okau-

tivlugo: Arngnak, kañimanernit piungnerit.

13. Aggangminullo pattikpa; tagvainak issivilerpok tava, Gude nakoridlarpa.

14. Illiñiarvium angajokanga ningalerpok, Jesuse iñuliklermet sabbateme, iñuillo okautiveit: Uvlut arviniovut, señajariaggit; uvlune taipkonane iñulijaunialeritse, sabbateopelle piñase.

15. Nalekab kiova, okarlune: Takkormortok una, illipse tamapse nergsutisse tuktuvakotisselo, siutekoktojullo pittũdsarpangilase nerchevinginit, alluktitsartorlugillo sabbateme?

16. Abrahamib pañia una, pittuksimajok satanasemut okkiut arverterngemit pingajoartut, pittuksimajungnẽriakangilak sabbateme?

17. Taimak okautingmagit, akkerartortingita illunatik kangugivæt; iñuit illunatik tattamĩniarnartitangit tamaita, kuviaisutigiveit.

18. Jesusele okarpok: Suna Gudib nalegauninget adsigivauk, sumullonẽt adsigẽktitsomavigo?

19. Senfkornetun-ĩpok, tamna iñub piva,
perorsẽvingminut egipa. Perolertok agliv-
lune napartulerpok angijok, tingmitselo kil-
laub attãnetut iñekalerput akkerungetta at-
tãne.

20. Aña okarivok: Sumut Gudib nale-
gauninga adsigẽktitsomavigo?

21. Kakkojekset sẽrnautiksetun-ĩpok, arng-
nab tamna piva, akkulugo õktutiñut pinga-
suñut kakkojeksenik pittalingnut, kakkojek-
set tamaita sẽrnartilugit.

22. Mattoma kingorngane iglugaseksoati-
gut niuverviktigullo ingeravok, ajokertuini-
arlunelo ingeralarmelo Jerusalemut.

23. Iñuit illangeta okautiva: Nalegak, ik-
kitut iñuit piulijauniarasugivigit? Okauti-
veille:

24. Illungertoritse, ittervikitokut itter-
niaritse; okaupapse, uñuktut piñasuarniar-
put itteromavlutik, itternermik ajorsaromãr-
put.

25. Iglum iñua nikkovilune itterviub ub-
kuanga parngnanẽrppago, kingorngane illip-
setauk sillatãnit ubkuak avilortarijartoromã-

rivasse, okarluse: Nalegak, Nalegak, ubkuē-
rutittigut. Kiojomãrpãse, okautivluse: Nakit
pingmangapse, illitaringilapse.
26. Okaromãrpose imak: Nerrekattigivlu-
tillo im̃erkattigivaptigit, iglut akkorngane
ajokertulaukpaptigut.
27. Kiojomãrpok: okaupapse, illitaringi-
lapse nakit pingmangapse, tamapse kem̃ek-
singa, ajortulliartose.
28. Tagvale kealuselo aglerulãromãrpose:
Abrahalo, Isaaklo, Jakolo, nellautaijullo
tamaita Gudib nalegauningane tækkojomã-
rapsigik, illipsele sillatãnut pingujartauma-
jose.
29. Iñuittauk unanget, pãngello, ãngello,
avangello tikkitsomãrput, Gudib nalegau-
ningane nerrimãvingmut ingitsomãrput.
30. Ahak, kingorliojokarpok sivorliojo-
mãrtunik; sivorliojokarlarmelo kingorliojo-
mãrtunik.
31. Uvlok taimna Farisæerit illangita imak
okautijartorpæt: Aularit, tamaña kem̃eguk;
Herodesib tokkotsomangmattit.
32. Okautiveit: Terrianiak taimna imak

okautijartorsiuk: Ahak, satanasit añitipakka, iñuliklerijartorlarmalo uvlome kaukpello, uvlut pingajuane piarẽlãrpunga.

33. Uvlomele kaukpello, ungaliagolo arvertariakarpunga; nellautaijok Jerusalemib assiane tokkotauvangilak.

34. Jerusalem, Jerusalem, (iñuit piveit) nellautaijunik tokkotsijok, illingnullo tillijet ujarkeñut millorangne, kapsersoarnik kittorngatit kattitsomalaurivakka, sorlo arngnaungub kattipeit ivaveit piarkeñe issarkominut; pijomalaungitosele?

35. Ahak, igluse (kattimaviksasse) iñuẽrutsaujomãrpok. Okaupapse: Ama tækkuniængilapsinga, nelliutitiñago okakãrase: Nakoridlartaule, Nalekab attingane tikkitok!

KAPITELEMIK XIV.

Im̃ermik puvitok ajorungnẽrtipa Kristusib, ajokertorlunelo.

Mattoma kingorngane Farisæerit angajokangita illangeta iglunganut nerrijartortok, sabbateme; taipkoalo udsertorpæt.

2. Ahak, angut tagvanetok, im̃ermut puvitok.

3. Aglangnik illissimajut Farisæerillo Jesusib sãngaveit, appersorlugit: Sabbateõngmet iñuliklernæk idluarka?

4. Tapkoale niplingilet. Tava tiguva, iñulilãlo, aularkova.

5. Sãngaveit okautivlugit: Illapse nergsut siutekoktujok tuktuvaklonẽt im̃ertarvingmut nakkarpet, kia sabbateme kakkinasuarniængipauk?

6. Aama kionermik sapperivut.

7. Adsigẽktomik nerrimãrtut okautiveit;

issuklernik iksivautakaromajut nerrimävingme tækkogamigit, okautivlugit:

8. Nulliarëlitainartuk nerrimärvinganut nerrijartorkojaujuvit, ungarlermut ingitsartorlängilatit, illingnit attañionersamik nerrijartorkojimajokarasugellugo;

9. Tapsomingalo illingniglo nerrimärtitsijuksab tikkipattit, okautikpattillo; tamna agvaëruk; kangusulerlutit ingitsartoromärpotit tuñulermut.

10. Nerrijartorkojauguville, tuñulermut ingitsartorina, illingnik nerrijartorkojijok tikkipet, okautikpattillo: Nægliktara, ungarlermut ingitsartungärit. Nerrekattivit illunatik tava nakorijomärpätit.

11. Ingminik attañiotitok, miklilertitaujomärpok; ingminigle miklilertok, taimna attañiotitauniarpok.

12. Nerrijartorkojiminulle okarpok: Uvlub kerkane uñungmellonët nerkiksamik äkiksoiguvit, illæñarijattit, kattangutittillonët, illatillonët, sillellitillonët, nuñakattitillonët agluitut nerrijartorkonersarineijengilattit; taipkonunga ama akkiniarlutit nerrijartorkojaunajarasugellutit.

13. Nerkiksamigle ãkiksoiguvit; aglujut, tussiætullo, illakongõrtullo, tautungitullo nerrijartorkolaukit:

14. Pilloridlaromãrpotit tagva; illingnut akkiksakangimetta, akkillertaujomãrpotille idluartut makkiviane.

15. Nerrimãrtut illangeta tamaña tussaramiuk, okautiva: Pilloridlarpok kakkojaktortok Gudib nalegauningane.

16. Okautiva: Angut nerkiksarsoarmik ãkiksoijok uñungme, uñuktullo nerrijartorkoveit. Nerriviet nelliutingmet,

17. Kivgane imak okarijartorkova nerrijartortukseñut: Kaititse, illunatik piarẽrput.

18. Illunatik kingorlerẽklutik asserkotsiomalerlutik okarput. Sivorlium okautiva: Perorsẽviksilaurama, tækkojartoromagapko pijariakarmet; tuksiarpagit, passiniarnanga.

19. Aipanget imak okautiva: Tuktuvait tellimet keñuktukset pissiarigapkit, mañalo tækkojartorpakka; tuksiarpagit, passiniarnanga.

20. Pingajoet imak okautiva: Nullianikkama, tamaña pivlugo tikkiniængilanga.

21. Kivgab tapsoma angajokane okautijartorpa taipkoninga. Angajokak ningarpok tagva, kivgane okautiva: Katsungailutit ailerit iglugaseksuit akkorngeñut apkosinernullo, aglujut, tussiætullo, illakongõrtullo, tautungitullo tagvunga ittertikigit.

22. Kivgarle okarpok: Angajokak, okaravit taimaipok; sulle nimniungilet.

23. Angajokab kivgane okautiva: Nuñam apkosiningiñut, avaluñullo ailerit, itterkolugit, igluga tættækovlugo.

24. Okaupapsele, angutit nerrijartorkojaugalloet, nerkiksakka õngniængileillonẽt.

25. Iñugiartorsuit illagijañe, keviarpeit okautivlugit:

26. Uvamnut pijok, angune, arngnelo, nullelo, kittorngañelo, kattangutiñelo, nangminerlo iñosine omigingipagit; illiñiartiginiængilara.

27. Señingajuksaminik (kappiaisuviksaminiglonẽt) nangmangitok, mallingnangalo; illiniartiginiængilara.

28. Kina illasse nuvoguseksoarlijomagune, sivorngagut erkaumaniatsengileit pikseñe, ajorniarmangago iñerianga?

29. Tunganiksanganik señagune, kalliksanginik ajoromanane, illunatik tamattominga tautuktut mittautiksakoñagit,

30. Okarlutik: Iñuk tamna señalaurallo-arpok iñerlugo ajorpa.

31. Attañerlonĕt kia sorsugijartoromañerpa attañermut assiminut, sivorngagut erkaumaniatsengileit, uñurningit sorsuktukset 10,000 dit sivõraginiarmangagit sorsuktukset nellipsarekset 20,000 dit?

32. Sivõragigunigille, imna sulle ungasiktometillugo, okautsaujertorkova kivgaminut, sorsugungnĕrkovlugit.

33. Taimaktauk illasse, perkutiminik tamainik issumajungnĕromangitok, illiñiartiginiængilara.

34. Tarriok ajungikalloarpok; pitsartojungnĕrpelle tarriok, sumut ama pitsartutitauneijarpa?

35. Nuñamullonĕt perorsaijomullonĕt suksaujungnĕrpok; egiteksatuinauvorle. Tussãjungnik siutelik tussarle.

KAPITELEMIK XV.

Adsigẽktunik, saukamik tam̃arsimajomik, kẽnaujamiglo tamaijaumajomik.

Taipsomane Zoelnerillo ajortulliartullo tikkipæt, tussaromavlugo.

2. Farisæerille Aglangniglo illissimajut avamudlarput, imak okarlutik: Ajortuggit oma illasearivlugit, nerrekattigiveit.

3. Adsigẽktomik mattominga okautiveit:

4. Kia illapse saukenik pigub 100 dinik, taipkoalo illanget tamaiguniuk, 99 nigle kemmengniængileit iñukangitomut, tamartorlo keñeriarkangilak, neñerkãrnago?

5. Neñiguniuk, kakkakpa kuviaisuklune.

6. Tikkilerame, illañelo nuñakattiñelo kaikoveit, okautivlugit: Kuviaisukattigissinga, saugara tam̃alauktok, neñigapko.

7. Okaupapse: Taimaktauk kuviaisugomãrput killangmiut, ajortulliartok kakkialer-

pet, 99 nit idluartuñit kakkialeriakangitunnit.

8. Arngnablonẽt kia tellimaujortunik kẽnaujagub, tapkoa illanget tamaiguniuk, neñergomik ikkitsiniængilak, iglo sañerlugo, keñerajængilak, neñerkãrnago?

9. Neñiguniuk, illañelo nuñakattinelo arngnet kaikoveit, okautivlugit: Kuviaisukattigissinga, kẽnaujara assiujilauktara neñigapko.

10. Okaupapse: Taimaktauk ajortulliartok kakkialeranget, Gudim Engelingita kuviaisutigivæt.

11. Ama okarpok: Angutekarpok marrungnik erngnelingmik;

12. Nukkardlium angune okautiva: Atãtak, perkutingnit pijeksakka pilakka. Perkutiñe tava avikpeit, nukkarẽngnut tapkungnunga.

13. Uvlut ikkitut nãngmetta, nukkardliub perkutiñe tamaita kattilerpeit, nuñamullo ungasiktometomut aularpok; tagvanelo perkutiñe nungupeit ajortulliarnermut.

14. Perkutiñe tamaita nungumagit, kãk-

soak pidlalermet nuñame tamane, tamnatauk ajorsalerpok;

15. Tamattoma nuñam iñungita illanget tikkipa, iñub tapsoma kivgarilerlugo aulartipa nuñaminut, kuingĕngit pairekovlugit.

16. Esijomalauralloarpok Bialiorniluk-kungnik, kuingĕngit nerkiksangita illanginik; tuñitsivionanelo tapkonanget.

17. Issumamigut imak erkailerpok, okarlune: Uvlut tamaita unuktunik kivgakarpok atātaga, kakkojamik ajorsangitunik, uvangale tamāne perlilerpunga.

18. Atātamnut angeraromavunga, imaglo okautijomavara: Atātak, ajortullialaukpunga Gudemut killangmetomut, illingnullo;

19. Kingorngagut erngnermik taijaunek nellopkotivunga; kivgaulanga kivgettit illagilugit.

20. Tamaña tava keñekpa, atātaminullo angeralerpok. Sulle kañingitometillugo, angutæt tækkova, nāpkoarivlugo, akpangerlune kongĕsingagut erkipa kuñiklālo.

21. Erngninget okautiva: Atãtak, ajortullialauktunga Gudemut killangmetomut illingnullo; mattoma kingorngagut, erngnermik taijaunek nellopkotivunga.

22. Angutãle kivgaminut okarpok: Añorak piñarnarnersak kaitsiuk, attitisiuk, aggangillo ketterdlermingnik pitartsersigik, ittiggaluarsungniglo attitilugo;

23. Nocharlo koinijok kaitsiuk, tokkodlugo, nerriluta kuviaisuktalo:

24. Erngnera tamna tokkolauralloarame, ama omarivok; tam̃alauralloarame nachvarmingmet. Kuviaisulerput tava.

25. Erngningale angajuklek perorsẽvingme assinetok, angerarame iglo kaglileramiuk, imngertullo kachortullo tussarpeit;

26. Kivget illanget kaikova, appertsorlugolo tamattominga tussartaminik?

27. Tapsoma kiova: Nukket tikkipok, nocharlo koinijok anguvit tokkokova, erngnine kañoẽngitok ama pigamiuk. Angajoa añulerpok; itteromangimet angutã añivok itterkoniardlugo.

29. Angunele kiova, okautivlugo: Ahak, okkiut uñuktut kivgartulaukpagit, perkojettit illunaita nalelaukpakka; saukamiglonēt angutsoarmik tuñitsivigingitsainarparma, kuviaisukovlunga illæñarijakka illagilugit.

30. Erngnerille tamna tikkimet, perkutiminik nungutsijok arngnarniarnermut, nochak koinijok tokkokovet tamna pivlugo.

31. Angutæt okautiva: Erngnera, neijutsainarparma, perkutikkalo tamaita pigivattit.

32. Serrilutillo kuviaisuktuksaugalloarpotit; nukket una tokkungalaungmet, ama omarmingmet; tañalaungmello neñijaumingmet.

KAPITELEMIK XVI.

Adsigẽktomik, pimaklertomik idluangitomik, agluitorsoarmiglo.

Illiñiartiñe okautiveit: Angut agluitok, pimajikartok perkutiminik; tamna unnertsionerlũtigivæt, angajokame perkutinginik nungutsijok.

2. Angajokanget kaikova, okautivlugo: Kañoẽtomik tussarpunga illiornernik? Pimajattit kittiniakit nellonaililugillo; mattoma kingorngane pimaklertuksaujungnẽrpotit perkotimnik.

3. Pimaklertok illumigut imak okalerpok: Kañok piñiarpik? Angajokama pimaklerkojungnẽrmanga; poagejarnermik ajorpunga, keñunermiglo kangusukpunga.

4. Sulliamnik nellungikalloarpunga, illelliortaukovlunga iglungiñut, pimaklerungnẽruma.

5. Angajokaminut tamakissimajijut tamaita kingorlerĕktillugit kaikoveit, sivorlek imak apperiva: Kapsinik akkiliksakarkit angajokamnut?

6. Kiova: Kattaujenik 100 nik orksunik ingnerotinik. Okautiva: Akkiliksavit aglangit pikit, ingilutit aglaksarit 50 nik.

7. Ama aipanganut okarpok: Igville. kapsinik akkiliksakarkit? Kiova: 100 nik oktutinik kakkojeksenik pittalingnik. Okautigiva: Akkiliksavit aglangit pikit, aglaklutit 80 nik.

8. Pimaklertok tamna idluitok angajokab nakoriva, sillatojutut piñiarmet. Mattoma sillarsub kittorngangit illutsimingnik sillatunersaungmetta, kaumajub kittorngangiñit.

9. Maña okaupapse: Illæñarsarsiniaritse nuñab pingiñut idluangituñut, ajulerupse, illelliortaukovluse iñimingnut nãksaungituñut.

10. Mikkijomik pitsiartok, angijomiglo pitsiarivok; mikkijomigle piñiarnerluktok, angijomiktauk piñiarnerlukivok.

11. Nuñab pingit idluangitut pairitsiængi-

kupsigik, kia pimaklerkojomavãse pijarialingmik?

12. Attartonerlukupse, kia tuñitsivigijomavãse nangminiksapsingnik?

13. Angajokæk marruk kivgab kivgartorungnængilak: Aipanga omigilerpãlonẽt, aipa nægligilugo; ubalo aipanga ungagilãrpa, aipale nachogilugo. Gudelo nuñab pingillo attautsekut kivgartorvigijungnengilasse.

14. Tamaita makkoa Farisæerit agluitsomajut tussaramikit, mittautigivæt.

15. Okautiveit imak: Ajungitsomatõgalloarpose iñungnut, Gudible omættisse nellungileit; iñuit ajungitsuginingit, Gudib makkojugiveit.

16. Perkojello nellautaijullo nellautsitiksanik okarput Johañese tikkekãrtiñago; mattomale kingorngane Gudib nalegauninga okautaulerpok okautsiñut tusarnertunnut, illunatiglo kerlãkaratik itterniarput.

17. Killaklo nuñalo nungunersauniarpuk, titaub attausib perkojeñetub pẽrninganit.

18. Nulliaminik avitsijub, assianiglo nullianiklune, nulliarẽngnek asserorpa; avtamiglo nulliektub, nulliarẽngnek asseroriva.

19. Angumik agluitorsoakalauktok, aupalutsiariktunik sãtuniglo pivianartovaksoarnik añoralik, uvlut tamaita iñunatsoridlarlune kuviaisuktok.

20. Anguttauk aglujok tagvanenivok Lazarusemik attelik, tamna ittervinget kiglingane nellajok, illunane kalladlartok,

21. Tuksiartok karngãnekuvininginik, agluitub nerrimãvianit kattektunik. Kingmille alluktorijartorpeit kallangit.

22. Aglujorle tokkungmet, Engelit ãtipæt Abrahab sãnganut. Agluitorsoaktauk tokkogivok, illuvertauvorlo.

23. Ãniartorsoarme kappianartorsoarmedlune uitalerame, Abraha tækkova kañingitometok, Lazaruselo sãnganetok,

24. Kaigarsulerpok okarlune: Atãtak Abraha, nãpkiginga, Lazaruse tilliuk, tikkime nuvua imermut missukkãrlugo, okkara nigliterliuk; mattomunga ikkomaksoarmut ãniadlarama.

25. Abrahable kiova: Erngnek, erkarniaruk, iñotillutit ajungitunik pigilaurangne Lazarusele kappiaktoadlalauktok; mañale mannigortitauvok, igville ãniatitauvotit.

26. Tamañalo tappilugo akkonaptingne uñungarsoarmik ittersarsoakarpok, tamãnget illipsingnut ikkãromajut ajorpæt, taimaktauk uvaptingnut ikkãromajut illipsingnit sapperivut.

27. Okarpok: Tamaña pivlugo tuksiarvigivagit, Atãtak, tillekovlugo Lazaruse atãtama iglunganut;

28. Sulle kattangutekarama tellimanik, okautsertorkovlugit, ãnianartovingmut tamattomunga pikoñagit.

29. Abrahab kiova, okautivlugo: Mosesiblo nellautaijullo aglanginik pekaramik; ipkoa nalekkiligit.

30. Kiova: Aukak, atãtak Abraha: tokkungajulle illangeta tikkipagit, sãgiaromalerput.

31. Ama kiova Abrahab: Moseselo nellautaijullo nalengikunikit, okperiniænginivættauk, tokkungajut illanget omardlune tikkikalloarpattigik.

KAPITELEMIK XVII.

Jesuse ajokertorpok, iñulivlunelo kallaktunik tellimaujortunik. Gudib nalegauninganik tikkiniartomik okalävok.

Illiñiartiñele okautiveit: Asserornekanginek ajornarpok; kappianamegle taimna asserorterijok.

2. Tapsomunga idluarnersauvok, asserorterijum ujaraktanganik kongẽsingagut nivingaiviõgune, imarbingmullo egilugo, ukkoarãrsuit illangeta asserortauninganit.

3. Tamaña pivlugo udsertoritse. Kattanguvit idluivigilukpattit, teñersaruk; ajorungnẽrpet, idluiningit issumagijungnẽrkit.

4. Uvlorme attautseme arvengemillonẽt aggartunik idluilugvigigunitit, uvloẽnarlo arvengemit aggartunik tikkikunitit, kakkialerpungãrpet; issumagijungnẽrkit tava tamarningit.

5. Apostelit Nalekamut okarput: Okpernivut nekkorsititsuk.

6. Nalekable okautiveit: Senfkornetun okpernekarupse; mattomunga napartomut imak okarupse: Tagvanget pĕrit, im̃arbingmullo pĭt; tava nalegomărpăse.

7. Kia illapse kivgagub, perorsĕvingmik senajomik, nergsutiniglonĕt mianersijomik, perorsĕvingmit tikkileranget, imak okautiniarpauk: Tuavilutit nerrimăvingmut ingitsartorit?

8. Imak okautiniængila: Uñungme nerkiksalliniaringa, sailitserlutillo kivgartoringa, nerritillunga im̃ertillungalo; kingunipkut nerrilutit im̃erniarivotit?

9. Kivgak tamna kujaginiarpauk nalengmago? Taimak issumangilanga.

10. Taimaktauk illipse, malligeksasse tamaita namaksigupsigik, okaritse: Kivgakullovogut; piñiareksavut kisseta pigaptigik.

11. Jerusalemŭt ingeravlune, Samarialo Gallilæalo apkotigivak.

12. Iglugasengnut pingmet, angutit telli-

maujortut kallaktut pãrpæt, tapkoa kañiteme nangertut,

13. Nippekortõvlutik okarput: Jesuse nægliktok ajokertuijok, nãpkigittigut.

14. Tækkogamigit, okautiveit: Ajokertuijuñut tækkotitsartoritse. Taingunga aivlutik kallakarungnẽrput.

15. Tapkoale illanget, kallagungnẽrnermik kausilerame; utterivok, Gudelo nakoridlarpa nippekortomut,

16. Ittigangita kiglingane pãmangavlune kujagiva. Tamnale Samariamiut illanget.

17. Jesusib kiova, okarlune: Kallakarungnẽrkattitit tellimaujungilet? Nauk taipkoa tellimello sittamello?

18. Assingnik uttertokangilak, Gude nakorilugo, takkorngartak una kissime utterka?

19. Okautiva: Makkilutillo aularit, okpernivit piulivãtit.

20. Farisæerille apperingmatsuk: Kakkugo Gudib nalegauninga piomãrpa? Kioveit, okarlune: Gudib nalegauninga tækkuksaulune piniængilak.

21. Imaglonēt okatsengilet: Ahak, manepok, ikkanelonēt. Ahak, Gudib nalegauninga illupsingnut pimavok.

22. Illiñiartiminat okarpok: Uvlut nelliutsomārput, Iñum Erngninget uvlungita illanget tækkojomadlarpasse; tækkonagolo.

23. Imak okautijomārpāse: Ahak, tamānepok, ikkanelonēt. Taikunga ainiarase.

24. Sorlo kaumalaub killaub igloanit kaumaridlartok, killaub igloanut; taimaktauk Iñum Erngninga itsomārivok uvluksamine.

25. Tamañale nelliutitiñago, āniadlartitaujomārpok, iñuit makkoa kisserngortariomārpæt.

26. Sorlo Noah iñotillugo-īlauktok, taimaktauk Iñum Erngninget uvluksanganeītsomārivok.

27. Ipkoa nerrivut, imilarmiglo, nulliani̇kput uiniglarmiglo, uvlok taimna tikkilugo Noam ittervia umiaksoarmut, ullitornivaksub tava tikkipeit nungulugit tamaita.

28. Sorlo Lothe iñotillugo. Nerrivlutiglo

immerput, pissiniarlutiglo, niuverlarmiglo, perorsēvilliorput, iglulliorlarmiglo;

29. Uvlok taimna, Lothe aṅingmet Sodomamit, sillalulerpok killangmit ikkoṁamik orkseromiglo, tamaita nungupeit.

30. Taimaktauk-ītsomārivok Iṅum Erngninget uvluksangane, sakkerviksangane.

31. Uvlok taimna, iglub kānganetub pijartorniarnagit piṅe iglometut. Taimaktauk perorsēvingmetub assine, utterviginiarnagit keṁektaṅe.

32. Lothib nullia erkarissiuk.

33. Iṅoserminik ivlertsinasuartok, assiujijomārpok; inoserminigle ivlertsingitok iṅoniaromārpok

34. Okaupapse: Uṅuak taimna angutik marruk siṅigvingme attautseme iṅangakattigēgomārpuk; aipanga illelliortaujomarpok, aipale keṁektaujomārpok.

35. Arngnæk marruk kaivititsikattigēgomārpuk; aipanga illelliortaujomārpok, aipale keṁektaujomārpok.

36. Angutik marruk perorsēvingmetsomārpuk; aipanga illelliortaujomārpok, aipale keṁektaujomārpok.

37. Apperivæt, okautivlugo: Nalegak, nanētaimaitsomārpa? Kioveit: Killoktalingmut, nektoragit kattivakput.

KAPITELEMIK XVIII.

Adsigēktomik okarpok erkartuijomik idluangitomik, Farisœermiglo Zoelnermiglo.

Adsigēktomik okautiveit, soraijunata tuksiatsainarkovluta;

2. Okarlune: Erkartuijok iglugaseksoarnetok, Gude tapsoma erksigingila, iktoriakaranelo iñungmik.

3. Tagvanetauk iglugaseksoarne uigarnekĭnivok, tapsoma imak okautijartorpa: Piulinga akkerartortimnit.

4. Akkunekāle tussājomangila. Kingornganele illumigut imak issumalerpok: Nauk Gude erksigingilara, iñuillo iktoringilakka.

5. Uigarneruble tapsoma pachvisalermanga, piulijomavara, tussarnēsugomangiuama kēta.

6. Nalegak okarpok: Ahak, idluangitub erkartuijum okausinga tussarsiuk.

7. Gudible añerijañe piuliniængileit, uvlullo uñuello nāvlugit nipliavigingmatsuk; unēt akkunēralloarune?

8. Okaupapse: Piulisaromārpeit. Iñum Erngninga tikkitsomārpet, nuñame okpernermik nachvāromārasugiviuk?

9. Illangille ajungitsugijut, assimingniglo nachojut, mattominga adsigēktomik okautiveit:

10. Angutik marruk takpaunga kattimavingmut tuksiarijartortuk; aipa Farisæeriojok, aipangale Zoelneriojok.

11. Farisæere ingmigut nængertok, illumigullo imak tuksiarame: Gude kujagivagit, assiptut iñuktun-ĭnginama, tigliguktitut, idluitulliartotullo, arngnarniartotullo, Zoelnertullonēt otunak;

12. Uvlungnik marrungnik nerringitunga sabbatik akkorngangne, perkotimalo illuna-

tik tellimajoetta aipanga tuñivara attanniojuñut.

13. Zoelnere kañinane nængertok, killangmullonẽt ãrloromangitok; sakvingminut pattiksimajok okarlune: Gude saimartilaunga! ajortorsojunga.

14. Okaupapse: Tamna aiparminit ajorherminit issumagijaujungnẽrnertsauvlune taununga angerarpok iglominut. Ingminik attañiotitok, miklilertitaujomãrpok, ingminigle miklilertok, attañiotitaujomãrpok.

15. Nutakkettauk ãtipeit tapsomunga, aggangiñut pattiktaukovlugit. Ãtsijut illiñiartingita tækkogamikit suadlalerpeit.

16. Jesusible kaikoveit, okautivlugit: Nutakket uvamnut pilit, iñerterasigiglo; tapkoa Gudib nalegauninga piksaringmatsuk.

17. Ahamerik, okaupapse: Nutakkatut Gudib nalegauninganik pingitok itterniængilak.

18. Angajokaijet illanget apperiva: Ajungitotit ajokertuijok, kañoẽtomik piñiartuksauvik, pijomavlugo iñogutemik nungusuitomik?

19. Jesusible kiova: Sõg ajunginerarpinga; Assianik ajungitokangilak, Gude attausetojok kissime.

20. Perkojet kausimagalloarpattit: Arngnarniarnæk, iñuarniarnæk, tiglingniarnæk; kigliluktomik okautiginiarnago (aipait), atãtello anãnello nalekik.

21. Tamnale okarpok: Tamaita makkoa mallilaukpakka sorrusionimnit.

22. Jesusib tamaña tussaramiuk, okautiva: Attausek sulle pingilet. Perkutitit tamaita niorvgotiginiarkit, aglujunnullo pilliutigilugit, killangme perkutitsiariksiniarpotit tagva; mallingniarlungalo.

23. Tamaña tussaramiuk, kiksalerpok; agluiname.

24. Kiksalertok Jesusib tækkogamiuk, okarpok: Agluitut killaub nalegauninganut pilutik sappernekasekpok.

25. Ajornænginerovok, (nergsutsoak) kamele, merkutim ïsingagut pivlune, agluitomit Gudib nalegauninganut itterniartomit.

26. Tamattomingale tussartut, okarput: Kiname pilloridlarniarpa?

27. Kioveille: Iñungnut ajornartok, Gudemut ajornængilak.

28. Petrusim okautiva: Ahak, tamaita keṁelaukpavut, mallilarpillo.

29. Tapsomale kioveit: Ahaṁerik okaupapse: Iñum iglune keṁekuniuk, angunelonēt, arngnelonēt, kattangutinelonēt, nullelonēt, kittornganelonēt, Gudib nalegauninga pivlugo.

30. Tamna mattomanelune uñuktunik piomărivok, sillamelo tikkitsomărtome iñogumik nungusuitomik.

31. Arkangemit aggartut ingminut pitinamigit, okautiveit: Ahak, takpaunga Jerusamut aivogut, nellautaijullo aglangit illunatik nellautsiomărput, Iñum Erngninga pivlugo.

32. Tamna pititaujomărpok nellojuñut; taipkoa mittautigijomărpæt, ketserarlugolo;

33. (Aklunatseñut) ipperartorniarpæt tokkolugolo; uvlut pingajuane omaromărivok.

34. (Okausingille) tamakoa tamaita tussăngileit, nellovlugillo tukkekartiñagit okauserilauktangit.

35. Jerichomut kaglilerame, tautungitok apkotane iksivajok, keñuvlune pijok.

36. Iñugiartorsuit señerkumago tussaramigit, appersorpeit mattominga.

37. Jesusemik Nazaremiomik kãngutijomik okautingmago;

38. Niplialerpok okarlune: Jesuse, Davidim Erngninga, nãpkiginga!

40. Jesuse nokkalerlune kaikova, tessiortaukovlugo señianut. Ãtingmatsuk apperiva,

41. Okarlune: Kañok piomavit uvamnut? Kiova: Nalegak, tautuleromavlunga.

42. Jesusib okautiva: Tautulerit; okpernivit piulivãtit.

43. Tagvainak tautulerpok, malliklugolo, Gudelo nakoridlarpa. Iñuillo illunatik tamattominga tækkunãrtut, Gude nakoridlarpæt.

KAPITELEMIK XIX.

Zoelnermik Zacheusemik.

Mattoma kingorngagut Jerichomut pivut, iglugaseksuit apkotigigamigit.

2. Ahak, angut tagvanetok, Zacheusemik attelik, Zoelnerit kappitanget agluitorsõvlune;

3. Jesuse taipsoma tækkojomadlarpa, iñungnut ajorpok mikkigame.

4. Sivorliovlune akpangerpok. Napartomullo Feigeliksamut majoarpok, tækkojartorlugo; tagvona ingeralermet.

5. Jesuse tagvunga pigame, kungmut ãrlorame, tækkogamiuk okautiva: Zacheuse, akkarsãrit; iglungnut uvlome itteromagama.

6. Tava akkarsãrpok, kuviaisuklune illelliorpa.

7. Illunatik tamaña tækkogamitsuk, oka-

ludlalerput, angumut ajortulliartomut ittermet.

8. Zacheusible Nalegak tikkipa, okautilãlo: Nalegak, ahak, perkotikka marroilivlugit tuñivakka aglujuñut, uiveriklerlunga pinnialauktakka sittamanik uñukenersanginik uttertitsivigiomavakka.

9. Jesusible okautiva: Uvlome iglo tamna piulijiksarsivok, Abrahab kinguvãringmago tamna; (iglub iñua)

10. Iñum Erngninga tamarsimajut keñerijartorlugillo, pilloriktisartormagit.

11. Illunatik okausingit nalengmagit, adsigẽktomik okautiveit, Jerusalemut kaglilerame, Gudiblo nalegauninga tuavilune sakkerniarasugingmatsuk.

12. Taimak pivlugo okarpok: Attañek nunnamut ungasiktometomut aularpok, attannionek piñiarlugo, angerarivlune ama.

13. Kivgeñe tellimaujortut kaikoveit, tunnitsivigivlaitalo kẽnaujenik tellimaujortunik, okautiveit imak: Niorvgotigigissigik tikkerkãrtiñanga.

14. Iñukattingitale nakoringinamitsuk,

imak okautsaujartorkovæt: Tamna attanniokongilavut uvaptingnut.

15. Tikkiname, attanionek pigamiuk; kivgeñe ipkoa kaikoveit, kẽnaujenik tuñitsiviñe, tussaromavlune niorvgotigingmangagit pijanginik.

16. Sivorlek sakkerpok, okarlune: Attannek, kẽnaujarnut kẽnaujarsilaukpunga tellimaujortunik.

17. Okautiva: Kivgartorloriktotit, ikkituñut nertornarlutit piñiaravit, iglugasengnut tellimaujortuñut attañiotitsomavagit.

18. Aipangatauk sakkerivok, okarlune: Attanek, kẽnaujarnut kẽnaujarsilaukpunga tellimanik.

19. Taimnatauk okautigiva: Igvittauk attañiojomãrpotit iglugasengnut tellimanut.

20. Pingajuak sakkerame, okarpok: Attañek, ahak tagga kẽnaujakuttit, torkorsimajok kakkigomut;

21. Erksigilaurapkit, angutauseravit; illilaungitattit tiguvattit, kattidlarlaitalo karngãtilaungitattit,

22. Kiova: Kivgaãluk una, okausernit erkartorpagit. Angutausertunga kausimagamga, illilaungitakka tiguvakka, karngãtilaungitakkalo kattikapkit;

23. Sõg kẽnaujakutiga kẽnaujenik taugsẽjuñut pingipiuk? Tikkikuma, tigujomalauktara aiperlugo assianik.

24. Tava neijortine okautiveit: Tapsomanget kẽnaujak aksarnigarissiuk tuñilugolo tellimaujortunik kẽnaujalingmut.

25. Kiovæt: Attañek, tamna tellimaujortunik kẽnaujakarpok.

26. Okaupapsele: Pekartok sumik, tuñitsiviojomãrpok; pekangitorle aksartaujomãrpok pinganik.

27. Ipkoale uvamnik keñugosuktut, uvamniglo attañiokojingitut, kaitissigik, tæknãrtillunga tokkotsigik.

28. Taimak okarame aularpok, takpaunga Jerusalemut ailerlune.

29. Betfagemut Betaniamullo kaglilerame, oksuktalingmut kakkamut tikkilune, illinniartingne marruk tillivak.

30. Okarlune: Aileritik iglugasengnut nelliptingnetuñut; itteruptik nochak pittuk-

simajok neñilãrpatik, kãnganut sulle iñungmik ingitokalaungitok. Pitõdsãrlugo, kaitikko.

31. Apperijauguptik, sõg pitõdsãrmangaptiko, imak kiogittik: Nalekab attoromangmago.

32. Tillijaujuk aularpuk, sorlo okautingmagik naipipæk.

33. Nochak pitõdsãrsitillugo, iñungita okautivakit: Sõg nochak pitõdsãrpittiko?

34. Kioveit, okautivlugit: Nalekab attoromangmago.

35. Ãtipak tava Jesusemut, anoratik nochaub keñerloanut illivlugik, Jesuse kãnganut ingitipæt.

36. Ingeratillugo, añoratsetik issivilerpeit apkotãnut.

37. Kaglilermello, orksuktalingmit kakkamit attersãlermet; illiniartingita illunatik kuviaisuvaksoarnermullo nippersoarmullo Gude nakoridlarpæt, tattañiniarnadlartut tamaita, tækkojettik pivlugit,

38. Okarlutik: Nalekam attingane tikkitok, Attañersoak nakorijaule! Ullapirsaute-

karle killangme, nakudlartokarle kõtsing-
nerme!

39. Farisæerillo illangita illaungmijut o-
kautivæt: Ajokertuijok, iliiñiartittit innerter
kit.

40. Kiovlune, okautiveit: Okaupapse, uk-
koa nippangeromalerpetta, ujarket niplero-
mãrput.

41. Iglugaseksoarnut (Jesuse) kaglilerame,
tautukpeit, keagidlarlaitalo,

42. Okarpok: Kañoktõk sulle mãnakut
kausiñagupsiuk, issumasiniarajarpose ulla-
pirsautiksapsingnik. Mañale ĭsipsingnut ĭjer-
simajok.

43. Nelliutsomãrpok, ningarijipse avallu-
lioromãrpãse avatipsigut, kittorngasse illa-
gillugit, illúlluse añekoñase, nanekupselo
illunane kappiaisuktitsomãrpãse;

44. Nungutsomãrpãse (iglusselo) ujarka-
mik attautsemiglonẽt kallerẽktokarungnẽro-
mãrput; piulijiksapse nelliuninga, kamagi-
launginapsiuk.

45. Kattimavingmut itterpok, pissiniartut
niuverniartullo kattimavingmetut, añitiler-
peit.

46. Okautiveillo: Aglaksimavok: Iglugatuksiarviõvok; illipsele iñuarvigilauktasse.

47. Uvlut tamaita kattimavingme ajokertuivok. Ajokertuijorsuille Aglangniglo illissimajut, iñuillo angajokangit, issumajalerput tokkotsomavlugo:

48. Nachvãratiglo kañok illijarianga; iñuit illunatik ungagidlarlãlo, tussaromadlarmatsuk.

KAPITELEMIK XX.

Pitsartunerminik Kristusib sakkertitsininganik ningarijine sãlagidlarlugit.

Uvlullo taipkoa illangane, iñuit kattimavingme ajokertormagit, okautsinik tussartunik okartillugo; Ajokertuijorsuit Aglangniglo illissimajut tikkipæt, iñuit angajokangit illagællugit,

2. Okautivæt, imãk okarlutik: Okautittigut, kimit perkojauvit imailiorkovlutit? Kia-

lonẽt pitsartojomik mattominga tunnitsivigivãtit?

3. (Jesusib) kiovlune, okautiveit: Apperijomavapsetauk okautsemut attautsemut kiogissinga:

4. Johañesib Babtisitinga killangmit iñungnillonẽt piva.

5. Erkarsãlerput, ingmingnut imak okarlutik: Killangmit pijok okautiguptigo; okautijomavãtigut: Sõg okperilaungipissiuk?

6. Iñungnille pijok okautiguptigo; iñugiartorsuit milleromavãtigut ujarkeñut, Johañese iñuit illunatik nellautaijoringmatsuk.

7. Kiovut: nakit pingmanget nellovlutik.

8. Jesusim okautiveit: Taimaitomik okautijomangilapsetauk, kimit pitsartojokarpunga imailiorlunga.

9. Iñuit adsigẽktunik okautilerpeit, okarlune: Iñuk perorsẽvilliudlartok weinemik paungalingmik, perorseviksiortuñut attartortaukogamiuk, nuñame assianut aularpok mulludlarlune.

10. Paunget iñilerviet nelliutingmet, kivgame illanget tilliva perorsẽviksiortuñut, perorsẽviub paunganginik pijartorkovlugo. Perorsẽviksiortulle kivgak tamna tiguvæt, añaudlarlugo neksartinagolo aulartipæt.

11. Ama kivgak assia tilligiva; tamnalo añaudlarlugo, mittautigivlugolo, neksartiminago aulartinivæt.

12. Ama kivgak pingajuak tilligiva; tamnatauk ikkilerpæt, (perorsẽvingmillo) pingujarpæt.

13. Perorsẽviub angajokanga tava okarpok: Kañok pilunga? Erngnera nægligidlartara tillijomavara; tamna tækkogunitsuk illaragijomavallukpæt.

14. Perorsẽviksiortut erngninga tækkogamitsuk, ingmingnut okalerput imak: Tagga kingormgusijuksak, atte tokkolaumilavut, kingormgujeksangit uvagut pigilerlugit.

15. Perorsẽvingmit pingujarlugo tokkopæt. Perorsẽviub angajokanga, perorsẽviksiortut ukkoa kañok pijomavagit?

16. Tikkitsomãrpok, tamakkoa perorsẽviksiortut tokkollugit, perorsẽvinelo assing-

iñut attartortaukojomava. Tamaña tussa-
ramitsuk okarput: Taimailiornagole!
17. Tækkosãrpeit okarlune: Aglait aglak-
simajut kañoelingavæt: Ujarak, iglulliortut
egitanget, tamna iglub terrekkoa ujarauler-
nertok;
18. Iñuk ujarkamut omunga tupviogune,
serkomitaujomãrpok, kattakvigijañele ujar-
kam oma serkomitsiomãrpa?
19. Ajokertuijorsuit Aglangnik illisima-
jullo killanalerlutik, tigujomagalloarpæt;
iñuille erksigiveit: Mallugigamitsuk adsi-
gẽktomut mattomunga okautigingmagit.
20. Udsertorpællo, udsertortut tapsomunga
tilliveit, ajungitojãrlutik, okausinganit okau-
siksarsioromavlutik, pititsomavlugo nuñab
attañingannt tapsomalo pitsartuninganut.
21. Tapkoa imak apperivæt: Ajokertuijok,
okpernartõjotit, ajokertuigavit okaravillo
kausivaptigit, iñuit sivõragingilattit, illunaita
nellẽgigangne, Gudemullo apkotiksamik ajo-
kertuitsiarpotit.
22. Attañivaksoak tuñitsivigilugo tuñergu-
tinik idluarka, idluangilalonẽt?

23. Nipporsainingit tukkisileramigit, okautiveit: Sõg uiveridlarkissinga?

24. Kẽnaujak tækkulago, kia adsinga, kialo aglangit kollãne? Kiovæt okarlutik: Attañivaksub.

25. Okautiveit tava: Attañivaksoarmut tuñissiuk Attañivaksub piksanga, Gudemullo Gudib piksanga.

26. Iñuit pivlugit okausingit idluigingileit; kigusingalo tattam̃iniarivlugo nippangerput.

27. Saduzæerit illangita tikkipæt, omarviksakangitomik okartut, apperivællo,

28. Okarlutik: Ajokertuijok, Mosesim imak aglagvigivãtigut: Angutim angajoa tokkokpet, nulle kittorngakangitok kem̃mekpago, nullia tava nukkanget piomãrpa, angajugilauktane kinguvãksakarkovlugo.

29. Nukkaret arvengemit aggartut-ĩlauktut. Angajuklek nullianilauktok, kittornginane tokkovok.

30. Tugliet nulliarilermigamiuk, tamnatauk tokkogivok kittorngingminane.

31. Pingajueta pigigiva. Taimaktauk ar-

vengemit aggartut illunatik, kittornginekaratik tokkovut.

32. Illunatik kingorngattigut, arngnak tokkogivok.

33. Makkittervingmele nelliata nullianiktariomărpauk? Illunatik tapkoa arvengemit aggartut nulliarilaungmatsuk.

34. Jesusib kiovlune, okautiveit: Tamattoma sillab kittorngangit nullianijŏngovut, uinijŏngovullo.

35. Sillable aipănut pijuksaujut, tokkungajunit makkitsomărtut; nullianingniængilet, uiningniængilello.

36. Kingorngagut tokkosuituksauleramik; Engelitun-ĭtsomăramik, Gudib kittorngariveit, tokkungajuñit makkinamik.

37. Tokkungajunik omaromărtunik Mosesib okautilaukpăse, napărtune-ĭname, Nalegak taigamiuk, Abrahab Gudinga, Isablo Gudinga, Jakoblo Gudinga.

38. Gude tokkungajut Gudigingilæt, iño-julle Gudigivæt; tapsomunga illunatik iñoniarput.

39. Aglangnik illissimajut illangita kiov-

lutik, okautivæt: Ajokertuijok okalorikpotit.

40. Kingorngagut apperilugo sapperpæt.

41. Okautiveillo: Sõg Kristuse Davidim erngnerijanga okautigivatsuk?

42. Davidim aglangine tuksiarutsingine, nangminek okarmet: Nalegak Nalekamnut okartok: Tallerpingma tungãnut ingitit,

43. Ningarijittit illerkãrtinagit ittikkavit tullerartangañut.

44. Nalekamik Davidib taigamiuk, kañok erngnerivauk?

45. Iñuit illunatik nalektillugit, illiñiartiñe okautiveit:

46. Aglangnik illissimajunik mianeritsiaritse, añoratsenik angijoktanik attoromadlarput, niuvervingme sallutitaujomavut, illiñiarvingme nerrimãvingmelo issukliojomavlutik iksivajomavut;

47. Uigarnerit pingit nungutipeit, takkijunik tuksiarutinik tuksiarutsomavlugit okarput. Taimak pivlugo pidlartaunersaujomãrput.

KAPITELEMIK XXI.

Kattimaviub serkomitaujomărninganik.

Tækkosarame agluitut tautukpeit, tuñergutimingnik illijijut Gudim iklervinganut.

2. Uigarnektauk aglujok tækkogiva, kẽnaujărsungnik marrungnik illijingmijok.

3. Okarpok: Ahañerik, okaupapse: Uigarnek una aglujok uñunersenik illijilaukpok ukkonanget tamainit.

4. Tamakkoa illunatik pimingnik attorniængitamingnik illijilaukput tuñergutinut Gudib pinganut; unale aglujok perkutituaminik illijivok.

5. Kattimavingmik illangit okarput, ujarkeñut ivlernartuñut mañiktuñullo ănanausijauvok, okautiveit:

6. Nelliutijomărpok, tamakkoa tamaita

tækkojesse, ujarkenik kallerẽktokarungnẽrlutik illunatik serkomitaujomãrput.

7. Appersorpæt, okarlutik: Ajokertuijok, kakkugo pijukset tamakkoa pijomãrket? Sunalo nellunaikutaksanga taimaitsomãrpet?

8. Kioveit: Kam̃atitse uiverijaukoñase. Uñuktut tikkitsomãrmetta attera atterilugo okarlutik: Kristuseovunga, nelliusimajomiglo, (okarmilutik) Taipkoa mallingniarasigik.

9. Uñatadlartunik akkerartortorsoarniglo tussarupse, erksiniarase: Taimailiortokaromãrmet sivorngagut; naggatiksarle nelliutingilak sulle.

10. Ama okautiveit: Iñuit iñungnut assimingnut sorsugomãrput, attañionek attañionermut assimingnut.

11. Nuñet suñatuinarne angijomik saijukpillugomãrput, kãngnartorsoarmiglo kannimaluãlungnartomiglo; (pijokalerlune) erksinartunik nellunaikutaksoarnik sakkertokaromãrpok killangmit.

12. Tamakkoa tamaita perkãrtiñagit, ti-

guluse kappiaisuktitsomãrpãse, illiñiarvingmingnullo parngnanẽrsimavingmingnullo pititsomãrpãse, attañiojuñullo attañivaksoarnullo ãtitsomãrpãse, attera pivlugo.

13. Erkartortautiksamut taimailioromãrpãse.

14. Omættipsingne issumasimaniarase sivorngagut kañoẽtomik kigusiksakarmangapse.

15. Kañermiglo illissimanermiglo tuñitsivigijomãrpapse, omigijisse illunatik kionermik akkerartornermiglo illipsingnut sappilerdlutik.

16. Angajokapse aglæt, kattangutipselo, illapselo, illænarijapselo pititsomãrpãse; illasse illangit tokkotsomãrpeit.

17. Iñuillo illunatik omigidlaromãrpãse, attera pivlugo.

18. Nujarlonẽlle attausek niakupsingnit asserortauniatsengilak.

19. Keñuẽluse tarngnisse pairissigik.

20. Jerusalemim avatã sorsuktuksarsoarnik illumajok tækkogupsiuk: kausimaniarpose, asserortauniarvia nelliutilerpok.

21. Judikut nuñanginẽtut, kemãlit kak-

kennut; tagvanetullo kerkanetut kemãgilitsuk assinetullo perorsẽvingme itterniaratik.

22. Uvlut taipkoa akkiñiartauviojomãrmetta, aglait tamaita nellãgut nellautsekovlugit.

23. Kappianamegle singaijut imugaktullo tamana nelliutikpet; angijomik kappianartokaromãrmet nuñane, iñuillo tapkoa ningarijaudlaromãrput.

24. Saviksoarnut ipiktuñut tokkotauniarput, nunalingnut tamaiñut ãtauniarput; Jerusaleme asserortauniarpok nellojuñut, nellojut nelliuninget namaksekãrtiñago.

25. Sekkeñerlo, takkerlo, uvloritsello nellunaikutakaromãrput; iñuillo nuñametut erksinermut sivõradlaromãrput; imarbiksoarlo malliksuavaksuillo iktullijaromãrput.

26. Iñuit erksinermut uttakkinermullo nukkingẽrotijomãrput, nuñamut pijomãrtukset pivlugit, killaublo pitsartuningit aulataujomãrmetta.

27. Iñum Erngninga tava tækkojomavæt nuvujættigut akkartok, pitsartudlarlune ãnanaudlartok.

28. Tamakkoale pilerpetta; ărloritse, kungmullo tækkunărluse, piulijiksasse nelliutilermet.

29. Adsigĕktomik okautiveit: Napartok Feigeliksak, napartullo tamaita tækkunărsigik.

30. Sigilerangetta, aujajaraklilermet kausimavose.

31. Taimaktauk illipse, makkoa tamaita pijukset pilărniartut tækkogupsigik; Gudib nalegauninga kaglilermet kausimaniarpasse.

32. Ahamerik, okaupapse: Kinguvăngukattigĕt ukkoa nunguniatsengilet, makkoa illunatik namaksekărtiñagit.

33. Killaklo nuñalo nungutsomărpuk, okautsikkale nungutsomăngilet.

34. Illipse udsertoritse, omættisse okkumailerkoñagit nerritunermullo imertunermullo, nuñab pinginik piñasuarnermullonĕt, uvlomut taipsomunga kaningartaukoñase;

35. Nuñametut tamaita taipsoma tikkitsomărpeit, sorlo nigak.

36. Taimak pivlugo pigărutigissiuk, tuk-

siarluse, kemãjuksaukovluse tamakkoninga pijomãrtunik illunainik, Iñum Erngninget sãngane (illarasugase) sakkijartuksaukovluse.

37. Uvlojaranget ajokertuivok kattimavingne; uñugangello añivok, kakkamut orksuktalingmut, tagvanelerlune.

38. Kaungmet uvlãkut iñuit illunatik tikkipæt, kattimavingme nãlegiarlugo.

KAPITELEMIK XXII.

Kristusemut pikabladlarnermik.

Sẽrnakangitunik kakkojaktorviksak kagglilermet, añiviksiorvingmik taijãuvok.

2. Ajokertuijorsuit Aglangniglo illissimajut issumaliorput, kanoẽlilutik tokkotsomagamitsuk; iñuille erksigiveit.

3. Satanasele Judasemut Ischariotemik attelingmut pullamajarẽrpok, arkangemit aggartut illanganut.

4. Ajokertuijorsoarnut kappitainullo aivok okarkattikumavlugit, kañok illilune pititsomavlugo tapkonunga.

5. Kuviaisulerput tagva, kẽnaujenik tunnitsivigijomavlugo okarput.

6. Angerpok tagva, (tapkonunga) pitinasuarpa, nautsertorlune, iñuit pikabladlarkoñagit.

7. Sẽrnakangitunik kakkojaktoramik uvlunga nelliutingmet, saugãrsuk añiviksiorutiksak tokkuniarmitsuk.

8. Petruselo Johañeselo tillivak, okautivlugik: Ãkiksuijartoritik añiviksiorutiksamik saugãrsungmik nerkiksaptingnik.

9. Appersorpæt: Nane ãkiksortaukoviuk uvaptingnut?

10. Okautivak: Ahak, iglugaseksoarnut itteruptik, iñuk pãrniarpatik imertartok, tamna malliktikko ittervianut.

11. Iglum iñuanut okaritik: Ajokertuijub okauterkovãtit: Iñiksak nanẽka, saugãrsungmik añiviksiorutiksamik nerriviksara, illiñiartikka illagilugit?

12. Iniksamik angijomik uñertotilãrpãtik; tagvane ãkiksoritikko.

13. Aivuk tagva, sorlo okautingmagik naipipæk, añiviksiorutiksak saugãrsuk ãkiksorpæk.

14. Nelliutingmet ingipok, Apostelit arkangemit aggartut illagivlugit.

15. Okautiveit: Killanãdlalaukpunga, añiviksiorutiksak saugãrsuk una nerrijomavlugo illagiluse, ãniakãrtiñanga;

16. Okaupapsele, kingorngagut mattominga nerriniarungnẽrpunga, Gudib nalegauningane namaksekãrtiñago.

17. Erngusiãrsuk tiguva, kujalivlune, okarpok: Pigissiuk illuẽngarluse; (imersiuk).

18. Okaupapse, imerniængilanga napartub weineliksab iptinganik, Gudib nalegauninga tikkekãrtiñago.

19. Kakkojak tiguva, kujalivlune avgorpa, tapkonunga tuñivlugo okarpok: Tagva timiga, tuñijomãrtok illipsingnut; imailioritse erkarlunga.

20. Taimaktauk Erngusiãrsuk tigugiva, nerriarẽramik, okarlune: Tagva Erngusiãrsuk, Testamentitãb Aumnik, tamna illipsingnut kovijok.

21. Ahak, uvamnik pititsijomãrtub aggangit illagivlunga nerrimãvimneput.

22. Iñum Erngninga pititaulerniarpok, taimak kajusimangmet. Iñugle tamna kappianamek, tapsominga pititsijok.

23. Ingmingnut appersotilerput, kinaumangæt taimailioromãrtomik?

24. Akkirartutilerput ingmingnut, kina akkonermingne anginerõmangæt;

25. Okautiveit: Nuñametut attañersuit attañiojartortut, pitsartudlartut taijauvut attannernik saimajunik:

26. Illipsele taimailerniarase; illassele angnek nukkardlitun-ïniarpok, illaminillo attañionersak, kivgatun-ïnivok.

27. Kina attañionersauva? Nerrimãvingme iksivajok, kivgartortorlonẽt? Taimnaungitok nerrimãvingme iksivajok? Uvangale akkonapsingne kivgatun-ïpunga.

28. Illipsele neijutsainalaukpapsinga kappiaisuklunga.

29. Nalegaunek tuñijomãrpara illipsingnut, sorlo Atãtama kailaukpa uvamnut;

30. Nerriluselo iñeromãrpose nerrimãvimñe nalegaunimnetome, iksivaluselo iksi-

vautaññe, Israelib kinguvãngit arkangemit aggartut erkartorlugit.

31. Nalegarle okarpok: Simon, Simon, ahak, Satanasib pijomagalloarpãse, karngãtitsivigijomavluse, sorlo kakkojekset pinnerpeit.

32. Uvangale pivlutit tuksialaukpunga, okpernerit sorẽrkoñago. Kingorngagut ama sãgiaruvit, kattangutitit nækorsitilaumigit.

33. Okautiva: Nalegak, pijarẽrsimavunga, aiparillutit parngnanẽrsimavingmut tokkomullo.

34. Kiovale: Petruse, okaupagit, uvlome angutaunek niplerkãrtiñago, missiarutigilãrparma pingasuarterlutit, illitarinanga okarlutit.

35. Ama okautiveit: Tillijakattalaurapse põkkarase, ikpiãrsukaraselo, ittiggaguteka-raselo, taipsomane ajorsarkise? Kiovæt: Aukak.

36. Okautiveit: Mañale põkkartub neksarliuk, ikpiãrsuglo aglæt. Taimaitokangituble añoratsañe tuñiliuk, saviksoarsiniarlune pille.

37. Okaupapsele: Nellautsilerniarputtauk aglait uvamnik imaitut: Ajortulliartut akkorngaaut pititaujok. Uvamnik aglait aglaksimajut, namaksijomărput.

38. Kiovæt: Nalegak, ahak, tagva saviksudsæk. Okautiveille: Namakpuk.

39. Illutsine attordlugo, orksuktalingmut kakkamut pivok. Illiñiartingitalo mallikpæt.

40. Tagvunga pigame, okautiveit: Tuksiaritse, õktorlungnartomut pekkoñasc.

41. Kem̃ekpeit tava millutib tupvingatun ungasiktigijomut, sẽrkortorlune tuksiarpok.

42. Okarlune: Atătak, pijomaguvit erngusiărsuk una pẽruk uvamnit; pijomajamnigle pitsengilatit, perkojet pille.

43. Engelible killangmit sakkerpa, nækkorsititsartordlugo.

44. Tokkomut aulaumajartitaugame, tuksialualerpok. Kiægunguingit kuttitut auktun-ĭtut, nunamut kattalerput.

45. Tuksiarnermit makkiname, illiñiartiñe kiksarnermut siñiktut tikkinamigit;

46. Okautiveit: Sõg siñikpise? Makkititse tuksiarluselo, õktorlungnartomut pekkonnasè.

47. Sulle taimak okartillugo, ahak, iñugiartorsuit aggerput, arkangemit aggartut illanget, Judasemik taijak sivorlerivæt, Jesuse tikkipa kuñigomavlugo.

48. Jesusible okautiva: Judase, Iñum Erngninga kuñiklugo nellonailivlugo piviuk?

49. Neijortingita, kañok illiortokalermet tækkogamik, okautivæt: Nalegak, saviksoarmik attortuksauvita?

50. Illangita, ajokertuijorsub kivganga ullimavlugo, suitã tallerpia nakkarpa.

51. Jesusible kioveit, okarlune: Issumamingnik pilit. Siutã aktorlugo mamitipa.

52. Ajokertuijorsuit, kattimaviub kappitangillo, angajokaijello tigujartortiñe, Jesusib okautiveit: Sorlo iñuartomut tikkitose, saviksoalijarluse ajaupialijarlapselo.

53. Uvlut tamaita neijortigilaurivapse kattimavingme, aktulaungilapsinga aggangmut attautsemullonẽt. Tamedsale nelliunisse, tãrtublo pitsartuninga.

54. Tigulerpæt, aularutivlugo, ajokertui-

jorsub iglorsoanganut pitipæt. Petrusible kingornganit mallikpa.

55. Ikkomamik ikterdlutik avalut illuet kerkane, tagvane iksivalerput, (kissakejarlutik) Petruse akkornganut ingipok.

56. Kivgab arngnab kissakejartok tækkogamiuk, tækkonālerpa okarlune: Tamnatauk aipariva.

57. Missiarporle okarlune: Omāt! illitaringilara.

58. Killamiārsuk kingorngane, kivgab assiet tækkogiva, okarlune: Igvittauk taipkoa illanget. Petrusib kiova: Omāt! taimnaungilanga.

59. Ama killamiojungnērmet, nellunaikutamik kingorngane, taipsoma assia okarivok: Ahamerik, tamnalo aiparilauriva; Galilæamiongmet.

60. Petruse okarpok: Omāt! Okautsitit nellovakka. Sulle taimak okartillugo, angutaunek niplerpok.

61. Nalekab keviarlune, Petruse tækkuserpa. Nalekab okausinga Petruse erkarpa, okautilaungmago: Angutaunek niplerkār-

tiñago, missiarutigilãrparma pingasuarterlutit.

62. Petruse tava añivok, keavaksoadlarlune.

63. Angutille Jesusemik tigusijut, mittautigivæt añaudlarlãlo,

64. Mattovlugo, kēnangagut erksardlugo, appersorpæt: Nellautalertigut, kia erksarpãtit?

65. Assinginuttauk uñuktuñut okausilungnut okautigivæt.

66. Kaulermet, iñuit angajokangit, Ajokertuijorsuillo Aglangniglo illissimajut kachimiolerput, kiglissiniarviksoarmingnut ãpæt.

67. Okarlutik: Kristuseoguvit okautittigut. Okautiveille: Okautigupse, okperiniængilapsinga;

68. Apperigupsele, kioniængilapsinga, aularkoniængilapsingalonēt.

69. Taimaitomik, mattoma kingorngagut Iñum Erngninga iksivajomãrpok ajugakangitub Gudib tallerpiet tungãne.

70. Illunamassiatik okarput: Gudim Erng-

nerivãtit: Okautiveit: Okartose, taimnau-
junga.

71. Tapkoale okarput: Okautsariakarung-
nẽrpogut, nangminek okartok tussaraptigo.

KAPITELEMIK XXIII.

*Pilatusemut Kristuse kikkiektortaukojau-
ninganik.*

Illunatik kittimajut nikkovilutik, Pilatuse-
mut ãtipæt;

2. Okautigiludlarpæt, okarlutik: Kausi-
mavavut, tapsoma iñuit asserortipeit, at-
tañivaksoarmut tuñergutikset tuñijauko-
laungileit; Kristuseovlune attañersoak okar-
tok.

3. Pilatusib appersorpa: Judikut attañe-
rivãtit? Kiova, okarlune: Okartotit.

4. Pilatuse Ajokertuijorsoarnut iñangnullo
okarpok: Iñung una pidlareksausugingila-
ra.

5. Tapkoale sugardlutik, okarput: Iñuit aulatidlalaukpeit, ajokertutiminut, Judæame illunane, Galilæamit pilerame, tamaunga aglæt pivlune.

6. Pilatuse Galilæamik tussarame; apperivok, Gallilæamiõngmanget.

7. Herodesib attañioninganit pijok, tussaramiuk; Herodesemut ãtaukova, uvluñe taipkonane taimna Jerusalemetok.

8. Jesuse Herodesib tækkogamiuk, kuviaisudlalerpok, akkunit tækkojomadlalauramiuk; uñuktuñik tussaumagamiuk, tattaminiarnartomik tapsomanget tækkojomãrasugællune.

9. Sunatuinarnik appersorpa: (Jesusible) kiungila.

10. Ajokertuijorsuit Aglangniglo illissimajut tagvanetut okarnerlõtigivæt angijomik.

11. Herodesible sorsuktuksangitalo nachogivlugo mittautigivæt, añorãmik kakkortamik attitipæt, ama Pilatusemut uttertipæt.

12. Uvlok tamna Pilatuselo Herodeselo

illæñarẽlerpuk; sivorngagut ingmingnut ningalauramik.

13. Pilatusib Ajokertuijorsuit, kappitailo, iñugaseksuillo attautsimut kaikoveit,

14. Okautivlugit: Iñuk una uvamnut åtipasse, iñungnik asserorterijok okartose. Ahak, sãpsingne kiglissinialauktara, patsitiksapsingnik iñungmut omunga nachvalaungilanga;

15. Herodesetauk pinginivok: Tapsomunga tillilaurapse; ahak, patsitiksarsijokangilak tapsomane, tokkotsitiksangõnermik.

16. Tamaña pivlugo sugiarlugo aularkojomavara.

17. Illutsimitut parngnanẽrsimavingmetomik taipkonunga añititsijuksaungmet, añiviksiorvik nelliutingmet.

18. Illunamassiatik nippekortõvlutik okarput: Pẽruk una, Barabbasemik tuñitsivigittigut.

19. Tamna parngnanẽrsimavingmut ittertisimajok, kippallijorsuit illagællugit, iglugaseksoarne tokkotsigamik (iñungmik)

20. Pilatusib ama nippekortõvlune okautiveit, Jesuse aularkojomagamiuk.

21. Taipkoale kaggudlarlutik, okarput: Kikkiektoruk, kikkiektoruk

22. Pingajuanut appersorpeit: Kanoẽtomik ajortullialaukka? tokkoteksausugingilara; tamaña pivlugo issakadlarlugo aularkojomavara.

23. Nippersoarmulle perkotsainarpæt, kikkiektortaukovlugo. Tapkoalo ajokertuijorsuillo nippersoangit sugalulerpalliadlarput.

24. Pilatusib tava perkova, taimak pijomangmetta.

25. Piomajangiñut añitekova parngnañẽrsimavingmut ittertitaumajok, kippallijorsuit illagilauramigit iñungmik tokkotsijok; Jesusele uñertolerpa tapkoa issumangiñut (illiortaukovlugo).

26. Aularutigamitsuk, iñuk tiguvæt, Simonemik attelik, Zirenemiok, perorsẽvingmit pijok; tapsomunga kikkiektortauviksak erksuktaukovæt, Jesuse malliklugo.

27. Iñugaseksuillo, arngnagaseillo mallikpæt, uggurivlugo keagivæt.

28. Jesusible keviarpeit, okautivlugit: Jerusalemiut pañingit, keanasinga, illipsingnigle, kittorngapsingniglo keatitse.

29. Ahak, uvlut nelliutsomãrput, imak okaromãrmetta: Pilloridlarput kittorngisuitut, timaillo erngnilaungitut, iviangimingniglo amãmagviulaungitut.

30. Kakkãlungnut okaromalerput: Sittorvigidlartigut! kakkarsoarnullo: ulliktigut!

31. Napartok õmak imailiormatsuk, kannok pallermik pijokaromãrka?

32. Assigik marruk, ajortulliartuk ãtaukattangivuk, tokkotaukovlugik.

33. Iñiksamut, niakoverngit iñinganik attelingmut tikkinamik; tagvane kikkiektorpæt, iñuartuglo, aipa tallerpiet tungãnut, aipale saumiet tungãnut.

34. Jesusele okarpok: Atãtak, íssumagijungnẽrkit; sullijattik nellumagit. Añorangit tava avikpeit, im̃erautigivlutit.

35. Iñugaseksuit tagvanetut tækkunãrpæt. Angajokaijello iñuit illagivlugit mittautigivæt, okarlutik: Assine ikkajulaukpeit, ingmi

nik piulile, Kristuseõgune, Gudim añeri-
janga.
36. Sorsuktuksello mittautigivæt, kassili-
nartomik im̃ipæt,
37. Okarlutik: Judikut attañerikpattit il-
lingnik nangminek piulidlarit.
38. Aglaittauk nipitipeit kollãnut, Gri-
chillo, Lateinerillo, Ebræillo okausinginik,
imaitut: Judikut attañinget.
39. Ajortulliartugle aipanget nivingakat-
tinget mittautigiva, okarlune: Kristuseõ-
guvit illingnik nangminek piulidlarit, uva-
guglo.
40. Aipanget suadlarlugo, imak okautiva:
Igvittauk Gude erksigingilet, tapsotunak (tok-
komut) pidlartaugavit?
41. Uvagugle pidlariakaramnuk, ajortul-
lialauramnuk: tamnale idluitomik piñia-
laungilak.
42. Jesusemullo okarpok: Nalegak, erka-
ringa nalegamningneleruvit.
43. Jesusib kiova: Ahamerik, okaupagit,
uvlome aiparilarapkit Paradiseme.
44. Uvlub nellunaikutanga arvengilermet,

nuñane tamaiñe tãrtorsõlerpok, nellunaikut-
tet arvengemit sittamartuñut tikkidlune,
45. Sekkeñek kaumajungnẽrpok, kattima-
vium uminga allikpok marrolivlune.
46. Jesuse nippekortõvlune, okarpok: A-
tãtak, añernera aggangnut perkovara. Tai-
mak okarame añernengerpok.
47. Kappitauble illiortokalauktut tækko-
gamigit, Gude nakoridlarpa, okarlune: A-
hamerik angut tamna ajungidlartok.
48. Iñuillo illunamassiatik tagvanetut,
tamakkoninga tækkunãrtut, kanorlo illiorto-
kalaungmet tækkogamikit; sagvittik pattik-
tordlugit utterput.
49. Illunatik illagilauktangit, arngnello
tapsominga malliksimajut Gallilæamit, kani-
tome nangertut, tamakkoninga tamainik
tækkunãrlutik.
50. Ahak, angut tagvanetok, Josefemik
attelik, kiglissiniarpaktut illanget, ajungitok
issumagiktorlo.
51. Tapsoma issumakattigilaungileit, (Je-
suse tokkokovlugo) tamna Arimathiamit,
Judikut iglugaseksoangita illanganit pijok,
Gudib nalegauninganik nerriungmijok.

52. Tamna Pilatusemut aivlune, Jesusib timinga tuksiarpa.

53. Akkartipa tava, uvineruksamik im̃userdlugo, illuvermullo illiva, kairtomut illulimajomut, sulle tagvunga iñungmik illijiviolaungitomik.

54. Uvlok tamna oppalungaijarvia, sabbateolarmelo.

55. Arngnettauk illagællugo Galilæamit pijut, mallikput, illuvek kem̃ergojartordlugo, kañorlo timinga illijaulermanget.

56. Angerarlutik tava, mingoarutiksamik tippigiksaumiglo oppalungaijaijartorput, sabbateotillugo kikkarput, perkojittik malliklugo.

KAPITELEMIK XXIV.

Kristusib makkitervianik killalliarvianiglo.

Uvlorme wochib sivorlerpãme uvlarãrsukut, illuvermut pivut, mingoarutikset idluarsilauktettik neksarpeit, assitiglo illagiveit.

2. Ujarasuksuk aksakärtitavinek illuvermit tækkovæt;

3. Itteramik, Nalekab Jesusib timinga neñingilæt.

4. Taimak pivlugo siarklileramik, ahak, angutik marruk señianut pivuk keblariktomik añoralak.

5. Erksilerdlutik kẽnangit kattalungavut. Tapkoa okautiveit: Sõg omartok keñerpissiuk tokkungajuñe?

6. Tamanẽngilak, makkisimavok. Erkarissiuk okautilaungmase, sulle Galilæameĩdlune.

7. Okarame: Iñum Erngninga iñuit ajortulliartut aggangiñut pititaujomärpok kikkiektortauvlune, uvlut pingajuane makkitsomärpok.

8. Okausingit tava erkarpeit.

9. Illuvermit aularput, tamakkoninga tamainik arkangartut, assingillo tamaita okautijartorlugit.

10. Maria Magdalena, Johañalo, Marialo Jakobusim, (arngnã) assingillo arngnet tamattominga okartut Apostelinut.

11. Okausingille tapkoa piungitsugiveit okperinagillo.

12. Petrusele nikkovilune illuvermut akpangerpok, illuanut itsuarame, uvinerukset kisseta tækkoveit, angerardlune; tattamminiarpok kañok illiortokalaungmet.

13. Ahak, illagik marruk uvlok tamna iglugasengnut aivuk, Emausemik attelingmut, Jerusalemit ungasingitomut.

14. Ingmingnut makkoninga tamainik illutsinik okãlavuk.

15. Taimak okartillugik, ingmingnut apperikattautivlutik; Jesusib anguvak, ingerarkattigivlugiglo.

16. Ĩsigigle imailivuk, illitarsekoñagik.

17. Apperivak: Kañok okãlavitik illiptingnut ingeravlutik, kiksalaptiglo?

18. Aipæ̃t kiova, Kleofasemik attiggub, okaudlugo: Tujormitseñit illunainit Jerusalemetuñit, uvlune tamakkonane illutsinik kausimangitotõvit?

19. Appersorpak: Kanoẽtomik? Kiovæk: Jesuse Nazaremiok pivlugo, nellautaijolauktok pitsartudlarlune, piñiarnernut okautsinullo, Gudimelo iñungnelo tamaine;

20. Tamna Ajokertuijorsoapta kappitap talo unnertonerpæt tokkotaukovlugo, kik kiektortaukovlugolo (señingajolingmut).

21. Uvagulle Israelitit piulijauniarasugivavut tapsomunga. Uvlome, uvlut pingatserput, imailiormatsuk.

22. Arngnet illapta illangita, illuvermut uvlãrulauktut koaksailaukpãtiguttauk.

23. Timinga neñinginamitsugõk, okarijartorput, Engelingnik tækkolaukput, omartomik okartuk.

24. Illapta illuvek nellipsarpæt, arngnet okarmetta taimak naipipæt, (Jesusele) kingorarpæt.

25. Okautivak: Illissimaipotik, omættiptingne okpernek ajortotik, nellautaijut okausinginik;

26. Kristuse taimak angitigijomik ãniatiteksaulaungilak, ãnanaunerminut itterlune?

27. Moseselo nellautaijullo tamaita okautigilerpeit tapkungnunga, aglangnik tamainik ingminik aglaksimajunik, ipaksitidlugik nellojungnẽrtipak.

28. Iglugaseit nellipsarniartatik kaglileramikit; sivunersimaniarkolaulerpok.

29. Uñiksarpæk, okarlutik: Uvaptingnelerina, ubloklilermet uñulermello. Itterkattigivak tapkungnangnenialerdlune.

30. Iksivakattigileramigik nerrivlutik; kakojak tiguva, kujalivlune avgorpa, tapkungnunga tuñivlugo.

31. Ĩsigik tava uitalerpuk, illitarigamiko. Sãmingne nippaivak.

32. Ingmingnut tapkoa okalerpuk: Omættivuk illuptingne onarsiomilaungilæk, okautingmattiguk apkome, aglangnik nellojungnẽrtimattiguk?

33. Erinesulerdlutik nikkovipuk, aularlutik, Jerusalemut utteramik, arkangãrtut neijortingillo kattimajut tikkimagit,

34. Imak okarput: Nalegak ahamerik makkisimavok, Simonemut sakkilauktok.

35. Tapkoa (marruk) illamingnut okarpuk, apkome illuserilauktamingnik, kannorlo illitarsitigingmako, kakkojak avgormago.

36. Taimak okartillugit, Jesuse akkornganut pivlune, okautiveit: Ullapkotekaritse illipse!

37. Tapkoale koaksãngalerput erksililarmiglo; añerneĩnak tækkunasugællugo.

38. Appersorpeit: Sõg koaksãngavise? Sõngme imaitunik issumakarkise omættipsingne?

39. Aggakalo ittikakkalo tækolersigik, uvangauvunga; aktorlungalo tækkonãrsinga: Añernek uvinekangilak saunekaranelo, uvanga tækkogapsinga pekkartunga.

40. Taimak okarame, agganelo ittigganelo kem̃ergokolerpeit.

41. Kuviasungnermut sulle okpernek ajormetta, tattam̃iniarmettalo, okautiveit: Ovane nerkiksakarkise?

42. Aulasagavinermik jarrasimajub illanganik tuñijivut.

43. Tamakkoa nerriveit tautuktillugit.

44. Okautiveit: Tamedsa okautsikka, okauserilauktakka illipsingnut, sulle neijorapse; pivlunga aglait illunamasiatik nellautsijuksaungmetta, Mosesiblo nellautaijullo aglangiñe, Davidib tuksiarusinelo.

45. Tagva ipaksitilerpeit, aglangnik nellojungnẽrtidlugit.

46. Okautiveillo: Imak aglaksimajok, taimaglo Kristuse ãniatiteksaulauktok, makkituksauvlunelo tokkungajuñit uvlut pingajuane.

47. Iñungnut tamaiñut okarkojijok atterminut, kakkialerkovlugillo issumatãrkovlugit, ajorningit issumagijaujungnẽrkovlugit, Jerusalemiut issukliulugit.

48. Illipsele makkoa tamaita okautigijomãrpase (iñungnut).

49. Ahak, Atãtama okautigilauktanga illipsingnut tillijomãrpara. Illipsele igglugaseksoarne Jerusalemetuarniarpose, pãnget pitsartunermik tuñitsiviokãrase.

50. Tagvanget Betaniamut aitipeit: Agganne kollangiutidlugit saimartipeit.

51. Imagle saimartikamigit kemekpeit, takpaunga killangmut kangattartitauvok.

52. Tapkoale tuksiarvigivæt, Jerusalemut kuviaisuvaksoadlarlutik utterivut;

53. Kattimavingmetsainalerput, Gude nakoridlarpæt kujagidlarlãlo.

ESK 134
#12953740
VC/CZ